

VIII. TURKCESS 2022

ULUSLARARASI EĞİTİM VE SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

INTERNATIONAL EDUCATION AND
SOCIAL SCIENCES CONGRESS

**(21. Yüzyılda Göç ve Eğitim
Migration and Education in the 21st Century)**

ÖZET KİTABI /ABSTRACT BOOK

1. Cilt

**20 - 23 Temmuz 2022
HATAY (Yüz yüze - Online)**

Editör Kurulu

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ

Dr. Öğretim Üyesi Ümit POLAT

Teknik Editör

Öğr. Gör. Ali ATEŞ

Arş. Gör. Kadir COŞKUN

VIII. Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

E-ISBN: 978-625-8499-45-2

e-Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022,

Bu e-kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık ile Anılan kuruluşun izni alınmadan e-kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu e-kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında derneğimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı:

Yayın-Proje: İletişim İnternet: www.turkcess.net / E-ileti: turksosbilder@gmail.com

Destek Veren Kurum ve Kuruluşlar

TURKCESS 2022 ÇAĞRILI KONUŞMACILAR

Dr. Mehmet Muharrem KASAPOĞLU	Gençlik ve Spor Bakanı
Timsal KARABEKİR	Kazım Karabekir Vakfı Başkanı
Prof. Dr. Abbas TÜRNUKLÜ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer YILMAZER	Cumhurbaşkanlığı Eğitim Komisyon Üyesi
Prof. Dr. Ganire PAŞAYEVA	Milletvekili Milli Meclis Kültür Komisyon Başkanı Azerbaycan
Prof. Dr. Timur VURAL	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Nathan PERRON	Northwestern University, USA
Prof. Dr. Sara JORDAN	University of Nevada, Las Vegas

PANELİSTLER

Dr. Öğretim Üyesi Ümit POLAT	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Gökçe OK	Göç İdaresi Başkanlığı Uyum ve İletişim Genel Müdürü
Bayram SELVİ	Kızılay Göç Hizmetleri Direktörü
Mustafa HARPUTLU	Antakya Kaymakamı
Okan TOSUN	Anda Derneği Başkanı

KURULLAR

Onur Kurulu

Kişi	Kurum	Ülke
Abdullah EREN	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı	Türkiye
Prof. Dr. Adem KORKMAZ	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Ahmet Hamdi TOPAL	Kastamonu Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM	Uluslararası Saraybosna Üniversitesi Rektörü	Bosna-Hersek
Prof. Dr. Akın LEVENT	Erzincan Binali Yıldırım Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN	Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Rektörü	Kırgızistan
Prof. Dr. Cengiz TOMAR	Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Rektör Vekili	Kazakistan
Prof. Dr. Elchin SÜLEYMANOV	Bakü Mühendislik Üniversitesi Rektörü Yrd.	Azerbaycan
Prof. Dr. Fadıl HOCA	Uluslararası Vizyon Üniversitesi Rektörü	Kuzey Makedonya
Dr. Gökçe OK	T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı	Türkiye
Prof. Dr. Hasan KAYA	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Hasan USLU	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Dr. Kerem KINIK	Türk Kızılay Genel Başkanı	Türkiye
Doç. Dr. Lütfü Savaş	Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı	Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM	Uluslararası Balkan Üniversitesi	Makedonya
Prof. Dr. Mehmet Zahid SOBACI	TRT Genel Müdürü	Türkiye
Prof. Dr. Muhsin KAR	Yüksek Öğretim Kalite Kurulu Başkanı	Türkiye
Prof. Dr. Naser SAHİTİ	Prishtina Üniversitesi Rektörü	Kosova
Prof. Dr. Ömer ÖZYILMAZ	Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikalar Kurulu Üyesi	Türkiye
Prof. Dr. Ramazan KORKMAZ	Kafkasya Üniversiteler Birliği Başkanı	Türkiye
Sabahattin DÜLGER	MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürü	Türkiye
Prof. Dr. Safar NASROLAHZADEH	Tebriiz Üniversitesi Rektörü	İran
Prof. Dr. Shuhrat SİROJİDDİNOV	Tashkent State Üniversitesi Rektörü	Özbekistan
Prof. Dr. Tamer YILMAZ	Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Turgay UZUN	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Rektörü	Türkiye

Düzenleme Kurulu Başkanları

Kişi	Kurum	Ülke
Prof. Dr. M. Engin DENİZ	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bülent ARI	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Ümit POLAT	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye

Düzenleme Kurulu

Kişi	Kurum	Ülke
Prof. Dr. M. Engin DENİZ	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Akmatoli ALİMBEKOV	Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Abbas Ghadimi GHEİDARİ	Tebriz Üniversitesi	İran
Prof. Dr. Bülent BAYRAM	Ahmet Yesevi Üniversitesi	Kazakistan
Prof. Dr. Gali GALİYEV	Ufa Sosyal Teknoloji Üniversitesi	Başkurtistan
Prof. Dr. Fadıl HOCA	Uluslararası Vizyon Üniversitesi	Kuzey Makedonya
Doç. Dr. Abdurashid JABBAROV	Semarkant Devlet Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Savaş KARAGÖZ	Aksaray Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Ümit POLAT	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Emine YAMAN	Uluslararası Saray Bosna Üniversitesi	Bosna-Hersek
Prof. Dr. Ahmet BEŞE	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Ergin JABLE	Priştina Üniversitesi	Kosova
Doç. Dr. Yagut ALİYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Metin DENİZ	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Engin ASLAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Alpaslan DURMUŞ	Kızılay Akademi Başkanı	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Gürcan ŞEKER	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Gökay KELDAL	Malatya İnönü Üniversitesi	Türkiye
Dr. Emine BAYRAKTAROVA	Sofya Yüksek İslam Enstitüsü	Bulgaristan
Dr. Serdan KERVAN	Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi	Kosova
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed SALMAN	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Dr. Fadıl ŞİRAZ	MEB	Türkiye
Arş. Gör. Kadir COŞKUN	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Öğr. Gör. Ali ATEŞ	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Türkiye

Sempozyum Sekreteryası

Kişi	Kurum	Ülke
Arş. Gör. Kadir COŞKUN	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Öğr. Gör. Ali ATEŞ	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	Türkiye

Bilim Kurulu

Kişi	Kurum	Ülke
Prof. Dr. Abdullah IŞIKLAR	Bursa Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Adnan BAKİ	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Adnan KULAKSIZOĞLU	Biruni Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ayfer ŞAHİN	Ahi Evren Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ahmet ARSLAN	Namık Kemal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ali Fuat ARICI	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bilal DUMAN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erdinç ÖZTÜRK	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Çavuş ŞAHİN	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erdoğan KÖSE	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erdal HAMARTA	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Fatma Ebru İKİZ	Dokuz Eylül Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Celal Teyyar UĞURLU	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İlyas DOĞAN	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erdal TOPRAK	Ege Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bilginer ONAN	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nadim MACİT	Ege Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Elchin SULEYMANOV	Azerbaycan Üniversitesi	Azerbaycan
Prof. Dr. Kaya YILDIZ	Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU	Marmara Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kerim GÜNDOĞDU	Adnan Menderes Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kürşat KARACABEY	Adnan Menderes Üniversitesi	KKTC
Prof. Dr. M. Asif YOLDAŞ	Hitit Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. M. Serhat YILMAZ	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Aydın BALYER	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ahmet BOZDOĞAN	Cumhuriyet Üniversitesi	Türkiye

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bülent BAYRAM	Kırklareli Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN	Trakya Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ÇOLAK	Gazi Osmanpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa DAŞ	Dokuz Eylül Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa DENKTAŞ	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Zafer KURTASLAN	Ankara Güzel Sanatlar Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Abbas TÜRNUKLÜ	Dokuz Eylül Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nevin ERGAN	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa KOÇ	Düzce Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Orhan DERMAN	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İrfan Erdoğan	İstanbul-Cerrahpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN	Gazi Osmanpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ebulfaz SÜLEYMANLI	Üsküdar Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Sırrı AKBABA	Üsküdar Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Suat ÜNLÜ	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Yıldız KIZILABDULLAH	Ankara Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Tamara GURTUEVA	Yeditepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bülent ARI	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Fahri TEMİZYÜREK	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Yavuz ERİŞEN	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mücahit KAĞAN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Firdevs Savi ÇAKAR	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Suat UNGAN	Trabzon Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Abdullah TEMİZKAN	Ege Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Hakan AKDAĞ	Mersin Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Hamdi DOĞAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa GÜÇLÜ	Erciyes Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. M. Akif SÖZER	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Güven ÖZDEM	Giresun Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İbrahim ERDAL	Bozok Üniversitesi	Türkiye

Prof. Dr. Tuncay DİLCİ	Cumhuriyet Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Soner ALADAĞÇ	Adnan Menderes Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Cüneyit AKAR	Uşak Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Savaş KARAGÖZ	Aksaray Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ayşe DEMİR	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Bekir DİREKÇİ	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. M. Onur KAN	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Birsen BAĞÇECİ	Çukurova Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. İzzet PARMAKSIZ	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Fikret GÜLAÇTI	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Bülent ALCI	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Yılmaz YEŞİL	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Erdal AKSOY	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Korkut ULUDAĞ	Atatürk Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Kemale NECEFOVA	Azerbaycan Devlet İktisad Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mehmet DALKILIÇ	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Metin DENİZ	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ahmet BALCI	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Özlem ÇAKIR	Ankara Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Esra Nur TİRYAKİ	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Güçlü ŞEKERCİOĞLU	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mustafa KAYA	Cumhuriyet Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Sadık Yüksel SIVACI	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Sevilay YILDIZ	Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Üyesi Yakup DOĞAN	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Durmuş ÜMMET	Marmara Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mehmet MUTLU	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDEĞER	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Serdar IŞIKTAŞ	Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi	KKTC
Doç. Dr. Fuat Serkan SAY	Mersin Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Sevda DOLAPÇIOĞLU	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Hafız BEK	Uşak Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Emre ER	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Cengiz BUYAR	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Ünal TÜRKÇAPAR	Manas Üniversitesi	Kırgızistan

Doç. Dr. Tuğçe ERDAL	Bozok Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Yalçın BAY	Anadolu Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Döndü Neslihan BAY	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. İsa Yücel İŞGÖR	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mamatali MURZAEV	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Ümüt ARSLAN	İzmir Demokrasi Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Öğretim Üyesi Halil UZUN	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ayşegül KARAKELLE	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Sezai DEMİR	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Selim GÜNDOĞAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Dr. İbrahim ALTAN	Türk Kızılay Genel Müdürü	Türkiye
Dr. Ramazan ERTÜRK	Bolu MEB	Türkiye
Dr. Sonay ÜNAL	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Yavuz Ercan GÜL	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Öğretim Üyesi Rafet AYDIN	Burdur Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Sonay ÜNAL	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Gökay KELDAL	İnönü Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Nusrettin YILMAZ	Erzincan Binali Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Veysel ÇOŞKUN	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Sami ACAR	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi. Gizem AKCAN	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Zubeyde YARAŞ	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Yasin YILMAZ	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Ord. Prof. Dr. Abel MUHARREMOV	Bakü Devlet Üniversitesi	Azerbaycan
Prof. Dr. Elçin BABAYEV	Bakü Devlet Üniversitesi Rektörü	Azerbaycan
Prof. Dr. Farhad RAHMANOV	Azerbaycan Devlet İktisad Üniversitesi	Azerbaycan
Ord. Prof. Dr. Aydın KAZIMZADE	Bakü Devlet Üniversitesi Rektör Yardımcısı	Azerbaycan
Ord. Prof. Dr. İsa HƏBİBBƏYLİ	Azerbaycan Milli İlimler Akademisi	Azerbaycan
Prof. Dr. Alikram ABDULLAYEV	Devlet İdarecilik Akademisi	Azerbaycan
Prof. Dr. Asəf ZAMANOV	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Elmi İşlər üzrə Prorektoru	Azerbaycan
Prof. Dr. Cəfər CƏFƏROV	Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi Rektörü	Azerbaycan
Prof. Dr. Elçin MEMMEDOV	Bakü Devlet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı	Azerbaycan
Dr. Öğr. Üyesi. Başak BAĞLAMA	Yakın Doğu Üniversitesi	KKTC
Prof. Dr. Hüseyin ASKEROV	Bakü Devlet Üniversitesi Dil ve Edebiyat Tedrisi Kürsüsü Başkanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Petrova Tatyana NİKOLAEVNA	Mari Devlet Üniversitesi	Azerbaycan

Prof. Dr. İzzet RÜSTEMOV	Bakü Devlet Üniversitesi Sosyoloji Kürsüsü Başkanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Nigar ABBASZADƏ	Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi	Azerbaycan
Prof. Dr. Rəbiyət ASLANOVA	Bakü Devlet Üniversitesi Fəlsəfə Kürsüsü Başkanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Ramiz ASKER	Bakü Devlet Üniversitesi Türkoloji Kürsüsü Başkanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Tehran ELİŞANOĞLU	Nizami adına Edebiyat Enstitusu	Azerbaycan
Prof. Dr. Almas BİNNƏTOVA	Nizami adına Edebiyat Enstitusu	Azerbaycan
Prof. Dr. Fuad MEMMEDOV	Devlet İdarecilik Akademisi	Azerbaycan
Prof. Dr. Rəcəp Ebdülelioğlu AĞAYEV	Naxçıvan Dövlət Universiteti	Azerbaycan
Doç. Dr. Elman NESİROV	Devlet İdarecilik Akademisi	Azerbaycan
Doç. Dr. Aygün BAĞIRLI	Diller Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Korkmaz MUSTAFAYEV	Diller Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Elmira GOCAYEVA	Azerbaycan Turizm ve Menecment Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Mürteza HASANOĞLU	TDevlet İdarecilik Akademisi	Azerbaycan
Doç. Dr. Toğrul HALİLOV	Naxçıvan Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Lala HASANOVA	Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi-UNEC	Azerbaycan
Doç. Dr. Yagut ALIYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi	Azerbaycan
Dr. Nazim CAFEROV	Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi-UNEC	Azerbaycan
Dr. Sugra HUMBATOVA	Azerbaijan State University of Economy	Azerbaycan
Dr. Taleh XELİLOV	Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Ahmet NİYAZOV	Azerbaycan İlahiyyat Enstitüsü	Azerbaycan
Prof. Dr. Cangoroz KANİMETOV	İ. Arabayev Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Zamira DERBİŞEVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Osmonakun İBRAİMOV	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Muratbek KOCOBKOV	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Layli ÜKÜBAYEVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Kubatbek TABALDİYEV	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Çolpon NAYMANOVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Cıldız URMANBETOVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Ceenbek ALIMBAYEV	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Camgırbek BÖKÖŞOV	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Burul SAGINABYEVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Ceenbek ALİMBAYEV	Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Tuuganbayu KONURBAYEV	İ. Arabayev Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Tashtan SİYAEV	Narin Devlet Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Mislimkan AYDAROVA	Batken Devlet Üniversitesi	Kırgızistan

Doç. Dr. Nurlan ŞADIEV	Oş Devlet Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Saltanat MAMBAYEVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Mehmet Emin ERENDOR	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Taalaybek ABDİYEYEV	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Roza ABDIKULOVA	Milli Eğitim Akademisi	Kırgızistan
Prof. Dr. Kaldibek BOLEEV	Taraz Beşeri Bilimler Üniversitesi	Kazakistan
Prof. Dr. Mukhtarkhan ORAZBAY	Yabancı Diller ve Yüksek Kariyer Üniversitesi	Kazakistan
Prof. Dr. Tynyshtyk YERMEKOVA	Kazakistan Eğitim Akademisi	Kazakistan
Prof. Dr. Zamira BAUBEKOVA	Kazakistan Eğitim Akademisi	Kazakistan
Doç. Dr. Fatima KOZYBAKOVA	El Farabi Milli Üniversitesi	Kazakistan
Doç. Dr. Muhamedrahim KURSABAEV	Astana Turizm Üniversitesi	Kazakistan
Dr. Elvin HASAN	Eğitim Bakanlığı	Makedonya
Dr. Kadri AĞGÜN	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Kadiyan BOOBEKOVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Gulnura CUMALİYEVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Cıldız ÇİMANOVA	Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Naranstal DELGERKHUU	Mongolian University of Science and Technology	Mogolistan
Prof. Dr. Nizameddin MAHMUDOV	Özbekistan Bilimler Akademisi Dil ve Edebiyat Enstitüsü	Özbekistan
Prof. Dr. Shuxrat SiROJİDDİNOV	Taşkent Devlet Özbek Dili ve Edebiyatı Üniversitesi	Özbekistan
Arş. Gör. İlyos İSMOİLOV	Taşkent Devlet Özbek Dili ve Edebiyatı Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Odil KUYSiNOV	Nizami Taşkent Devlet Pedagojik Üniversitesi	Özbekistan
Prof. Dr. Erkin NURİDDİNOV	Nizami Taşkent Devlet Pedagojik Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Gulnoza EGAMBERDİYEVA	Nizami Taşkent Devlet Pedagojik Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Muhtor NASİROV	Semerkant Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Abdurashid JABBAROV	Semerkant Üniversitesi	Özbekistan
Prof. Dr. Firdevs HUSAMATİNOVA	Ufo Enstitü Direktörü	Başkurdistan
Prof. Dr. Gali GALİYEYEV	Ufa Sosyal Teknoloji Üniv. Rektörü	Başkurdistan
Prof. Dr. Aleksander KADİRBAYEV	Moskova Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Prof. Dr. Rüstem ŞÜKÜROV	Çuvaş Pedagojik Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Prof. Dr. Elena OGANOVA	Moskova Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Prof. Dr. Tatyana PETROVA	Çuvaş Pedagojik Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Doç. Dr. Emma EKEEVA	Daali Altay Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Dr. Elfina SİBGATULLİNA	Moskova Bilimler Akademisi	Rusya Federasyonu
Dr. İrina KAYAN-POKROVSKAYA	Sofya Yüksek İslam Enstitüsü	Bulgaristan
Dr. Emine BAYRAKTAROVA	Sofya Yüksek İslam Enstitüsü	Bulgaristan

Dr. Harun BEKİR	Plovdiv Üniversitesi	Bulgaristan
Prof. Dr. Adile EMİROVA	Sanayi ve Pedagoji Üniversitesi	Kırım
Dr. Enise ABİBULLAYE	Sanayi ve Pedagoji Üniversitesi	Kırım
Prof. Dr. Lemara SELENDİLİ	Kırım Federal üniversitesi	Kırım
Doç. Dr. Bankova İVANNA	Komrat Devlet Üniversitesi	Moldova
Dr. Ciden Sena MENABİT	Yabancı Diller Merkezleri	Romanya
Dr. Veronica NEDELCU	Ovidius Üniversitesi	Romanya
Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU	Michigan State University	ABD
Prof. Dr. Tacida HAFİZ	Priştine Üniversitesi	Kosova
Dr. Serdan KERVAN	Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi	Kosova
Dr. Soner YILDIRIM	Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi	Kosova
Doç. Dr. Osman YILDIZ	Kıbrıs İlim Üniversitesi	KKTC
Doç. Dr. Aygün KERİMOVA	Bakü Devlet Üniversitesi	Azerbaycan

Bildiri Özet Metinleri

TÜRKİYE'DE SPORCU VE ANTRENÖRLERİN İŞ İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: 7405 SAYILI KANUN İLE GETİRİLEN YENİLİKLER

Dr. Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Bilim doktoru, T.C Gençlik ve Spor Bakanlığı

m_kasapoglu@outlook.com

ORCID ID: 0000-0003-0346-8998

Özet

Spor; insan için bir aktivite olmanın ötesinde sosyo-ekonomik ve kültürel boyutları olan bir süreçtir. Spor insan sağlığı için bir vazgeçilmez olması, insanın hayatından ayıramayacağı bir parça olarak görülmesinin yanında birleştirici gücü ile sosyal içermeyi teşvik etmekte, sosyal refaha ulaşmış toplumların inşa edilmesinde temel bir sosyal politika aracı olarak refah rejimleri tarafından desteklenerek teşvik edilmektedir. Spor insanın fiziksel ve ruhsal sağlığını iyileştirerek onun refahını yükseltmekte; bireyden başlayarak her anlamda sağlıklı bir toplumun ortaya çıkmasında hayati bir rol üstlenmektedir. Bununla birlikte spor ekonomik hayatın da temel bir bileşeni haline gelmiştir. Temel ekonomik sektörler arasında gösterilen spor sektörünün değeri günümüzde on milyarlarca doları aşmış bulunmaktadır.

Sporun insan açısından bir vazgeçilmez olması, onun sektörleşmiş sosyo-ekonomik ve kültürel dinamikleri özellikle profesyonel spor alanında hukuki düzenlemeleri zorunlu kılmaktadır. Gerek sporcuların gerekse antrenör veya kulüplerin arasında meydana gelen hukuki ilişkilerin taraflarda bir mağduriyete sebep vermeden kurulabilmesi sosyal devletin fertleri taahhütlerinden bir tanesi olarak görülebilir. Bu noktada hazırlanan çalışma kapsamında profesyonel sporcular ile diğer tarafların hukuki sistem üzerinden ortaya çıkan ilişkileri netleştirilmiş; iş hukuku ve borçlar hukuku nezdinde kapsam ile sorumluluklar netleştirilmiştir. Yine çalışma kapsamında Türkiye'nin 1950'li yıllardan günümüze kadar tartışılan ve ihtiyaç duyulan 7405 Sayılı "*Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu*" genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu kapsamda kanun ile getirilen sporcu, antrenör ve menajerler arasında kurulan yine bir iş ilişkisi modelinin Türkiye'de sporu ve profesyonel sporcunun yetiştirilmesinde önemli bir kazanım olduğu kanısına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Politika, Spor Sektörü, Yeni Spor Kanunu.

AN EVALUATION ON THE BUSINESS RELATIONS OF ATHLETES AND TRAINERS IN TURKEY: INNOVATIONS BRINGED BY LAW NO. 7405

Abstract

Sport; beyond being an activity for human beings, it is a process with socio-economic and cultural dimensions. Sport is indispensable for human health, is seen as an inseparable part of human life and encourages social inclusion with its unifying power. Sports improve a person's physical and mental health and increase their well-being; it plays a vital role in the emergence of a healthy society in every sense, starting from the individual. Moreover, sports have also become a fundamental component of economic life. The value of the sports sector, which is shown among the basic economic sectors, has exceeded tens of billions of dollars today.

The fact that sports are indispensable for people and its sectorized socio-economic and cultural dynamics necessitate legal regulations, especially in the field of professional sports. It can be seen as one of the commitments of the members of the social state that the legal relations between the athletes, the coaches or the clubs can be established without causing any unjust treatment to the parties. At this point, within the scope of the study prepared, the relations between professional athletes and other parties that emerged through the legal system were clarified; scope and responsibilities in labor law and law of obligations have been clarified. Again within the scope of the study, the "*Sports Clubs and Sports Federations Law*" numbered 7405, which has been discussed and needed in Turkey since the 1950s, has been subjected to a general evaluation. In this context, it has been concluded that a business relationship model established between athletes, trainers and managers brought by the law is an important factor in the training of sports and professional athletes in Turkey.

THE ANGER EXPRESSION SCALE: PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF TURKISH SAMPLE

Dr. Sümeýra Dilek UYLAS

Teacher, Ministry of National Education
sumeyradilekuylas@gmail.com

Abstract

Anger can be said to be a way of expressing negative emotions of a person. Many studies on the concept of anger have stated that the way of expressing anger gives information about the physical and psychological health of people. In this study, it was aimed to examine the psychometric properties of the Anger Expression Scale Turkish sample. The pilot application of the study, which investigated the anger expressions of people developed by Ric G. Steele and Sean Phipps; It was applied on 186 students. The 4-dimensional model consisting of 26 items was found to be compatible with Turkish culture as a result of exploratory and confirmatory factor analysis. The sub-dimensions were named as trait anger, expressing anger, anger and anger control. In order to examine the psychometric properties of the scale, internal consistency, item and factor analysis studies were carried out. As a result of the reliability analysis, the Cronbach Alpha coefficient for the whole scale was found to be .88. The item-total correlations of the scale ranged from .21 to .71. As a result of exploratory factor analysis, the result of KMO and Bartlett's Test was found as .88. It was found that it explained 58% of the four-dimensional scale variance. The results of confirmatory factor analysis showed that the four-dimensional model of the scale was suitable for the Turkish sample. As a result of the study, it was concluded that the scale was reliable and valid.

Keywords: Anger, expression, scale.

INVESTIGATION OF PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF GAME ADDICTION SCALE

Selim UYLAS

selim_uylas@hotmail.com

Abstract

The evolution of our age towards the digital universe causes cultural changes in our lives, regardless of young or old. Children who used to play on the streets and in the parks now prefer to be a virtual identity in digital games that they connect to from their computers, tablets or mobile phones at home. The uncontrolled and excessive time spent in this virtual universe has brought the concept of "digital game addiction" to the agenda. In this study, it was aimed to examine the psychometric properties of the Turkish sample of the Game Addiction Scale (GAS). The pilot application of the study, which investigated the game addiction of individuals, developed by Yasser Khazaal, Kyrre Breivik, Joel Billieux, Daniele Zullino, Gabriel Thorens, Sophia Achab, Gerhard Gmel and Anne Chatton was applied on 186 students. The one-dimensional model consisting of 7 items was found to be compatible with Turkish culture as a result of exploratory and confirmatory factor analysis. In order to examine the psychometric properties of the scale, internal consistency, item and factor analysis studies were carried out. As a result of the reliability analysis, the Cronbach Alpha coefficient for the whole scale was found to be .87. The item-total correlations of the scale ranged from .56 to .76. As a result of exploratory factor analysis, the result of KMO and Bartlett's Test was found as .86. It was found that it explained 58% of the two-dimensional scale variance. The results of confirmatory factor analysis showed that the two-dimensional model of the scale was suitable for the Turkish sample. As a result of the study, it was concluded that the scale was reliable and valid.

Keywords: Game, game addiction, scale

REVISED OLWEUS BULLY/VICTIM QUESTIONNAIRE (OBVQ-R): PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF TURKISH SAMPLE

Associate Professor Nihan ARSLAN

Necmettin Erbakan University

nihan.arslan@erbakan.edu.tr

Doç. Dr. Savaş KARAGÖZ

Aksaray Üniversitesi

savaskaragoz@aksaray.edu.tr

Abstract

Bullying is an important phenomenon that affects children and adolescents worldwide. Measurement tools used to investigate aggression among peers and violence at school are very important, but effective measurement tools are needed to investigate bully and victim behaviors. In this study, it was aimed to examine the psychometric properties of the Turkish sample, the revised form of the Olweus Victim-Bully scale. The pilot application of the study, which was developed by Jorge Gaete, Daniela Valenzuela, María Inés Godoy, Cristian

A. Rojas-Barahona, Christina Salmivalli and Ricardo Araya, investigating the victim-bully levels of individuals; It was applied on 180 students. The 2-dimensional model consisting of 20 items was found to be compatible with Turkish culture as a result of exploratory and confirmatory factor analysis. In order to examine the psychometric properties of the scale, internal consistency, item and factor analysis studies were carried out. As a result of the reliability analysis, the Cronbach Alpha coefficient for the victim sub-dimension of the scale was .73; Cronbach's Alpha coefficient for the bully sub-dimension of the scale was found to be .80. The item-total correlations of the scale were between .24 and .62 for the victim sub-dimension; It varies between .30 and .72 for the bully sub-dimension of the scale. As a result of exploratory factor analysis, the result of KMO and Bartlett's Test was found as .74. It was found that it explained 63% of the two-dimensional scale variance. The results of confirmatory factor analysis showed that the two-dimensional model of the scale was suitable for the Turkish sample. As a result of the study, it was concluded that the scale was reliable and valid.

Keywords: Victimization, perpetration, scale

DUYGULAR VE STRESE DAYALI YEME VE DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİNİN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN TEST EDİLMESİ

Araştırma Görevlisi FERİDE ÖZLEM ELAGÖZ

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

ozlemelagoz@yahoo.com

Dr. Öğretim Üyesi GAYE ZEYNEP ÇENESİZ

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

ozlemelagoz@yahoo.com

Özet

Duygusal yeme, bireyin yaşamış olduğu olumsuz duygularla baş edebilmek için aşırı yeme eğilimi olarak tanımlanmaktadır. Bireyler yemek yeme örüntüsünü hayatta kalmak için bir amaç olarak değil de duygusal gereksinimlerinin tatmini için bir araç olarak kullanmaktadırlar. Olumsuz duygular tarafından tetiklendiği bilinen duygusal yeme davranışının uygun baş etme stratejileri kullanamayanlar tarafından gerçekleştirildiği (Spor, Bekker, Strien, ve Heck, 2007) ve bu örüntünün de bireylerin yaşamlarında zamanla kısır bir döngüye sebep olduğu (Henderson ve Huon, 2002) bildirilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı bireylerin stres ve duygularla başa çıkmak amacıyla yemeyi nasıl kullandığını ölçmek için Ozier ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen “Duygular ve Strese Dayalı Yeme ve Değerlendirme Ölçeğinin” Türkçe adaptasyonunu yapmaktır.

Yöntem: Araştırma kapsamında üniversite öğrencileri ve toplumdan veri toplanmıştır. Çalışmanın örneklemini % 70.4’ü kadın (N=846) ve % 29.6’sı erkek (N= 355) olmak üzere toplam 1201 gönüllü katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 18-40 yaş arasında olup yaş ortalaması 26.52’dir (SS = 8.30). Ölçek, “Duygular ve Stresle İlgili Yeme”, “Başa Çıkma Yetenek ve Kaynaklarındaki Eksiklikler” ve “Dış Stres / Etkilerin Değerlendirilmesi” olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır.

Bulgular: Sonuçlar, Açıklayıcı faktör Analizi (AFA) sonucunda orijinal ölçekle paralel şekilde üç faktör elde edilmiştir. Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) sonucunda üç faktörlü yapının geçerli olduğunu göstermiş ve model uyum indeksi değerlerinin iyi uyuma işaret ettiği bulgulanmıştır. [χ^2 (590, N = 1201) = 2284, $p < 0.001$, CFI = 0.91, TLI = 0.91, RMSEA = 0.048 90% CI (.047–.051), SRMR = 0.045]. Açıklayıcı ve Doğrulamalı Faktör yapısının yanı sıra, ölçeğin iç tutarlılığı, ayırt edici ve eş zamanlı geçerliliğini test etmek üzere yapılan analizler ölçeğin geçerli ve güvenilir düzeyde olduğunu göstermektedir. “Duygular ve Strese Dayalı Yeme ve Değerlendirme Ölçeğinin” klinik uygulamalarda ve alan yazında araştırmalarda sıklıkla kullanılacağı ve önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygular ve strese dayalı yeme ve değerlendirme ölçeği, geçerlilik, güvenilirlik.

INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE EDUCATIONAL SPACE OF A MUSIC UNIVERSITY

Prof. Dr. İlhamiya Galimzyanova

Nazhib Zhiganov'un adını taşıyan Kazan Devlet Konservatuarı
illagalim@rambler.ru

Abstract

At the present stage, along with professional and communication skills, a university graduate must know the cultural and social characteristics of other nationalities, which allows you to navigate in repetitive socio-cultural situations, build a dialogue with representatives of foreign cultures, seek and find ways to resolve inter-ethnic, inter-confessional conflicts and possess such qualities as tolerance, openness and willingness to communicate. Possession of knowledge about the cultural and spiritual values of one's own and other peoples testifies to the general cultural level of a modern specialist. As you know, intercultural communication is studied at the interdisciplinary level, in the ratio of such branches of knowledge as philosophy, cultural studies, psychology, linguistics, ethnology, anthropology, sociology, ecology of communication media. In this article, we consider intercultural communication in the process of language training, in the educational space of a music university, highlighting the national and cultural component of the Kazan State Conservatory.

Keywords: Intercultural communication, national and cultural specifics of Tatar folklore

TÜRKİYE'YE GÖÇ EDEN ALMAN BİLİM ADAMLARININ İSTANBUL ÜNİVERSİTESİNİN KURULUŞUNA KATKILARI

Ahmet KUŞCI

HATAT EROL BİLECİK MTAL

kusci Ahmet78@gmail.com

Özet

Nazi zulmünden kaçan Alman bilim adamları 1933 yılından itibaren Türkiye'ye sığınmıştır. Nazi Almanyası'ndan kaçıp Türkiye'ye zorunlu göç eden Alman bilim adamları, Darülfünun'un yerine kurulan İstanbul Üniversitesi'ni modernleştirmek isteyen yeni Türk devleti için bir fırsat olmuştur. Bu çalışmanın amacı Türkiye'ye göç eden Alman bilim adamlarının kimler olduğunu ve bu kişilerin 1933 yılındaki Üniversite Reformuna katkılarını incelemektir. Çalışma sonunda Türkiye'ye göç eden Alman bilim adamlarının İstanbul Üniversitesi'nin modernleşmesinde etkin rol oynadıkları görülmüştür. Alman bilim adamlarının eğitim ve öğretimde kullandıkları yöntem ve metotlar sayesinde üniversitede modern teknikler kullanıldığı görülmüştür.

Bu çalışmada yöntem olarak Nitel Araştırma Yöntemlerinden biri olan Tarihsel Yöntem, verilerin analizinde ise Doküman Analiz tekniği kullanılmıştır. Çalışmada başta arşiv belgeleri olmak üzere Alman bilim adamlarının yazdığı anılar ve Vakit, Milliyet, Son Posta ve Cumhuriyet, Hakimiyet-i Milliye gibi dönemin ulusal basını ile birlikte telif ve tetkik eserlerden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alman Bilim Adamları, İstanbul Üniversitesi, Göç

TÜRKİYE’DE OKUL YÖNETİCİLERİNİN YETİŞTİRİLMESİ VE ATANMASI/GÖREVLENDİRİLMESİ SÜRECİNE İLİŞKİN POLİTİKALARIN İNCELENMESİ: YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

Yeşim YAVUZ

Yıldız Teknik Üniversitesi
yesim.yavuz@go.tedistanbul.k12.tr

Aydın BALYER

Yıldız Teknik Üniversitesi
balyer@yildiz.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı, Türkiye’de devlet okullarındaki yöneticilerin yetiştirilmesi ve atanması/görevlendirilmesi sürecine ilişkin politikaların değerlendirilmesidir. Bu bağlamda, Türkiye’de okul yöneticisi yetiştirme ve atama politikaları, eğitim yönetimi alanında lisansüstü bir programa dahil olmuş ve olmamış okul yöneticilerinin görüşlerine dayanarak değerlendirilmiştir. Bu nitel araştırma olgubilim deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye’nin en çok devlet okulunun bulunduğu İstanbul iline bağlı okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, imam-hatip liseleri, meslek ve çok programlı liseleri, anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri, fen liseleri, özel eğitim okulları ve akşam sanat devlet okullarında görev alan Eğitim Yönetimi alanında lisansüstü bir programa dahil olmuş 10 yönetici ve bu alanda lisansüstü bir programa dahil olmamış 10 yönetici, toplamda 20 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik ve maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenmiştir. Çalışma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul yöneticilerinin seçilmesi ve atanması sürecine dair politikaların belirlenmesinde lisansüstü eğitim almış ve lisansüstü eğitim almamış okul yöneticileri görüşleri farklılaşmaktadır. Buna göre lisansüstü eğitim almış okul yöneticileri, yöneticilerin yetiştirilmesi ve atanması/görevlendirilmesi politikalarında uygulama eksikliği bulunduğunu düşünürken, lisansüstü eğitim almamış yöneticiler bu anlamda bir sorun bulunmadığı görüşündedirler. Yine lisansüstü eğitim almış okul yöneticileri yönetici adaylarının eğitim yönetimi alanında lisansüstü bir eğitime dahil olmaları gerektiği görüşünü paylaşıırken lisansüstü eğitim almamış yöneticiler bu görüşte değillerdir. Ayrıca lisansüstü eğitim almış okul yöneticileri okul yöneticilerinin sürekli görevlendirilmelerinin yöneticiler üzerinde motivasyon düşüklüğüne sebep olduğu görüşüyle lisansüstü eğitim almamış olan yöneticiler bu görüşte değillerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul yöneticiliği, yönetici yetiştirme, yönetici atama, yönetici görevlendirme, eğitim politikası, lisansüstü eğitim

PROJE TABANLI ÖĞRENME VE İNSAN KAYNAKLARININ GELİŞTİRİLMESİ

Uzman Fatma ALACA

Osmaniye İl Milli Eğitim Müdürlüğü-Özel Büro Birimi

Özet

Araştırmanın amacı; 2023 eğitim vizyon belgesinde yer alan proje tabanlı öğrenme ve öğretme uygulamalarında erken çocukluk ve temel eğitimde görev alan öğretmenlerin proje hazırlama ve proje tabanlı öğrenme konularında geliştirilmesi gerektiği ve bu yönde çalışmaların yapılması hususunda elde edilen tespitleri sunmayı hedeflemektedir.

Araştırma nitel çalışma olup, 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi incelenerek durum çalışması şeklinde ilerlenmiştir. MEB 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde Fen ve Sosyal Bilimler Liselerindeki öğretimin niteliğinin iyileştirilmesinin hedeflendiği (Hedef 1), bunun için Alt Hedef 3'te ' Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinde görev yapacak öğretmenlerin, bilimsel disiplin alanlarında sahip oldukları diploma, yapmış oldukları bilimsel çalışmalar, yürüttükleri ulusal/uluslararası projeler, mesleki başarıları, deneyimleri vb. ölçütler doğrultusunda değerlendirileceği ve Alt Hedef 4'te Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinde yürütülecek araştırma/uygulama projelerinin pilot okullarında başlanarak destekleneceği belirtilmektedir (s. 100). Hatta Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinin yükseköğretim kurumları ile işbirliklerinin arttırılacağı bunun için Alt hedef 3'te Bilim insanlarının fen ve sosyal bilimler liselerinde ders ve proje etkinliklerinde görev almasına ilişkin bir teşvik sisteminin oluşturulacağı belirtilmektedir (s. 101). Bu çerçevede 2023'e kadarlık zaman diliminde adı anılan orta öğretim kurumlarındaki öğretmenlerin projeler üretmeleri ve ortaöğretim öğrencilerini proje geliştirme konusunda yetiştirmeleri beklenmektedir. 2018 yılında YÖK tarafından güncellenen öğretmen yetiştirme lisans programlarında Eğitimde Proje Hazırlama dersi konulmasına rağmen önceki programda böyle bir ders bulunmamaktaydı. Yani şu an proje geliştirmesi ve öğrencileri bu doğrultuda yetiştirmesi beklenen öğretmenler lisans eğitimlerinde proje geliştirme ile ilgili herhangi bir eğitim almayan öğretmenlerdir.

Araştırmanın sonucunda yukarıdaki tespitten hareketle, iş başındaki öğretmenlerin bu konudaki mesleki gelişimlerini arttırmak amacıyla "Eğitimde Proje" başlıklı bilgilendirme kitapçığı hazırlanmıştır ve proje hazırlama eğitimlerinin- proje tabanlı öğrenmenin detaylarını anlatan çalışmaların artırılması görüşüne varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Proje, öğretmen mesleki gelişim, 2023 eğitim vizyonu

KİMLİK STATÜSÜ VE STRESLE BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİ PERSPEKTİFİNDEN BEYİN GÖÇÜ VE PSİKOPATOLOJİ İLİŞKİSİNE YÖNELİK BİR GÖZDEN GEÇİRME

Dr. Öğr. Üyesi. Gizem AKCAN
Psikoloji Bölümü, Bartın Üniversitesi
gakcan@bartin.edu.tr
ORCID: 0000-0003-1997-9178

Özet

Beyin göçü; memleketlerinde istedikleri şartları bulamayan, üst düzey eğitilmiş, vasıflı iş gücü yeteneklerini gösterebilecekleri ortamda bulunma arzusuna sahip, stratejik olarak göç ettikleri ülkelerin gelişimine katkı sağlayabilecek bireylerin yer değiştirmesi olarak tanımlanmaktadır (Düger & Turgut, 2015). Erdoğan (2003) ise beyin göçünü, iyi eğitim almış, nitelikli, yorumlayan, sorun çözen, üretken, üst düzey yeteneklere sahip bireylerin kendini geliştirmek, araştırma yapmak veya çalışmak amacıyla en üretken dönemlerinde ülkelerini terk ederek hedeflediği ülkeye kalıcı olarak yerleşme durumu olarak nitelendirmektedir. Özellikle son yıllarda beyin göçünün her anlamda artış gösterdiği dikkat çekmektedir.

Düzenlenen araştırmalarda, kültürleşme stresinin fazla olmasının, aile disfonksiyonun, etkisiz sosyal desteğin, düşük benlik saygısının, göç kararını onaylamamanın ve yüksek eğitim seviyesinin depresyon ve anksiyeteyi arttırdığı tespit edilmiştir. Göç eden bireylerde sıkça rastlanan sorunların, davranış bozukluğu, ilaç kötüye kullanımı, kimlik karmaşası, düşük benlik saygısı, kaygı bozukluğu, depresyon, somatik bozukluklar, çift dillilikten kaynaklanan sorunlar, altını ıslatma, düşük akademik başarı ve kuşak çatışması olduğu belirtilmektedir (Sam & Berry 1995, Aker vd., 2002). Çalışmalarda, göç ile birlikte ekonomik sorunların arttığı ve bunun da benlik saygısında düşüşe yol açtığı bulunmuştur (Sam & Berry, 1995; Gün & Bayraktar, 2008; Ponizovsky vd. 2009).

Göç öncesi hazırlık eksikliği, yeni çevreye uyum zorlukları, yerel sistemin karmaşıklığı, dil zorlukları, kültürel farklılıklar ve olumsuz deneyimler göçmenlere bu süreçte sıkıntı yaratmaktadır. Göç sonrası dönemde, bireylerin içinde yaşamaya başladığı yeni toplumdaki kültürel farklar, bireyin uyum problemi yaşamada ve sağlık sorunlarının görülmesinde son derece belirleyici olabilmektedir. İçinde bulunulan, yaşamaya başlanılan yeni çevre bireylerin kendi yetiştiği kültüre benziyorsa daha az, benzemiyorsa daha çok uyum problemi ile karşılaşmaktadır. Kişinin alıştığı toplumdaki uzaklaşmasının, yalnızlık, yabancılaşma, kendini değersiz görme, yakınlarının yokluğu ve onları geride bırakmalarından dolayı hissedilen pişmanlık duyguları onları derinden etkilemekte ve yoğun stres yaşamalarına neden olmaktadır. Sosyal çevrenin yetersizliği, yakın çevrenin göç edilen bölgeler hakkında beklentilerinin yüksek oluşu ve beklentilerinin hayal kırıklığı ile sonuçlanması bireylerin ruh sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabilmekte ve kimlik karmaşasına yol açabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beyin göçü, Benlik Saygısı, Stresle Başa Çıkma Yöntemleri

EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENİ GÖRÜŞLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Yavuz Ercan GÜL
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
yavuzgul@manas.edu.kg

Uzman Aida İSMAİLBEKOVA
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
yavuz.gul@manas.edu.kg

Özet

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin eğitimde fırsat eşitliğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu 14 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme tekniklerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar seçilirken bazı ölçütlerin bulunması şartı aranmıştır. Bu ölçütlerden bazıları, eğitimde fırsat eşitliği konusunda daha önce bilgisi olup olmadığı ve uzaktan eğitim sürecinde kırsalda çalışıp çalışmadığıdır. Verilerin toplanmasında, içerisinde toplamda 6 sorunun yer aldığı yarı yapılandırılmış bir görüşme formundan yararlanılmıştır. Veriler tek seferde bütün katılımcılardan araştırmacının kendisi tarafından toplanmıştır. Veri toplama aracında yer alan sorular; eğitimde fırsat eşitliği bilgisi boyutu, ekonomik eşitsizlik boyutu, bilgiye erişebilirlik boyutu ve uzaktan eğitim boyutuna göre oluşturulmuştur. Katılımcılardan elde edilen verilerde kodlar nitel araştırmalarda verilerin analizinde sıkça kullanılan Maxqda nitel analiz programı yardımıyla oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eşitlik, eğitimde fırsat eşitliği, adalet, uzaktan eğitim

TÜRK VE SURIYELİ İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİRBİRİNİ KABUL ETME DURUMLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Songül TÜMKAYA

Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü, ADANA
stumkaya@cu.edu.tr

Fülya YEŞİLOĞLU UÇAR

Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Sınıf Öğretmeni, Çukurova Üniversitesi Doktora Öğrencisi, HATAY
fulyayucar@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Suriyeli öğrencilerin eğitim aldığı Türk okullarında Suriyeli ve Türk ilkokul öğrencilerin birbirini kabul durumlarını incelemek, kabul aşamasında karşılaşılan sorunları ortaya koymak ve bu sorunlara dair çözüm önerileri sunmaktır. Çalışma, olgubilim deseniyle desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Hatay ilinde Suriyeli ve Türk öğrencilerin çoğunlukla birlikte eğitim aldığı Antakya, Defne, Samandağ, Reyhanlı ve Altınözü ilçelerindeki ilkokullardan kolay ulaşılabilen 12 Türk 12 Suriyeli toplam 24 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan, uzman görüşüne sunulup gerekli düzeltmeleri yapıp pilot uygulaması yapılacak yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanacaktır. Verilerin analizi, içerik analizi yöntemi ile analiz edilecektir. Elde edilecek bulgular doğrultusunda, Suriyeli ve Türk öğrencilerin birbirini kabul durumlarının nasıl olduğu, kabul sürecini etkileyen ve engelleyen etmenlerin neler olduğu, kabul sürecinde varsa karşılaşılan sorunların neler olduğu ve bu sorunlara dair çözüm önerileri sunulacaktır. Bulguların neden böyle çıkmış olabileceği literatür ışığında tartışılacak ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli öğrenciler, Türk Öğrenciler, Birbirini Kabul, Öğrencilerin Birbirini Kabulü.

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN BİLİM EĞİTİMİNDE YARATICI DRAMA KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Selma SAYDAM

ÇOMU Okul Öncesi Eğitimi Doktora Öğrencisi

selsay.edu@gmail.comÖzet

Özet

Okul öncesi eğitimde bilime dair kazanımların verilmesindeki zorlukların Covid-19 pandemisi ile daha da arttığı görülmektedir. İçinde bulunduğumuz tarihsel zaman ve sosyoekonomik koşulların olumsuz etkilerini en aza indirebilmek için, okul öncesinde yaratıcı dramanın kullanılması faydalı görülmektedir. Yaratıcı drama, yaşantı temelli olması ve okul öncesi eğitimdeki çok yönlü faydaları ile bilim eğitiminde uygun bir yöntemdir. Bu çalışmada, okul öncesi eğitim kurumlarında, bilim eğitiminde yaratıcı dramanın kullanılmasına ilişkin olarak, Marmara bölgesi ve Güney Doğu Anadolu bölgesindeki devlet okullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir.

Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan bu yüz yüze görüşmeler, ortalama 15-25 dakika sürmüştür. Elde edilen verilerin önce transkripsiyonu, ardından içerik analizi ile analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlara bakıldığında; okul öncesi öğretmenlerinin bilim eğitiminde yaratıcı drama yöntemine fazlaca yer vermediği; okul öncesi eğitime ilişkin kazanımların planlanmasında, okulların mevcut şartlarının ve çevrenin sosyoekonomik durumunun etkili olduğu görülmektedir. Bununla beraber, Güneydoğu Anadolu'daki okul öncesi öğretmenleri, günümüzde hala yöredeki çocukların Türkçeyi kullanmada sıkıntı yaşadıklarını ve bu durumun okul öncesi eğitimde öncelikli sorun olduğunu belirtmektedir. Yaratıcı drama uygulamaları konusunda okul öncesi öğretmenlerine aralıklı ve tekrarlanan eğitimler verilmesi, okullarda yaratıcı drama çalışmaları için ayrı bir atölyenin oluşturulması gibi düzenlemelerle bilim eğitiminde yaratıcı drama çalışmalarının daha verimli geçmesi sağlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, bilim eğitimi, yaratıcı drama uygulamaları

BELİREN YETİŞKİNLERİN GÖZÜNDEN ALGILANAN KARIYER ENGELLERİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet KARA

Kastamonu Üniversitesi

ahmetkara@kastamonu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, beliren yetişkinlerin görüşlerine dayalı olarak algılanan kariyer engellerini keşfetmektir. Bu amaç doğrultusunda bu araştırma nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenolojik desenle yürütülmüştür. Araştırmaya amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniğiyle seçilen 15 beliren yetişkin katılmıştır. Veri toplama yöntemi, araştırmacı tarafından katılımcılarla bireysel görüşme şeklinde yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Veriler analiz aşamasındadır. Bulgular literatür çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: kariyer, kariyer engelleri, beliren yetişkinler, fenomenoloji

GÖÇ VE EĞİTİM İLİŞKİSİNDE METAVERSE

Yarem İFLAZOĞLU

Mustafa Kemal Üniversitesi

yaremifla@gmail.com

Özet

Göç kavramı geçmişten günümüze değişiklikler göstererek gelişen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Tanımsal olarak baktığımızda birey ya da toplum gruplarının siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel nedenlerden dolayı bir bölgeden başka bir bölgeye hareket ederek orada ikamet etmesi manasına gelmektedir. Ancak modern zamanda göç kavramına farklı bakış açıları getirilmekte ve bu doğrultuda çeşitli tanımlar yapılmaktadır. Bu çalışmanın amacı da göç kavramı üzerine yeni bir tanım ekleyerek eğitim üzerindeki etkisi ve değişimini incelemektir. Günümüzde evrensel göç üzerine yoğunlaştığımızda modern zamanlı teknolojik gelişimin sosyal hayatımıza etkisini irdelemek, aralarında oluşabilecek bir ilişkiden söz etmenin mümkün olacağı fikrini vermektedir. Bu doğrultuda günümüz teknolojisi ile göç kavramına bakacak olur isek yaşadığımız dünya ile sanal dünya arasında oluşabilecek sanal bir göçten bahsetmenin yeni ve akılcı bir kavram olarak tartışılmaya müsait bir konu olduğunu söyleyebilmekteyiz.

Teknolojiyle birlikte sanal gerçeklik adı altında evrensel bir olgu olarak Metaverse kavramı yeni bir kavram olarak günümüzde dikkat çekmektedir. Bu kavram ilk olarak Neal Stephenson'ın 1992 yılında yayımladığı bilimkurgu romanı Snow Crash'de ortaya çıkmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte roman teknolojiye uyarlanarak çevrimiçi 3 boyutlu bir dünya yaratımıyla söz konusu olmuştur. Metaverse meta-evrenin kısaltması olarak kullanılmaktadır. Oluşturulan bu dijital dünyada insanlar “Avatar” adı verilen kendi benliklerini, grafiksel bir tasarımla temsil ederek 3 boyutlu hareket ettiği, gerçek ve sanalın bir bilim kurgu vizyonunda birleştiği, ortak alanda çevrim içi buluşarak iletişim kurduğu aynı zamanda eğitim faaliyetleri, alışveriş ve buna benzer etkileşimlerde bulunduğu bir alan olarak dikkat çekmektedir. Bu kavramı göç ve eğitim ile ilişkilendirmemizin en büyük sebeplerinden biri ise bireylerin sanal dünyada araziler satın alarak, gerçek dünya ile eş zamanlı iş yeri kurma ve alışveriş işleminin bu doğrultuda gerçekleştirilmesi olayıdır. Aynı zamanda öğrencilerin de bu ortamda çevrimiçi eğitim alma imkanına erişmesi, sanal dünyada göç ve eğitim kavramını doğrular niteliktedir. Göç olgusunun gerçekleştiği bölgelerde bireyler gittikleri bölgenin para birimini kullanmaktadır. Sanal ve gerçek dünya ile bağlantılı olan “Meta-evrende” de “Kripto” adı verilen bir para biriminin kullanıldığı bilinmektedir.

Bu bilgiler ışığında göç tanımına baktığımızda bireylerin siyasal, sosyal, ekonomik sebeplerden dolayı bir bölgeden başka bir bölgeye gitme eylemini ifade ettiğinde dikkate değer olanın da “Metaverse” adıyla anılan bu alana da bu sebepler ve olaylar ışığında gidildiği ve toplum gruplarının ruhsal bir göç yaparken eş zamanlı olarak sosyolojik, kültürel, ekonomik ve eğitsel ihtiyaçlarını karşıladıklarını ifade edebilmekteyiz. Bu doğrultuda teknolojiyle birlikte değişen ve dönüşen dünyanın akademik literatürüne yeni bir kavramın eklenmesi gerektiği düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Göç kavramı bu denli irdelendiğinde yeni bir kavramın çıkış noktası, sanal dünya ile gerçek dünya arasında gerçekleşen etkileşimin kavramsal olarak Metaverse göç ya da sanal dünyaya göç olacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, eğitim, Metaverse

OKUL İKLİMİ VE RUH SAĞLIĞI İLİŞKİSİ: TEORİK BİR ÇÖZÜMLEME

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet KARA

Kastamonu Üniversitesi

ahmetkara@kastamonu.edu.tr

Özet

Bu derleme çalışmanın amacı okul iklimi ile ruh sağlığı ilişkisini kuramsal açıdan değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda genel olarak okul ikliminin tanımı, boyutları, ölçülmesi, olumlu-olumsuz etkileri ve etkileyen faktörleri ruh sağlığıyla ilişkisi çerçevesinde ele alınmıştır. Bu derleme çalışmanın sonucunda bireyler birtakım kazanımlar elde edebilirler. Örneğin bu çalışma sonucunda bireyler; okul ikliminin tanımlanması, boyutlandırılması ve ölçülmesi hakkında bilgi edinebilir. Ayrıca bireyler, okul ruh sağlığı ile okul iklimi arasındaki ilişkiyi kurabilirler. Buna ek olarak bireyler, olumlu ve olumsuz okul ikliminin okul ruh sağlığına olan etkilerini kavrayabilirler. Son olarak bireyler, okul iklimini etkileyen faktörlerinin önemini özümseyebilirler.

Anahtar kelimeler: Okul iklimi, ruh sağlığı, teorik çözümleme

YENİ BİR STRES KAYNAĞI OLARAK “DİJİTAL STRES”: SANAL DÜNYADA YAŞANAN GERÇEK KAYGI

Dr. Öğretim Üyesi Aslı KARTOL

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

aslikartol@gmail.com

Özet

İnternet kullanımı, sosyal medya, dijital oyunlar v.b. içine alan sanal dünya her yaştan insanın günlük yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Her geçen gün daha fazla internet kullanıcısı, sürekli olarak bir çevrimiçi içerik akışına maruz kalmaktadır. Dijitalleşme hayatı kolaylaştırdığı ve rahatlatığı ölçüde bireylerde bir stres ve kaygı kaynağı ile birlikte zihinsel ve psikolojik yük olabilmektedir. Özellikle ergenler internetin en sık kullanıcıları arasında yer almaktadır. Yapılan çalışmalar genelde ekran ve internet kullanımının “süresi” yani internette geçirilen zamana odaklanmıştır. Fakat ergenlerin sosyal medya ortamlarına verdikleri tepkilere, sağladıkları sosyal bilgilere ve bunlarla ilişkili sosyal beklentilere dikkat çekici derecede az çalışma vardır. İçinde bulunduğumuz Covid-19 salgın sürecinde getirilen kısıtlamalar, zorunlu izolasyon süreleri ve dışarı çıkma yasakları insanların evlere kapanmasına neden olmuştur. Bu durum cep telefonu ve tablet kullanımını oldukça artırmıştır. İnsanlar resmi ve gayri resmi bilgi edinme, vakit geçirme, alışveriş yapma, iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini paylaşma gibi birçok farklı amaçla sosyal medya araçlarını (facebook, tweeter, instagram v.b.) kullanmayı her geçen gün arttırmıştır. Haliyle bu kadar yoğun kullanılan sanal platformun psikolojik çıktıları da ortaya çıkmıştır. Sosyal medya bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığı, sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu, problemleri teknoloji kullanımı sanal dünyanın çalışmalarda üzerinde durduğu, ruh sağlığı alanında çalışmaların yapıldığı ve dijitalleşmenin psikolojik etkilerinin araştırıldığı kavramlardan bazılarıdır. Dijital dünyanın zorunlu çıktılarından biri sayılabilecek, 2020’li yıllarla birlikte önemi anlaşılacak yurtdışı alanyazında ele alınan “dijital stres” kavramı, bilgi ve iletişim teknolojilerinin ortaya çıkardığı karmaşıklık, kullanabilme, yönetebilme, sonuçlar elde edebilme kapsamında ortaya çıkan stres kaynağını ifade etmektedir. Günlük yaşantısını sanal paylaşan, gerçek dünyada bulamadığı ilgi, beğeni, sevgi ve övgüyü sanal dünyada arayan bireylerin sayısı çığ gibi büyümektedir. 7/24 online olabilmek olanağı ile hiç uyumayan sanal dünya, çekiciliği ile birlikte hemen her yaştan herkesi içine hapsedmiş durumdadır. Dijital stres son yıllarda üzerinde durulan ancak ülkemizde hiç çalışılmamış bir kavramdır. Bu anlamda bu çalışmanın amacı “dijital stres” kavramı ile literatürde yapılan çalışmalara dikkat çekip psikolojik etkilerinin ele alınarak bu kavram ile ilgili çalışmaların ülkemizde arttırılmasını sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital stres, stres, kaygı.

MÜLTECİ ÖĞRENCİLERDE SOSYAL UYUMUN DESTEKLENMESİ: BİR GRUP UYGULAMASI

Psk Dan. Kübra DÖRTYOL

Şişli RAM

kubradortyol@gmail.com

Psikolog Aydın Deniz YÜCE

İstanbul Medipol Üniversitesi

a.denizyuce@gmail.com

Dr. Dilaram Billur ÖRNEK

İstanbul Kent Üniversitesi

billuornek@gmail.com

Özet

Göç, tarihten günümüze kadar insanların savaş, kıtlık, doğal afetler, insan haklarının ihlali, ülkelerdeki baskıcı rejimler, işsizlik, iç savaş ve can güvenliği tehdidi gibi durumlar karşısında yaşadıkları bölgelerden daha güvenli bölgelere yerleşmek durumunda kalmış oldukları insani bir kriz durumudur. İnsanların göç etmeleriyle birlikte ortaya çıkan en önemli sorunlardan biri kültürel ve sosyal hayata uyum konusundaki güçlüklerdir. Ekonomik sıkıntılar ve vatandaşlık haklarıyla ilgili belirsizliklerin yanı sıra ayrımcılığa maruz kalma, adetler, usuller, belirli konulardaki tutumlar gibi alışık olunan sosyal koşulların tamamen değişmesi kişilerin hayatlarına uyum sağlanması gereken, fakat ilk bakışta fark edilmeyen pek çok yeni alan getirmektedir.

Göç etmek durumunda kalan bireyler arasındaki uyum sağlama baskısını en fazla yaşayanlar hiç şüphesiz ki okula devam eden çocuklardır. Okul sosyalleşme sürecinin en yoğun yaşandığı alan olarak kaçınılmaz uyum gösterme gerekliliği yaratır ve çocukları zorlu bir koşulda desteksiz, çaresiz hissettirebilir.

Türkiye, ülkelerindeki iç karışıklıklar nedeni ile göç etmek zorunda kalan Suriyeli mülteci bireyleri 2011 senesinden beri ülkesine kabul etmektedir. Bu bağlamda yaşadıkları güçlükler pek çok araştırma ve projeye konu alan Suriyeli mülteci öğrenciler için sosyal uyumun kolaylaştırılmasına yönelik planlanması ve uygulanması gereken stratejik ve bilimsel altyapılı uygulamalara ihtiyaç olduğu sık sık dile getirilmektedir (Gülersez, 2019). Bu doğrultuda planlanan proje ile Suriyeli mülteci öğrencilerin sosyal uyumunun desteklenerek sosyalleşme süreçlerinin sağlıklı ilerlemesi ve bu yolla eğitim hayatlarına daha kolay adapte olmalarına yardımcı olabilmek amaçlanmaktadır.

İstanbul Kağıthane’de bulunan Ahmet Çuhadaroğlu Ortaokulunda eğitim hayatını devam ettirmekte olan 40 Suriyeli mülteci öğrencinin sosyal uyumunun desteklenmesi amacıyla 4 aşamalı bir grup uygulaması planlanmıştır. Proje doğrultusunda 4 hafta süresince haftada 1 gün 40 Suriyeli mülteci öğrenci ve 40 Türk öğrencinin bulunduğu 80 kişilik bir örneklem grubuna sosyal uyumun desteklenmesi amacıyla belirlenen grup etkinlikleri uygulanmıştır. Uygulanan her etkinliğin amacı farklı olmakla beraber odak noktası Suriyeli mülteci öğrenciler ve Türk öğrencilerin kaynaşması sağlanarak Suriyeli mülteci öğrencilerin sosyal uyumunun hızlandırılmasıdır. Uygulamaların etkililiğini nicel olarak analiz edebilmek adına çalışma gruplarına uygulamalara başlamadan önce ve uygulamaların bitiminden sonra sosyal uyuma yönelik ölçümler alınmıştır. Gerçekleştirilen uygulama sonrasında öğrencilerin sosyal uyum ölçümü puanlarında istatistiksel olarak anlamlı yükselme olduğu, proje kapsamında yürütülen grup çalışmasının sosyal uyumu artırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mülteci öğrenci, sosyal uyum, Suriyeli öğrenci

OKUL YÖNETİCİLERİNİN TÜRK EĞİTİM FELSEFESİNE İLİŞKİN FARKINDALIKLARI VE OKUL YÖNETİM UYGULAMALARINA YANSIMALARI: ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Aydın BALYER

Yıldız Teknik Üniversitesi balyer@yildiz.edu.tr

Erkan TABANCA

Yıldız Teknik Üniversitesi tabanca@yildiz.edu.tr

Özet

Her eğitim sistemi bir ya da birden çok felsefi akım ve ondan beslenen eğitim felsefelerine göre tasarlanır. Eğitim süreçlerinin tasarlayıcıları, yöneticileri ve öğretmenlerinin eğitim-öğretim etkinliklerini bu eğitim felsefesinin gereklerine uygun bir şekilde yürütmeleri beklenmektedir. Bu süreçte eğitim programlarını yönetmekle sorumlu okul yöneticilerinin de yürüttükleri programın felsefesinin farkında olarak bunları yönetsel uygulamalarına da yansıtmaları gerekmektedir. Ancak bazı okul yöneticilerinin eğitim felsefesinden kopuk kendi kişisel ya da bazı sosyal aidiyetlerine göre uygulamalar yaptıkları bunun da sonuç itibarıyla milli eğitimin genel ve özel amaçlarından bir sapmaya yol açtığı değerlendirilmektedir. Bu nedenle mevcut araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin Türk eğitim sisteminin felsefesine ilişkin farkındalıkları ve bunun yönetsel uygulamalarına yansımalarıyla ilgili öğretmen görüşlerini toplamaktır. Nitel yöntemle yürütülen bu çalışmada fenomenolojik (olgubilim) araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda çalışmakta olan 20 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmış ve betimsel/içerik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, okul yöneticilerinin önemli bir kısmının görev yaptıkları sistemin ve yürütmekte oldukları eğitim programının felsefesine dair farkındalıklarının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum onların yönetsel uygulamalarında da bir tutarsızlığı beraberinde getirdiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul yöneticisi, felsefe, eğitim felsefesi, öğretmen, yönetsel uygulamalar

ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL VE MESLEKİ DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ

Aydın BALLYER

Yıldız Teknik Üniversitesi
balyer@yildiz.edu.tr

Erkan TABANCA

Yıldız Teknik Üniversitesi
tabanca@yildiz.edu.tr

Özet

Öğretmenlerin, kişisel ve mesleki bir takım ortak değerlere sahip olmaları beklenmektedir. Değerler, toplumda bireylere ortak bir amaç, yol belirler ve bireyler de bu amaçlar ve yollardan ilerlerler. Okullar bu değerlerin aktarıldığı ve yeni değerlerin kazandırıldığı yerlerdir ve okullarda değerlerin öğretmenler tarafından kazandırılması beklenir. Bu anlamda öğretmenlerin hangi tür ortak değerlere sahip olduklarının bilinmesi büyük bir önem arz etmektedir. Araştırmalar öğretmenlerin sahip oldukları değerlerin onların eğitim-öğretim etkinliklerini şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin ortak değerlere sahip olmadıkları düşünüldüğünde bu durumun ortak amaçların kazandırıldığı eğitim sistemi açısından probleme yol açabileceği düşünülebilir. Bu problem durumundan hareketle mevcut araştırmanın amacı, farklı deneyim gruplarında yer alan öğretmenlerin hangi tür kişisel ve mesleki değerlere sahip olduklarının belirlenmesi ve bu değerlerin eğitim-öğretim etkinliklerinde nasıl uygulamaya konulduğunun ortaya çıkartılmasıdır. Nitel yöntemle yürütülen bu araştırmada fenomenolojik (olgubilim) araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenmiş farklı deneyime sahip olan 20 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmış, betimsel ve içerik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin ağırlıklı olarak kişisel değerleri ön plana çıkardıkları ve bu değerlerin de öğretmenler arasında ortaklık taşımadığı belirlenmiştir. Yine sahip olunan değerlerin öğretmenlerin deneyimlerine göre de değiştiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, değerler, kişisel ve mesleki değerler, mesleki uygulamalar, eğitim-öğretim

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE YAŞAM DOYUMU, POZİTİF-NEGATİF DUYGU, YAŞAM AMAÇLARI VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Yasin YILMAZ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
ysnylmzpdr@gmail.com

Doç. Dr. İsa Yücel İŞGÖR

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
ysnylmzpdr@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Sezai DEMİR

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
ysnylmzpdr@gmail.com

Özet

İyi oluş çalışmalarını iki araştırma başlığı altında incelenmektedir. Bunlardan ilki, yaşam kalitesinin niteliğini araştıran öznel iyi oluş olarak adlandırılmıştır. İkincisi ise zorluklar ile yüz yüze gelindiğinde kendini gerçekleştirme ve anlamlı bir yaşam için kişinin potansiyellerini vurgulayan psikolojik iyi oluş olarak tanımlanmaktadır (Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002). Öznel iyi olma “olumlu duygunun varlığı, olumsuz duygunun yokluğu ve yaşam doyumu” olarak ifade edilmektedir (Cenkseven, 2004). Yaşam doyumu öznel iyi olmanın bilişsel bileşeni olarak, pozitif-negatif duygu ise duygusal bileşen olarak sınıflandırılmaktadır. Psikolojik iyi oluş yaşamda karşı karşıya kalınan varoluşsal meydan okumaları (anlamlı amaçları sürdürme, kişisel gelişim ve diğerleri ile nitelikli ilişkiler kurma gibi) yönetme olarak tanımlanmıştır (Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002). Ryff’in (1989) ileri sürmüş olduğu psikolojik iyi oluş modelinde altı boyut bulunmaktadır. Bunlar; öz-kabul, diğerleri ile pozitif ilişkiler, özerklik, çevresel kontrol, yaşam amacı ve kişisel gelişimdir. Çalışma kapsamında araştırılmak istenen yaşam amacı kavramı; hayatımıza yönlendirmemizi sağlayan motivasyonel amaçlardır. Bunların insanın hayatının geniş çaplı bir dönemini yönlendirdiğinden uzun vadeli hedefler olduklarına inanılır (Hefferon ve Boniwell, 2014). Psikolojik sağlamlık; stresli durumlara uyum sağlama, olumsuzluklara rağmen hasta olmama, stres ve zorluklara rağmen işlevsel olma ve stresli yaşantılardan sonra kendini toparlama ve iyileşme gibi tanımlar bulunmaktadır (Carver, 1998; Tusaie ve Dyer, 2004; Smith, Dalen, Wiggins, Tooley, Christopher ve Bernard, 2008). Bu kapsamda psikolojik sağlamlık bireylerin yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar, olumsuz durumlar, stresli ya travmatik yaşantılar karşısında kaygı, depresyon gibi olumsuz ruh haline girmeme ya da bu durumdan kısa sürede çıkarak normal yaşantılarına dönme olarak ifade edilebilir. Bu çalışmada genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin yaşam doyumu, yaşam amaçları ve psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışma olarak değerlendirilmektedir. Çalışmada seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılarak araştırma grubu oluşturulmuştur. Bu kapsamda Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde farklı bölümlerde öğrenim gören yaşları 20 ile 25 arasında değişen 294 öğrenciye ulaşılmıştır. Öğrencilerin 219’u (%74.5) kadın 75’i (%25.5) erkektir. Veri toplama aracı olarak Yaşam Doyumu Ölçeği (Köker, 1991), Yaşam Amacı Ölçeği (Cenkseven, 2004), Pozitif -Negatif Duygu Ölçeği (Gençöz, 2000) ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (Doğan, 2015) kullanılmıştır. Araştırma verileri gerekli etik kurul izni alındıktan sonra gönüllülük esasına göre toplanmıştır. Verilerin analizinde; öğrencilerin yaşam doyumu, yaşam amaçları ve psikolojik sağlamlıkları ölçeklerinden aldıkları puanları ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkileri saptamak için t testi; verilerin normal dağılım sergilediği için yaşam amaçları ve psikolojik sağlamlığın yaşam doyumunun varyansının ne kadarını açıklayabildiğini saptamak için ise çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda yaşam doyumu, negatif duygu ve yaşam amaçları ortalama puanlarının cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Psikolojik sağlamlık ve pozitif duygu ortalama puanlarını ise cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığı; erkeklerin pozitif duygu ve psikolojik sağlamlık puanlarının kadınlarına göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yaşam doyumu, yaşam amaçları ve psikolojik sağlamlık arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu; önem sırasına göre yaşam amaçları ve psikolojik sağlamlığın birlikte yaşam doyumunu %26 oranında yordadığı görülmüştür ($p<.001$). Negatif duygu ile yaşam amaçları ve psikolojik sağlamlık arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu; önem sırasına göre yaşam amaçlarının ve psikolojik sağlamlığın birlikte yaşam doyumunu %36 oranında yordadığı görülmüştür ($p<.001$).

Anahtar Kelimeler: yaşam amaçları, yaşam doyumu, psikolojik sağlamlık, pozitif-negatif duygu

POLONYALI MİMARLARIN BAKÜ MİMARİSİNE ETKİLERİ

Dr.Tünzale MEMMEDZADE

tmammadzada@beu.edu.az

Bakü Mühendislik Üniversitesi Mimarlık Bölümü

Baku Azerbaijan

Özet

19. yüzyılın ortalarından itibaren Abşeron Yarımadasında petrol endüstrisinin yoğun bir şekilde gelişmeye başlaması ve yeni endüstrilerin ortaya çıkması, Bakü de iş olanaklarının genişlenmesi için de gerekli koşulları yarattı. 19. yüzyılın başlarında Azerbaycan'la beraber Polonya'nın da Rusya İmparatorluğu'na dahil edilmesi Azerbaycan ve Polonya arasındaki ilişkilerin daha da ilerlemesine neden olmuştur. Bu dönemde Bakü'ye gelen Polonyalılar birçok alanda olduğu gibi şehrin sanat çevresini de etkilemiştir. Diğer taraftan Bakü ekonomisinin hızla gelişmesi, burada çalışan mimarların sanatsal becerilerini sergilemeleri için ortam sağlamıştır. Petrol zenginlerinin sağladığı imkanlarla yerli mimarlarla beraber Avrupalı mimarlar da Bakü tarihinde iz bırakan mimari projeler hayata geçirmişlerdi. Bu bağlamda özellikle Polonyalı mimarların Bakü'de önemli yapılara imza attıkları görülmüştür. Eugeniusz Skibinski, Kazimir Skorewicz, Jozef Goslavski, Konstantin Borisoqlebski ve Jozef Ploşko'nun Şirvan-Abşeron klasik mimarlığı ve Avrupa mimarlığı üslubunda inşa ettiği yapılar birer mimarlık eserleridir.

Bu çalışmada 19. yüzyılın sonları 20. yüzyılın başlarında Polonyalı mimarların Bakü mimarisine katkıları araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler. Polonyalı Mimarlar. Bakü Mimarisi . Sanat tarihi.

DEVELOPMENT DIRECTIONS OF TRANSPORT INFRASTRUCTURE IN AZERBAIJAN

Vuqar Nazarov MEHRALI OĞLU

Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin dosenti

vuqar_74@mail.ru,

ORCID NO: 0000 - 0001 - 9856 – 7184

Hacıyev Camal CELİL OĞLU

Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin dosenti

jamalhaciyev@yandex.ru

ORCID NO: 0000 – 0002 – 6409 – 3010

Vasif Ahadov BALAKIŞI OĞLU

Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin doktorantı

vasifahad@gmail.com

ORCID NO: 0000 - 0003 – 0003 – 8933

Abstract

The transport sector is one of the most important areas in the development of the country's economy, as well as economic relations between the countries. In this regard, one of the areas in which both domestic and foreign investments are invested is the country's transport sector. For this reason, there is a direct relationship between the development of the country and the development of the transport sector.

The development of our country's transportation sector is one of the government's top priorities. In this regard, new projects are implemented every year and the transport sector is developed comprehensively and systematically. All projects implemented after independence, as well as projects related to road reconstruction, new road construction, and road restoration, have been completed successfully. A large number of transportation infrastructures have been built and placed into operation in Baku and the regions. The goal is to turn the country into a center of regional and international transport corridors, taking advantage of Azerbaijan's favorable geographical location. Additionally, thanks to the Supreme Commander-in-leadership Chief's and the courage of our brave army, they liberated our occupied territories during the 44-day war last year. After the atrocities committed by Armenian vandals in our occupied lands, the basis of the work in those lands is the restoration and reconstruction of the road infrastructure. Also, the opening of Zangazur corridor creates conditions for the opening of a new transport corridor which has international importance.

In this regard the article examines the current situation of development of the transport sector in Azerbaijan and analyzes the sources of its financing, identifies its development directions, analyzes the dynamics of development.

Keywords: Transport infrastructure, economic development, macroeconomic indicators, transport projects, transport corridors.

ÖTEKİLEŞTİRME DAVRANIŞLARI ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Abdurrahman KARDAŞ

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi-Siirt Kurtalan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü
abkardas@gmail.com

Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı okul yöneticilerinin ötekileştirme davranışlarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirebilmedir. Ötekileştirme kavramının farklı disiplinlerde farklı bağlamlarda da kullanılmasından dolayı farklılık, damgalama, ayrımcılık ve dışlanmışlık kavramları ile karıştırılmaktadır. Ötekileştirme kavramının eğitim yönetiminde kullanılması ve okul müdürlerinin ötekileştirme davranışlarını belirleyecek olması, eğitim yönetimi alanında yöneticilerin liderlik davranışlarının bilinmesini önemli hale getirmektedir. Belirtilen gerekçeler doğrultusunda bu çalışmanın amacı, okul müdürlerinin ötekileştirme davranışlarını belirleyebilecek geçerli ve güvenilir “Ötekileştirme Davranışları Ölçeğinin (ÖDÖ) geliştirilebilmesidir. Geliştirilen ve 52 maddeden oluşan Taslak ölçek Batman ili ve ilçelerinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında okullarda görev yapan öğretmenlerden toplanan 475 veri istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve yapının doğrulanması için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizine göre ölçeğin öz değeri birden büyük beş alt boyuttan oluşmaktadır ve toplam varyansın % 68,445’ini açıklamaktadır. Ölçek maddelerinin faktör yük değerleri .602 ile .898 arasındadır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre Ki-kara değeri kabul edilebilir, AGFI (Düzeltilmiş iyilik uyum verisi) kabul edilebilir düzeydedir. GFI (iyilik uyum indeksi) kabul edilebilir, NFI kabul edilebilir, IFI (fazlalık uyum indeksi) kabul edilebilir ve RMR (artık ortalamaların karekökü) mükemmel uyum düzeyindedir. Modelin RMSEA (Tahmin hatalarının ortalamasının karekökü indeksi) değeri de kabul Edilebilir düzeydedir. Geliştirilen “Ötekileştirme Davranışları Ölçeği” okul yöneticilerinin ötekileştirme davranışlarını belirleyebilecek bir ölçme aracıdır. Bu ölçek uyarlamalarla tüm alanlara yönelik ötekileştirme davranışlarını belirleme çalışmalarında yararlanılabilecek bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler: Ayrımcılık, Farklılık, Öteki, Ötekileştirme

AZERBAIJAN SAĞLIK SİSTEMİ YÖNETİMİNDE İNOVASYON POTANSİYELİNİN ANALİZİ

Doç. Dr. Elçin SÜLEYMANOV

Bakü Mühendislik Üniversitesi

elsuleymanov@beu.edu.az

Narmin ALAKBAROVA

Azerbaycan Devlet Ekonomi Üniversitesi, doktora öğrencisi

nalakbarova@beu.edu.az

Prof. Dr. Farhad RAHMANOV

Azerbaycan Devlet Ekonomi Üniversitesi

f.rahmanov@unec.edu.az

Özet

Makalede, Azerbaycan'ın sağlık sistemindeki reformların ilerlemesini ve sonuçlarını, Azerbaycan ekonomisinin karşı karşıya olduğu sorunlar bağlamında çeşitli sağlık sektörlerinin modernizasyonuna yönelik ulusal programların halk sağlığını güçlendirmedeki rolünü inceledik. Reform yılları boyunca nüfus için tıbbi bakım sağlama sisteminin dönüşümünde kayda değer ilerleme kaydedilmektedir. Tıp bilimi, sağlık personeli yetiştirme sisteminin iyileştirilmesi, tıbbi verilerin güvenilirliğinin artırılması ve sağlık sektöründe bilgi ve iletişim teknolojilerinin tanıtılması konularına özel önem verilmektedir. Öncelikli ulusal sağlık programlarının geliştirilmesinde kilit bir unsur olarak tıbbi kurumlar için bir tıbbi bilgi sistemi modelinin geliştirilmesine ve uygulanmasına ihtiyaç vardır. Belge, tıbbi bakım sisteminin organizasyonu, yönetimi ve finansal desteğinin iyileştirilmesine dikkat ediyor. Bu bağlamda, yenilikçi yönetim teknolojilerinin tanıtımına dayalı olarak tıbbi bakımı organize etmenin ve mevcut kaynak potansiyelini kullanmanın en etkili yollarını uygulamanın gerekli olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada son yıllarda Azerbaycan Sağlık sistemindeki dijital ve inovatif teknolojilerin kullanımının sağlık yönetiminin hizmet kalitesine etkisi araştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Azerbaycan Sağlık sistemi, inovatif yönetim, elektronik sağlık sistemi

GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURIYELİ SİĞINMACILARIN SOSYAL ENTEGRASYONU: REYHANLI ÖRNEĞİ

Ali ÜNSAL

Göç Araştırmaları Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

Özet

Bu çalışmada, önceleri misafir olarak görülen Geçici Koruma Altındaki Suriyeli sığınmacılar, Suriye'deki iç savaşın uzamasıyla birlikte kalıcı hale gelmektedir. Türkiye'ye sığınmacı olarak gelen yaklaşık 4 milyon Suriyeli'den, özellikle barınma merkezleri dışında kalanlar, kentlerde ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlar yaşamakta, yaşanan bu sorunlara bağlı olarak bir uyum ve entegrasyon sorunu ortaya çıkmaktadır. Kentle uyum sorununun ve yerel halkla bütünleşmenin (entegrasyonun) Reyhanlı özelinde ele alındığı bu çalışmada amaç, ilçe merkezinde yaşayan Geçici Koruma Altındaki Suriyeli sığınmacıların yaşadıkları sorunları tespit etmek ve bu konularda çözümler geliştirmektir. Yaşanan uyum sorunu ve entegrasyon hem Reyhanlılar hem de Suriyeliler için geçerlidir. Yaşanan uyum sorunu ve entegrasyon çalışma kapsamında, 41 Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Sığınmacı ve 30 yerel halk denekle, mülakat (görüşme) yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar misafirliğin uzamasıyla birlikte sorunların da arttığını göstermektedir. Artan sorunları aşmanın tek yolu sağlıklı bir uyum ve entegrasyon sürecidir. Kuşkusuz uyum süreci ve entegrasyon (bütünleşme) tarafların karşılıklı anlayışını gerektiren, uzun ve sabır isteyen, karmaşık sorunlara çözüm aranan zorlu bir yol haritasıdır.

Anahtar Kelimeler: Geçici Koruma, Entegrasyon, Reyhanlı, Sığınmacı, Suriye, Uyum.

THE REFLECTION OF MASLOW’S HIERARCHY OF NEEDS IN JOSE SARAMAGO’S NOVEL : “BLINDNESS”(1998 NOBEL PRIZE)

Emel Aycan ASMA

Erciyes University, English Language and Literature Department

emelay@erciyes.edu.tr

Orcid :0000-0003-2398-4244

Abstract

In Jose Saramago’s novel “Blindness”, one event leads to the ruin of a city (the names are unknown). As in other dystopic novels, we witness a vision of the future, in which there is a “cataclysmic decline”. Characters struggle with environmental ruin, technological control and government oppression. The process of “dehumanization” starts, to take place. In the novel, the object of “suffering” is similar to today’s common problem; pandemic; or “severe epidemic”. In fact, in Literature; we have different interpretations of “blindness”. We generally use it as a metaphor to emphasize strengths; but it can be also used to symbolize weaknesses of characters or referring to moral or emotional blindness as it is seen in “Oedipus”.

In Saramago’s perspective, we see “blindness” symbolizing both individual misfortune and social catastrophe. The plot begins with “the loss of his sight” while he is waiting for a traffic light to change. After that moment, everything in life turns upside down for that society, the author discusses the concept of “morality” in such a society. The reflection of “Maslow’s hierarchy of needs” appear from that moment on. What can “Being lack of the needs for your routine life” change in one’s life?” This is what Saramago displays in the novel. Therefore, beginning with the description of the concept of “dystopia” in the novel, there will be a focus on Saramago’s perspective that leads him to get the Nobel prize in 1998, and all elements of the novel “blindness”, the panoramic atmosphere of the novel will be defined from literary, social and psychological perspectives. After explaining the main idea of Maslow’s hierarchy of needs, the novel will be described and analyzed in relation with the plot, characters and the theme of dystopia.

Keywords: Dystopia, Blindness, Maslow, society, morality

1989 BULGARİSTAN-TÜRKİYE ZORUNLU GÖÇÜ: GÖÇ EDEN KADININ ÇALIŞMA PRATİKLERİNİN AİLE YAŞAMINA ETKİSİ

Ceren ÖZTÜRK

Trakya Üniversitesi, Öğrenci

ozturkceren915@gmail.com

Özet

İnsanlık tarihi kadar eski olan göç olgusu her toplum için farklı anlamlar ifade etmektedir. En kısa tanımıyla bireylerin veya kitlelerin fiziksel olarak yer değiştirme süreci olarak tanımlanabilecek olan göç hareketinin altında daha iyi bir yaşama sahip olma isteği yatmaktadır. Birçok ekonomik, toplumsal, sosyal ve siyasal bileşeni olan göç olgusunun küreselleşme ile birlikte ivme kazandığını söylemek mümkündür. Çalışmanın konusu olan Bulgaristan Türkleri'nin göçü çoğunlukla zorunlu bir göç hareketi olarak karşımıza çıkmaktadır. İki ülke arasında gerçekleşen en büyük kitlesel göç hareketi 1989 yılında gerçekleşmiş olup Bulgaristan Hükümeti'nin asimile politikalarından dolayı gerçekleştirilmiştir. Çeşitli dinsel ve kültürel ritüellerin yasaklanması ile başlayan bu sürecin kadınlar için erkeklerden daha fazla tehlike arz ettiğini söylemek mümkündür. Kadınların genelde yaşam pratikleri özelde çalışma pratikleri göç hareketi ile değişmeye başlamış olup değişen çalışma pratiklerinin kadınların aile yaşantısına etkisi olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada göç sürecinde kadının yeri ve kadının çalışma pratiklerinin aile yaşantısına etkisi incelenerek, göç sürecinin kadının konumuna olan etkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında 20.02.2022 – 20.03.2022 tarihleri arasında Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde ikamet eden 20 Bulgaristan göçmeni kadın ile derinlemesine mülakat yapılmıştır. Sonuç olarak göç eden kadınların Bulgaristan yahut Türkiye fark etmeksizin, ayrımcılığa uğradığı ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgulara göre kadınların ayrımcılığa uğramasının başlıca sebebi kişisel tercihleri olmuştur. Hristiyan bir ülke olan Bulgaristan'da Müslüman kadınların kamusal alanda başörtü takmasının gayri resmi olarak yasaklanması kadınların özgürlüklerini kısıtlamıştır. Türkiye'de ise kadınların kılık kıyafetinden çok elde ettikleri meslekler, Türk adetlerine uymadığı gerekçesiyle yaftalanmış ve kadınlar bu yüzden ayrımcılığa uğramıştır. Bulgaristan'da konfeksiyon işçiliğinden tornacılığa kadar çeşitli meslek gruplarında çalışan kadınlar, Türkiye'de ataeril sistemin bir diğer yüzüyle daha tanışmışlardır. Türkiyeli kadınların çalışmaması ataeril zihniyet ile ilişkilendirilmiş ve hem özel alanda hem de kamusal alanda ataerkinin baskısını daha fazla hissettikleri saptanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Bulgaristan, Soydaş, Kadın, Toplumsal Cinsiyet

AZERBAIJAN'DA BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN DİJİTAL EKONOMİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİ

Doç. Dr. Elçin SÜLEYMANOV

elsuleymanov@beu.edu.az

Bakü Mühendislik Üniversitesi

Hayale İBRAHİMOVA

xhasimova@beu.edu.az

Bakü Mühendislik Üniversitesi

Prof. Dr. Farhad RAHMANOV

f.rahmanov@unec.edu.az

Azerbaycan Devlet Ekonomi Üniversitesi

Özet

Günümüzde üretim ve ticaretin dijitalleşmesi, yapay zekanın yaygınlaşması, dijital teknolojilerin ekonominin bir çok sektöründe uygulanması ve dijital bir ekonominin kurulması en güncel konulardan biridir. Modern teknolojik altyapı dijitalleşmenin ve dijital ekonominin temelidir. Dünyada bilgi ve iletişim teknolojileri her geçen gün daha hızlı gelişmekte ve ekonominin temel güçlerinden biri olarak kabul edilmektedir. İnovasyon ve bilgi iletişim teknolojileri gelişimini sağlayan e-devlet, e-hizmet ve e-ticaret, dijital ekonominin bileşenleridir. Pandemi nedeniyle karantina altında olmamız onlayn hizmetler konusunu bir kez daha gündeme getirdi. İnternetin etkisi altında, insan faaliyetinin tüm alanlarında olduğu gibi, ekonomik alanda da radikal değişiklikler meydana gelmekte, yeni ilişkiler ve gerçekler ortaya çıkmaktadır. Bu küresel ağ sayesinde, milyonlarca insanın emek faaliyetinin koşulları ve içeriği değişiyor, en karmaşık üretim sorunlarının çözümü hızlanıyor ve ekonomik yönetimin verimliliği önemli ölçüde artıyor. Yeni meslekler ve işler, üretim alanları ortaya çıkıyor, geleneksel endüstrilerin çalışma prensipleri değişiyor. Bilgi iletişim sektörü günümüzde dünya ekonomisinde en gelişmiş ve karlı sektörlerden biridir. Bu sektör aynı zamanda sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya ulaşmak için son derece önemli bir araçtır. Hatta birçok gelişmiş ülkenin bütçe gelirlerinin büyük bir kısmı bu sektörden alınan fonlara bağlı olmaktadır. Bu nedenle Azerbaycan hükümeti, bilişim sektörünün gelişmesiyle ve ekonominin birçok sektöründe yeni ve ileri teknolojilerin uygulanmasıyla ilgilenmektedir. Bu çalışmada Azerbaycan'da dijital ekonominin gelişimi ve oluşumunda bilişim sektörünün rolü incelemektedir.

Anahtar kelimeler: Bilgi iletişim teknolojileri, onlayn hizmetler, e-ticaret

MUCİT GİZMO” VE “DÜNYANIN EN YÜKSEK KİTAP DAĞI” ADLI ÇOCUK KİTAPLARININ ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL ÖGELERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Uzman Gülşah GENÇER
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
gulsah.krtl@gmail.com

Özet

Çocukların bebeklik döneminden itibaren kitaplarla tanışmasının okuma alışkanlıklarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Ancak bunun yapılabilmesi için çocuğun seviyesine ve ilgi alanına uygun kitaplarla tanıştırılması gerekmektedir. Çocuk edebiyatının okuma gelişiminde ve okuma alışkanlığına katkı konusunda yeterince etkili olabilmesi için Bağcı'ya (2018) göre öğretmenler muhataplarının özelliklerini ve ihtiyaçlarını yeterince bilmeli, eğitim ortamını da ona göre düzenlemeliler. Buna bağlı olarak seviyeye uygun metinlerin, iyi resimlenmiş kitapların, çocukların okuma gelişimlerini desteklediği göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuğun kitap okumaya yönelmesini, kitap okumayı sevmesini, kitapla etkili bir iletişime girmesini ve zamanla okuma kültürü edinmesini sağlayabilmek için kitapların kimi yapısal ve eğitsel özellikleri taşıması gerekir (Canlı ve Aslan, 2018). Bu özelliklerin çocuk ile kitap arasındaki ilişkinin niteliğini belirleyen etkenler olduğu düşünülmektedir. Hikâye kitapları, çocukların oyun yoluyla hayatı ve insanları tanıdığı okul öncesi dönemde zihinsel, sosyal, duygusal, dil ve kişilik gelişimi gibi pek çok yönden gelişimini destekler; yaratıcılığını geliştirir ve toplumsal kuralları öğrenmesini sağlar (Bulut ve Kuşdemir, 2013). Bu nedenle okul öncesi kitaplarının nitelikli olması oldukça önemlidir. Çocukların karşılaştığı kitapların, çocuk kitaplarının taşıması gereken biçimsel ve içeriközelliklerini taşıyıp taşımadığının bilimsel verilerle ortaya konması oldukça önemlidir. Bu nedenle Mucit Gizmo ve Dünyanın En Yüksek Kitap Dağı çocuk kitaplarının bu yönleriyle ele alınması gerekmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, Mucit Gizmo ve Dünyanın En Yüksek Kitap Dağı adlı çocuk kitaplarını, iç yapı ve dış yapı özellikleriyle eğitsel iletiler açısından incelemektir. Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır. Araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, her iki kitabın da iç yapı ve dış yapı özellikleri ile eğitsel iletiler bakımından hitap ettiği yaş aralığına uygun olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, çocuk edebiyatı, çocuk kitabı, temel öğeler

OSMANLI DEVLETİ'NDE VEBA VE GÖÇ: BİGA SANCAĞI ÇAN KAZASI ÖRNEĞİ (TEMMUZ-1680)

Hatice ÖZKAN

Doktora Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ
Tarihi Bilim Dalı
hozkan20@gmail.com

Özet

Bu çalışma; Osmanlı Devleti'nde 1680 yılında vuku bulan veba salgınının toplum, birey ve sosyal yaşantı nezdinde yarattığı ileri düzeydeki tesir ve zorlukları, salgına bağlı olarak taşra hayatındaki ekonomik ve mekânsal dönüşümü -dönemin ihtiva ettiği şartlar çerçevesinde- Biga Sancağı-Çan Kazası özelinde arşiv kaynakları ışığında ele alarak irdelemeyi amaçlamaktadır. Tarih boyunca salgın hastalıklar ortaya çıktığı döneme damga vurmuş; doğrudan veya dolaylı olarak siyasî, idarî, askerî, iktisadî ve sosyolojik açıdan derin etki ve izler bırakmıştır. Salgın hastalıklar başlığı altında gerek tarih literatürü gerekse tıp literatürü incelendiğinde birçok araştırmaya da konu olması hasebiyle veba hastalığı öne çıkmaktadır. Bilhassa yaz mevsimlerinde, nem oranı yüksek sahil kent ve kasabalarında zuhur eden veba, hayvanlardan insanlara bulaşarak çok hızlı yayılım gösteren ve ölümle sonuçlanan tehlikeli bir hastalıktır. Nitekim; Orta Çağda “*Kara Ölüm*” olarak addedilen ve Avrupa ile Asya Kıtalarını kapsayarak geniş bir coğrafyaya yayılan veba, 17.Yüzyılın ikinci yarısında da yıkıcı etkisini sürdürmeye devam etmiş ve kitlesel ölümlere sebep olmuştur. Söz konusu yüzyılda Osmanlı coğrafyasında etkisini gösteren ve “*tâûn*” olarak da bilinen veba salgını, sayılabilecek birçok olumsuzlukların ötesinde çaresizlik içerisindeki halkın doğup büyüdüğü, birçok açıdan aidiyetinin bulunduğu toprağından ayrılıp göç etmesine dahi sebep olabilecek nitelikte sonuçlar doğurmuştur. Biga Sancağı-Çan Kazası özelindeki çalışmamızda, 1680 yılında yaşanan veba salgınının yaratmış olduğu endişe ve korkunun tesiri ile ahalinin göç etmesine ve kamu düzeninin olumsuz etkilenmesine sebep olan olgular incelenerek yaşanan buhran ortamında kamu otoritesince alınan önlemler ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı, veba, göç, Biga Sancağı, Çan Kazası.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMDEN YÜZYÜZE EĞİTİME GEÇİŞ SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Dönay Nisa KARA

Girne Amerikan Üniversitesi
donaykara@gau.edu.tr, cansusoyer@gau.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Cansu SOYER

Girne Amerikan Üniversitesi
donaykara@gau.edu.tr, cansusoyer@gau.edu.tr

Özet

Eğitim devamlı olarak gelişen, büyüyen bir sistemler bütünüdür. Gelişen dünyamızda her meslek, her alanda kullanır olduğumuz teknoloji ise eğitim alanında da oldukça aktif kullanılmaktadır. Teknoloji eğitimi çok yönlü desteklemektedir.

Covid 19 pandemisi tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Türkiye’de pandemi salgınından önemli ölçüde etkilendi ve bütün okullar uzaktan eğitim sürecine başlamış oldular. Öğretmenlerin ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine hazırlıksız olmaları hem öğretmenler hem öğrenciler açısından birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Geleneksel eğitimden uzaktan eğitime geçişte birçok sorun yaşamışlardır.

Uzaktan eğitimin gelişmesinde çeşitli yöntemler kullanılabilir. Amaç bir noktadan birçok noktaya bilginin ulaştırılmasıdır. Bu yöntemler; uzaktan öğretim, elektronik öğretim, online öğretim, bilgisayar tabanlı öğretimdir. Bu yöntemler birbiri içerisinde bağlantılı olan birbirini kapsayan eğitim yöntemleridir. Bu eğitimi alan üniversite öğrencileri pandemi sürecinde yaşadıkları iletişim, teknik sorunlar vb. gibi nedenlerden dolayı uzaktan eğitim süreci boyunca olumsuz etkilenmişlerdir.

Pandemi salgınından sonra eğitim camiası öğrenci ve öğretmenlerin yeni sürece yani geleneksel eğitime tekrar dönmeleriyle öğrencilerde adaptasyon sürecinde birçok değişimler gözlenmiştir. Bu çalışma da pandemi salgınından sonra öğrencilerin olumlu/olumsuz etkilenmelerinin eğitim/öğretim açısından yaşadıkları problemlerin öğrenci görüşlerini değerlendirerek alan yazına katkı sağlamaktır. Pandemi sonrası yüz yüze eğitim alan öğrencilerin motivasyonlarının düştüğü gözlenmekte ve başarı düzeylerini de olumsuz etkilemektedir. Öğrencilerin aynı zamanda yüz yüze eğitime önem verdikleri gözlemlenmiştir. Uzaktan eğitimin öğrenciler açısından değerlendirildiğinde olumsuz birçok yönünün olduğu görülmektedir. Yüz yüze eğitimin kesinlikle gerekli olduğunu vurgulayan üniversite öğrencileri eğitimin etkililiği açısından çevrimiçi eğitimden ziyade yüz yüze eğitim ile başarı düzeylerinin artacağı hususu görüşündedirler.

Anahtar Kelimeler: İnternet, uzaktan eğitim, eğitim, geleneksel öğrenme

ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK BAĞLAMINDA KKTC ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Ümit KALKAN
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
umit.kalkan@asbu.edu.tr

Doç. Dr. Mehmet Ali Kılav ARAZ
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
mehmetalikilav.araz@asbu.edu.tr

Özet

Anadolu ve Kıbrıs adası, birçok medeniyete ev sahipliği yaparak hoşgörünün merkezi olmuş çokkültürlü yapısıyla etnik ve dini grupların binlerce yıldır bir arada yaşadığı zengin bir coğrafyadır. Tarihin çok uzun dönemlerinden beri bu topraklarda devam eden birlikte yaşama kültürü, son yıllarda yerini ayrıştırma ve ötekileştirmeye bırakmıştır. Özellikle küreselleşme ve teknolojiye gelişmelerin etkisiyle toplumlar gelenek, görenek, örf, adet ve kendi özdeğerlerini bir kenara itmeyi modern bir toplum olmanın ön gerekliliği olarak görmeye başlamıştır. Modern bir toplum olmanın insana huzur, refah ve mutluluk getireceği düşüncesi, bugün geleneksel toplumları sosyal ve ahlaki anlamda ciddi bir değer krizi ile karşı karşıya bırakmıştır. KKTC son yıllarda yükseköğretim, turizm, ekonomi alanındaki gelişmelerin etkisiyle dünyanın birçok ülkesinden insana ev sahipliği yapan çokkültürlü bir yapıya dönüşmüş, adanın sosyo-kültürel yapısında değişikliklere neden olmuştur. Bu sosyo-kültürel değişimin etkileri özellikle eğitim alanında kendini daha fazla hissettirmektedir. Öğretim programlarında adaya özgü değerlerin yanı sıra kök değerlerin belirlenerek ve bu değerlerin öncelikli olarak bireye kendini ve değerlerini tanımasına yardımcı olmasının yanında başta aile, çocuklar ve yaşlılar olmak üzere dezavantajlı grupların karşı karşıya kaldığı değer krizine karşı eğitim politikaları geliştirilmesi zaruridir. Bu anlamda çokkültürlü bir toplum olarak adada bir ayrışma ve ötekileştirmeden ziyade birlikte yaşama kültürünü ve bu toplumun kendine özgü kök değerlerini pekiştiren unsurların öğretim programlarına yansıtılması gerekmektedir. Bu araştırmada KKTC öğretim programlarında yer alan değerlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir çalışma olup doküman incelemesi yöntemiyle hazırlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Türkiye ve KKTC öğretim programlarının büyük oranda birbirine benzediği, Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen müfredat yenileme çalışmaları kapsamında okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde adalet, dostluk, dürüstlük, özenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik olmak üzere 10 kök değer belirlendiği, KKTC’de öğretim programlarında kök değerlerin henüz belirlenmediği, okul öncesi, ortaöğretim ve yabancılara yönelik Türkçe destek programlarında herhangi bir değere vurgu yapılmadığı sadece ilköğretim ve ortaokullarda sosyal bilgiler dersi için 4. ve 7. sınıfdüzeyinde 32, DKAB dersi için 4-8. sınıf düzeyinde 42 değer öğretim programlarında yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Din eğitimi, Değerler, Çokkültürlülük, Öğretim programları, KKTC.

IN THE CONTEXT OF MULTICULTURAL VALUES EDUCATION IN TRNC EDUCATIONAL PROGRAMS

Dr. Öğretim Üyesi Ümit KALKAN

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
umit.kalkan@asbu.edu.tr

Doç. Dr. Mehmet Ali Kılaz ARAZ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
umit.kalkan@asbu.edu.tr

Özet

Anatolia and the island of Cyprus are a rich geography where ethnic and religious groups have lived together for thousands of years, with its multicultural structure that has been the center of tolerance by hosting many civilizations. The culture of living together in these lands since long periods of history has left its place to separation and marginalization in recent years. In particular, with the effect of globalization and technological developments, societies have begun to consider pushing aside their traditions, customs, traditions and their own values as a prerequisite for being a modern society. Although the thought that being a modern society will bring peace, prosperity and happiness to people, traditional societies have faced a serious social and moral value crisis. In recent years, TRNC has transformed into a multicultural structure that hosts people from many countries of the world, with the effect of developments in higher education, tourism and economy, and has caused changes in the socio-cultural structure of the island. The effects of this socio-cultural change are felt especially in the field of education. It is essential to develop education policies against the value crisis faced by disadvantaged groups, especially families, children and the elderly, in addition to determining the root values as well as candidate-specific values in the curriculum, and these values help the individual to recognize himself and his values. In this sense, as a multicultural society, the elements that reinforce the culture of living together and the unique root values of this society, rather than a separation and marginalization on the island, should be reflected in the curriculum. In this research, it is aimed to determine the values included in the TRNC curriculum. The research is a qualitative study and was prepared by document analysis method. According to the results obtained from the research, it is seen that the curriculum in Turkey and the TRNC are largely similar to each other, within the scope of the curriculum renewal studies carried out by the Ministry of National Education in Turkey in 2017, justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility at the preschool, primary and secondary education levels. Only in primary and secondary schools, where 10 root values, including patriotism and benevolence, are determined, root values have not yet been determined in the curricula in the TRNC, and no value is emphasized in the pre-school, secondary education and Turkish support programs for foreigners, only for the 4th and 7th grade social studies course. Level 32, 4-8 for DKAB course. It has been observed that 42 values at grade level are included in the curriculum.

Keywords: Religious education, Values, Multiculturalism, Curriculum, TRNC.

GÖÇÜN GÖLGESİNDE KUZEY SURIYE’DE OKUTULAN ARAPÇA DERS KİTAPLARI

Doç. Dr. Mehmet Ali Kılaz ARAZ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
mehmetalikilay.araz@asbu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ümit KALKAN

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
umit.kalkan@asbu.edu.tr

Özet

Göç, birey ya da toplulukların savaş, iç karışıklık, daha iyi bir yaşam sürme isteği vb. nedenlerden dolayı bir yerden başka bir yere uzun ya da kısa süreli bir şekilde yer değiştirmesi şeklinde tanımlanabilir. Suriye’de 2011 yılı mart ayında başlayan iç savaş nedeniyle birçok Suriyeli ülkelerini terkederek komşu ülkelere, Avrupa başta olmak üzere birçok ülkeye göç etmek durumunda kalmıştır. Türkiye, bu süreçte açık kapı politikası izlemesi nedeniyle adeta mülteci cennetine dönmüş, 3.5 milyondan fazla mültecinin akınına uğramıştır. Büyüyen göç dalgasının önüne geçmek amacıyla Avrupa Birliği, Türkiye ile “Mülteciler için Mali Yardım Programı” (FRIT) anlaşması yapmak suretiyle daha fazla mültecinin ülkelerine gelmesinin önüne geçmeye çalışmıştır. Bu zorunlu göçün Türkiye üzerinde ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık vb. pek çok açıdan olumsuz etkileri olmuştur. Eğitim-öğretim faaliyetleri de en fazla olumsuz etkilenen alanlardan biridir. Göçmenlerin ülke içinde sosyal uyumuna yönelik yapılan çalışmaların yanı sıra özellikle Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonunun sağlanması amacıyla (PCTES) projeleri hayata geçirilmiştir. Ayrıca Barış Pınarı Hareket Planı Bölgesi’nde eğitim ve öğretimin aksamaması için, bir takım ders kitapları ve materyaller tasarlanmış ve Suriye’de okutulan birçok ders kitabı revize edilerek, Türkiye’deki Geçici Eğitim Merkezleri (GEM) ve Kuzey Suriye’deki belirli bölgelerde eğitim ve öğretim kayıplarının önlenmesi amacıyla çalışmalar yapılmıştır. Bu bölgelerde Türkiye’ye gelen Suriyeli akademisyen, öğretmen ve çeşitli meslek gruplarından kimseler tarafından bu materyaller okutulmuştur. Bu araştırmada Kuzey Suriye’de son dönemlerde mezuniyet sınavlarında mihver dersler arasında yer alan Arapça ders kitaplarının içeriğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu ders kitapları ilköğretim 1. sınıftan başlayarak 12. sınıfa kadar okutulmaktadır. Arap dili nahiv, sarf ve belagat olmak üzere üç temel alana ayrılmaktadır. Bu alanlardan nahiv derslerinin ilköğretim 5. sınıftan, sarf derslerinin 6.sınıftan, belagat derslerinin ise 9. sınıftan itibaren okutularak orta öğretimin dört yılına dengeli bir şekilde dağıtıldığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Göç, Kuzey Suriye, PCTES, GEM, Arapça, Belagat.

SURİYELİ GÖÇMENLERİN GİRİŞİMCİLİK DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: HATAY İLİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Yalçın ÇETİN

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Ali ÜNSAL

Hatay Yahya Turan Fen Lisesi Müdürü

Kenan GÜL

Reyhanlı Yatılı Bölge Okulu Müdürü)

Özet

Suriye’de 2011’de ortaya çıkan iç karışıklıktan sonra ülkelerini arkalarında bırakarak Türkiye’ye göç eden Suriyeli göçmenlerin girişimcilik deneyimlerinin irdelendiği bu araştırmanın aynı zamanda ilgili literatürdeki eksikliği gidermesi hedeflenmiştir. Çalışmada, göç ile ilgili teoriler ve girişimcilik yaklaşımlarının ışığında analiz yapılmış olup, araştırmanın Suriye’den göç edenlerin, kendi ülkelerindeki hayat tecrübeleri, göç etme süreçleri ve Türkiye’de yaşadıkları girişimcilik deneyimleri incelenmiştir.

Çalışmanın örneklemini, Türkiye’nin Hatay ilinden seçilen 50 erkek, Suriyeli küçük ölçekli girişimci oluşturmakta ve onların gıda sektöründe yaşadıkları mercek altına alınmaktadır. Suriye’den göç edenlerin göç etme tecrübelerine ve Türkiye’deki sosyal ve ekonomik hayat tecrübelerine ilişkin verilerin bulunduğu çalışmada, Suriyelileri zaruri göçe sürükleyen politik, toplumsal, ekonomik, kültürel ve tarihsel etkenler üzerinde çalışılmış ve araştırma bulgularında bunlara yer verilmiştir. Araştırmada göçmenlerin farklı deneyimleri irdelenmiştir. Bu farklılaşmaya sebep olan; göçmenleri girişimciliğe yönelten etkenler, faaliyet alanı seçimleri, işletme kurarken harcanan sermaye kaynakları, işletmelerdeki ortaklık ilişkileri gibi faktörler ele alınmıştır. Bunlara ilave olarak işyerlerindeki personel ve müşteri görünümü, işyerlerinin istihdam uygulamaları, pazar özellikleri ve işyerlerinin beklentileri karşılama hangi faktörlerin ne derece tesir ettiğine dair bilgilere de yer verilmiştir.

Çalışmada işletmelerin mevcut sorunlarına ve girişimciliğe dair tecrübelerle alakalı olarak, katılımcıların Suriye’de normalleşme sonrası ülkelere dönme ve Türk vatandaşı olma düşünceleriyle ilgili özgün veriler elde edilmiştir. Araştırma neticesinde, 2011’den sonra Suriye’de cereyan eden kaostan insanların hayatlarında travmalara sebep olduğu ve mecburi ülke değiştirme fikrinin temelinde yatan en önemli faktör olduğu saptanmıştır. Yaşanan göç tecrübeleri birbirinin aynısı olmadığı gibi, akabinde Türkiye’de yaşamaya başlayan Suriyelilerin hayat deneyimlerinin ve ekonomik döngüye adapte olma tecrübelerinin çeşitlilik arz ettiği araştırma bulgularında yer almıştır.

Bununla birlikte, katılımcılar tarafından işletilen küçük ölçekli bu iş yerlerinin kendilerine daha fazla sosyal refah kazandırmasıyla beraber, yeni ülkelerinde yeni ilişkiler ve bağların oluşmasına vesile olarak Türkiye ile olan ilişkilerini sağlamlaştırdığı sonucuna varılmıştır. Bütün bunların yanı sıra, Suriyeli göçmenler için girişimcilik, ev sahibi ülkede yeni bir sayfa açma imkânı sağlayan en önemli alternatiflerden biri olduğundan girişimcilik deneyimlerinin ülkelere geri dönme kararı vermede önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili yasalar ve idari kurallar bakımından eksiklikler olması ve iş yeri kaynaklı ekonomik bir takım problemler yaşanmasına rağmen, Suriyeli göçmenlerin, işletmeleriyle etnik yapının etkili olduğu kendilerine has bir pazar oluşturdıkları değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Göçmen, Göçmen Girişimciliği, Hatay, Suriyeli Mülteci ve Sığınmacı

1934 İSKÂN KANUNUNA GÖRE MUHACİR VE MÜLTECİLERE UYGULANAN İKTİSADİ KOLAYLIKLAR

Dr. Öğr. Gör. Nedim SARIGÜZEL

Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, Konya-Türkiye

nsariguzel@selcuk.edu.tr

ORCID: 0000-0002-9099-7005

Özet

Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşında milyonlarca insan hayatını kaybetmiş bir o kadarı da yurtlarını terk etmek zorunda kalmıştır. Savaşlardan sonra kurulan yeni devletler ve buna bağlı oluşan yeni sınırlar yeni göç hareketlerine neden olmuştur. Bu süreç Osmanlı Devletini etkilediği gibi milli bir bağımsızlık mücadelesinden sonra milli kimlik üzerine inşa edilen Türkiye Cumhuriyetini de etkilemiştir. Hem devletin sınırları dışında kalan Türkleri korumak hem de yeni kurulan devletin nüfusunu artırmak üzere özellikle Balkan coğrafyasında yaşayan Türklerin anavatanına göç etmeleri desteklenmiştir. Bu göç hareketini kontrol etmek ve ülke sınırları içindeki göçmenleri belli bir politika dâhilinde yerleşik hale getirmek üzere 1934 yılında 2510 sayılı İskân Kanunu çıkarılarak yürürlüğe girmiştir. Özellikle Balkan coğrafyasında yaşanan baskıdan malını mülkünü bırakıp kaçarak sefil bir halde Türkiye Cumhuriyetine sığınan Türkleri belli bir süre maddi olarak koruma altına almak üzere İskân Kanuna özel maddeler eklenmiştir.

Bu çalışmada muhacir ve mültecileri ekonomik olarak korumak adına 1934 İskân Kanunu ve daha sonra bu kanuna eklenen hükümler üzerinde durulacaktır. Ayrıca bu kanunlar çerçevesinde gerçekleştirilen uygulamalar da ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İskân Kanunu, Göç, Muhacir, Mülteci, Göç Ekonomisi

BELİREN YETİŞKİNLİKTE YEME ARZUSU, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Emine DURAN

Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Meslek Yüksekokulu

pdremineduran@gmail.com

Prof. Dr. Zeliha TRAŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

zztras@gmail.com

Özet

Bu araştırmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin demografik özelliklerinin, bilişsel esneklik ile sosyal görünüş kaygısının yeme arzusunun alt boyutları olan yeme düşüncesiyle meşgul olma ve yeme üzerinde kontrol kaybı üzerindeki yordayıcı gücünü ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma, ilişkisel tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu çeşitli devlet üniversitelerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma grubu, 395'i (% 71.7) kadın, 156'i (% 28.3) erkek olmak üzere toplam 551 katılımcıdan oluşmaktadır. Grubunun yaş ortalaması 20.81'dir. Çalışma grubu, uygun örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında "Yeme Arzusu Ölçeği Kısa Formu", "Bilişsel Esneklik Envanteri", "Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Yeme arzusu, bilişsel esneklik ve sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişkinin varlığını tespit etmek amacıyla korelasyon analizi kullanılmıştır. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin yeme arzusunun yordayıcılarını tespit etmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi kullanılmıştır. Verilerin analizinde modele sırasıyla demografik değişkenler (yaş ve cinsiyet), bilişsel esneklik ve sosyal görünüş kaygısı dâhil edilmiştir. Korelasyon sonuçlarına göre; Yeme Arzusu Ölçeğinin Yeme Düşüncesi ile Meşgul Olma boyutu ile Bilişsel Esneklik Envanterinin alt boyutlarından Kontrol ($r = .34$) arasında düşük düzeyde anlamlı ve pozitif bir ilişki gözlenirken, Alternatifler ($r = -.10$) alt boyutu ile düşük düzeyde negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca Yeme Arzusu Ölçeğinin alt boyutu Yeme Düşüncesiyle Meşgul Olma ile Sosyal Görünüş Kaygısı ($r = .36$) arasında da düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Yeme Arzusu Ölçeğinin Yeme Üzerinde Kontrol Kaybı boyutu ile Bilişsel Esneklik Envanterinin alt boyutlarından Kontrol ($r = .36$) arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki gözlenirken, Alternatifler alt boyutu ($r = -.16$) ile arasında düşük düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki gözlenmektedir. Ayrıca Yeme Üzerinde Kontrol Kaybı ile Sosyal Görünüş Kaygısı ($r = .38$) arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Bilişsel esneklik ile sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişki incelendiğinde ise, bilişsel esnekliğin alt boyutlarından kontrol ($r = .45$) ile arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki gözlenirken, alternatifler ($r = -.23$) ile arasında düşük düzeyde anlamlı negatif bir ilişki gözlenmiştir. Hiyerarşik regresyon analizinden elde edilen sonuçlara göre; yeme arzusu ölçeğinin alt boyutlarından yeme düşüncesiyle meşgul olma ele alındığında, modele birinci adımda dâhil edilen demografik değişkenlerinin modele bir katkısı bulunmazken, modele ikinci adımda dâhil edilen bilişsel esneklik ($R^2 = .12$, $p < .001$) ile üçüncü adımda dâhil edilen sosyal görünüş kaygısının modele katkısının anlamlı olduğu görülmektedir ($R^2 = .16$, $p < .001$). Bilişsel esnekliğin alt boyutlarından alternatiflerin modele özgün bir katkısı bulunmuyorken, kontrol alt boyutunun modele özgün bir katkısı bulunmaktadır ($\beta = .50$, $p < .001$). Yeme arzusu ölçeğinin alt boyutlarından olan yeme üzerinde kontrol kaybı ele alındığında, modele birinci adımda dâhil edilen demografik değişkenlerinin modele bir katkısı bulunmazken, modele ikinci adımda dâhil edilen bilişsel esneklik ($R^2 = .14$, $p < .001$) ile üçüncü adımda dâhil edilen sosyal görünüş kaygısının modele katkısının anlamlı olduğu görülmektedir ($R^2 = .19$, $p < .001$). Bilişsel esnekliğin alt boyutlarından alternatiflerin modele düşük düzeyde anlamlı bir katkısı bulunmaktadır ($\beta = -.14$, $p < .05$). Kontrol alt boyutunun ise modele özgün bir katkısı bulunmaktadır ($\beta = .52$, $p < .001$). Araştırma sonuçları bilişsel esnekliğin alt boyutlarının yeme düşüncesiyle meşgul olma ve yeme üzerinde kontrol kaybı; sosyal görünüş kaygısının ise yeme arzusunun tüm alt boyutlarının önemli yordayıcıları olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlar, literatüre dayalı olarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeme arzusu, bilişsel esneklik, sosyal görünüş kaygısı, beliren yetişkinlik

KARİYER SEÇİMİ YETERLİLİĞİNİN ÖZBİLİNÇ DÜZEYİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Emine DURAN

Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Meslek Yüksekokulu
pdremineduran@gmail.com

Prof. Dr. Zeliha TRAS

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
zztras@gmail.com

Öğr. Gör. Abdulsamet DURAN

Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Meslek Yüksekokulu
abdussamedduran@gmail.com

Özet

Araştırmmanın amacı, üniversite öğrencilerinin özbilinç düzeyleri ile kariyer seçimi yeterlilikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi, özbilinç düzeyinin kariyer seçimi yeterliliğini yordama durumu ve özbilinç düzeyi ile kariyer seçimi yeterliliğinin öğrenim düzeyi ve cinsiyet açısından incelenmesidir. Araştırma, betimsel tarama türlerinden, ilişkisel tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırma grubunu Türkiye’de bulunan çeşitli devlet üniversitelerinde öğrenim gören lisans ve ön lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma grubu, 18-24 yaş aralığında 398 (%69.9) kadın ve 171 (%30.1) erkek olmak üzere toplam 569 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmaya 268 (%47.1) önlisans ve 301 (%52.9) lisans öğrencisi katılmıştır. Araştırma grubunun yaş ortalaması 20.12’dir. Verilerin toplanmasında; Öz-Bilinç Ölçeği, Öğrenci Kariyer Yapılandırma Envanteri ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizi ve yorumlanmasında; özbilinç düzeylerinin ve kariyer seçimi yeterliliklerinin cinsiyete ve öğrenim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız grup t testi yapılmıştır. Özbilinç toplam ve alt boyutları ile kariyer seçimi yeterliliği toplam ve alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığının olup olmadığının saptanmasında korelasyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin özbilinç düzeylerinin kariyer seçimi yeterliliklerini yordama gücünü tespit etmek amacıyla da basit doğrusal regresyon analizi tekniği kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t testi analiz sonucuna göre; öğrencilerin kendini düşünme ($p=.000$), içsel öz-farkındalık ($p=.008$), görünüm bilinçliliği ($p=.002$) ve sosyal anksiyete ($p=.007$) ve toplam özbilinç ($p=.000$) düzeyinde öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmüştür. Fakat öğrencilerin stil bilinçliliği boyutu ile kariyer seçimi yeterliliği düzeyinde öğrenim düzeylerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin görünüm bilinçliliği ($p=.000$), sosyal anksiyete ($p=.000$) ve toplam özbilinç ($p=.000$) düzeyinde ve kariyer seçimi yeterliliği toplam ve tüm alt boyutlarında kadın öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmüştür. Ancak, özbilinç ölçeğinin kendini düşünme, içsel öz-farkındalık ve stil bilinçliliği boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Korelasyon analizi sonuçlarına göre; öğrencilerin özbilinç düzeyleri ile kariyer seçimi yeterlilikleri arasında ($r= -.147$) düşük düzeyde negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca özbilinç ve kariyer seçimi yeterliliği alt boyutları arasındaki ilişkinin incelendiği analiz sonuçlarına göre; Özbilinç Ölçeğinin kendini düşünme, içsel öz-farkındalık ve görünüm bilinçliliği boyutları ile Öğrenci Kariyer Yapılandırma Envanterinin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Özbilinç Ölçeğinin Stil Bilinçliliği boyutu ile Öğrenci Kariyer Yapılandırma Envanterinin alt boyutlarından Belirginleşme ($r= -.18$), Keşfetme ($r= -.17$), Hazır Olma ($r= -.18$) ve Karar Verme ($r= -.18$) arasında düşük düzeyde anlamlı ve negatif bir ilişki bulunmaktadır. Stil Bilinçliliği boyutu ile Öğrenci Kariyer Yapılandırma Envanterinin alt boyutlarından Belirginleşme ($r= -.14$), Keşfetme ($r= -.15$), Hazır Olma ($r= -.16$) ve Karar Verme ($r= -.16$) arasında düşük düzeyde anlamlı ve negatif bir ilişki bulunmaktadır. Regresyon analizi sonuçlarına göre; özbilinç düzeyinin, kariyer seçimi yeterliliğini istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur. Elde edilen verilere göre üniversite öğrencilerinin özbilinç seviyelerinin kariyer seçimi yeterliliklerini yordama gücü %15’tir.

Ortaya çıkan $F=12.578$ değeri özbilinç düzeyinin kariyer seçimi yeterliliğini anlamlı düzeyde açıkladığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, literatüre dayalı olarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özbilinç, özbilinç düzeyi, kariyer seçimi, kariyer seçimi yeterliliği

SULTAN IV. MEHMED'İN HEZARGRAD KAZASINDA VUKU BULAN GÖÇ HAREKETİNE DAİR H. 1072 VE H. 1077 TARİHLİ FERMANLARI

Hatice ÖZKAN

Doktora Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ
Tarihi Bilim Dalı.
hozkan20@gmail.com

Özet

Bu çalışma; Osmanlı Devleti'nde Sultan IV. Mehmed'in hükümdarlığı yılları içerisinde Silivrikapı'daki Müteveffa İbrahim Paşa Vakfı'na tabi olup günümüzde Bulgaristan sınırları içerisinde yer alan Hezargrad (Razgrad) kazası reayasının göç etmesi üzerine, Sultan IV. Mehmed'in Hezargrad ve civarındaki kadılara gönderdiği -aynı konuya dair- iki ayrı fermanı konu edinmektedir. Kuruluşundan itibaren çok geniş bir coğrafyaya hızlı bir şekilde yayılım gösteren Osmanlı İmparatorluğu, fethettiği topraklarda muhtelif politikalar izleyerek söz konusu bölgede varlığını ve hakimiyetini güçlendirmek istemiştir. Bu politikalardan biri olan iskan politikası, fethedilen bölgenin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlayarak, ihtiyaçların karşılanması noktasında sürekliliği temin edecek üretim ve vergi politikalarını bünyesinde barındırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Veba, Göç, Biga Sancağı, Çan Kazası.

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA 2020-2021 YILLARI ARASINDA YÜRÜTÜLEN LİSANSÜSTÜ TEZLER

Burak GÜL

NAZİLLİ BİLİM VE SANAT MERKEZİ

brkgul23@gmail.com

Özet

Bu araştırmada 2020-2021 yılında pandemi sürecinde Eğitim Yönetimi Alanında yapılmış lisansüstü tezler analiz edilmiştir. Araştırmanın evreni Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Tez Merkezinde kayıtlı tüm tezlerdir. Örneklem ise 2020-2021 yılları arasında Eğitim Yönetimi Ve Teftişi, Eğitim Ekonomisi Ve Planlaması, Eğitim Yönetimi Ve Planlaması Ve Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması Ve Ekonomisi anabilim dallarında yapılan 69 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Eğitim Yönetimi alanında yapılan tezlerin yöntem, tür, konu, veri toplama aracı, anabilim dalı, üniversite açısından incelenmesini amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın analiz bölümünde; tezlerin konu, yöntem, tür, veri toplama aracı, anabilim dalı, üniversite olarak göre sınıflandırılmış ve elde edilen veriler frekans analizi yüzdelerle hesaplamasına tabi tutulmuştur.

Çalışma sonucunda; lisansüstü tez çalışmalarının, doktora düzeyindeki tez sayısının yüksek lisansa göre sayıca az olduğu, 2020-2021 döneminde analiz edilen anabilim dallarında doktora tezinin yüksek lisansa göre ciddi oranda düşük olduğu, tezlerde nitel ve nicel yöntemler birbirine yakın oranlarda kullanıldığı, tezlerde işlenen konularda Liderlik konusunun baskın olduğu görülürken, Eğitim denetimi ve Eğitim ekonomisi dair konuların çok az olduğu, veri toplama aracı olarak ölçek ve görüşme formunun daha fazla tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Lisansüstü Tezler, Eğitim Yönetimi, Eğitim Ekonomisi, Eğitim Planlaması, Eğitim Denetimi

DÜZENLİ EĞİTSEL OYUN OYNAYAN VE OYNAMAYAN ÖĞRENCİLERİN FİZİKSEL UYGUNLUK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Meryem ALTUN EKİZ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi BESYO

Öner BOZTEPE

Uluğ Bey Çok Programlı Anadolu Lisesi Antakya/Hatay

Sevim KIR

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Bilimleri Fakültesi, Öğrenci
ksevim3896@gmail.com

Özet

Bu araştırmada beden eğitimi ve spor dersinde düzenli eğitsel oyun oynayan ve oynamayan öğrencilerin fiziksel uygunluk düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2021- 2022 yılında Hatay ilindeki U. B. Çok Programlı Anadolu Lisesinde eğitim gören öğrenciler üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini ise düzenli eğitsel oyun oynayan 49 deney grubu (19 Kadın, 30 Erkek) ve düzenli eğitsel oyun oynamayan 56 kontrol grubu (19 kadın, 37 erkek) olmak üzere toplam 105 gönüllü katılımcı oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Ortaöğretim düzeyindeki çocuklar için fiziksel uygunluk testleri kullanılmıştır. Bu doğrultuda araştırma örneklemindeki öğrencilerin fiziksel uygunluk düzeylerini belirlemek amacıyla öncelikle “vücut ağırlığı ve boy ölçümü” yapılmıştır. Bunun yanında araştırmada; “mekik, sınav ve esneklik testleri” yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programından yararlanılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde yüzde (%), frekans dağılımlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır. Deney ve kontrol grubunun ön ve son testleri arasındaki farklılığı bulmak için paired t, cinsiyet ve sınıf değişkenleri için Independent Sample t testleri uygulanmıştır. Analiz sonucuna göre, deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin fiziksel uygunluk parametrelerinde ön ve son test ölçümlerinde birbirine yakın değerler olduğu gözlemlenmektedir. Cinsiyet değişkeni incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu kadın katılımcılar ile erkek katılımcılar arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$). Söz konusu farklılık erkek katılımcılar lehine gerçekleşmiştir. Bölüm değişkeni incelendiğinde deney grubunda Kilo ve Boy parametrelerinde ön test ve son test ölçümlerinde 10. Sınıflar lehine anlamlı farklılık görülürken, kontrol grubunda Mekik, Otur Uzan Testi Sağ ve Otur Uzan Testi Sol parametrelerinde ön test ve son test ölçümlerinde 9. Sınıflar lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$). Sonuç olarak, çalışmaya dahil edilen bireylerin gelişim çağında olmaları ve deney grubuna uygulanan eğitsel oyun etkinliklerinin yanı sıra her iki grupta yer alan bireylerin beden eğitimi ve spor dersini almalarının etkisi ile eğitsel oyunların gelişime olan katkısı kısmen gözlemlenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Uygunluk, Eğitsel Oyunlar

İLKOKUL FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÇEVRE KAZANIMLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Sümeyye AYDIN GÜRLER

Gaziantep Üniversitesi Nizip Eğitim Fakültesi

s.aydingurler@gmail.com

Özet

Yirminci yüzyılın ortalarında çevre sorunlarının hızlı artışı insanoğlunu da etkilemeye başlamıştır. Dolayısıyla çevrenin korunması gerekliliği ön plana çıkmıştır. Çevrenin korunmasında ise bireylere verilecek olan çevre eğitimi çok önemlidir. Bu bağlamda çevre eğitimi ile bireyden çevresel bilinç, bilgi, beceri ve tutuma sahip olması, çevre sorunlarına çözüm bulmada aktif olması, çevre okuryazar birey olarak yetişmesi ve bunu yaşam boyu devam ettirmesi istenmektedir (Arık, 2017). Güncel fen bilimleri dersi öğretim programının (2018) temel amaçlarına bakıldığında, verilen on amaçtan yedi tanesinin doğrudan veya dolaylı olarak çevre eğitimiyle ilgili olması ülkemizde de çevre eğitime önem verildiğinin göstergelerinden biridir. Bununla birlikte bireylerde çevreye yönelik duyarlılık oluşturmada okul öncesi ve ilkokul döneminde verilen eğitimin önemi yadsınamaz. Dolayısıyla bu çalışmada ilkokul fen bilimleri dersi öğretim programının çevre kazanımları bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Doküman analizi yöntemi kullanılan çalışmada verilerin analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Bu bağlamda 2018 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı ve 2021-2022 eğitim öğretim yılı 3. ve 4. sınıf yıllık planları incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; 3. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programında yer alan 36 kazanımdan 8 kazanımın (%22,22) doğrudan veya dolaylı olarak çevreyle ilgili olduğu ve bu kazanımların “Canlılar Dünyasına Yolculuk” ve “Elektrikli Araçlar” ünitelerinde yer aldığı görülmüştür. Bununla birlikte 4. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programında yer alan 43 kazanımdan 10 kazanımın (%23,25) doğrudan veya dolaylı olarak çevre eğitimiyle ilgili olduğu ve bu kazanımların “Aydınlatma ve Ses Teknolojileri” ve “İnsan ve Çevre” ünitelerinde yer aldığı görülmüştür. Tüm bu sonuçlardan fen bilimleri dersi öğretim programının amaçlarının büyük bir çoğunluğunun çevre ile ilgi olmasına rağmen ilkokul fen bilimleri dersi öğretim programında çevre ile ilgili kazanımların ve çevre ile ilgili temel kavramların bu doğrultuda yeterli olmadığı söylenebilir. Ayrıca bu kazanımlar daha çok bilişsel kazanımlardan oluşmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda ilkokul fen bilimleri dersi öğretim programına çevre ile ilgili temel kavramların yer aldığı daha çok kazanım eklenebilir, duyuşsal ve psikomotor düzeydeki kazanımların sayısı artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı, Çevre, Kazanım.

RESİMLERLE GÖÇ ALGISI

Nejdet YILDIRIM

Bursa Teknik Üniversitesi

Sosyoloji Anabilim Dalı

ORCID: 0000-0001-5865-6502

Özet

Göç denince herkesin aklına farklı şeyler gelmektedir. Kişinin yaşadığı çevreye, yaptığı işe, şahit oldukları olaylara ve yaşına göre göç algısı değişmektedir. Bu çalışmada insanların göç algılarını anlayabilmek için farklı yaşlarda, farklı mesleklerde ve farklı şehirlerde yaşamış on kişiden resim çizmeleri istendi. Göç denilince akıllarına gelenleri ve kafalarında oluşan algıları resme döktükten sonra çizdikleri resimlerin anlamları ve neden böyle bir resim çizdikleri soruldu. Çizilen resimler ve çizenlerin yorumlarıyla vatandaşın göçten ne anladığı saptanmaya çalışıldı. Son dönemlerde ki mülteci meselesiyle birlikte insanların göç algısı benzerlik gösterse de ortaya çok farklı resimler çıktığı da görüldü.

Anahtar Kelimeler: Göç, mülteci, göç algısı

İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE GÖRSEL HİKÂYELİ HECELER YÖNTEMİNİN ETKİLİLİĞİ (YENİ BİR MODEL ÖNERİSİ)¹

Dr. Ayfer SÖNMEZ

Uludağ Üniversitesi İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora Programı Mezunlu.
ayfersonmez79@gmail.com

Prof. Dr. Handan Asude BAŞAL

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Bölümü Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı
asubasal@uludag.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, 2019 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 Pandemisi sürecinde ilk okuma-yazma öğretimine yönelik geliştirilen ve önerilen Görsel Hikayeli Heceler ile Okuma Yazma Öğretim (GHHOYÖ) Yöntemi'nin okuma yazma becerisi kazanımında verimliliğini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 2019- 2020 eğitim ve öğretim yılında ilkökul birinci sınıfa başlayan Covid-19 Pandemisi nedeniyle mart ayından itibaren yüz yüze eğitime devam edemeyip okuma yazma becerisi kazanımında güçlük yaşayan iki öğrenci ve 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında birinci sınıfa kayıtlı ancak Covid-19 Pandemisi nedeniyle yüz yüze eğitime devam edemeyen iki öğrenci olmak üzere dörtöğrenciden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında olaniki öğrenci ile önerilen ve uygulanan Görsel Hikayeli Heceler ile Okuma Yazma Öğretim (GHHOYÖ) Yöntemi kapsamında 120 dakikalık 40 bireysel oturum olarak düzenlenmiştir. Yöntemin temelinde öğrencilere görsel hikayeli hece öğretimi etkinlikleri ile daha kolay, güçlük yaşamadan, isteyerek ve anlayarak okuma yazma öğretimi etkinlikleri bulunmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi teknikleri ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda araştırmacı tarafından geliştirilen ve uygulanan Görsel Hikayeli Heceler ile Okuma Yazma Öğretim (GHHOYÖ) Yöntemi oturumlarında araştırma kapsamında olan üç öğrencinin 18-25. oturumlar arasında, bir öğrencinin 38-40. oturumlar arasında okuma yazma becerisi kazandığı gözlemlenmiştir. Çalışmanın güçlü ya da zayıf yanlarını ve öğrencilerde meydana gelen değişimi belirlemek için ebeveynler ile görüşmeler yapılarak sosyal geçerlik verileri toplanmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde öğrencilerin daha kolay, güçlük yaşamadan, isteyerek okuma yazmayı öğrendikleri; neticesinde ise özgüven kazandıkları bu durumun öğrencilerin davranışlarına da olumlu yansıdığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada geliştirilen ve uygulanan Görsel Hikayeli Heceler ile Okuma Yazma Öğretim (GHHOYÖ) Yöntemi'nin Türk eğitim sisteminde ilkökulda okumayazma kazanımı sürecindeki öğretmenler için önemli bir kaynak olmasıyla birlikte yeni bir yöntem olarak da kullanılabileceği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Hikaye, İlkokul, Okuma Güçlüğü, Okuma Yazma Becerisi, Okuma Yazma Öğretimi, Öğretim Yöntemi.

¹ Araştırmacının doktora tezi kapsamında hazırlanmıştır.

ARTİKÜLASYON BOZUKLUĞU YAŞAYAN ÖĞRENCİNİN İLK OKUMA YAZMA BECERİSİ KAZANIMINDA GÖRSEL HİKÂYELİ HECELER İLE İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ YÖNTEMİNİN(GHHOYÖ) ETKİLİLİĞİ²

Ayfer SÖNMEZ

Uludağ Üniversitesi İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora Programı Mezunlu.
ayfersonmez79@gmail.com

Özet

Bu araştırma artikülasyon bozukluğu yaşayan birinci sınıf öğretim düzeyinde olan çocuğun, ilk okuma-yazma öğrenimi sürecini konu alan bir eylem araştırmasıdır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmanın katılımcısı 2020-2021 eğitim –öğretim yılında birinci sınıfa kayıtlı, artikülasyon bozukluğu yaşayan bir kız öğrencidir. Pandemi sürecinde birinci sınıfa başlamıştır. Uzaktan eğitim ile okuma yazma becerisi edinmemiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan Görsel Hikayeli Heceler İle İlk Okuma Yazma Öğretimi Yöntemi(GHHOYÖ) etkinlikleri 40 oturum olarak uygulanmıştır. Araştırmacı katılımcı gözlemcidir. Veriler gözlem, görüşme, öğrenci dokümanları ile toplanmıştır. Veriler betimsel ve içerik analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; EK'nın Görsel Hikayeli Heceler ile İlk Okuma Yazma Öğretimi Yöntemi (GHHOYÖ) etkinlikleri ile ilk okuma- yazma becerisi kazandığı gözlemlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, gerek olası bir uzaktan eğitim durumunda gerekse normal süreçte artikülasyon bozukluğu yaşayan öğrencilere yönelik Görsel Hikayeli Heceler ile İlk Okuma Yazma Öğretimi Yöntemi (GHHOYÖ) alternatif bir ilkokuma yazma öğretim yöntemi olarak önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinim, artikülasyon bozukluğu, ilkokuma- yazma, Pandemi.

²Araştırmacının doktora tezi kapsamında hazırladığı programdan yararlanılmıştır.

RUH SAĞLIĞI ALANINDA ÇALIŞAN PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN VE PSİKOLOGLARIN TEORİK YÖNELİMLERİ: KİŞİLİK ÖNCELİKLERİNİN VE BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜĞÜN ROLÜ

Uzman Merve Sayıkoğlu UÇAR

Düzce Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAPANCI

Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
ahmetsapanci@duzce.edu.tr

Özet

Bu araştırmada ruh sağlığı alanında çalışan psikolojik danışman ve psikologların teorik yönelimleri ile kişilik öncelikleri ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ruh sağlığı alanında aktif olarak danışan gören lisans eğitimi rehberlik ve psikolojik danışmanlık veya psikoloji olan 155 (K =114; E = 41) katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılara Demografik Bilgi Formu, Teorik Yönelim Profili Ölçeği, Adleryan Kişilik Öncelikleri Ölçeği ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği kullanılarak veriler çevrimiçi olarak toplanmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi sürecinde hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre hümanistik/varoluşsal yaklaşımdaki toplam varyansın %35'i demografik değişkenler, kişilik öncelikleri ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi tarafından açıklanmaktadır. Feminist yaklaşımdaki toplam varyansın %19'u demografik değişkenler, kişilik öncelikleri ve belirsizliğe tahammülsüzlük tarafından açıklamaktadır. Postmodern/çözüm odaklı yaklaşım için demografik değişkenlerin anlamlı bir katkısı olmadığı bulunmuştur. Modele ikinci adımda girilen kişilik öncelikleri ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi postmodern/çözüm odaklı teorik yönelime ilişkin toplam varyansın %14'ünü açıklamaktadır. Sonuç olarak hümanistik/varoluşsal ve feminist yaklaşımın daha yüksek oranda demografik değişkenlerle, postmodern/çözüm odaklı yaklaşımın ise kişilik öncelikleri ve belirsizliğe tahammülsüzlükle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Teorik yönelim, belirsizliğe tahammülsüzlük, kişilik öncelikleri

ERGENLERİN GELECEK BEKLENTİLERİNİN YORDAYICISI OLARAK BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE ÖZ-YETERLİK

Ümit BAYIN

Fatih Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Öğretmen

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAPANCI

Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
ahmetsapanci@duzce.edu.tr

Özet

Bu araştırmada ergenlerin bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik düzeylerinin gelecek beklentilerini yordama düzeyi incelenmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak yapılan çalışmaya yaşları 14-17 arası değişen 416 kişi katılmıştır. Katılımcılara Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği, Bilinçli Farkındalık Ölçeği ve Çocuklar İçin Öz-yeterlik Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizinde; Bağımsız Örneklemeler T-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Çoklu Doğrusal Regresyon kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ergenlerin cinsiyete göre gelecek beklentilerinde anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Sınıf düzeylerine göre; gelecek beklentilerinin evlilik ve aile puanlarında anlamlı düzeyde farklılaşmadığı; iş ve eğitim puanlarının 10. ve 11. sınıftaki ergenlerin lehine, din ve toplum puanlarının 9. sınıftaki ergenlerin lehine ve sağlık ve yaşam puanlarının ise 10. sınıftaki ergenlerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. Bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik değişkenlerine göre iş ve eğitimin yordanmasına ilişkin regresyon analizi sonucunda, öz-yeterlik ile iş ve eğitim arasında pozitif ve orta düzeyde bir ilişkinin olduğu; bilinçli farkındalık ile iş ve eğitim arasında da pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik değişkenleri birlikte, iş ve eğitimdeki toplam varyansın yaklaşık %20'sini açıklamaktadır. Bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik değişkenlerine göre evlilik ve ailenin yordanmasına ilişkin regresyon analizi sonucunda, öz-yeterlik ile evlilik ve aile arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu; bilinçli farkındalık ile evlilik ve aile arasında pozitif ve çok düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik değişkenleri birlikte, evlilik ve aile toplam varyansın yaklaşık %8'ini açıklamaktadır. Bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik değişkenlerine göre din ve toplumun yordanmasına ilişkin regresyon analizi sonucunda, öz-yeterlik ile din ve toplum arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu; bilinçli farkındalık ile din ve toplum arasında pozitif ve çok düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik değişkenleri birlikte, din ve toplum toplam varyansın yaklaşık %10'unu açıklamaktadır. Bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik değişkenlerine göre sağlık ve yaşamın yordanmasına ilişkin regresyon analizi sonucunda, öz-yeterlik ile sağlık ve yaşam arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu; bilinçli farkındalık ile sağlık ve yaşam arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bilinçli farkındalık ve öz-yeterlik değişkenleri birlikte, sağlık ve yaşam toplam varyansın yaklaşık %16'sını açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik dönemi, gelecek beklentileri, öz-yeterlik, bilinçli farkındalık.

ÇOCUK VE ERGENLERE YÖNELİK HAZIRLANAN KİTAPLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ EKSENİNDE ANALİZİ

Prof. Dr. Handan Asûde BAŞAL

Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi ve Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi,
ORCID0000-0002-4112-4339

Ayşe BAYKAN

Bursa Uludağ Üniversitesi, Disiplinlerarası Kadın ve Aile Çalışmaları Yüksek Lisans Öğrencisi

Fatih SAVAŞ,

Bursa Uludağ Üniversitesi, Disiplinlerarası Kadın ve Aile Çalışmaları Yüksek Lisans Öğrencisi

İnci DERDİYOK

Bursa Uludağ Üniversitesi, Disiplinlerarası Kadın ve Aile Çalışmaları Yüksek Lisans Öğrencisi

Tuğçe TOK AT

Bursa Uludağ Üniversitesi, Disiplinlerarası Kadın ve Aile Çalışmaları Yüksek Lisans Öğrencisi

Özet

Toplumsal cinsiyet eşitliği/eşitsizliği kapsamında kadın-erkek rollerini, anne-baba rollerini, toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını edebi eserler (kitaplar) üzerinden incelemeyi hedefleyen bu çalışma da doküman incelemesi yapılmış ve farklı kategorilerdeki kitaplar söylem analizine tabi tutulmuştur. Nitel bir çalışma olan bu araştırma ile okul öncesi dönem, ilköğretim dönemi ve ergenlik/genç yetişkinlik dönemine ilişkin toplam 17 eser incelenmiştir. Gösterilenin ve söylenenin altında yatan anlamlara ulaşmayı hedefleyen bu çalışma ile toplumsal cinsiyet eşitliği ve eşitsizliğine dair farklı bulgular elde edilmiş ve tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, roller, kitap, resimli kitap, kadın

İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ NESİL GÖÇMENLERDE EĞİTİM VE AİLE

Dr. Öğr. Üyesi Ahu PAKÖZ TÜRKELİ

İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji, İstanbul, Türkiye
ORCID: 0000-0003-0958-6063

Özet

Bu çalışmada 1923 nüfus mübadelesinin ikinci ve üçüncü nesil mübadilleri üzerindeki etkileri Çatalca mübadilleri örneğinden yola çıkarak eğitim ve aile farklılıkları açısından incelenecektir. 25 kişi ile yapılan yüz yüze yapılan derinlemesine görüşmelerin ve ayrıca pek çok mübadille yapılan serbest görüşme ve gözlemlerin ana kaynak olarak ele alınacağı bildiride göçmenlerin aile ilişkileri ve eğitim süreçleri ve eğitime karşı bakışları nesiller arasındaki farklar merkez alınarak karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

Dünyada pek çok büyük değişimin yaşandığı on dokuzuncu yüzyıl sonu yirminci yüzyıl başları ayrıca göç hareketliliklerinin de çok yoğun olarak yaşandığı bir dönem olmuştur. 1923 Lozan Barış Antlaşması'na ek olarak yapılan sözleşme uyarınca; yeni kurulan Türkiye ve Yunanistan Devletleri için birbirlerinin topraklarında kalan Müslüman ve Hristiyan topluluklarına 'zorunlu nüfus mübadelesi' uygulanmıştır. Bu uygulama pek çok ailenin hayatının kökten değişmesine neden olduğu gibi ayrıca sonraki nesillerin hayatlarını da etkilemiştir.

Burada karşılaştırmalı olarak ikinci ve üçüncü nesil göçmenlerin aile ve eğitime bakışları nesiller arasında gözlenen süreklilikler ve değişimler açısından incelenecektir. Pierre Bourdieu'nun tartışmalarında da ön plana çıkan eğitim, aile ve olanakların nesiller arasındaki farklılıklar için temel oluşturduğu söylenebilir. Eğitime bakışın genel olarak her iki nesilde de önemli olarak vurgulandığı bir grupta nesiller arasındaki temel farklılıkların bulunulan alanlar ve kazanılan sermayelere bağlı olarak değişiklik gösterdiği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, nesiller, eğitim, sermaye, mübadele

TÜRKİYE’ DE YETİŞKİN EĞİTİMİ VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME ÖRGÜTLERİ

Burak GÜL

Nazilli Bilim ve Sanat Merkezi, Aydın, Türkiye

ORCID: 0000-0001-9268-5497

brkgul23@gmail.com

Özet

Yetişkin eğitimi zorunlu eğitim döneminin dışına çıkmış ve asıl işi okula gitmek olmayan bireylerin yaşamlarının herhangi bir dönemindeki öğrenme ihtiyaçları ve ilgilerini karşılamak için organize edilen faaliyetler ve programları kapsar. Ülkemizde yetişkin eğitimi yaygın eğitim kapsamında örgün eğitim sisteminin herhangi bir kademesinde ayrılmış veya tamamlamış bireylerin yaşam boyu öğrenme anlayışıyla istihdam, bireysel ya da toplumsal yetkinliklerini, becerilerini ve bilgilerini geliştirmek amacıyla düzenlenen her türlü öğrenme faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu araştırmada yetişkin eğitimi kavramı, Türkiye’ de yetişkin eğitimi ve Türkiye’ de yaşam boyu öğrenme örgütleri incelenmiştir. Araştırmada literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Türkiye’ de yaşam boyu öğrenme örgütlerinin mevcut durumu, bu örgütlerin verdiği eğitimlerin neler olduğu araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre kamu kurumları veya özel kuruluşların yaşam boyu öğrenme kapsamında eğitimler ve etkinlikler düzenledikleri görülmüştür. Halk Eğitim Merkezleri başta olmak üzere, Açık Öğretim Okulları, Mesleki Eğitim Merkezleri, Olgunlaşma Enstitüleri, Arama Kurtarma Derneği, Türkiye İş Kurumu, Tüm Akıl Ve Zeka Oyunları Federasyonu, Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma Ve Doğa Varlıkları Koruma Vakfı gibi kurum veya kuruluşlar yaşam boyu öğrenme kapsamında eğitimler verdiği görülmüştür. Bu eğitimlerden bazıları; adalet, bilişim teknolojileri, bahçecilik, havacılık, muhasebe, çocuk gelişimi, kuyumculuk, seramik ve cam, girişimcilik, muhabirlik, kilim dokuma şeklinde sıralanabilir. Ülkemizde eğitim veren yaşam boyu öğrenme örgütlerinin bilinirliğini artırmak, yetişkinlerin hangi eğitime ne zaman ve nerede katılabileceğini bilmesi yetişkinlere istihdam fırsatı yaratacağı ayrıca bireysel ve toplumsal yetkinliği yükselteceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin eğitimi, yaşam boyu öğrenme, yaygın eğitim

EV İÇİNDE KADINA VE ÇOCUĞA UYGULANAN ŞİDDET NEDENLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Prof. Dr. Handan Asûde BAŞAL

Bursa Uludağ Üniversitesi
Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü Öğretim Üyesi

Özet

Sabah kalktığımızda televizyonumuzu açtığımızda, günlük haberleri okumak için internete girdiğimizde ya da günlük gazeteleri karıştırdığımızda; “Komşularının ihbarı sonucu anne ve babası tarafından işkence gören üç yaşındaki çocuk hastaneye kaldırıldı.”, ya da “ Kısa bir süre önce evlenen 20 yaşındaki genç kadın, kocası tarafından öldürüldü.” haberlerini dinlemekte ya da okumaktayız.

Dünya nüfusunun %49,7’si kadın nüfusundan oluşmaktadır ve her 100 kadına karşılık 101.7 erkek nüfusu karşılık gelmektedir. Dünyada her üç kadından biri de hayatının bir döneminde babası, kardeşi ve/veya eşi tarafından şiddete maruz kalmaktadır. Ayrıca, dünyada yaşayan kadınların % 30’u Türkiye’de ise kadınların %29,6’sı eşlerinden şiddet görmektedir.

Bu çalışmada günümüzde giderek atmakta olan ve aile içinde genellikle; erkekten kadına, erkekten çocuğa ve kadından çocuğa gösterilen şiddetin nedenleri ve çözüm önerileri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: şiddet, aile, kadına yönelik şiddet, çocuğa yönelik şiddet

ÖĞRETMENLERİN YAŞAM DOYUMLARI VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Hamdi KORKMAN

Afyon Kocatepe Üniversitesi
hkorkma73@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin yaşam doyumları ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını incelemektir. Diğer bir amacı ise, yaşam doyumu ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları anlamlı bir şekilde yordayıp yordamadığını incelemektir. Çalışmada, 178 kadın ve 190 erkek (133 sınıf 235 branş öğretmeni) olmak üzere toplam 368 öğretmenden veri toplanmıştır. Araştırmada, yaşam doyumunu ölçmek için Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan Yaşam Doyumu Ölçeği; öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ölçmek için Kahramanoğlu, Yokuş, Cücük, Vural ve Şiraz (2018) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ); yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ölçmek için ise Gür Erdoğan ve Arsal (2016) tarafından geliştirilen Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Yaşam doyumu ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasındaki ilişkiler, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı Tekniği ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, yaşam doyumu ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler olduğu görülmüştür. Ayrıca, yaşam doyumu ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları yordama gücü çoklu regresyon analizi ile test edilmiş ve yapılan analizler sonucunda, yaşam doyumu ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar üzerinde önemli (anlamlı) bir yordayıcı olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme eğilimleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

TÜRKİYE’DE ÇALIŞAN YABANCI UYRUKLU ÖĞRETMENLER VE BU ÖĞRETMENLERLE ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN YAŞADIKLARI ZORLUKLAR

Işıl DİKEN

Özel Şafak Okulları, Öğretmen

isildiken@hotmail.com

Aydın BALYER

Yıldız Teknik Üniversitesi

balyer@yildiz.edu.tr

Özet

21. yüzyılda küreselleşme, teknolojik gelişmeler, ekonomik nedenler, göç ve diğer toplumsal birçok nedenle ülkeler her geçen gün birbirine yakınlaşmaktadırlar. Bu yakınlaşmanın bir gereği olarak birçok alanda paylaşım ihtiyacı artmakta ve ortak konuşulan diller her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle eğitim kurumları, başta en çok konuşulan diller olmak üzere diğer dillerin öğretilmesi, farklı dillere yönelik çeşitli uygulamalar, uluslararası çalışmalar ve projelere yönelmektedirler. Eğitim kurumları özellikle hedef yabancı dilin kültürüyle birlikte öğretilmesi, öğretim yöntemlerine çeşitlilik katılması ve telaffuz çalışmalarında faydalı olması için çoklukla o dillerin ana dili olarak konuşulduğu ülkelerden yabancı uyruklu öğretmenler istihdam etmektedirler. Bu süreçte gerek okul yöneticilerinin gerekse de farklı kültürlerde doğmuş, büyümüş, eğitim görmüş ve farklı değerlere sahip bu yabancı öğretmenlerin birtakım yönetsel ve kültürel zorluklarla karşılaştıkları gözlemlenmektedir. Bu durumdan hareketle mevcut araştırmanın amacı, Türkiye’deki okullarda çalışan yabancı dil öğretmenlerinin ve bu öğretmenlerle çalışan yöneticilerin yaşadıkları yönetsel ve kültürel zorlukların incelenmesidir. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada, olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde görev yapan 10 okul yöneticisi ve 10 yabancı uyruklu öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, yöneticilerle yapılan görüşmeler kapsamında okul yöneticilerinin yabancı öğretmenlerle çalışırken iletişim, kültürel farklılık, sınıf yönetimi, maaş, sigorta, atama durumları konularında zorluklar yaşadıkları tespit edilmiştir. Yabancı öğretmenlerin ise çalışma saatleri, dilsel çatışma ve resmi prosedürler konularında zorluklar yaşadıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı öğretmen, okul yöneticisi, yabancı öğretmen istihdamı, yönetsel zorluklar, kültürel farklılıklar

SUCCESS FACTORS IN ONLINE LEARNING PROCESS: NEW DIRECTIONS FOR FUTURE RESEARCH

Suat KAYA

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
sukaya@agri.edu.tr

Abstract

Over the past few decades, online learning has been implemented to account for the challenges of twenty-first-century learning propelled by the spread of the internet and the use of internet-based technologies. Since the COVID-19 pandemic that restricted face to face education all around the world, the related studies have been increasing incessantly. That is because, many problems were experienced in this process, and especially the researchers or instructors, who had no experience in distance education before, were required to deliver instruction to their students lacking experience in online learning. They mainly attempted to find out the best practices leading to expected learning outcomes. However, online learning lacks a robust theory to help practitioners in the online instructional process, so there is need to collect this huge yet scattered knowledge about success factors of online learning under robust theories which might both guide curriculum design and ultimately lead to an evaluation model for online curricula. This literature review, which adopted the Arksey and O'Malley's (2005) literature review framework, was conducted to find out the factors influencing the effectiveness of online courses in terms of outcomes. The findings are expected to present solutions to and the likely reasons behind the problems encountered during online learning processes which might inhibit the implementation and expected outcomes of online curricula.

Keywords: Online learning, Outcomes, Success factors

Okullarda Algılanan Bireysel Kültürel Değerler ve Psikolojik Sağlamlık ile Yabancılaşma Arasındaki İlişki

Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

Stanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

bildirim61@gmail.com

Doç. Dr. Soner YILDIRIM

Prizren "Ukshin Hoti" Üniversitesi

soner.yildirim@uni-prizren.com

Özet

Okullar birer toplumsal yapıdır ve eğitim örgütleri açık ve sosyal sistemler olarak adlandırılmaktadır. Okullarda görevli yönetici ve öğretmenlerin kültürel değerler algısı, psikolojik sağlamlık düzeyleri ile yabancılaşma algılarının belirlenmesi uygulayıcılara ve ilgililere bilgi sağlayabilir ve gerekli önlemlerin alınmasına yönelik ip uçları sunabilir. Bu üç nitelik arasındaki ilişkinin ve etkileşim düzeyinin belirlenmesi gerçekçi çözümler üretilmesine katkıları sağlayabilir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin bireysel kültürel değerler algıları ve psikolojik sağlamlık algılarıyla yabancılaşma algıları arasındaki ilişkinin belirlenebilmesidir. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, 2021-2022 öğretim yılında İstanbul'da görev yapmakta olan okul müdürleri, müdür yardımcıları ve öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Küme-tabakalı örnekleme ile rastgele seçilen 59 yönetici ve 259 öğretmenden toplam 318 kişiden veri toplanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Saylık (2019) tarafından Türkçeye çevrilen “**Bireysel Kültürel Değerler Ölçeği**”, Arslan (2015)’ “**Psikolojik Sağlamlık Ölçeği**” ve Güğərçin, U. & Aksay, B. (2017) tarafından Türkçeye çevrilen “**Yabancılaşma Ölçeği**” kullanılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre; yönetici ve öğretmenlerin psikolojik sağlamlık algıları çok yüksek düzeyde olmasına karşın yüksek düzeyde de yabancılaşma yaşadıkları belirlenmiştir. Bireysel kültürel değerler algıları güç mesafesi alt boyutunda orta düzeyde, erillik dişillik ve kolektivism alt boyutunda orta düzeyde iken diğer alt boyutlarda yüksek düzeydedir. Yönetici ve öğretmenlerin bireysel kültürel değerler algılarının tüm alt boyutlarıyla Psikolojik sağlamlık algıları genelinde ve alt boyutları arasında düşük düzeyde ilişki bulunurken, yabancılaşma algılarıyla kültürel değerler uzun vadeli erim alt boyutu dışında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. Araştırmada analiz ve değerlendirme süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Bireysel Kültürel Değerler, Psikolojik Sağlamlık, Yabancılaşma

GÖÇ VE YETİŞKİN EĞİTİMİ: DÜNYADAN VE TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER

Doç. Dr. Sadık Yüksel SIVACI

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
sysivaci@mehmetakif.edu.tr

Arş. Gör. Enes DEMİREL

Ankara Üniversitesi
ensdemirel@ankara.edu.tr

Özet

İnsanlar, tarihin her döneminde devamlılıklarını sürdürme amacıyla hareket halinde olmuşlardır. Bugünün dünyasında ise artan iklim sorunları, yükselen işsizlik ve yoksulluk, savaş ve terör gibi etkenler ile birlikte insanların yaşam koşullarını iyileştirme düşüncesi, insan hareketliliğini hiç olmadığı kadar artırarak dünyanın pek çok yerinde insanların gönüllü veya zorunlu olarak yer değiştirmesine yol açmıştır. 2017 yılında dünya çapında 258 milyon olan uluslararası göçmen sayısı 2019'da 272 milyona yükselmiş ve neredeyse dünya nüfusunun %3.5'ini göçmenler oluşturmuştur. Uluslararası göçmenlerin %48'ini kadın göçmenlerin oluşturduğu ve yaklaşık 38 milyon da çocuk göçmenin olduğu tahmin edilmektedir (United States, 2019). UNHCR (2020) Küresel Trendler Zoraki Yer Değiştirme raporunda ise dünya çapında 82 milyondan fazla insanın zorla yerlerinden edildiği ifade edilmektedir. Tüm dünyada yaşanan bu nüfus hareketliliği Türkiye'yi de etkilemiş, özellikle 2011 yılında Suriye'de başlayan iç çatışma zamanla büyük bir krize dönüşmüş ve Türkiye başta olmak üzere dünyanın birçok ülkesine kitlesel bir göç başlamıştır. Türkiye'de 2022 yılı itibarıyla 3 milyon 763 bin 864 geçici koruma kapsamı altında yaşayan Suriyeli birey olduğu tahmin edilmektedir (Göç İdaresi, 2022). Tüm dünyada ve Türkiye'de yaşanan bu olağanüstü insan hareketliliği ise beraberinde ekonomik, sosyal, kültürel bazı zorluklar veya bir ülkeye gelen insanlar için başta dil öğrenimi olmak üzere çeşitli öğrenme ihtiyaçları doğurmaktadır. Bu bağlamda ise farklı bir coğrafyaya veya ülkeye gelen bireylerin artan öğrenme ihtiyaçlarının karşılanmasında yetişkin eğitimi uygulamaları önem kazanmaktadır. UNESCO'da (2019) mültecilerin ve göçmenlerin var olan beceri ve yeteneklerinin gelişiminde, bulundukları ülkeye uyum sağlanmasında yetişkin eğitimi programlarının önemini vurgulamaktadır. Araştırmada, dünyada ve Türkiye'de artan nüfus hareketliliği karşısında yetişkin eğitiminin rolü ile birlikte dünyada ve Türkiye'de göçmenler ve mülteciler için uygulanan bazı yetişkin eğitimi projeleri ele alınmış, mevcut durum betimlenmeye çalışılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin eğitimi, göç, yetişkin eğitimi projeleri

AZINLIĞIN ÇOĞUNLUK ÇOĞUNLUĞUN AZINLIK OLDUĞU SINIFLAR

Sena KUYULU

Dr. Öğr. Üyesi Şule ERDEN

Çukurova Üniversitesi

sule.erden@gmail.com

Özet

2011 yılında Suriye’de başlayan iç savaş sonrası gerçekleşen göç dalgasından en çok etkilenen ülkelerin başında Suriye’nin sınır komşusu olan Türkiye gelmektedir. Göçten en çok etkilenenler kuşkusuz çocuklardır. Sığınmacı çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu aşamasında okullara eşit bir şekilde dağıtılmaması bazı okullarda sığınmacı çocukların sınıfın çoğunluğu durumunda olmasına sebep olmaktadır. Bu durumun eğitim ortamlarında hem anaokuluna devam eden sığınmacı çocukları hem de anaokuluna devam eden ev sahibi ülke çocuklarını etkileyeceği muhakkaktır. Bu araştırma sığınmacı çocukların çoğunluk, ev sahibi ülke çocuklarının azınlık durumunda olduğu okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitim ortamlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma grubunu, Gaziantep’te çoğunluğunu sığınmacı çocukların oluşturduğu sınıflarda görev yapan beş okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada veri toplama araçları olarak katılımcı gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İlk analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin sığınmacı ve ev sahibi ülke çocuklarının dil problemi ve kültürel farklılıklardan kaynaklanan problemler yaşadığını görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sığınmacı çocuklar, ev sahibi ülke çocukları, okul öncesi eğitim

BİR GÖÇ HİKÂYESİ: KEFERNAHUM’UN KENDİNİ BELİRLEME KURAMI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

Arş. Gör. Feride Özlem ELAGÖZ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gaye Zeynep ÇENESİZ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet

Zain Alrafee (12), ailesiyle birlikte Suriye’den göç eden oyun oynaması gereken yaşta sırtına yüklenen yüklerle zor şartlarda hayatta kalmak için mücadele eden kimliği bile olmayan bir çocuktur. Zain, kendisini ihmal ve istismar eden ailesine rest çekip evden ayrılır ve bu süreçte Etiyopyalı mülteci olan Rahil ve oğlu Yonas ile yolları kesişir. Daha kendisi çocuk olan Zain ebeveynlik yapmak zorunda kalır. “Öz Belirleme Kuramının” içinde yer alan “Temel Psikolojik İhtiyaçlar” teorisi, her insanda doğuştan var olduğu ve evrensel olduğu kabul edilen üç temel özelliğin “özerklik”, “yeterlik” ve “ilişkili olma” olduğunu vurgulamaktadır (Deci ve Ryan, 2000). Özerklik, bireyin davranışlarının tüm aşamalarında kendi iradesi ile davranış düzenlemesini gerçekleştirebilmesidir. İlişkisel ihtiyaç, bireyin diğerleri ile olan ilişkilerinde yakınlık ve sıcaklık hissetmesi ve kendini diğerlerine aidiyeti üzerinden tanımlayabilmesine yönelik bir ihtiyaçtır. Yeterlik ise kişinin dünya ile etkileşiminde ve gerçekleştirdiği davranışlarda kendini yetkin ve üstesinden gelebilecek güçte hissetmesidir. (Baumeister ve Leary, 1995; Deci ve Ryan, 2000). Psikolojik olarak sağlıklı olmak için bu temel psikolojik ihtiyaçların karşılanmasının önemli olduğu vurgulanmaktadır (Deci ve Ryan 2008). Erken yaşta savaşçı olmayı öğrenmiş bir çocuk olan Zain’in ebeveynleri tarafından söz konusu bu temel psikolojik ihtiyaçlarının hiçbir şekilde karşılanmadığı gözlenmektedir. İlkokula gitmesi gereken yaşta para kazanmak için sokaklarda çalışması kendi seçimi olmadığından “özerklik”, ebeveynlerinden alamadığı ilgi, şefkat ve bakım nedeniyle “ilişkisel” ve çevreyle kurduğu yaşantıda “yeterlilik” ihtiyacı karşılanmadığından, psikolojik iyi olma hali, yaşam doyumu ve benlik saygısı azalmaktadır (Deci ve Vansteenkiste 2003). Yaşadığı onca acıdan sonra kendisini dünyaya getirdikleri ve iyi bakım veremedikleri için ebeveynlerine dava açan Zain’in hayata tutunma, büyüme ve kendini bulma sürecinin anlatıldığı filmde ebeveynlik, aidiyet, yoksunluk ve göçmenlik kavramları da sorgulanmaktadır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen göç yaşantısından kırmızı halıya geçiş yapan Zain, performansı ile Cannes Film Festivalinde jüri özel ödülünü alır ve hayatında yeni bir sayfa açılır. Hayat ona borcunu öder ve Zain temel psikolojik ihtiyaçlarını karşılamaya başlar.

Anahtar Kelimeler: Kefernahum, Kendini Belirleme Kuramı, Göç.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MÜLTECİ AJANSININ REFUGIARTE PROJESİNDEKİ İLLÜSTRASYON AFİŞLERİNİN GRAFİK TASARIM İLKELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Özlem KUM

Tokat Gaziosmanpaşa University, Erbaa Vocational School, Graphic Design Department, Tokat, Turkey,
ORCID: ID/0000-0002-6567-7974,
ozlemkum@outlook.de

Özet

Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü (UNHCR), mültecileri korumak, mülteci sorunlarına çözüm bulmak , uluslararası müdahalenin koordinasyonunu sağlamak amacıyla 1950 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kurulmuştur. 50’den fazla Latin Amerikalı sanatçı zorlanan, yerlerinden edilmiş mültecilerin hikayelerine tanıklık etmek için RefugiArte başlığı ile 2020-2021 yılları arasında illüstrasyon tekniği ile afişler hazırlamıştır. Birleşmiş Milletler Mülteci Ajansı girişimi için birçok sanatçının tasarımlar yaptığı proje Latin Amerikalı göçmenlerin yaşadıkları trajedileri aktarmaktadır. Bu çalışmada Birleşmiş Milletler Mülteci Ajansı tarafından gerçekleştirilen proje için tasarlanan 16 adet afişten 9 adeti grafik tasarım ilkelerine göre değerlendirilmiştir. Etkili bir iletişimin temeli olan tasarım ilkeleri, tasarım yüzeyinde kullanılan görsel öğelerin birbiriyle bütünlük sağlamasına imkan tanımaktadır. Tasarım yüzeyinde oluşturulan fikirlerin estetik tutarlılığı için denge, orantı, hiyerarşi, devamlılık, bütünlük, vurgulama ilkelerinin biri, birkaçı ya da hepsi birlikte kullanılmaktadır. Çalışmada proje kapsamındaki “Yürürken (Caminando) – Javier Garrido (Argentina), Belirsizlik Sayısı (Recuento de incertidumbres) – Joel Vladimir Renderos Castillo (El Salvador), Yerinden edilmiş Mavi (Desplazado azul) – Punche (Ecuador), Kuşatılmış Topluluk (Comunidad asediada) – Salomón (El Salvador), Yeni Mülteciler (Los nuevos refugiados) – Salomón (El Salvador), Özgürlüğe giden yolda (On my way to liberty) – Larissa Coelho (Brasil), Vazgeçmek İstemiyorum (No me quiero rendir) – Amanda Rodríguez (Chile), Ev (Hogar) – Barrial (Peru), Kanamak (Desangrar) – Alejandro Valencia Vargas (Colombia) afişlerinin grafik tasarım ilkelerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yöntem: Bu çalışma betimsel tarama modelinde, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi ile yapılmıştır. BM Mülteci Ajansının Refugiarte projesi kapsamında hazırlanan illüstrasyon afişlerden 9 grafik tasarım ilkelerine göre değerlendirilmiştir. Tasarımdaki denge, orantı, hiyerarşi, devamlılık, bütünlük ve vurgulamaların değerlendirildiği afişler Latin Amerika’daki suç, şiddet, yoksulluk sarmalındaki insanların hayat standartlarının daha iyi olduğu ülkelere veya güvenli ortamlara kaçışını konu almaktadır. Uyuşturucu çeteleri, yoksulluk ve suçun kol gezdiği ülkelere kimi zaman zorla kimi zaman ise kendi istekleriyle göç eden veya göç ettirilen insanlar Birleşmiş Milletlerin Projesi kapsamında yaşanan trajediyi çalışmalarında kendi bakış açılarıyla aktarmaya çalışmışlardır. Her biri birbirinden farklı bakış açılarıyla üretilen afişlerin konuyu hassas şekilde ele aldıkları, grafik tasarım ilkelerine uygun, yaratıcı eserler ortaya koydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler Mülteci Ajansı, RefugiArte, İllüstrasyon, Afiş, Grafik Tasarım İlkeleri

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Bülent ARI

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Hatay,
bulentari01@gmail.com

Arş. Gör. Dr. Mustafa Burak TÜRKYILMAZ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Hatay,
mburakturkyilmaz@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının yabancı uyruklu öğrencilere yönelik tutumlarının cinsiyet, bölüm ve sınıflarında bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı değişkenleri açısından incelenmesidir. Araştırmanın modeli tarama araştırmasıdır. Örneklem yöntemi olarak tabakalı amaçsal örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi ise Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören 188 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Sağlam ve Kanbur (2017) tarafından geliştirilen “Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. İlgili ölçek iletişim, uyum ve yeterlik alt boyutlarından oluşmaktadır. Elde edilen veriler bağımsız örneklem için t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Kruskal Wallis testleri ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının yabancı uyruklu öğrencilere yönelik tutumlarının uyum alt boyutunda bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Türkçe Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğrencilerin uyum alt boyutuna yönelik tutum puanlarının, Sınıf Eğitimi ve İngiliz Dili Eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin uyum alt boyutuna yönelik tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür. Bunun dışında öğretmen adaylarının yabancı uyruklu öğrencilere yönelik tutumlarının herhangi bir değişken bağlamında anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Bunun yanında elde edilen bulgular sonucunda öğretmen adaylarının yabancı uyruklu öğrencilere yönelik tutumlarının en yüksek olduğu alt boyutun iletişim boyutu, en düşük olduğu alt boyutun ise yeterlik boyutu olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç öğretmen adaylarının mesleki anlamda yabancı uyruklu öğrencilerin öğretiminde bazı sorunlar ve zorluklar yaşayabileceklerine yönelik endişe duyduklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, yabancı uyruklu öğrenciler, tutum.

MUSIC AND THE APPRECIATION OF INTERIOR AESTHETICS OF THE DESIGN STUDIO

Assoc. Prof. Dr. Abdurrahman MOHAMED

Department of Architecture, Antalya Bilim University, Turkey
amohammed@antalya.edu.tr
Orcid Number 0000-0002-0103-5622

Müge DEVELİER

Postgraduate Student, Institute of Postgraduate Education, Antalya Bilim University, Turkey
muge.develier@std.antalya.edu.tr
Orcid Number 0000-0001-7248-4065

Abstract

Sounds are persistent in the built environment and affect the aesthetics experience of its visual qualities. Both outdoor and indoor spaces have different levels of sonic effects that need to be examined to arrive at better aesthetical qualities. Students of interior design spends long time working in their studios and normally listen to music during their work. There is a need to investigate the effect of music on students' appreciation of the interior design aesthetics of their studios and how it can be used to support interior design education. This research studied the effect of music on interior design students' appreciation of the aesthetics of their studio. The students were asked to evaluate several aesthetics qualities of their design studio while they listened to different types of music. It was found that the different music types affected differently the students' aesthetical appreciation of the studio's interior design. This highlights the need to give more attention to both music and the interior design of the studio to establishing for more creative design education.

Keywords: Aesthetics, music, appreciation, design, students.

YETİŞKİNLERDE UYUMLULUK VE HASET: BİR ARACI DEĞİŞKEN OLARAK GENEL ÖZ YETERLİK

Doç. Dr. Durmuş ÜMMET

Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Uzman Sinan OKUR

Milli Savunma Üniversitesi Hava Harp Okulu
okursinan8@gmail.com

Özellikle yurt dışı alanyazında uzun yıllardır incelenen haset kavramı, son yıllarda yurt içi alanyazında da ele alınmaya başlanmıştır. Birçok farklı kurama göre açıklaması yapılan haset, bireylerin kendisini benzer konumdaki ya da özellikteki diğer kişiler ile karşılaştırıp onların sahip olduklarını isteme arzusu olarak tanımlanmıştır. Yapılan araştırmalarda haset bir kişilik eğilimi olarak tanımlanırken, bireylerin yaşama ve çevreye uyumu ile ilişkilendirilmiştir. Bahsi geçen uyumluluk hali bir kişilik özelliğidir ve bireylerin haset düzeyini etkilediği alanyazında belirtilmiştir. Benzer şekilde yurt dışı alanyazında rastlanan bir diğer bulgu ise, bireylerin öz yeterlik düzeyinin kıskançlık üzerinde etkili olduğu şeklindedir. Genel öz yeterlik kavramı da psikoloji ve psikolojik danışma ve rehberlik alanyazında sıkça çalışılan kavramlardan birisidir. Yapılan çok sayıda çalışmada uyumluluk, haset ve genel öz yeterlik kavramlarının ikili olarak ilişkisinin incelendiği tespit edilse de bu üç kavramın bir arada ele alındığı herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu yüzden bu araştırmada yetişkin bireylerde uyumluluk ile haset arasındaki ilişkide genel öz yeterliğin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Kurulan modele cinsiyet ve yaş demografik değişkenleri kovaryans değişken olarak dâhil edilmiş, böylece test edilen modelde cinsiyet ve yaş değişkenleri kontrol değişkeni olarak kullanılmıştır.

Bu çalışma, ilişkisel tarama modeline dayalı betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın bağımsız değişkeni uyumluluk, bağımlı değişkeni haset, aracı değişkeni genel özyeterlik ve kovaryans değişkenleri cinsiyet ile yaştır. Araştırma verileri uygun/kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılarak Türkiye'nin farklı bölgelerinde yaşayan katılımcılardan toplanmıştır. Farklı yaş grubunda ve farklı meslek grubunda olan yetişkin bireyler araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 166'sı kadın (%49) ve 173'ü erkek (%51) olmak üzere 339 kişi oluşturmaktadır. Katılımcıların yaşları 18 ile 29 yaş arasında değişirken, yaş ortalaması 20.02 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın verilerini toplamak için BeMaS Haset ve Gıpta Ölçeği, Büyük Beş-50 Kişilik Testi ve Genel Öz Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılardan yaş, cinsiyet ve meslek bilgisi almak için de ekstra sorular sorulmuştur. Tüm veriler Google Form aracılığıyla gönüllülük esasına dayalı olarak toplanmıştır. Verilerin analizi Hayes'in PROCESS makro eklentisi kullanılarak SPSS 26 istatistik paket program ile analiz edilmiş ve analiz sonucunda aracı değişken ile kovaryans değişkenlerin anlamlılığı Bootstrapping testi ile incelenmiştir.

Araştırmanın ana analizine geçmeden önce verilerin ön analizi yapılarak kayıp değerler ve aykırı değerler hesaplanmıştır. Mahalanobis uzaklık değeri hesaplaması sonucunda .001 eşiği dikkate alınmış ve veri setinden yedi ölçüm çıkarılmıştır. Ardından üç değişken için normallik varsayımı kontrol edilmiş ve basıklık-çarpıklık değerlerinin tüm değişkenlerde -1 ile +1 arasında olduğu saptanmıştır. Veri setinin analize hazır hale getirilmesinin ardından betimsel istatistikler ve mevcut ölçeklerin Cronbach alfa değerleri hesaplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi ile incelenmiş ve değişkenler arasındaki anlamlı ilişkiler ortaya konmuştur. Araştırmanın ana analizi ise temeli regresyona dayanan, PROCESS v4.0 (Model-4) aracılığıyla yapılmıştır. Bu analiz sonucunda cinsiyet ve yaş kontrol değişkeni olarak modelde yer aldığı uyumluluk ile haset arasındaki ilişkide genel öz yeterliğin aracı rol oynadığı saptanmıştır. Test edilen modelde genel öz yeterliğin aracı rolünün anlamlı olup olmadığını belirlemek adına yapılan Bootstrapping testinde de alt sınır ile üst sınır arasında sıfır değerinin olmadığı, %95 güven aralığında aracılığın modelde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan tüm bulgular alanyazın ışığında tartışılarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uyumluluk, haset, genel özyeterlik.

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA GÖÇ OLGUSU: ORTAOKUL ÖRNEĞİ

Semra ŞENER ÖZKAN

Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancılar Türkçe Öğretimi, Yüksek Lisans öğrencisi
semrasener@hotmail.com

Öğretim programları, bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmaktadır. 2011’de Suriye’deki iç savaşla başlayan süreçle birlikte başta Türkiye olmak üzere pek çok ülkede “göç” kavramı daha çok görünürlük kazanmıştır. 2021 yılında Türkiye, zorunlu göç ile gelen mültecilerin en yoğun olduğu ülke durumundadır. Bu itibarla bir milyondan fazlası okul çağındaki zorunlu göçle gelmiş çocukların toplumsal uyumu ve eğitimde kapsayıcı uygulamaların geliştirilmesi önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkçe Yeterlilikler Çerçevesi’nin sekiz anahtar yetkinliğinden olan sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler kapsamında “Öğrencilerin kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri Türkçe dersinin içermesi; bireylerin toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan davranış biçimlerini kapsamaması hedeflenmektedir.” ifadesi yer almaktadır. Bu durum öğrencilere sunulan eğitim içeriğini ve dolayısıyla ders kitaplarını önemli hale getirmektedir. Bu araştırma, işte bu dayanaktan hareketle 2021 – 2022 eğitim-öğretim yılında kullanılan ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarının göç olgusu bakımından incelenmesi amacıyla yapılmaktadır.

Nitel yaklaşımın benimsendiği araştırmanın verileri doküman analizi ile elde edilmiştir. 5, 6, 7 ve 8. sınıf ders kitaplarındaki veriler betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda; Türkçe kitaplarında göç olgusunun yeterince temsil edilmediği ve göç edenlere karşı hak temelli bir yaklaşım benimsenmesinin, kitaplarda göçmenlerin temsilinin çeşitlendirilmesinin gerekliliği tespit edilmiştir.

Mevcut veriler ve eksiklerin tespiti neticesinde ortaokul öğrencilerinin göç kavramına ait bilgilerinin artırılması, farkındalıklarının geliştirilmesi, kültürel ve kültürlerarası iletişimin sağlıklı gelişmesi için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Göç, kültürlerarası iletişim, ortaokul Türkçe ders kitabı, kapsayıcılık.

SERBEST ZAMANIN “GÖRÜNMEYEN YAN ETKİLERİ”: SAPMA DAVRANIŞLARI

Dr. Öğr. Üyesi Çağdaş Ümit YAZGAN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

cumityazgan@gmail.com

Serbest zamanın teoride ve pratikte çoğunlukla olumlu yönlerinin öne çıkarıldığını söylemek mümkündür. Ancak sapma davranışlarının da bir süreç olarak serbest zaman içerisinde ortaya çıkabileceğini belirtmek gerekir. Bu çalışma serbest zaman süreci ile sapma davranışları arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Çalışmada öncelikle serbest zaman ve sapma kavramlarının tanımlanarak serbest zamanın olumlu gelişmelerin yanı sıra sapma davranışlarını besleyebileceği fikri ileri sürülmektedir. Serbest zaman temel ihtiyaçlar ve çalışma ile ilgili eylemlerin gerçekleştirildiği zamanın dışında kalan zaman dilimini ifade etmektedir. Serbest zamana yönelik tanımlarda kendini gerçekleştirme, mutluluk, benlik saygısı, bireysel ve toplumsal fayda, verimlilik, yaşamkalitesi konularına sıklıkla değinilmektedir. Sapma davranışı ilse toplumsal normlar ve kuralların dışına çıkmayı ifade etmektedir. Bu bağlamda serbest zamanın olağandışı faaliyetlere konu olarak normalin dışına çıkma biçimi olarak sapma davranışına sahne olabileceğini söylemek mümkündür. Örneğin sanaldan gerçekliğe birtakım bağımlılık davranışları, tüketim çılgınlığı ya da cezai yaptırım gerektiren suç eylemi kapsamındaki çeşitli fiiller deserbest zaman sınırları içerisinde bir alışkanlık olarak ortaya çıkabilmektedir. Ancak serbest zaman içerisinde meydana gelen sapma davranışlarını da kendi içerisinde ayırtırmak mümkündür. Bu bakımdan serbest zamanın ilişkili olduğu sapma davranışları olumlu-olumsuz, kabul edilebilir-kabul edilemez sapma davranışları olarak sınıflandırılabilir. Bu bağlamda serbest zamanın tek boyutlu bir olgu olmadığı bir yandan arzu edilen, işlevsel, olumlu ve beklenen davranışlarla ilişkili olabilmekteyken diğer yandan olumsuz, istenmeyen, zararlı yönlerinin olabileceğini belirtmek gerekir. Serbest zaman ile ilişkili saha araştırmalarının serbest zamanın çok yönlü doğasını yansıtacak biçimde ya da sapma ile ilişkili boyutlarını ortaya çıkarabilecek şekilde tasarlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Serbest zaman, boş zaman, sapma, suç.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİL FARKINDALIKLARI İLE TÜRK DÜNYASINA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENEMESİ

Arş. Gör. Osman GEDİK

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı
osmangedik@ohu.edu.tr

Arş. Gör. Mustafa EROL

Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı
mstf66.erol@gmail.com

Özet

Bu çalışmada öğretmen adaylarının günlük hayata ilişkin dil farkındalıkları ile Türk Dünyasına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcılarını 2020–2021 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde İstanbul ve Niğde’de öğrenim gören ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile seçilen 178 sınıf ve 116 Türkçe öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışmada veriler “Kişisel Bilgi Formu”, “Günlük Yaşama İlişkin Dil Farkındalığı Ölçeği” ve “Türk Dünyası Tutum Ölçeği” araçları ile elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde Basit Doğrusal Regresyon Analizi ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının günlük hayata ilişkin dil farkındalıkları ile Türk Dünyasına yönelik tutumları arasındaki anlamlı ilişkilerin olduğu, cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık görülmemesine karşın sınıf düzeyi değişkeni açısından dördüncü sınıfların lehine ve anabilim dalı değişkeni açısından Türkçe öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının günlük hayata ilişkin dil farkındalıkları, Türk Dünyasına yönelik tutumlarının düşük oranda anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, dil farkındalığı, Türk Dünyası, tutum.

BİLİŞSEL ESNEKLİK İLE KARIYER UYUMLULUĞU ARASINDAKİ İLİŞKİDE POZİTİFLİĞİN ARACILIK ROLÜ

Doç. Dr. Esra ASICI

Kilis 7 Aralık Üniversitesi
esraasici01@gmail.com

Doç. Dr. Ümüt ARSLAN

İzmir Demokrasi Üniversitesi
umutarslanizmir@gmail.com

Özet

Bu çalışmada bilişsel esneklik ile kariyer uyumluluğu arasındaki ilişkide pozitifliğin aracılık rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesinde okumakta olan 378 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın verileri Bilişsel Esneklik Envanteri (Dennis ve Vander Wal, 2010), Pozitiflik Ölçeği (Caprara ve ark., 2012), Kariyer Uyum Yetenekleri Ölçeği-Kısa Formu (Maggiori, Rossier ve Savickas, 2015) ve demografik bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın analizleri IBM SPSS 22.00 programıyla, PROCESS Macro aracılığıyla “Multiple Mediation Model 4” yürütülerek gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; bilişsel esneklik, pozitiflik ve kariyer uyumluluğu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve pozitif yönde ilişkiler vardır. Bilişsel esnekliğin kariyer uyumluluğu üzerindeki toplam etkisi ve pozitiflik üzerindeki doğrudan etkisi anlamlıdır. Ayrıca pozitifliğin kariyer uyumluluğu üzerindeki doğrudan etkisi de anlamlıdır. Bilişsel esneklik ile pozitiflik değişkenleri modele bir arada alındığında; bilişsel esnekliğin kariyer uyumluluğu üzerindeki etkisinin azaldığı saptanmıştır. Buna göre; pozitiflik bilişsel esneklik ile kariyer uyumluluğu arasındaki ilişkide kısmi aracılık rolü oynamaktadır. Sonuç olarak, üniversite öğrencilerinde artan bilişsel esneklik; pozitifliğin artmasını sağlamak ve artan pozitiflik de kariyer uyumluluğunun artmasına yol açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel esneklik, pozitiflik, kariyer uyumluluğu, üniversite öğrencileri

FİZİKSEL AKTİVİTE FARKINDALIK SEMİNER BİLGİLENDİRMESİ ÖNCESİ VE SONRASI VELİLERİN ALGILARINDAKİ DEĞİŞİM

Prof. Dr. Nimet HAŞIL KORKMAZ

Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Orcid 0000-0001-7648-3289

nhasil@uludag.edu.tr

Fatma DEMİR

MEB Yunus Emre Ortaokulu Mdr.Yrd. Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi/ Beden Eğitimi ve Spor
Doktora Öğrencisi

Orcid 0000-0002-6484-7329

812110004@ogr.uludag.edu.tr

İnci Ece ÖZTÜRK

Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi/ Beden Eğitimi ve Spor Doktora Öğrencisi -

Orcid0000-0002-7199-4706

incieceozturk@gmail.com

Arş. Gör. Selen Uğur MUTLU

Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Orcid 0000-0002-3052-9066

Özet

Yalova ili Termal ilçesinde yer alan Termal Ortaokulunda fiziksel aktivite ile ilgili öğrencileri kapsayan bir çalışma yürütülmüştür. Bu çalışma yürütülürken fiziksel aktivite ile ilgili velilerin algılarını belirlemek için farkındalık semineri yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı, seminer öncesi ve sonrası velilerin fiziksel aktivite hakkında algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın çalışma grubu, Termal Ortaokulunda öğrenim gören 11-13 yaş aralığında çocuğu olan 7 veli oluşturmaktadır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim (fenomenojik) desen ile yürütülmüştür. Veri toplama aşamasında görüşme tekniği, veri toplama aracı olarak ise yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırma verileri, soruların velilere yüz yüze sorulmasıyla elde edilmiştir. Fiziksel aktivite hakkındaki algıları seminer öncesi ve sonrası saptanmaya çalışılmıştır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuca göre fiziksel aktivite farkındalığı olumlu yönde değişim gösterdiği, hayat boyu fiziksel aktivitenin ve hareketli yaşamın hem kendileri hem de çocukları için çok önemli bir faktör olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel aktivite, Velilerin fiziksel aktivite algısı, 11-13 yaş aralığı çocuk

1980 VE 1990 YILLARI ARASINDA GÖÇ VE KENTLEŞME KAYNAKLI SORUNLARA KARŞI PARTİ PROGRAMLARI VE SEÇİM AFİŞLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Arş. Gör. Özge Seda UĞRAŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi

osedatuyulu@gmail.com

Göç kavramı bir ‘mekân’ değişikliğiyle ortaya çıkan fiziki bir değişimin ötesindedir. Göç, beraberinde birçok alt unsura sahip olan, çok yönlü, değiştiren ve dönüştüren bir sürece işaret eder. Dolayısıyla göç kavramı, gündelik hayatta birbirini etkileyen ve birbirinden etkilenen pek çok unsuru beraberinde getirmektedir. Gelişmiş ülkelerde sanayileşmeyle birlikte 18.yüzyılın ortalarında ortaya çıkan göç hareketleri, Türkiye’de 18.yüzyılın ortalarında ve sanayileşmeden müstakil bir biçimde ortaya çıkmıştır. Türkiye’de göçün başladığı ilk andan günümüze kadar göç kaynaklı ifade edilen toplumsal, sosyo-kültürel ve ekonomik sorunların ortaya çıkmasında sanayileşmeyle paralel bir kentleşme sürecinin yaşanmamış olmasının etkili olduğu iddia edilebilir.

Kırdan bir cemaatin parçası olarak var olan, geleneksel ve kültürel aidiyetlerle bu varlığını inşa eden kişinin, kente geldiğinde yeni modern sistemin bir ‘birey’i olma sürecinde rol oynayan birçok faktörden söz edilebilir. Kırdan kente göç eden kişi kente, kent yaşam biçimine ve kentli olmaya aniden adapte olamayacaktır. Aynı durum kentin yerlileri içinde geçerlidir. Kentin yerlileri, kent kültürüne sahip olan kişi ya da gruplar kentin yeni sakinlerinin kentteki varlığını hemen kabul etmeyecektir. Bu nedenle bu sürecin karşılıklı etkileşime dayanan uzun soluklu bir süreç olduğu unutulmamalıdır. Kırdan göç eden kişi bir yandan yeni kent hayatına adapte olmaya çalışırken bir yandan da kırdan getirdiği geleneksel, kültürel ve dini kodlarını muhafaza etmeye çalışacaktır. Eski ile yeni, geleneksel ile modern, kır ile kent dikotomileri arasında kalan kişinin yaşayacağı sosyo-kültürel anlamdaki arada kalmışlığı özellikle yerel ve genel seçimler öncesinde siyasi partilerin ve siyasetçilerin dikkatini çekmiştir. Bu sosyo-kültürel ve ekonomik ayrımların yaşandığı, şehirlerin dışında çoğunlukla gecekondu da ya da kenar mahalle diye tabir edilen semtlerdeki kişilerin varlığı partilerin seçimler öncesinde sıklıkla dile getirdiği ancak seçim ertesinde yok sayılan bir gerçektir.

Çalışmada çok partili hayata geçişle başlayan liberal ekonomi politikaları ve tarımda makineleşmenin artmasıyla toprakla ilişkisinde pasifize olan bireyin kentlere göç etmesinde etkili olan faktörler tartışılacaktır. Çalışmanın örneklemini 12 Eylül 1980 ile 1990’lı yıllar arasında kırdan kentlere göç etmiş kişilerin yaşadığı semt ve mahallere özellikle gecekondu bölgelerine yönelik siyasi partilerin oluşturduğu parti sloganları, vaatler ve seçim afişlerinin içerik analizi oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Kentleşme, Kentlileşme, Parti Sloganları, Seçmen Tercihi

GÖÇ OLGUSUNUN ARABESK MÜZİĞİNE ETKİSİNE YÖNELİK SOSYOLOJİK BİR ARAŞTIRMA

Arş. Gör. Özge Seda UĞRAŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi

osedatuyulu@gmail.com

Göç olgusu bir yerden bir yere taşınmanın ardından yaşanan fiziksel, mekânsal yer değişiminin ötesindedir. Göç, eski-yeni, geleneksel-modern, köylü-kentli ayrımlarında etkili olan, hem bireyi ve toplumu hem de mekânı dönüştüren, değiştiren sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik bir süreç karşılık gelir. Göçün etkisi nesillerden nesillere sürer ve dahası etkilenen kişi ve gruplar bu değişimde etkili olan faktörlerden birisinin göç olduğunun çoğu zaman ayırımına varamaz. Çünkü bir nesil öncesi aile fertlerinin kent kültürüne, kentli olmaya dair yaşadığı adaptasyon sorunlarının birçoğu halledilmiştir. Ailesinin kırdan getirdiği dini, geleneksel, içkin ve kültürel kodlarıyla kentte karşılaştığı modern, bireyi ön plana çıkaran, uzmanlaşmayı önceleyen, yapay kodlar arasında bir orta yolu bularak kente tutunması dolayısıyla yeni nesil bu orta yolu örnek olarak görerek normalleştirebilir. Kentin getirdiği bu yeni yaşam tarzı ve alışkanlıklar, popüler kültürün etkisiyle toplumun her kesiminde bir değişime neden olur. Artık ne kırdan göçle gelen kentin yeni sakini ne de kentler, kent kültürü ve kentin yerlileri eskisi gibidir. Karşılıklı etkileşim halinde birbirlerinin sosyolojik gerçekliğiyle yüzleşmeye başlarlar. Bir taraf kentlilere, kentin yerlilerine ve kente kendini kabul ettirmeye çalışırken, bir taraf da kentin ve kent kültürünün göçün ardından dönüşümünü ve kente göçle gelenlerin varlığını kabul etmeye çalışır. İşte bu süreçte göçle gelenlerin ‘varlığı’nı kentlilere ve dünyaya ilan etme biçimlerinden biri olarak ‘arabesk müzik’ karşımıza çıkar.

Müzik bireyin kendi kimliğini, duygu ve düşüncelerini dile getirme biçimlerinden biri olduğu kadar toplumsal, siyasal, sosyo-ekonomik ve kültürel değişimlerin yansıtılmasında, söylenmesinde kullanılan araçlardan birisidir. Müziğin kendisi ana bir kaynaktır ancak bu araçsallaştırılmasına engel değildir. Özellikle göçün yoğun olarak yaşandığı 1970 ve 1980’li yıllarda yaşanan sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik adaptasyon sürecinin bir yansıması olarak bugün ki bildiğimiz anlamda arabesk müzik ve ardından arabesk kültürünün ortaya çıktığı iddia edilebilir. Bu çalışmada da 1950’lerde başlayan ve 1970’ler itibarıyla büyük hız kazanan göç olgusunun kentlerdeki arabesk müziğinin ve kültürünün ortaya çıkması ve yaygınlaşmasındaki toplumsal etkileri tartışılacaktır. 1970’lerin ilk yıllarıyla 2000’li yılların başlangıcına kadar geçen süre çalışmanın örneklemini oluşturacaktır. Çalışmada Türkiye’nin göç tarihi literatür taramasıyla incelenirken, dönemin önemli arabesk eserleri içerik analizi kullanılarak sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik ve siyasal dönüşümler merkezinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Müzik, Arabesk, Kentleşme, Toplumsal Değişme

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİNDE ÖĞRENİM GÖREN FARKLI BÖLÜMLERDEKİ ÖĞRENCİLERİN BAĞIMSIZ ÇALIŞABİLME VE SORUMLULUK ALABİLME YETKİNLİKLERİ

Murat ATASOY

Ahi Evran Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Meryem ALTUN EKİZ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Sevim KIR

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

ksevim3896@gmail.com

Mustafa TUNCEL

Ahi Evran Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Özet

Bu araştırma spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinliklerinin yaş, cinsiyet ve bölümlerine göre incelenmesi amacıyla tarama modelinde uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz yarısında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan toplam 260 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sıvacı (2017) tarafından geliştirilen “Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucu elde edilen veriler SPSS 21 kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediğinden dolayı Mann Whitney U, Kruskal Wallis testleri ve betimsel istatistikler kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinlik düzeyleri ile cinsiyet yaş ve okudukları bölüm arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Çalışmaya dahil edilen katılımcıların aynı çevresel koşullara sahip olmalarının yanı sıra aynı okul ortamında sürekli etkileşim halinde oldukları göz önünde bulundurulduğunda yaşayış ve davranış biçiminde de birbirlerini etkileyebildikleri düşünülebilir. Bu doğrultuda bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinlik düzeyleri farklı değişkenler üzerinde incelenebileceği gibi farklı okul ya da bölümler arası incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor bilimleri fakültesi, Bağımsız Çalışma, Sorumluluk Alma Yetkinliği.

ZORUNLU GÖÇ OLGUSUNUN MÜLTECİLER VE ÜLKE İÇİNDE GÖÇE ZORLANMIŞ ÇOCUKLARA YANSIMASI: GERÇEKLİK VE SOSYAL SORUNLAR

Doç.Dr. Yagut ALİYEVA

Bakü Devlet Üniversitesi,
Sosyal Bilimler ve Psikoloji Fakültesi, Sosyoloji Bölümü,
Azerbaycan Cumhuriyeti, BAKÜ
yagut_family@mail.ru; yaqutaliyeva@bsu.edu.az

Dr. Öğr. Üyesi Sevinc ALİYEVA

Bakü Devlet Üniversitesi,
Sosyal Bilimler ve Psikoloji Fakültesi, Sosyoloji Bölümü,
Azerbaycan Cumhuriyeti, BAKÜ
yagut.aliyeva@gmail.com; sevinc.aliyeva.nadir@bsu.edu.az

Araş. Görev. Recep SAĞIROĞLU:

Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı,
Türkiye Cumhuriyeti, MERSİN
receptsagiroglu@yahoo.com

Özet

Azerbaycan da dahil olmak üzere zorunlu göç güncel bir konudur. Zorunlu göç, insanların atalarının topraklarından ve belirli bir bölge dışında daimi ikametgâhlarından zorla çıkarılmaları ve rızaları dışında hareket ettirilmeleridir. Herhangi bir göç gibi, zorunlu göç de dış (örneğin, Azerbaycan vatandaşlarının diğer ülkelere ve diğer ülkelerden zorunlu göçmenlerin Azerbaycana göç etmesi) ve iç (ülke içindeki nüfusun zorla yerinden edilmesi) olabilmektedir. Azerbaycan mevzuatı zorunlu göçmenleri iki kategoriye ayırıyor: mülteciler ve ülke içinde yerinden edilmiş kişiler (örneğin, Yukarı Karabağ ve etrafındaki 7 bölge /rayon/ nüfusunun Ermenistan'ın işgali neticesinde ata topraklarından zorla kovulması 1990-2020 yıllarda). Temel fark, söz konusu olgunun medeni statüsünde yatmaktadır: mülteciler diğer ülkelerden gelen göçmenlerdir ve ülke içinde yerinden edilmiş kişiler Azerbaycan Cumhuriyeti vatandaşlarıdır. Bu nedenle silahlı çatışmalar, savaş, çevre koşulları, siyasi sorunlar, salgın hastalıklar, kıtlık ve diğer mücbir sebepler nedeniyle daimi ikamet yerinden ayrılan kişiler zorunlu göçmenlerdir. Ülke içindeki bölgelerden veya diğer ülkelerden zorla kovulmuş nüfusa zorunlu göç denir.

Zorunlu göçün doğrudan nedenleri olabilir: amacı iktidarı elinde tutmak olan verimsiz ve tedbirsiz devlet politikası; toprak talepleri; uluslararası, etnik gruplar arası ve dini çatışmalar; silahlı çatışmalar ve askeri eylemler /düşmanlıklar/; çevre sorunları ve doğal afetler; vatandaşların ülkedeki sosyal imkânlara erişimindeki eşitsizlikler, kişilik hak ve özgürlüklerinde istikrarsızlık; siyasi ve diğer zulümler.

Özel bir mülteci kategorisi ve ülke içinde yerinden edilmiş kişiler, çocuklar ve gençlerdir (ergenlerdir). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği / UNHCR / istatistiklerine göre, dünyadaki tüm mültecilerin yarısını çocuklar ve ergenler oluşturmaktadır. Mülteci çocukların güvenliği ve esenliği, diğer birçok çocuğun güvenliği ve esenliğinden daha büyük risk altındadır. Şiddetin eşlik ettiği ani acil durumlar, ailelerin ve sosyal yapıların yıkımı, çoğu mülteci ve ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin geçim kaynaklarının olmaması - tüm bunlar, mültecilerin ve ülke içinde yerinden edilmiş çocukların fiziksel ve psikolojik esenliğini ciddi şekilde etkiler. Çocuklar, söz konusu diğer gruplara göre daha erken veya daha sık bir biçimde nüfusun zorunlu göçüne eşlik eden şiddet, hastalık, yetersiz beslenmeden mustarip olurlar. Olağan yaşam biçiminin ihlali, ailelerinde dağılması ve olağanüstü hallerin bir sonucu olarak diğer sosyal sorunlar, ayrıca durumdan bir çıkış yolu arayışı, mülteci çocuklar ve her yaştan ülke içinde yerinden edilmiş kişiler üzerinde birer olumsuz etki yaratmaktadır. Mülteciler ve zorunlu mülteci konumundaki çocuklar, diğer çocuklarla aynı haklara sahip olmalıdır. Çocuklarla ilgili kuralların çoğunu belirleyen uluslararası anlaşma, 1989 Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'dir. Sözleşme bir

mülteci sözleşmesi olmamasına rağmen ve içerdiği tüm hakların çocukları güvence altına alınması gerektiğinden, söz konusu bu hususlar mülteci çocuklar için de geçerlidir. 18 yaşına kadar olan tüm kişiler (mad. 1) herhangi bir ayırım gözetmeksizin (mad. 2). Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin mülteci çocuklar için önemli olan yanı, kapsamlı normlar ortaya koymasında yatmaktadır. Değinilen bu söz konusu belge, sağlık ve eğitim haklarından sosyal ve politik haklara kadar bir çocuğun yaşamının neredeyse her yönünü kapsıyor.

UNHCR, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi kendi faaliyetlerinde bu hakları ilke edinerek kullanmaktadır. Sözleşme, "çocuğu", "çocuğun tabi olduğu kanuna göre, daha erken reşit olmayan 18 yaşına gelmeden önce" (mad. 1) herhangi bir kişi olarak tanımlamaktadır.

Mültecilerin Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi ve Mültecilerin Statüsüne ilişkin 1967 Protokolü, yaşı ne olursa olsun "mülteci"yi tanımlar ve mülteci çocukların statüsüne ilişkin özel bir hüküm yoktur. Çoğu durumda olduğu gibi, çocuğa bir veya iki ebeveyn eşlik ediyorsa, "haklı nedenlere dayalı korkunun" çocuklara uygulanması genellikle sorun teşkil etmemektedir. Özel dikkat gerektiren daha karmaşık bir görev, refakatsiz bir çocuk için mülteci statüsünün belirlenmesi ile ilgilidir.

Yukarıdakiler göz önüne alındığında, tüm dünyada olduğu gibi Azerbaycan'da da göç süreçleri, devletin doğrudan katılımını gerektirmektedir. Bu koşullar altında, aşağıdaki hususları sağlamak gereklidir: diğer ülkelerden yurttaşların ülkeye girişi ve daimi ikametgâhı için elverişli koşullar yaratmak; mültecileri ve ülke içinde yerinden edilmiş kişileri çalışmaya çekmek için birtakım mekanizmaların düzenlenmesi; vatandaşların zorla ülke içinde yerinden edilmesi sürecinde devletten destek sağlanması; yüksek nitelikli vatandaşların ülkeye girişini kolaylaştıran, eğitim ve akademik sektörde zorunlu göç edenler için bazı olumlu koşullar yaratmak/yasal düzenlemeler sağlamak; ihtiyacı olan kişilere idari ve danışmanlık desteği sağlamak; Azerbaycan Cumhuriyeti'nde yabancı vatandaşların kalabilmesini yasallaştırma hakkındaki sistemin basitleştirilebilmesine vurgu yapmak suretiyle göç mevzuatının iyileştirilmesi; uyum ve sosyo-kültürel entegrasyon konusunda yabancılara çeşitli yardımlar sağlanması; yasadışı göç akışıyla mücadele edilmesi, ve özellikle Azerbaycan'daki göç süreçlerinin tam olarak koordinasyonu.

Bu koşullar altında, tüm bu karmaşık sorunları çözmek için sadece sosyologların, demografların, psikologların değil, aynı zamanda filozofların ve iktisatçıların da katılımıyla, bilimsel temelli bir program geliştirmeye ve uygulamaya ihtiyaç vardır. Bize göre program, aile ve toplum yaşamının ekonomik, politik, sosyal, eğitimsel, manevi alanlarında ortaya çıkan çelişkileri ortadan kaldırmayı veya en azından azaltmayı amaçlayan bir önlemler, tavsiyeler, planlar sistemi sağlamalıdır. Bu düzenleme çocukların kişiliğinin oluşumunu ve gelişimini etkiler. Çünkü çocuklar toplumun geleceğidir. Mülteci çocukların ve ülke içinde yerinden edilmiş çocukların uyumlu gelişimi ve sonuç olarak geleceğin toplumunun etkin bir şekilde düzenlenmesi, büyük ölçüde, bu faktörler arasındaki bariz çelişkinin en uygun ve koordineli bir şekilde nasıl çözülebileceğine bağlı olacaktır.

Çalışmanın amacı, mültecilerin ve ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin (çocukların) sosyal sorunlarını ve gerçeklerini incelemek ve ayrıca zorunlu göçün mültecileri ve ülke içinde yerinden edilmiş çocukları ne ölçüde etkilediğini göstermektir.

Çalışmanın çeşitli aşamalarında, sistem analizi yönteminin yanı sıra karşılaştırma, analiz ve sentez de dahil olmak üzere bilimsel bilginin ana yöntemleri kullanılmıştır. Ana kaynaklar yerli ve yabancı bilim adamlarının konu hakkındaki eserleridir.

Çalışmanın metodolojisi, görüşlerin çoğulculuğundan ve sosyal süreçlerin çok faktörlü doğasından gelen yeterli bir metodoloji ve tekniği varsayar.

Anahtar kelimeler: Zorunlu göç, zorunlu göçmenler, mülteciler, mülteci çocuklar ve ergenler, sosyal sorunlar, çocukların kişilik oluşumu.

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜLTECİ ÇOCUKLARA İLİŞKİN ALGILARI: METAFOR ANALİZİ ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Hızır DİNLER

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi

mizahizir@gmail.com

ORCID NO: 0000-0003-3144-6649

Özet

Türkiye, dünyadaki son gelişmelerin etkisiyle ve sosyo-politik konumu sebebiyle dünya göçmen akışında hem bir “geçiş alanı” hem de uzun vadede bir “göç alanı” haline gelmiştir. Küreselleşmenin etkisiyle yerli ve mülteci kavramları büyük oranda anlam değişikliğine uğramıştır (Castles & Miller, 2008). Eğitim sürecinde öğretmenlerin çocuklara ilişkin algıları, öğretmenlik uygulamaları ve eğitimin niteliği açısından büyük önem taşımaktadır (Karacaoğlu, 2008). Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının “mülteci çocuk”lara ilişkin metaforik algılarını ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde Güneydoğu Anadolu ve Ege’de bölgelerinde bulunan toplam iki devlet üniversitesi Eğitim Fakülteleri okul öncesi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim görmekte olan 210 öğretmen adayı ile metafor analizi yöntemi uygulanmıştır. Veriler “Mülteci çocuklar ... gibidir. Çünkü ...” sorularının yer aldığı metafor analiz formu ile toplanmıştır. Metaforlardan kavramsal kategoriler elde etmek için içerik analizi yapılmış ve her bir metaforu ve her bir kategoriyi temsil eden katılımcıların frekansları ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Bulgular, sonuç ve öneriler kongrede sözlü şekilde sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler:Mülteci çocuk, çocuk algısı, okul öncesi öğretmen adayı, metaforik analiz

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA UYGULANAN SANAT EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Hızır DİNLER

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi

mizahizir@gmail.com

ORCID NO: 0000-0003-3144-6649

Özet

Son yıllarda adını sıklıkla duyduğumuz Sürdürülebilirlik kavramı, “sustinere” kelimesinden türetilmiş olup devamlılık sağlanarak varlığını koruma anlamına gelmektedir. 20 Mart 1987 tarihli Birleşmiş Milletler Brundland Raporunda sürdürülebilir kalkınma “ortak geleceğimiz” şeklinde ifade edilmiştir. Okul öncesi eğitiminin amaçlarından biri çocuğun yaratıcılığının geliştirilmesidir. Yaratıcılığın geliştirilmesinde sanat eğitimi programlarının önemli bir yeri vardır. Ortak geleceğimizin inşasında okul öncesi eğitimin, bu eğitim sürecinde özgür sanat gelişiminin ve sürdürülebilir nitelikte bir eğitim süreci geçirmenin önemi oldukça fazladır. Okul öncesi eğitiminde sanat etkinlikleri; boyalar, yoğurma materyalleri, kağıtlar, dönüştürülebilir nesneler (loose parts) ve sanat eserleri ile ilgili deneyimleri kapsar. Sanat deneyimleri çok çeşitli açık uçlu materyalin kullanılmasını gerektirir. Dolayısıyla bu malzemelerin nasıl temin edildiği ve çocuklar için sanat ortamlarının nasıl tasarlandığı ekolojik sürdürülebilirlik açısından önemlidir. Bu sebeple okul öncesi öğretmenlerinin sürdürülebilir ekolojik yaşam hakkındaki farkındalıklarını sanat etkinlikleri odağıyla belirlemek oldukça önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin sürdürülebilirlik konusundaki farkındalıklarını sanat etkinlikleri odağıyla belirlemektir. Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Araştırma betimsel alan çalışması olup, tarama modeli şeklinde uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir Güneydoğu Anadolu bölgesinde görev yapan Okul Öncesi Öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmaya Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet ve bağımsız anaokullarında görev yapmakta olan 70 Okul Öncesi Öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı olarak; demografik bilgi formu, araştırmacının geliştirdiği “Sanat Etkinlikleri ve Sürdürülebilirlik” soru formu, gözlem formu ve yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde “betimsel analiz” tekniği uygulanmıştır. Bulgular, sonuç ve öneriler kongrede sözlü olarak paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, okul öncesi sanat eğitimi, öğretmen görüşleri

KÜLTÜREL LİDERLİK ÖLÇEĞİ: ÖLÇEK REVİZE ÇALIŞMASI

Esin METLİLO

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi
bildirim61@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı öğretmenlere yönelik geliştirilmiş olan Kültürel Liderlik Ölçeğinin revize edilmesi, geçerlilik ve güvenirlik çalışmasının yapılmasıdır. Kültürel Liderlik Ölçeği Yıldırım (2001) tarafından geliştirilmiş, tek boyutlu 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin revize edilme sürecinde ölçek geliştirme süreci izlenmiştir. Önce madde havuzu oluşturularak ölçeğin madde sayısı 31'e çıkarılmıştır. Uzman görüşü için "Kültürel Liderlik Taslak Formu" 5'li Likert biçiminde derecelendirilmiştir. 5'li Likert "uygundur", "küçük düzeltmeler yapılabilir", "yeniden düzenlenmeli", "ölçekten çıkarılmalı" ve "açıklamalar" şeklinde sıralanmıştır. Uzman görüşü için taslak form 13 uzmana gönderilmiş, geri dönen 11 uzman görüşüne göre ölçek maddeleri yeniden düzenlenmiş ve pilot uygulaması için 391 öğretmene uygulanmıştır. Normallik analizi sürecinde 22 veri, normalliği bozduğu için silinerek 369 veri üzerinden analizler yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi (AFA), sonucunda 18 madde ve üç boyuttan oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Kültürel Liderlik Ölçeği alt boyutları "*Kültürün Oluşturulması*" "*Kültürün Benimsenmesi*" ve "*Kültürün Yönetilmesi*" olarak adlandırılmıştır. AFAöncesi 29 maddelik taslak ölçekte ve AFA sonrası 18 maddelik ölçek geneli ve alt boyutlarda verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Ölçek güvenirlik katsayısı – ölçek geneli için Cronbach's alpha değeri .952'tür. Kültürün Oluşturulması alt boyutunda (6 madde) Cronbach's Alpha değeri .889, Kültürün Benimsenmesi alt boyutunda (3 madde) Cronbach's Alpha değeri .863 ve Kültürün Yönetilmesi alt boyutunda (9 madde) .929'dur. Analiz sonuçları revize edilen ölçeğin öğretmenlere uygulanması açısından geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu destekler niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, liderlik, kültürel liderlik.

GÖÇMEN KADINLARIN FİZİKSEL AKTİVİTELER VE EGZERSİZLER YOLU İLE GÜÇLENDİRİLMESİ (DERLEME ÇALIŞMASI)

Prof. Dr. Nimet HAŞIL KORKMAZ

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın ve Aile Çalışmaları Ana Bilim dalı
nhasil@uludag.edu.tr

Betül KARAHAN

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın ve Aile Çalışmaları Ana Bilim dalı, Öğrenci
nhasil@uludag.edu.tr

Özet

Bu araştırmada amaç, göçmen kadınların fiziksel aktiviteye katılımları ve bu konuda yapılan araştırmaları incelemektir. Kadınların fiziksel aktivite bilgisi ve göç edilen ülkeden alınan spora katılım süreci bağlantılıdır. Sosyal faktörler başlığı altında, toplumsal çevrenin ve bu yolla kadının ailede ki iş yükünden kaynaklı kadınların fiziksel aktiviteye katılımının kısıtlandığı görülmektedir. Göç edilen bölgelerde yerleşik bir fiziksel aktivite ve spor kültürünün olmaması durumu, toplumsal cinsiyet normları, kültürel ve dini inançlar kadınların fiziksel aktivitelere katılamamasının kültürel boyutudur. Beden eğitimi derslerinin ve eğitim politikalarının nitelikleri göçmen kadınların fiziksel aktiviteye katılımını etkileyen politik faktörlerdir. Araştırma da Pubmed ve Google Scholar arama motoru kullanarak toplam 20 adet konu ile ilgili makale incelenmiştir. Sonuç olarak kadınların fiziksel aktiviteye katılmalarının kendi kimliklerini keşfetme, daha aktif olma ve güçlenmeleri açısından ciddi bir öneminin olduğu görülmüştür. Bireysel, sosyal, kültürel, çevresel ve politik boyutların göçmen kadınların fiziksel aktiviteye katılımlarında belirleyici faktörler olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Göçmen kadın, fiziksel aktivite, toplumsal cinsiyet, egzersiz ve göçmen kadın

EVLİ BİREYLERİN STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI İLE DUYGUSAL ZEKA DÜZEYİ VE BAĞLANMA STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Uzman ÇAĞLA FAHRIYE ÇAKMAK AKYÜZ
YILDIRIM REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
caglacakmak237@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi CENGİZ POYRAZ
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
caglacakmak237@gmail.com

Özet

Toplumsal yapının en önemli birimlerinden biri olarak ele alınan ve yaklaşık dört bin yıllık geçmişe sahip olan evlilik kurumu, zaman içinde geçirdiği çeşitli sosyokültürel değişimlere rağmen günümüzde varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Son yıllarda oldukça artış gösteren boşanma oranları evliliğin sürdürülmesi üzerinde etkisi olduğu düşünülen çeşitli değişkenlerin araştırılmasını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda evlilikte bireylerin, maruz kaldıkları stresörlerle başa çıkarken kullandıkları stratejilerin çeşitli değişkenlerle birlikte ele alınarak araştırılmasının önem arz ettiği düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı evli bireylerin stresle başa çıkma tarzları ile duygusal zeka düzeyi ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Alanyazın taramasında araştırmaya konu olan değişkenlerin bir arada incelendiği çalışmaya rastlanmamıştır. Bu noktada yürütülen çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu, Bursa ilinde yaşayan ve uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 402 evli birey (266 kadın, 136 erkek) oluşturmaktadır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde düzenlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği” “Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Form” ve “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II” kullanılmıştır. Verilerin analizinde Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı, Standart Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi, Bağımsız Örneklemeler için t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Yapılan araştırmada bağımlı değişken ve bağımsız değişkenler alt boyutlarıyla analiz edilmiş olup, ulaşılan sonuçlar ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, stresle problem odaklı (iyimser yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım) başa çıkma tarzları ile duygusal zekanın tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Yalnızca problem odaklı başa çıkma tarzlarından sosyal destek arama ile duygusal zeka alt boyutlarından öz kontrol arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Stresle duygu odaklı (boyun eğici yaklaşım, çaresiz yaklaşım) başa çıkma tarzları ile duygusal zekanın tüm alt boyutları arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Problem odaklı başa çıkma tarzları ile bağlanma stillerinin tüm alt boyutları (kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma) arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunurken; duygu odaklı başa çıkma tarzları ile bağlanma stillerinin tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur.

Araştırma bulguları dikkate alındığında, duygusal zekası yüksek olan ve güvenli bağlanan bireylerin stres karşısında aktif (problem odaklı) başa çıkma stratejilerine yönelme eğiliminin yüksek olduğu, duygusal zekası düşük olan ve güvensiz bağlanan bireylerin ise stres karşısında pasif (duygu odaklı) başa çıkma stratejilerine yönelme eğiliminin yüksek olduğu çıkarımı yapılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, stresle başa çıkma tarzları, duygusal zeka, bağlanma stilleri

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ÖYKÜLEYİCİ METİNLERİ ANLAMA SORULARININ ÖYKÜLEYİCİ METİN YAPISINA UYGUNLUĞU

Yaşar ARIK

Yüksek Lisans Öğrencisi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal
Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Programı
yasararik5050@gmail.com

Doç. Dr. Ahmet BALCI

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi
Ana Bilim Dalı
abalci@mku.edu.tr

ÖZET

Türkçe dersleri ile geliştirilmesi amaçlanan dil becerilerinin kazandırılmasında metinler önemli bir işleve sahiptir. Eğitim sürecinin vazgeçilmez unsurlarından olan ders kitapları Türkçe dersi için de önem arz eder. Bu bağlamda Türkçe ders kitapları aynı zamanda ders işleme sürecinin ana materyali konumundaki metinlerin toplandığı bir antoloji özelliği gösterir. Türkçe ders kitaplarında bulunan metinler öğretim programı hedefleri ve belirlenen ölçütlere uygun olarak seçilmektedir. Metinlerin seçimindeki ana unsurlardan biri de metin yapısıdır. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programında metinlerin bilgilendirici metin, öyküleyici metin ve şiir sınıflamasına uygun olarak seçilmesi beklenmektedir. Metin seçimindeki bu sınıflama ders işleme süreci ve etkinlikleri de doğrudan etkilemektedir. Seçilen metinler ait oldukları metin yapısını iyi temsil etmeli, hazırlanan etkinlik ve sorular bu yapıların öğretimini desteklemelidir. Bu bilgiler doğrultusunda bu araştırmanın amacı Türkçe ders kitaplarındaki öyküleyici metinlere ait anlama sorularının metin yapısı öğretimini ne düzeyde desteklediğini tespit etmek olarak belirlenmiştir. Bu amaçla Türkiye’de ortaokullarda 2021-2022 öğretim yılında kullanılan sekiz ders kitabındaki öyküleyici metinlere ait anlama soruları incelenmiştir. Ders kitapları elektronik olarak EBA (Eğitim Bilişim Ağı) platformundan elde edilmiştir. Türkçe ders kitapları içinde yer alan tiyatro, dinleme ve serbest okuma metinleri kapsam dışında bırakılmıştır. Araştırma durum çalışması olarak desenlenmiş, veriler doküman incelemesi ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde öyküleyici metin yapısı özelliklerine uygun olarak plan, olay, şahıs/varlık kadrosu, mekan, zaman, anlatıcı ve metin türü niteliklerine uygun bir sınıflama ve inceleme yapılmıştır. Elde edilen bulgular etkinliklerin çoğunlukla metin içeriğine yönelik anlama sorularını içerdiğini, diğer unsurlara daha az yer verildiğini göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe ders kitabı, öyküleyici metin, anlama soruları.

İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN METİNLERİN OKUNABİLİRLİK DÜZEYLERİ

Doç. Dr. Mustafa Onur KAN

HMKÜ, Temel Eğitim Bölümü

Mehmet Cevri BAYRAKTAR

HMKÜ Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi

Özet

Bu araştırmanın amacı Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeylerinin belirlenmesidir. Tarama modelinde tasarlanan çalışmada, 2020-2021 eğitim öğretim yılında okutulan 1-4. sınıf Türkçe ders kitapları Ateşman Okunabilirlik Formülü’ne göre incelenmiştir. Doküman incelemesi ile elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre, birinci sınıf ders kitaplarında yer alan metinlerin – “orta güçlük” düzeyinde olan bir metin dışında- “çok kolay” ve “kolay” düzeyde olduğu belirlenmiştir. Sınıf düzeyi arttıkça “orta güçlük” düzeyinde olan metinlerin sayısının arttığı ve “zor” düzeyde metinlerin de yer aldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, incelenen ders kitapları içerisinde “çok zor” düzeyde metin bulunmadığı ve sınıf düzeyi arttıkça ilkökul Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin okunabilirlik düzeylerinin de zorlaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ders kitabı, metin, okunabilirlik

DUYGUSAL ESNEKLİK, ZORBALIK MAĞDURİYETİ VE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ARASINDAKİ YORDAYICI İLİŞKİLER

Dr. Öğretim Üyesi Yusuf AKYIL

MEB

Uzman Azmi ÇAĞLAR

MEB

Uzman Yakup İME

MEB

imeyakup@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı lise öğrencileri arasında duygusal esneklik, zorbalık mağduriyeti ve psikolojik dayanıklılık arasındaki yordayıcı ilişkileri araştırmaktır. Verileri toplamak için erişilebilir (convenience) örneklem yoluyla İstanbul ilinin farklı ilçelerinde öğrenimlerine devam eden yaşları 16 ile 18 yaşları arasında değişen 358 (% 69.1) kız ve 160 (30.9) erkek olmak üzere toplam 518 lise öğrencisine ulaşılmıştır. Bu amaç doğrultusunda arasında öncelikle duygusal esneklik, zorbalık mağduriyeti ve psikolojik dayanıklılık arasındaki yordayıcı ilişkiler incelenmiştir. Ayrıca, duygusal esneklik ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkide zorbalık mağduriyetinin aracılık rolü test edilmiştir. Önerilen aracılık modelini test etmek için Hayes (2018) tarafından geliştirilen Process Macro for SPSS yöntemi benimsenmiştir. Elde edilen bulgulara göre duygusal esneklik; psikolojik dayanıklılığı ve zorbalık mağduriyetini anlamlı düzeyde pozitif yordamaktadır. Ayrıca zorbalık mağduriyeti psikolojik dayanıklılığı anlamlı düzeyde pozitif yordamaktadır. Son olarak, bootstrap analizi, duygusal esnekliğin psikolojik dayanıklılık üzerindeki dolaylı etkilerini %95 CI ile onaylamıştır ve sıfır içermemektedir. Sonuç olarak, zorbalık mağduriyeti psikolojik dayanıklılık üzerindeki duygusal esneklik ilişkisine aracılık etmiştir. Araştırma bulguları, duygusal esnekliğin lise öğrencilerinin zorbalık mağduriyetlerini ve psikolojik dayanıklılıklarını etkilediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal esneklik, zorbalık mağduriyeti, psikolojik dayanıklılık, lise öğrencileri

KABİN EKİBİ AÇISINDAN HAVA ÖFKESİ VE KURAL TANIMAZ YOLCU ALGILAMASI

Prof. Ekrem TATOĞLU

İbn Haldun University
ekrem.tatoglu@ihu.edu.tr

Aslı PINARBAŞI

İbn Haldun University
assliakyel@hotmail.com

Özet

Hava öfkesi (Air Rage) uçak seyahati esnasında yolcunun aşırı siniri ve kural dışı davranmasına, kontrolünü kaybetmesine ve düzen bozucu hareketlerde bulunmasına denir. Dünya’da ve ülkemizde hava taşımacılığının önemi ve kapsamı gün geçtikçe artmaktadır. Artan trafik ve yolcu sayısı, havayolu çalışanları üzerinde, modern hayatın getirdiği strese eklenmektedir. Artan sayıdaki Hava Öfkesi olayları da, özellikle kabin personeli açısından oldukça sıkıntı yaratan bir durumdur. Uçuş emniyeti ve yolcuların varacakları yere güvenli ve konforlu bir şekilde ulaştırmak açısından düzen bozucu yolcular önceden fark edilmeli ve olay daha başlamadan önüne geçilmelidir. Ülkemizde eksikliği hissedilen bu alanda yapmış olduğum çalışma kural dışı yolcu yaklaşımlarını, Hava Öfkesi ’ne neden olan faktörleri ve kabin personelleri üzerinde etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmayla konu hakkında farkındalık yaratmak ve bu sayede gittikçe artan Hava Öfkesi vakalarının en aza indirilmesine yardımcı olmak hedeflenmiştir. Araştırmayı nicel bir sonuca dayandırmak için dört bölümden oluşan bir anket hazırlanmış, Google Forms üzerinden kabin personellerine gönderilmiştir. 216 katılımcının cevapları aynı metotla alınmış ve toplanan veriler IBM SPSS programı ile araştırma metotları kullanılarak incelenmiştir. Sonuç olarak Hava Öfkesi ’ne sebep olan etkenler saptanmış, eğitim düzeyi ile Hava Öfkesi algısının daha fazla geliştiği gözlemlenmiş, Hava Öfkesi’nin Tükenmişlik ve Örgütsel Bağlılığa etkileri olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler; Hava Öfkesi, Kabin Görevlisi, Örgütsel Bağlılık, Sivil Hava Taşımacılığı, Tükenmişlik

IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON MEDICAL PUBLICITY AND MARKETING IN THE DIGITAL AGE

Lecturer Dr. Yasin YILMAZTÜRK

Kirklareli University Health Care Services Vocational School
yasin.yilmazturk@klu.edu.tr

Abstract

In this digital age, social media has a great impact on individuals, society and specific areas. The functioning particularly during the pandemic is mainly sustained by digital platforms and the impacts of social media on us have become even intenser. Interpreting social media messages correctly in areas such as education, art and culture is important and it has become one of the basic requirements especially in the areas of health and marketing. Therefore, these areas have become of particular importance as a result of investigating the information related to medical publicity and marketing which are needed by society via social media. Providing an opportunity to reach the large masses, social media has become a platform with the fastest access to information in areas such as protection, development, treatment and rehabilitation of health worldwide. Today, a variety of marketing strategies are used in the publicity, utilization, indications, contraindications of medications, which play a key role in the health sector and especially in the procurement of these medications to society. At this point, social media takes on noteworthy tasks. People's desire of accessing the information in the healthcare field without trouble is one of the parameters making social media significant. In the digital age, it is crucial to internalize correct information besides accessing the information and to prevent information pollution especially in the areas of medical publicity and marketing. Therefore, giving correct information in the healthcare field and correct publicity and marketing of all kinds of health-related materials make careful use of social media which facilitates access to information and material important. In order to have a proper medical publicity in the social media, it is paramount that people giving the information are healthcare professionals. Otherwise, the social media platform which makes things easier for us when used properly and removes the obstacle of distance in mutual interactions will damage the health of society, misguide people and become dangerous causing misunderstanding in medical publicity and marketing.

Keywords: Digital age, social media, medical publicity and marketing

IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON MEDICAL PUBLICITY AND MARKETING

Lecturer Dr. Yasin YILMAZTÜRK

Kirklareli University Health Care Services Vocational School
yasin.yilmazturk@klu.edu.tr

Abstract

Throughout history, a variety of epidemics affecting communities negatively have emerged as great disasters. These epidemics have decreased the world population and affected people's quality of life negatively. Today, the negative economic, cultural, social, physical and psychological impacts of Covid-19 which was declared a pandemic by the World Health Organization on 11 March 2020 and has globally affected the whole world are continuing, although they have decreased. Negativities experienced by people in terms of health have affected their whole life and altered their behaviors, habits, living conditions, labour loss and thus their whole life plan. Besides the negative impacts of the pandemic in the healthcare field, acceleration in transition to the digital media has negatively affected the whole publicity and marketing sectors. During this period when communication and social communication have considerably decreased, people have tended towards reliable firms especially via social media and there have been significant changes in strategies related to the pharmaceutical industry and marketing of medical equipment. Firms have adapted the publicity strategies of most materials such as medical equipment and cosmetic products to the pandemic and sustained their dominance in the market by intensely using the digital platform in the area of marketing. During this period, development and medical publicity of vaccines which play a major role in protection from this disease that has become a nightmare especially for communities and caused intense loss of lives have contributed to raising awareness in society. People have followed studies on vaccines closely via social media. During this period, correct medical publicity preventing information pollution has become crucial. People demanded to recognize medical materials, have information about these materials and even store these materials especially in the beginning of the pandemic. As the lifestyle of society has changed, medical publicity and marketing strategies and products of firms have also changed in this direction. The pandemics will apparently continue to affect society and their habits even if they are over.

Keywords: Covid-19, pandemic, medical publicity and marketing

GÖÇMEN ÇOCUKLARIN HAKLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Esra TEKEL

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Nuray YILDIRIM

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının göçmen çocukların haklarına ilişkin farkındalık düzeylerini ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde 2020-2021 bahar yarıyılında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırmaya kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla belirlenmiş 12 kadın 4 erkek olmak üzere toplam 16 gönüllü öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan görüşme formu ile pandemi nedeniyle online ortamda toplanmıştır. Verilerin analizi içerik analizi ile analiz edilmiştir. Bulgular temalara ayrıldıktan sonra literatür doğrultusunda tartışılmış ve araştırmacılar ve uygulayıcılara öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: öğretmen adayı, göçmen, mülteci, sığınmacı

İNGİLTERE’DEKİ TÜRK ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE DERSİ ALMA NEDENLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Esra TEKEL

Afyon Kocatepe Üniversitesi
esracakmak88@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Nuray YILDIRIM

Afyon Kocatepe Üniversitesi
esracakmak88@hotmail.com

Özet

Günümüz dünyasında göç, her toplumun yakından takip ettiği ve ülkeleri kültür, eğitim, ekonomi gibi birçok farklı yönden etkileyen bir olgudur. Dünyanın globalleşmesi nedeniyle eğitimsel ve ekonomik nedenlerle göç etmek bazı bireyler için bir tercih olabildiği gibi, savaş, doğal afet gibi nedenlerle göç etmek de bazı bireyler için zorunluluk olabilmektedir. 1961 yılında imzalanan anlaşma ile birlikte Almanya’nın işçi ihtiyacını karşılamak üzere başlayan “Almanya’ya Türk İşçi Göçü” Türklerin Avrupa’da birçok devlete göç etmesine de olanak sağlamıştır. İngiltere de bu ülkelerden biridir. Günümüzde Londra’nın kuzey mahalleleri olan Dalston, Stoke Newington, Haringey, Walthamstow ve Enfield’da 400 bin civarında Kıbrıs Türkü, 200 bin civarında Türkiye Türkü yaşamaktadır. Bu kalabalık nüfus, 9 milyon nüfuslu Londra’da en az 15 kişiden birinin Türk olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, İngiltere’de yaşayan Türklerin kendi ana dillerini öğrenmeleri önemlidir. Bu çalışmada, İngiltere’de yaşayan ve Türkiye Cumhuriyeti Londra Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği tarafından düzenlenen Türkçe derslerine katılan çocukların Türkçe derslerine katılma nedenleri irdelenecektir. Çalışma için 160 çocuğa demografik bilgileri (cinsiyet, doğum yeri, İngiltere’de kalış süresi, devam ettiği okul seviyesi vb.), ailesiyle, arkadaşlarıyla konuştuğu diller gibi sorular sorulmuş ve Türkçe dersine katılma nedenleri araştırılmıştır. İngiltere’de yaşayan bu öğrencilerin, Milli Eğitim Bakanlığı’nca İngiltere’de görevlendirilen öğretmenler tarafından verilen Türkçe derslerine katılma ve derslere devam etme nedenlerini öğrenmek amacıyla 15 sorudan oluşan bir ölçek uygulanmıştır. Bu çalışmada, yapılan araştırma sonuçları analiz edilecek ve İngiltere’de yaşayan Türk öğrencilerin Türkçe derslerine devam etme motivasyonlarını etkileyen faktörler değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, göçmen, mülteci, sığınmacı

CUMHURİYET MODERNLEŞMESİNDE HALK EĞİTİM KURUMLARI

Sadık Yüksel SIVACI

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
sysivaci@mehmetakif.edu.tr

Enes DEMİREL

Ankara Üniversitesi
ensdemirel@ankara.edu.tr

Özet

23 Nisan 1920 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasının ardından Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da büyük atılımlar yaşanmıştır. Atatürk, 1 Mart 1922 tarihli TBMM açılış konuşmasında, hükümetin en verimli ve en önemli görevinin 'eğitim' olduğunu işaret etmiş ve Cumhuriyetin ilk yıllarında, laik eğitime geçişi mümkün kılan 'Tevhid-i Tedrisat Kanunu' ve halkın okuma yazmayı daha kolay öğrenmesi için yeni Türk Alfabesine geçişi sağlayan 'Harf Devrimi' başta olmak üzere büyük inkılaplar gerçekleştirmiştir. Eğitim alanında büyük inkılapların gerçekleştiği bu dönemde eğitimin temel amacı ise ulus olma bilincini geliştirerek milli bütünleşmeyi sağlamak, okuryazarlığı yaygınlaştırmak, ihtiyaç duyulan iş gücünü yetiştirerek milli kalkınmayı desteklemek, cumhuriyet bilincine sahip bireyler yetiştirmek, yurttaşları çağın gerektirdiği bilimsel, teknolojik, ekonomik ve kültürel yetkinliklerle donatmak ve Atatürk'ün bu ülkenin asli unsurları olarak nitelendirdiği 'köylüyü' her alanda yetkin hale getirmektir. Söz konusu bu amaçları gerçekleştirmek için cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren; Millet Mektepleri, Akşam Erkek Sanat Okulları, Akşam Kız Sanat Okulları, Halk Okuma Odaları, Halkevleri, Köy Eğitim Kursları ve Köy Enstitüleri gibi birçok halk eğitim kurumu açılmıştır. Cumhuriyet döneminde halk eğitim kurumlarına büyük önem verilmiş ve bu kurumlar cumhuriyet modernleşmesinde önemli katkılar sunmuşlardır. Bu kapsamda araştırmada, cumhuriyet modernleşmesinde önemli bir görev üstlenen halk eğitim kurumları tanıtılarak bu kurumların modernleşme sürecinde üstlendikleri rol ve önemleri ele alınmış; günümüzdeki halk eğitiminin mevcut durumuna yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet modernleşmesi, halk eğitimi, halk eğitim kurumları

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MANEVİYAT VE DİNİ BAĞLILIĞIN ÜLKEDEN GÖÇ ETME EĞİLİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Dr. Öğretim Üyesi Sanaz Eyni

moosavi1647@gmail.com

Seyede Elham Mousavi

Atatürk Üniversitesi, Öğrenci

moosavi1647@gmail.com

Özet

Göç etme eğilimi, son yıllarda göç literatüründe en çok ilgi çeken konulardan biridir. Bu terimin tanımına göre, göç etmeyi kalmaya tercih eden kişi göç etme eğilimindedir. Dünya nüfusunun %3'ünden fazlası doğdukları ülkede yaşamamaktadır. Gençler, son dönemdeki uluslararası göç akımlarında önemli bir paya sahip ve bu süreçte birçok fırsat ve zorlukla karşılaşmaktadır (UNICEF, 2014). Tahran Üniversitesi öğrencilerinin göç eğilimi üzerinde eğitimsel, sosyal ve kültürel faktörlerin etkisi incelendiğinde, sonuçlar sosyo-kültürel yabancılaşma ve yaş değişkenlerinin göç etme eğilimi ile pozitif ve anlamlı bir korelasyona sahip olduğunu, eğitim sisteminden memnuniyetin ise negatif yönde anlamlı bir korelasyona sahip olduğunu göstermiştir (Hakimzadeh vd., 2013). Araştırma sonuçları, dindarlık türleri ile ülkeden göç etme eğilimi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu doğrulamaktadır (Zare ve Hashemi, 2016). Dolayısıyla, maneviyatçılık ve dini bağlılık, öğrencilerin ülkeden göç etme eğilimi olarak değerlendirilebilir. Fallahi'nin (2016) araştırması, aile bağlılığı, ulusal kimliği ve dini inançlar da dahil olmak üzere değerlere bağlılığı yüksek olan, üstün yetenekli öğrenciler arasında, göç etme eğiliminin daha az olduğunu göstermiştir. Murrow ve Kolkowski (2020) yaş, cinsiyet, ikamet yeri, ırk, siyasi ideoloji ve ait olma duygusu, kültürel varlık, finansal varlık ve sosyal varlık gibi faktörlerin göç etme isteğini etkilediğini göstermiştir.

Öğrenciler, her ülkenin gelişiminin ana faktörü ve değişimlerin gerçek uyarıcısıdır. toplumun ana yolunu çizmekte olan bu gruba yönelik bilimsel olmayan planlamalar, ülkenin refahını ve gelişimini sekteye uğratmaya zemin hazırlamaktadır. Bu yüzden, çalışmamız maneviyat ve dini bağlılık ile ülkeden göç etme isteği arasındaki ilişkiyi Mohaghegh Ardabili Üniversitesi öğrencileri üzerinde incelenmiştir.

SOSYAL ANKSİYETE BOZUKLUĞU OLAN KIZ ÖĞRENCİLERDE, BİLİŞSEL BİRLEŞME VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İNCELENMESİ : BİR NEDENSEL KARŞILAŞTIRMA ARAŞTIRMASI

Prof. Dr. Mücahit DİLEK MEN

Atatürk Üniversitesi
moosavi1647@gmail.com

Seyede Elham MOUSAVİ

Atatürk Üniversitesi
moosavi1647@gmail.com

Amaç: Sosyal anksiyete bozukluğu, eğitim, iletişim ve sosyal işlevlere ciddi zarar veren psikolojik rahatsızlıklardan biridir. Çocuklar ve ergenlerde, okula gitmemek, sosyal anksiyete ile ilişkili bir durumdur. Sosyal anksiyete bozukluğu, sosyal durumlardan belirgin ve kalıcı bir korku olarak bilinmektedir ve bu korku utanç verici bir duruma sebep olma endişesinden kaynaklanmaktadır. Utanmaktan korkmak veya başkaları tarafından endişeli, zayıf ya da aptal insanlar olarak görünmek, aşağılanmak ve komik duruma düşme düşünceleri, sosyal anksiyete bozukluğunu oluşturan nedenler arasındadır.

Bilişsel birleşme, düşünceler veya sözel-işsel deneyimlerin, davranış üzerindeki etkisi olarak tanımlanmaktadır. Bu durumun şiddetli hali, bireyin içinde bulunduğu andaki başka uyaranları fark etmeyip ve uygun tepkiyi vermemesine neden olmaktadır. Birey düşünceleri, yargılar ve yorumları, gerçek sanmaktadır ve bilişsel sürecin farkında olmamaktadır. Bilişsel birleşme bireyi geçmiş veya gelecek odaklı düşüncelere yönlendirir. Özellikle “kimse beni sevmeyecek”, “diğerleri kadar zeki veya çekici değilim”, “aptalca davranacağım ve herkes benimle dalga geçecek”, “kimse benimle konuşmayacak” düşünceleri sosyal anksiyete de gerçek sayılan içsel deneyimlerden bir kısmı olarak bilinmektedir. Farkındalık, şimdiki ana, olaylara yargısız şekilde odaklanmayı gerektirir. Bilinçli farkındalığın anda kalma özelliği, sosyal anksiyete bozukluğuna ait negatif düşünceler ile bilişsel birleşmeye engel oluşturmaktadır.

Yöntem :Bu çalışmada nedensel karşılaştırma ve enlemesine kesitsel yöntemi kullanılmıştır. Çalışmamız İran Ardrbil şehrinde 2022 yılında okuyan 15-17 yaş arası kız öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Sosyal anksiyetesi olan ve sağlıklı öğrencilerden oluşan iki grup bilişsel birleşme ve bilinçli farkındalık açısından karşılaştırılmıştır. Araştırmanın örnekleri, Ardebil ilinde rehberlik araştırma merkezine başvuranlar arasından rastgele örnekleme yöntemiyle, sosyal anksiyetesi olan 15 kız öğrenci ile aynı yaş aralığındaki 15 sağlıklı kız öğrenciden oluşan toplam 30 kişidir. Veri toplama araçları olarak Connor Sosyal Kaygı Anketi(CSPI), Gilanders Bilişsel Birleşme Anketi (CFQ) ve Freiburg Bilinçli Farkındalık Anketi(FMI-SF) kullanılmıştır. Veriler SPSS, bağımsız t-testi kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle sosyal anksiyete tanısı konan öğrenciler ile sağlıklı öğrenciler, sosyal anksiyete anketini yanıtlamış, her birinde kaygı durumu puanlanıp onaylandıktan sonra diğer iki anketi gönüllü olarak cevaplamışlardır.

Bulgular:Çalışmanın sonucunda sosyal anksiyete bozukluğu olan kız öğrenci grubunda, sağlıklı kız öğrenci grubuna göre, bilişsel birleşme düzeylerinin anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($t=0,028$, $p<0.05$), sosyal anksiyete bozukluğu olan kız öğrenci grubunda, sağlıklı kız öğrenci grubuna göre, bilinçli farkındalık düzeylerinin anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($t=0,017$, $p<0.05$).

Sonuç :Çalışmanın sonuçları , literatür bulgularıyla uymluyken, bilişsel ayrışma ve bilinçli farkındalık eğitimi, sosyal anksiyete bozukluğu olan öğrenciler için önerilmektedir.

LGS SINAVI MATEMATİK ÖĞRENME ALANI SORULARINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Dr. Bayram ERDEN

Milli Eğitim Bakanlığı
bayramerden14@gmail.com

Doç. Dr. Sevilay YILDIZ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
sevilayyildiz@ibu.edu.tr

Özet

Modern dünyada etkin bir insan olarak yaşayabilmenin en temel becerilerinden biri olan matematik okuryazarlığının önemi Türkiye’de giderek daha iyi anlaşılmaktadır. Matematik öğrenme alanı açısından uluslararası (PISA ve TIMSS) ve ulusal (ABİDE ve TMF-ÖBA) düzeyde gerçekleştirilen izleme araştırmaları incelendiğinde Türkiye’nin bu beceri alanında inişli çıkışlı bir başarı seyri gösterdiği ve bu nedenle de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından “matematik seferberliği” sloganıyla bir dizi proje ve uygulama adımının hayata geçirilmek istendiği söylenebilir (Özer, 2022). Bakanlık, bu proje eşliğinde TÜBİTAK ve üniversiteler iş birliğiyle matematik dersinin öğrenimini günlük yaşam becerilerine uyarlayarak hem kolaylaştırmak hem de öğrencilerin bu dersi küçük yaştan itibaren sevmelerini sağlamayı amaç edinmektedir. Ancak bu seferberliğin tam olarak karşılık bulabilmesi için matematik öğrenme alanına ilişkin öğrencilerin sınav kaygısı, öğrenilmiş çaresizlik (Dweck, 1975) sınavlara ilişkin zihniyet inançları (Boaler, 2015), öz yeterlilik algıları, beklenti (Eccles vd., 1983) ve hedef yönelimlerinin (Blackwell vd., 2007) de dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Nitekim kamuoyuna yansıyan şekliyle LGS sınavında yer alan matematik sorularının 8. sınıf öğrencilerinin beceri düzeylerinin çok üzerinde olduğuna ilişkin değerlendirmeler hakimdir (Ekinci ve Bal, 2019; Erden, 2020; Gültekin, 2018). Bu çerçevede, LGS sınavlarındaki matematik öğrenme alanı sorularının zorluk düzeylerine ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri, matematik seferberliğinin doğru bir zemin ve yaklaşım üzerinde yürütülmesi açısından önemlidir.

Yukarıda ifade edilen bağlam kapsamında bu araştırmanın amacı, Liselere Geçiş Sistemi (LGS) sınavlarındaki matematik öğrenme alanı sorularına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesidir. Bu çalışmada, sonuçların akademik olmayan gündelik bir dille yazılmasından dolayı geniş kitlelerin anlamasını sağlaması, geniş çaplı veri topluluğu içinde kaybolma tehlikesi olan ve aslında konunun anlaşılmasını sağlayacak olan özel verileri yakalaması, gerçekliği yansıtmaması, benzer durumları çalışacak olanlara bakış açısı sağlaması, tek bir araştırmacı ile de yürütülebilmesi, tahmin edilemeyen durumlar ya da veriler ile karşılaşma ihtimali gibi güçlü yönleri içinde barındırmasından (Nisbet ve Watt, 1984, akt; Cohen, Morison ve Manion, 2007, 256) dolayı nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye’nin farklı illerindeki okullarda görev yapan matematik öğretmenleri (N=350) ve farklı okullarda öğrenim gören sekizinci sınıf öğrencilerinden (N=74) oluşmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formu, çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenci ve öğretmenlere e-posta ve WhatsApp aracılığıyla ulaştırılmış ve elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın bulguları, öğretmenlerin çok büyük bir bölümünün (%78), LGS sınavlarındaki matematik sorularının aşı derecede zor (Sorular öğrenci seviyesinin çok üzerindedir, çok çalışmış olsalar bile öğrencilerin çok büyük bir kısmı bu soruları çözemez.), ders programlarıyla uyumsuz (%81), sınav süresinin yetersiz olduğunu (%98,3) ve kapsam geçerliğinin (%93) istenen düzeyde olmadığını düşündüklerini göstermiştir. Bu görüşlere paralel olarak öğrencilerin önemli bir çoğunluğu, sınava hazırlık sürecinde birden fazla destek imkanına sahip olmalarına rağmen (dershaneye gitmek, özel ders almak, destekleme ve yetiştirme kursuna katılmak vb.) LGS matematik sorularını çözerken aşırı derecede zorlandıklarını bildirmişlerdir. Ayrıca katılımcı öğrencilerin %71’i “Sınava daha fazla çalışmış olsaydım bile bu soruları yapamazdım.” görüşünü paylaşırken %94’ü de evet-kısmen düzeyinde sınavı aşırı derecede zor olarak değerlendirmişlerdir. Mevcut bulgular ışığında,

LGS matematik öğrenme alanı soruları ve bunun matematik öğretimiyle olan ilişkisi tartışılmış ve gelecekte yapılacak araştırmalar hakkında öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Matematik, sınav kaygısı, zihniyet inançları, öğrenilmiş çaresizlik, LGS.

TRAVMA YAŞAMIŞ ÇOCUKLAR İÇİN HAZIRLANAN PSİKO-EĞİTİM PROGRAMININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, DEPRESYON VE SOSYAL KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Osman Kağan KAYHAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans
Öğrencisi
osmankagankayhan@gmail.com

Doç. Dr. İzzet PARMAKSIZ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı

Özet

Bu araştırmada psikolojik sağlamlık düzeyi düşük, sosyal kaygı ve depresyon düzeyi yüksek olan 4.sınıf öğrencilerine yönelik olarak uzmanlarca gözden geçirilerek revize edilen psiko-eğitim programının katılımcıların psikolojik sağlamlık düzeyini artırmada, sosyal kaygı ve depresyon düzeyini düşürmede etkin bir yöntem olup olmadığına bakılmıştır. Çalışma uygulamanın etkisini karşılaştırmak için kontrol grubunun oluşturulduğu deneysel modeldir. Çalışma, ön-test, son-test ve izleme testi yapılarak düzenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 2022 yılında bir ilkokulda öğrenim gören toplam 16 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın deney grubunda 8 kontrol grubunda 8 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin seçiminde katılımcıların gönüllülüğü esas alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında “Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği”, “Revize Edilmiş Çocuk Anksiyete ve Depresyon Ölçeği” ve “Çocuklar İçin Sosyal Anksiyete Ölçeği” kullanılmıştır. Deney grubundaki katılımcılar ile kontrol grubundaki katılımcılar arasında psikolojik sağlamlık, depresyon ve sosyal kaygı düzeyleri açısından farklılık incelenmiştir. Gruplar arası farklılığa bakmak amacıyla farklı gruplar için Mann-Whitney U-testi kullanılmıştır. Aynı grubun kendi içindeki değişimine bakmak için de Wilcoxon işaretli-sıralar tekniği tercih edilmiştir. Çalışmanın sonunda deney grubunun psikolojik sağlamlık düzeyinde artış, sosyal kaygı ve depresyon düzeylerinde düşüş olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerde herhangi bir değişim gözlenmemiştir. Bu sonuç uygulanan psiko-eğitim programının etkili olduğunu göstermektedir. Bu eğitim psikolojik sağlamlık, sosyal kaygı ve depresyon alanında teorik ve uygulamalı çalışmalara ve alan uzmanlarına katkı sağlayacaktır. Ayrıca psikolojik sağlamlık, sosyal kaygı ve depresyon konusundaki yeni araştırmaları da teşvik edecektir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sağlamlık, Depresyon ve Sosyal Kaygı, Psikoeğitim.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL DUYGUSAL BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Dr. Bayram ERDEN

Milli Eğitim Bakanlığı

bayramerden14@gmail.com

Özet

21. yüzyılla birlikte tahminlerin bile çok ötesine geçen değişim olgusu, insan yaşamı için olumlu ve olumsuz birçok etki alanı oluşturmaktadır. Ancak insan varlığı için değişmeyen yegâne şeyin bu yeniliğe ve değişime karşı üretmesi gereken motivasyonel tepkiler olduğu söylenebilir. Bu bağlamda öğretmenler, okul yöneticileri ve diğer tüm eğitim paydaşlarının en önemli ve merkezi görevinin kaçınılmaz zorluklar ortaya çıktığında öğrencilerini dirençli ve proaktif bir şekilde öğrenme sürecine yanıt vermeye hazırlamak olduğu söylenebilir. Nitekim tüm dünyanın 2000’li yıllardan itibaren gerçekleştirdiği eğitim düzenlemelerine bakıldığında öğrencilerin akademik becerilerinin yanı sıra bu becerilerini destekleyecek sosyal ve duygusal becerilerin ağırlığının artırıldığı görülmektedir (Cristovao vd., 2020; Milli Eğitim Bakanlığı, 2021; Meier vd., 2006). Çünkü 21. yüzyıl insan ve toplumunu oluştururken özellikle sosyal yaşam alanları, iş piyasası ve hayat başarısı için salt bilişsel becerilerle donatılmış insan niteliğinin yeterli olmadığı söylenebilir (Duckworth ve Carlson, 2013; Heckman, 2008). Bu düşünceleri destekleyen en ciddi gündem OECD (2021) tarafından gerçekleştirilen Sosyal Duygusal Beceriler Araştırmasıyla (Survey on Social and Emotional Skills, SESS) oluşturulmuştur. İlgili araştırmanın Türkiye ön raporuna göre öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinin değerlendirilmesi için bir çerçeve oluşturulması, öğretmenlerin bu becerilere yönelik farkındalığının artırılması gerekmektedir.

Konunun yukarıda yer verilen önem düzeyi dikkate alındığında bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin sosyal duygusal becerilerinin geliştirilmesine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesidir. Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Bolu ilinde görev yapan ortaokul öğretmenleri (N= 82) oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formu, çalışmaya katılmayı kabul eden öğretmenlere e-posta ve whatsapp aracılığıyla ulaştırılmış ve elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, katılımcı öğretmenlerin yarından fazlasının (%56) öğrencilerinin sosyal duygusal becerilerini geliştirmeye dönük herhangi bir etkinlik yapmadığını, önemli bir çoğunluğunun (%82) ise bu becerilere ilişkin ölçme değerlendirme çalışmaları yürütmediğini göstermiştir. Katılımcı öğretmenlerin çok daha büyük bir oranı (%91) hayır-kısmen düzeyinde öğretim programlarının öğrencilerinin sosyal duygusal gelişimine dönük olarak kendilerine rehberlik sağlamada yetersiz kaldığı görüşündedir. Katılımcı öğretmenlerin neredeyse tamamına yakını (%96,7) öğrencilerinin derslerinde daha başarılı olması için sosyal duygusal becerilerinin (tutum, ilgi, merak, öz yeterlik, iyimserlik, motivasyon, duygular vb.) geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. İlgili bulgular dikkatle incelendiğinde katılımcı öğretmenlerin çok büyük bir oranının öğrenci başarısında sosyal duygusal becerilerin önemli olduğunu düşündükleri ancak derslerinde etkinlik ve ölçme-değerlendirme çalışmaları eşliğinde bu becerileri öğrencilerine kazandırmaya yönelik eğitim çalışmaları yürütmedikleri/yürütemedikleri söylenebilir. Araştırmada ortaya çıkan bu sonuçların olgusal anlamına dönük olarak katılımcı öğretmenlerin görüşleri dikkatle incelenmiş, elde edilen bulgular literatür eşliğinde tartışılmış ve gelecekte yapılacak araştırmalar hakkında öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal duygusal beceriler, ortaokul, öğretmenler, öğretim programları

BIOCHEMISTRY EDUCATION IN THE MEDICAL LABORATORY TECHNIQUES PROGRAMS

Assoc. Prof. Dr. Ayfer MUTLU

Kırklareli University, Vocational School of Health Service

Abstract

Although there are many scientific, technological and social changes in the current century, the only thing that does not change is people's health needs. It has been experienced that the need for qualified health workers has increased, especially during the COVID-19 pandemic. Thus, vocational and technical education institutions that train employees in the field of health and the pre-service training process in there have gained importance. Vocational School of Health Services is an undergraduate education institution that aims to train technicians in the field of health with four semesters training program. One of these training programs is medical laboratory techniques. Students who graduate from this program work as technicians in various laboratories. The biochemistry laboratory is the main one of these laboratories. For this reason, biochemistry education for prospective medical laboratory technicians during their university education has great importance. Vocational education is one of the most important elements for the development of the country. An effective biochemistry education will directly affect the quality of the future service of prospective medical laboratory technicians in the biochemistry laboratory. For this reason, in the presented study, a general framework was created for an effective biochemistry education to be given in the medical laboratory techniques program in light of the literature. In this context, the education of medical laboratory technicians, the role of the biochemistry course in this education, various active learning approaches that can be used for an effective biochemistry education and activity examples based on these active learning approaches are presented. It is thought that the presented study will be a guide to the instructors who give education in the medical laboratory techniques program and to the researchers who want to work in this field.

Keywords: Biochemistry education, medical laboratory techniques, vocational education

YEME ARZUSU VE YEME TUTUMU İLİŞKİSİNDE BEDEN İMGESİ BAŞEDEBİLME STRATEJİLERİNİN ARACI ROLÜ

Prof. Dr. Zeliha TRAŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
zztras@gmail.com

Uzman Gülden GÖKÇEN

Necmettin Erbakan Üniversitesi
guldengokcenpdr@gmail.com

Özet

Dünya geneline bakıldığında aç insanların yerini aşırı yemek tüketen insanların alması yeni bir endişe yaratırken; zayıflarla kıyaslandığında da obez bireylerin sayısının giderek artması da oldukça dikkat çekmektedir. Gıda tüketiminin artışında yiyecekler ile ilgili işlevsel olmayan düşüncelerin sürdürülmesi önemli rol oynarken; bu düşünceleri bastırmaya yönelik stratejiler geliştirilmesi yeme arzusunu ortaya çıkarmaktadır. Arzu kavramı bilişsel (yiyecekler hakkında düşünme), duygusal (aşırı yemeyi arzulama, ruh halindeki değişimler), davranışsal (yiyecek arayışına yönelme) ve fizyolojik (tükürük salgısında değişim) süreçleri de kapsayan birden fazla boyutu içeren “yiyecek özlemi” olarak düşünülebilir. Yeme arzusu, fizyolojik açlığın yokluğunda bile lezzetli yiyecekleri tüketme dürtüsü ile de karakterize bir kavramdır.

Yeme arzusunun bahsedilen bu çok boyutlu yapısı, benzer şekilde yeme bozukluklarının da biyolojik, psikolojik ve sosyal etmenlerin etkisiyle ortaya çıkışı riskli yeme tutumları ve beden imgesi gibi biyopsikososyal faktörlerin araştırılmasının önemini ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda kişinin yeme ile ilgili duyguları, düşünceleri ve davranışları yeme tutumuna yön verir. Birey negatif duygular ile birlikte duygusal yeme tutumu geliştirirken, düşünsel boyutta bilinçli bir şekilde gıda alımını azaltarak zayıflayabileceğini ön görür. Bu öngörü ile birey, bedensel ihtiyacı destekleyici gıdaları tercih etmek yerine; yemeyi arzuladığı gıdaları azaltan bir davranış geliştirir.

Beden imgesi ,bireyin bedeni ile ilgili algısını, tutumunu, düşüncesini, duygusunu ve davranışını içeren çok boyutlu bir kavramdır. Bu imge kişinin kendi bedeniyle ilgili memnuniyet veya memnuniyetsizliklerini de içeren zihninde oluşturduğu bir resim gibi algılanabilir ve bilişsel-duygusal ve davranışsal boyutları içerir. Bilişsel-duygusal içerikte, kişinin görünüşünün öz değerlendirmesi ile bedeninin ağırlığı ve şeklinin önemi üzerinde durulur. Davranışsal içerik ise, kaçınma ve kontrol stratejilerini içerir. Günümüzde beden imgesi baş etme stratejilerine verilen önemin giderek artması özellikle olumsuz beden imgesinin birçok psikolojik rahatsızlıkla ilişkisine dayandırılabilir. Bununla birlikte beden görünümü ile ilgili hoşnutsuzluğun, yeme tutumunda bozulmalara yol açabileceğine yönelik çalışmalar da mevcuttur. Yeme arzusunun yeme tutumundaki değişimlere yönlendirici etkisi ile birlikte, yeme tutumunda gelişen bozulmaların da yeme bozukluklarının oluşmasında bir risk kaynağı olarak ele alındığı gözlemlenmektedir. Ayrıca, yeme bozukluklarının da fiziksel sağlığı, yaşamı tehlikeye sürükleyebilmesi ve tekrarlama ihtimalinin yüksek olması yeme ile ilgili çalışmaların önemini ortaya koymaktadır.

Bu araştırmanın amacı, 18-40 yaş aralığındaki bireylerin yeme arzusu ve yeme tutumu düzeyleri arasındaki ilişkide beden imgesi baş edebilme stratejilerinin aracılık rolüne ilişkin geliştirilen teorik modelin test edilmesidir. Araştırma 372’si (%79) kadın, 99’u (%21) erkek olmak üzere toplam 471 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak Yeme Arzusu Ölçeği Kısa Formu, Yeme Tutum Testi (YTT-26) ve Beden İmgesi Baş Edebilme Stratejileri Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada önerilen teorik model Yapısal Eşitlik Modeli ile test edilmiştir. Analizler sonucu elde edilen bulgular, yeme arzusu ile yeme tutumu ve beden imgesi baş edebilme stratejileri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu yönündedir. Ayrıca beden imgesi baş edebilme stratejilerinin yeme arzusu ve yeme tutumu arasındaki ilişkide kısmi aracı değişken olarak rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçtan yola çıkarak da beden imgesinin kişinin kendi yaşamına ve bedenine yönelik algıladığı şeylere dönük etki yaratabileceğini göstermekte ve baş edebilme stratejilerinin önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeme Arzusu, Yeme Tutumu, Beden İmgesi Başedebilme Stratejisi

İŞİTME ENGELLİ BİREYLERİN OKUMA BECERİLERİNE İLİŞKİN TÜRKİYE’DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

Arş. Gör. Dr. Mustafa ARMUT
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
mustafaarmut@ahievran.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Esmehan ÖZER
Kırıkkale Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet KARA
Gazi Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, işitme engelli bireylerin okuma becerileri üzerine Türkiye’de yapılmış lisansüstü tezlerin sistematik olarak taranıp incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi’nin internet sitesinde gelişmiş tarama seçeneği ile “işitme” ve “engel” sözcükleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Tarama sonunda 549 teze ulaşılmıştır. Tezlerin bu çalışmaya dâhil edilmesinde ölçütler şöyledir: (a) Tezlerin yüksek lisans veya doktora tezi olması, (b) lisansüstü tezlerin tam metinlerine erişim izni olması. İlk tarama sonucunda ulaşılan lisansüstü tezlere araştırma ölçütleri uygulanmış, geriye 548 lisansüstü tez kalmıştır. Daha sonra bu lisansüstü tezlere çalışmanın dâhil etme ve dışlama ölçütleri uygulanmıştır. Tezleri dâhil etme kapsamında belirlenen ölçütler şöyledir: (a) Lisansüstü tezlerin 2002-2022 yılları arasında yapılmış olması, (b) tezlerde yer alan katılımcıların işitme engeli dışında ek tanısının olmaması, (c) katılımcıların ana dillerinin Türkçe olması, (ç) katılımcıların ilkokul birinci sınıf ile lise son sınıflar veya arasında herhangi bir sınıf düzeyinde eğitim alıyor olması, (d) tezlerde katılımcıların okuma becerilerinin sesletim, anlama ya da her iki boyutları da ele almış olması. Dışlama ölçütleri ise (a) tezlerin 2002 yılı öncesinde yayınlanmış olması, (b) katılımcıların işitme engellerinin dışında ek bir tanılarının bulunması, (c) katılımcıların ana dillerinin Türkçe olmaması, (ç) katılımcıların okul öncesi eğitime devam ediyor ya da liseyi tamamlamış olmaları, (d) tezlerde katılımcıların okuma becerilerinin sesletim, anlama ya da her iki boyutları dışında bir konunun ele alınmış olmasıdır. Tarama sonucunda elde edilen lisansüstü tezler dâhil etme ve dışlama kriterlerine göre ayrıntılı olarak ele alınmış ve 11 lisansüstü tez çalışma kapsamında incelenmiştir. Ardından bu lisansüstü tezler (a) çalışmanın türü, (b) çalışmanın amacı, (c) katılımcı özelliklerini belirlemek için uygulanan test ve ölçümler, (ç) katılımcı özellikleri, (d) çalışmanın amacı kapsamında uygulanan test ve ölçümler, (e) araştırmanın deseni ve (f) bulgular başlıkları altında ayrıntılı bir biçimde incelenerek çözümlenmiştir. Yapılan çözümlenmeler sonucunda işitme engelli bireylerin okuma becerilerine ilişkin Türkiye’de yapılmış lisansüstü tezlerin amaçları, bu amaçlar bağlamında kullanılan ölçekler, katılımcı özellikleri, araştırma desenleri ve bulgularının ortaya konulması ve alanyazın bağlamında tartışılması planlanmaktadır. Böylece ilerleyen yıllarda yapılması planlanan araştırmalar için ilk olarak Türkiye’deki genel tablonun sunulmasının önemli olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Sözcükler: İşitme engeli, işitme engelli, okuma, anlama.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK ÖZ-YETERLİK VE KENDİNİ SABOTAJ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Uzman Berk TEPEBAŞ

Milli Eğitim Bakanlığı
tepebas.b@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Cengiz POYRAZ

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
tepebas.b@gmail.com

Özet

Bu çalışmada eğitimle ilgili pek çok değişkenle ilişkisinin olduğu düşünülen ve bireyin eğitim hayatına ilişkin görevleri yerine getirebilme konusunda kendisine olan inancını ifade eden akademik öz-yeterlik ile bireyin önemli gördüğü bir görevi başarıp başaramayacağı konusunda belirsizlik yaşaması durumunda başvurduğu, kendi performansını olumsuz etkileyecek stratejileri ifade eden kendini sabotaj arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Buna ek olarak akademik öz-yeterlik ve kendini sabotajın çeşitli sosyo-demografik değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi de amaçlanmıştır.

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim görmekte olan 931 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu, COVID-19 pandemi koşulları ve üniversitelerin uzaktan eğitim sürecinde olması sebebiyle çevrimiçi ortamda ulaşılabilen üniversite öğrencileri arasından araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve araştırmacı tarafından gönderilen ölçek formlarını doldurarak geri dönüş sağlayan katılımcılardan oluşmaktadır. Çalışma gurubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği ve Kendini Sabotaj Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 26.0 programı kullanılmıştır. Araştırmada kullanılacak istatistiksel analiz yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiş, verilerin normal dağıldığı görülmüş ve parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkilerin ve farklılıkların belirlenmesinde Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi, bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda akademik öz-yeterlik ile kendini sabotaj arasında negatif yönlü, düşük düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-.344$, $p<0.01$). Üniversite öğrencilerinin akademik öz-yeterlik düzeylerinin yaşlarına ($F=6.477$; $p<0.01$), sınıf düzeylerine ($F=3.860$; $p<0.01$), öğrenim gördükleri üniversitenin resmi/devlet okulu veya vakfa ait/özel okul olma durumuna ($t=-2.236$; $p<0.05$) ve üniversite tercih sürecinde ebeveynlerin etki düzeyine ($F=3.935$; $p<0.05$) göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 21-23 yaş aralığındaki öğrencilerin 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerden; 4. sınıf veya daha üst bir sınıfa devam eden öğrencilerin 1. ve 2. sınıfa devam eden öğrencilerden; vakfa ait/özel üniversitelerde öğrenim görmekte olan öğrencilerin resmi/devlet okulunda öğrenim görmekte olan öğrencilerden; üniversite/bölüm tercihlerine ailesi hiç karışmayan veya okuduğu üniversite/bölümü ailesi ile fikir alışverişi yaparak kendi isteğiyle seçen öğrencilerin, tercihlerini ailesinin isteği ve zorlamasıyla yapan öğrencilerden daha yüksek akademik öz-yeterlik düzeylerine sahip oldukları görülmüştür. Öğrencilerin akademik öz-yeterlik düzeyleri cinsiyet ve fakülte/bölüm değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Üniversite öğrencilerinin kendini sabotaj düzeylerinin ise üniversite tercih sürecinde ebeveynlerin etki düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=4.458$; $p<0.05$). Üniversite/bölüm tercihlerini ailesinin isteği ve zorlamasıyla yapan öğrencilerin kendini sabotaj düzeylerinin okuduğu üniversite/bölümü ailesi ile fikir alışverişi yaparak kendi isteğiyle seçen ve tercihlerine ailesi hiç karışmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin kendini sabotaj düzeyleri cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, fakülte/bölüm ve üniversitenin resmi/devlet

okulu veya vakfa ait/özel okul olma durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Öz-Yeterlik, Kendini Sabotaj, Üniversite Öğrencileri

Bilişsel Esneklik ile Otantiklik Arasındaki İlişkide Akış ve Bilinçli Farkındalığın Aracı Rolü

Arş. Gör. Ceren BEKTAŞ AYDIN

Yıldız Teknik Üniversitesi
cerenbektas1991@hotmail.com

Uzm. Psk. Dan. Gülçün GÖKMEN

Milli Eğitim Bakanlığı

Prof. Dr. M. Engin DENİZ

Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Bilişsel esneklik, bireylerin herhangi bir durumla ilgili olarak alternatif çözüm yollarının farkında olması, yeni durumlara karşı esneklikle yaklaşması ve bu durumlarda kendisini yetkin olarak hissetmesidir (Martin ve Anderson, 1998). Otantiklik ise bireyin yaşamı içerisinde benliğini özgürce sergilemesi (Kernis, 2003), bireyin tutum ve davranışlarının duygu, istek ve bireysel değerleri ile paralel olmasıdır (Harter, 2002). Alan yazın bilişsel esneklik ile otantiklik arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır ancak bu ilişkide hangi faktörlerin etkili olduğu tam olarak bilinmemektedir. Bilinçli farkındalık kavramı, kişinin içinde bulunduğu anın farkında olması ve hem kendisini hem de çevresini yargısızca gözlemlemesi olarak tanımlanmaktadır. Akış ise tam bir konsantre olma hali olarak tanımlanabilir. Kişinin kendisini bir işe diğer uyarınları göz ardı ederek tam olarak verdiği bir deneyimdir (Csíkszentmihályi, Abuhamdeh & Nakamura, 2005). Hem akış hem de bilinçli farkındalık otantiklik ile ilişkili olarak bulunmuştur. Ancak Bilişsel esneklik ile otantiklik arasındaki ilişkideki rolleri bilinmemektedir. Bu araştırmanın amacı bu dört kavram arasındaki yapısal ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırma 18-30 yaş arası tüm bireyleri kapsamaktadır. Araştırma ilişkisel tarama yöntemi ile gerçekleştirilecektir. Ölçekler Google Formlar kullanılarak internet ortamına aktarılacak ve veriler araştırma linkinin katılımcılarla paylaşılması yolu ile çevrimiçi ortamda toplanacaktır. Ardından toplanan veriler SPSS programına aktararak analizleri yapılacaktır. Veriler SPSS 26.0 paket programı ve Process makrosu kullanılarak analiz edilecektir. İstatistiksel yöntem olarak path analizi kullanılacaktır. Değişkenler arası paralel ve seri aracılık modelleri test edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Akış, bilişsel esneklik, bilinçli farkındalık, otantiklik

YETİŞKİN BİREYLERDE OLUMLU BEDEN İMAJININ ŞEFKAT KORKUSU AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ

Yıldız Teknik Üniversitesi

Arş. Gör. Gaye BİRİNİ

Yıldız Teknik Üniversitesi

gayebirni@gmail.com

Özet

Bu araştırmada yetişkin bireylerde olumlu beden imajının şefkat korkusu açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Şefkat korkusu; kişinin başkalarına şefkat göstermekten korkması, kişinin başkası tarafından ona gösterilen şefkatten korkması ve kişni kendisine şefkat göstermekten korkması olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Çalışmanın araştırma deseni ilişkisel tarama modelidir ve kartopu örnekleme modeli kullanılmıştır. Araştırmaya 18-65 yaş arası 431 sağlıklı gönüllü (286 kadın ve 145 erkek) katılım sağlamıştır. Araştırmanın ölçme araçları demografik bilgi formu, Bedeni Beğenme Ölçeği ve Şefkat Korkusu Ölçeğidir. Örneklem dışlama kriteri psikiyatrik tanı sahibi olmaktır. Veriler için homojenlik ve normallik kontrolleri yapılmış; varsayımlar sağlandığı için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Değişkenler ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi incelemek için bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Bulgulara göre bedeni beğenme ile şefkat korkusu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Alanyazında özellikle yeme bozukluğu gibi psikiyatrik tanılara sahip bireylerde şefkat korkusunun beden imajını anlamlı yordadığı görülmektedir. Bu çalışma ise psikiyatrik tanı almamış evren ve örneklem ile tasarlanmıştır ve anlamlı ilişki bulunmamıştır. Bu sonuca göre, şefkat korkusu için sağlıklı bireylerde olumlu yönde etkili bir değişken değil iken, patolojiye sahip bireylerde sağaltım için önemli bir değişken olabileceği yorumu yapılmıştır. Bağımsız gruplar için t testi bulgularına göre şefkat korkusunun üç alt boyutunda da cinsiyete bağlı anlamlı fark vardır. Erkeklerin şefkat korkusu kadınlara göre anlamlı daha fazladır. Bu sonuca göre erkeklerin şefkat almaktan, göstermekten ve kendisine göstermesinden korkmasında toplumsal cinsiyet rollerinin etkili olabileceği yorumu yapılmıştır. Bu konuda daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden imajı, şefkat korkusu, bedeni beğenme, cinsiyet.

ÖĞRETMENLERİN PERSPEKTİFİNDEN ETKİLİ OKUL ÖNCESİ ÖĞRETİMİNİN ANA BİLEŞENLERİ

Nuray Eran TÜREDİ

Yıldız Teknik Üniversitesi

Doktora Öğrencisi

Doç. Dr. Sertel ALTUN

Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Çalışma öğretmen perspektifinde etkili öğrenmenin bileşenleri ve etkili öğrenme gerçekleştiren ve gerçekleştiremeyen öğrencilerin sınıf içi davranışlarının tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Düzce İli merkez ilçelerinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel anaokulları ve anasınıflarında bulunan 36-72 ay arası çocuklara eğitim veren 10 okul öncesi öğretmeni ve 10 okul öncesi öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen öğretmenlere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğrencilere yönelik hazırlanan gözlem formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Çalışmada, okul öncesi öğretiminin ana bileşenleri öğretmen görüşlerine göre, etkili öğrenme yaparak yaşayarak, aktif ve yüz yüze öğrenme önemli olduğu, kullanılan etkinlik türlerinin; somut etkinlikler, açık uçlu sorular ve eğlenceli öğrenme ortamları yer alırken çocukların öğrendiğini anlamak için ise doğru dönüt alma ve uygulama yapma olduğu savunulmuştur. Etkili öğrenmeyi engelleyen faktörlerin mesleki yetersizlik, sınıf ortamı, materyal yetersizliği, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyi ve çevre koşullarının olduğu, öğrenmede yaşanan güçlüklerin ise; dikkat dağınıklığı, ilgi alanı olmayan konular, bilgi ve donanım yetersizliği, öğrenme gücü ve soyut kavramlardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Kavram yanlışlarını önlemek için, dönüt alma, uygulamaya yönelik etkinlikler ve yakın çevre örneklerin olduğu; öğrenme gerçekleşmediği takdirde verilen tepkilerin; sakin kalmak, kullanılan yöntem ve teknik, güven ortamı yaratmak, eksikliğe neden olan kaynağı bulup çözüm üretmek ve bireysel farklılıklar olduğu; öğrenmediği takdirde alınan önlemlerin ise, farklı yöntem ve teknikler, gelişim düzeyine uygun etkinlik, aktif katılım, aile işbirliği, yakın çevre örnekleri olduğunu belirtmişlerdir. Çocuklarla yapılan gözlem neticesinde; dikkatini verme, gözlem yapma, neden sonuç ilişkisi kurabilme, merak, eşleştirme ve gruplama yapma gibi önemli becerilerinin oldukça geliştiği görülürken, uygulama sonunda bazı çocuklarda dikkat dağınıklığı, neden sonuç ilişkisi kuramama ve derse karşı ilgisizlik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi dönem, Etkin öğrenme, Öğrenme

GÖÇMEN ÇOCUKLARDA CİNSEL İSTİSMAR OLGUSU

Doç. Dr. Hamdi KORKMAN

Afyon Kocatepe Üniversitesi
hkorkma73@hotmail.com

Dr. Hüseyin BATMAN

Afyon Kocatepe Üniversitesi
socialbatman@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, göçmen çocukların karşılaştıkları cinsel istismar olgusunu ele almaktır. Bu amaç doğrultusunda ülkemizde ve dünyada konuyla ilgili yapılan araştırmalar derlenmiştir. Ayrıca çalışmada göç olgusu, nedenleri ve sonuçlarının yanı sıra ülkemizde konu ile ilgili araştırmaların azlığı ve bu konu üzerine eğilimin önemi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, göç, cinsel istismar, ihmal, travma.

DİJİTAL EBEVEYNLİK ÖZ YETERLİĞİNİN ÇOCUKLARIN İNTERNET KULLANIMLARINI KABULÜ AÇISINDAN YORDANMASI

Arş. Gör. Zahide Gül KARAAĞAÇ

Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ

Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterliklerinin çocuklarının internet kullanımlarını kabulü açısından yordama derecesini belirlemek için yapılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni dijital ebeveynlik öz yeterliği bağımsız değişkenleri ise çocukların internet kullanımlarını kabul alt boyutları olan kabul, algılanan yarar, algılanan sıklık, teknoloji firmalarına güven, devlet kurumlarına güven ve algılanan risk değişkenleridir. Araştırmaya katılan bireyler normal gelişim düzeyine sahip 9-18 yaş aralığında çocuk sahibi olan ve araştırmaya gönüllü katılım gösteren ebeveynlerdir. Araştırmaya 79 kadın, 19 erkek olmak üzere 98 ebeveyn katılmıştır. Katılımcıların demografik bilgilerini toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, dijital ebeveynlik öz yeterliklerini belirlemek amacıyla “Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçeği” ve çocuklarının internet kullanımlarına bakış açılarını belirlemek amacıyla “Çocukların İnternet Kullanımlarını Kabul Ölçeği” kullanılmıştır. Değişkenlerin parametrik ve nonparametrik testlerden hangisine uygun olduğunu belirlemek için basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Bağımsız değişkenlerden algılanan risk değişkeni -1,5 ve +1,5 değerlerinin dışında yer aldığı için parametrik testlere dahil edilmemiştir. Verilerin analizinde pearson momentler çarpım korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre dijital ebeveynlik öz yeterlik ile kabul arasında ($r=.29$; $p<0.01$); algılanan yarar arasında ($r=.34$; $p<0.01$); algılanan sıklık arasında ($r=.38$; $p<0.01$); teknoloji firmalarına güven arasında ($r=.19$; $p<0.01$); devlet kurumlarına güven arasında ($r=.30$; $p<0.01$) pozitif yönde ilişkiler bulunmuştur. Bağımsız değişkenlerden kabul, algılanan yarar, algılanan sıklık ve devlet kurumlarına güven anlamlı ilişki gösterirken teknoloji firmalarına güven anlamlı ilişki göstermemiştir. Bu nedenle teknoloji firmalarına güven regresyon analizine dahil edilmemiştir. Çoklu doğrusal regresyon analizi bulgularına göre kabul, algılanan yarar, algılanan sıklık ve devlet kurumlarına güvenin dijital ebeveynlik öz yeterliğini yordadığı model anlamlı çıkmıştır ($R=.534$ $R^2=.254$ $F_{(4,92)}=9,190$ $p<.001$). Kabul, algılanan yarar, algılanan sıklık ve devlet kurumlarına güven dijital ebeveynlik öz yeterliğine ait varyansın %252ini açıklamaktadır. Elde edilen bulgular alanyazın ışığında tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: dijital ebeveynlik, çocukların internet kullanımlarını kabul

OKUL MÜDÜRLERİNİN İNFORMAL İLETİŞİMİN ÖĞRENCİ AKADEMİK BAŞARISINA KATKISININ İNCELENMESİ: BİR SOSYAL AĞ ANALİZİ

Neslihan SANCAK

MEB

nesyukse@gmail.com

Doç. Dr. Emre ER

Yıldız Teknik Üniversitesi

emreer@yildiz.edu.tr

Özet

21. Yüzyılda iletişim ağı ve yöntemlerinin farklılaşarak yaygınlaşması, bilgiye erişimin kolaylaşması okul müdürlüğü kavramını bina yöneticiliğinden, öğretim liderliğine doğru gelişmekte olan bir sürece dönüştürmüştür. Eğitim liderleri, okullarının iklimini, kültürünü ve toplum içindeki konumunu etkilemede çok önemli bir rol oynamaktadır. Buna bağlı olarak okullar ve okul liderliği, kendi içinde bulunduğu toplum ve çevresindeki okullar ile birlikte yeniden ele alınmalıdır. Bu sebeple okulların birbirlerinden bağımsız ve tek bir olgu olarak ele alındığı hakim anlayış yerini; okulların kendine has özellikleri ve kendilerine ait dinamikleriyle birlikte bu duruma dönük çözümler ve yöntemler üretilen ve diğer okullar ile öznel olarak kurduğu ilişkilerin önem kazandığı anlayışa bırakmıştır. Bu çalışmanın amacı arkadaşlık ağlarının yapısal özelliklerinin eğitimde bireysel sonuçları etkileyip etkilemediğini incelemektedir. Mevcut çalışmada ortaokul müdürlerinin sosyal ağ konumları ve sosyal ağ eğilimleri ile öğrenci akademik başarıları arasındaki ilişki incelenmektedir. Bu araştırma karma desende yürütülmektedir. Çalışmada nicel ve nitel veriler toplanmaktadır. Bu araştırmanın katılımcıları tabakalı örnekleme ile belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın verilerinin toplanması amacıyla İstanbul İli Eyüpsultan ilçesinde resmi ortaokullarda çalışmakta olan 29 okul müdürü ile gerçekleştirilmiştir. Eğitim yönetimi alanında, özellikle okul müdürleri arasındaki ağların ve bunun öğrenci başarıları üzerindeki etkisinin belirlenmesine katkıda bulunduğu için önemlidir. Bu çalışmanın sonuçları, okul müdürleri arasındaki sosyal ağların ve bu ağa ilişkin ortaya çıkan sonuçların eğitimdeki etkilerini somut olarak görselleştirerek tespitinin sağlanmasına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etkili okul liderliği, sosyal ağ analizi

MEB' İN TEMEL EĞİTİMDE 10 BİN OKUL PROJESİ KAPSAMINDA 40 BİN YENİ ANASINIFI AÇMA PROJESİNİN ETKİLİLİĞİ HAKKINDA OKUL YÖNETİCİLERİ VE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Bedriye ŞİMŞEK

Millî Eğitim Bakanlığı

bedriyesimsek5@gmail.com

Dr. Öğrt. Üyesi Hilal KAHRAMAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

hilalyucelkahraman@gmail.com

Özet

Erken çocukluk dönemi, gelişim itibarıyla insanın fiziksel, sosyal ve zihinsel yönden en hızlı geliştiği dönemdir. Bu dönemde yapılacak olan müdahalelerin ileri dönemde elde edilecek olan çıktılar açısından önemli olduğu bilinmektedir. Bu sebeple erken çocukluk eğitimi, ülkelerin eğitim politikaları açısından öncelikli konular arasında yer almaktadır. Uluslararası çalışmalardan elde edilen veriler de bu durumun önemini desteklemektedir. Erken çocukluk eğitiminin önemi konusunda yapılan birçok çalışmadan elde edilen veriler, Türkiye’de de bu konuda farkındalığın artmasına yol açmış ve her çocuğun okul öncesi eğitimden yararlanabilmesi öncelikli hedef haline gelerek, konuyla ilgili adımlar atılmasına ve politikalar üretilmesine sebep olmuştur. Strateji ve Bütçe başkanlığı tarafından yayınlanan 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda fırsat eşitliğini temel alarak çocukların eğitime erişiminin artırılması, erken çocukluk eğitiminin 5 yaş için zorunlu eğitim kapsamına alınması ve niteliğinin artırılmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Bu sebeple gelecek dönemde okul öncesi eğitime erişimin artırılması için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Temel Eğitimde 10 bin Okul Projesi kapsamında 40 bin yeni anasınıfı açma projesi başlatılarak, okul öncesi eğitimin 5 yaş için zorunlu eğitim kapsamına alınması, okullaşma oranının ve okulların niteliğinin artırılması hedeflenmektedir. Bu çalışma ile Temel Eğitimde 10 bin Okul Projesi kapsamında 40 bin yeni anasınıfı açma projesinin etkililiği, talebi karşılama konusundaki yeterliliği, projenin uygulanması ile gündeme gelen öğretmen, fiziksel donanım, finansman gibi konular hakkında okul yöneticileri ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin alınarak sürecin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması uygulanmış, çalışma iç içe geçmiş tek durum deseni ile yapılandırılmıştır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada Sivas il merkezinde proje kapsamında anasınıfı açan okullar ölçüt olarak belirlenmiş ve bu okullarda görev yapan 10 okul yöneticisi ve 10 okul öncesi öğretmenin görüşleri alınmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilecektir. Çalışmanın veri analiz süreci devam ettiğinden, bulgular, sonuç ve öneriler kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Erken çocukluk eğitimi- politikaları, Okul öncesi eğitim, Proje

ORHUN'DAN ANADOLU'YA TÜRK GÖÇLERİNİN TÜRKÇENİN SÖZ VARLIĞINA ETKİLERİ

Doç. Dr. Ahmet HAŞİMİ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
hasimi_ahmet@hotmail.com

Özet

Akarsu deltaları tarım açısından verimli havzalardır. Çünkü akarsular doğdukları yerlerden mineral bakımından zengin madenleri toplayarak denize veya göle döküldükleri yere getirirler ve biriktirirler. Türkler de Orhun vadisi boylarından dünyanın pek çok yerine istemli ya da istemsiz olarak göç etmişlerdir. Bu yolculuk, kimi zaman, Ötüken bozkırlarından ılıman iklimlere ve sıcak denizlere kadar devam etmiştir. Bu göçleri sırasında çeşitli kültür ve medeniyetlerle karşılaşmışlar ve karşılaştıkları bu kültür ve medeniyetlerle etkileşim içerisinde bulunmuşlardır. Kimi zaman kendi kültür ve medeniyetleriyle onları etkilemişler kimi zaman da bu noktada onlardan etkilenmişlerdir. Türklerin bu yolculuğuna dair izler kültür, tarih, sosyoloji, dil ve edebiyat gibi birçok alanda sürülerek ortaya konulabilir. Bu çalışmada Türklerin bu tarihi yolculuğunda kültür ve medeniyet alanlarında karşılaştıkları çeşitli kavramlara karşı türettikleri Türkçe kelimeler veya aldıkları ödünçlemeler üzerinde bir değerlendirme yapılacaktır. Bunun sonucunda Türkçenin tarihi süreçte yeni kavramlar karşısında nasıl bir tutum sergilediği ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Göç, Söz Varlığı

YETİŞKİN SURIYELİ MÜLTECİLERDE ALGILANAN TÜRKÇE KULLANIMI YETKİNLİĞİ, ALGILANAN SOSYAL DESTEK, YALNIZLIK TERCİHİ VE ÖZ ŞEFKAT ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Haydeh FARAJİ

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü,
hfaraji@gelisim.edu.tr

Songül OĞUR

İstanbul Aydın Üniversitesi, Öğrenci

Özet

Göç, travmatik etki yaratabilecek pek çok değişimi beraberinde getiren bir olgudur. Göçmenlerin sıkça karşılaştıkları olumsuz yaşam deneyimleri arasında; yardıma ihtiyaç duyduğunda desteksiz kalma, dışlanma ve ayrımcılığa uğrama, kültür şoku, işsizlik, aile üyelerinden uzak kalma ve yalnız hissetme yer almakta olup göçmenlerin karşılaştıkları olumsuzluklar özellikle göç edilen ülkenin dilini kullanımda yetersizliğin olması durumunda daha da derinleşmektedir (Derin, 2020). Yardıma ihtiyaç duyulan bir anda etraftaki ötekiler tarafından desteklenip desteklenmiyor olmaya dair algıları içeren, algılanan sosyal destek göç gibi travmatik deneyimlere başarılı adaptasyonun sağlanmasında önemli bir unsurdur (Duman, 2019: 180). Yalnızlık, tek başınalık ve kimsesizlik duyguları ve/veya sahip olunan kişilerarası ilişkilerden memnuniyetsizlik ile belirli hüznün ve kaygı duygularını barındıran bir süreçtir. Geçmiş dönem yalnızlık yaşantıları sosyal kaygı bozukluğunun gelişimine zemin oluşturabilmekte ve bireyleri “yalnızlığı tercih eder” hale getirebilmektedir (Lim ve ark., 2016). Öz-şefkati, bireyin başarısız ya da yetersiz olduğunu düşündüğü durumlar ile acı ve ıstırap içinde olduğunda, duygularının farkında olarak bunları kabul etmesi, kendine karşı sevecen ve nazik olması olarak tanımlanmaktadır (Neff, 2003). Suriye’li göçmenlerin, Türkçenin cümle yapısının kendi anadillerinden farklı olması nedeniyle bazı kelimelerin anlamını ve eklerin görevlerini bilmeme ve kalıplaşmış ifadelerin anlamını bilmeme ve hızlı konuşulduğunda anlayamama gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmektedir (Kerim ve ark., 2018; Sur ve Çalışkan, 2021). Bu doğrultuda mevcut çalışmanın amacı Suriyeli mültecilerde, Türkçe kullanma becerisi, algılanan sosyal destek, yalnızlık tercihi ve öz şefkat arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Türkçe öğrenirken bir takım sorunlarla karşılaştıkları bilinen Suriyeli mültecilerin özellikle de algıladıkları Türkçe kullanımı yetkinlikleri azaldıkça algıladıkları sosyal desteğin de azalması, algılanan sosyal destek azaldığında yalnızlığı tercih etme eğiliminin artması ve bu olumsuz sürecin öz şefkate de azalma ile sonuçlanması beklenmektedir. Çalışmaya 18-45 yaşları arasında 105 Suriyeli mülteci gönüllü olarak katılmıştır. Çalışma kapsamında araştırmacılar tarafından oluşturulansosyo-demografik veri formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Yalnızlık Ölçeği’nin Yalnızlık Tercihi alt ölçeği, Öz Şefkat Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25 programı aracılığı ile sayısal verilere dönüştürülmüş olup verilerin analizinde Pearson Korelasyon Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi ve Bağımsız Örneklem T-Testinden yararlanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre Suriyeli mültecilerin algılanan Türkçe kullanım becerileri azaldıkça algıladıkların sosyal desteğininve öz şefkatlerinin azaldığı, yalnızlık tercihlerinin ise arttığı görülmüştür. Çalışma sonuçları zorlu yaşam koşullarını beraberinde getiren göç olgusunda dil becerisinin bireylerin genel yaşamları ve özellikle de ruh sağlıkları üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymaktadır.

HATAY AĞIZLARININ ETNİK YAPI İLE İLİŞKİSİ MESELESİ: ŞİMDİKİ ZAMAN EKİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Ahmet HAŞİMİ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
hasimi_ahmet@hotmail.com

Özet

Anadolu, jeopolitik konumu itibariyle, tarih boyunca çeşitli kavimlerin ve milletlerin göçüne ev sahipliği yapmış bir coğrafyadır. Hâlihazırda çeşitli bölgelerden elen göçlerle Anadolu, bir Türk yurdu hâline gelmiştir. Hatay da çeşitli göç yollarının kesişme noktası olması nedeniyle farklı dönemlerde farklı Türk boylarının konup göçmesine veya iskânına sahne olmuştur. Bu göçler sonucunda hangi Türk boylarının bölgeye yerleştiği tarih ve diğer bilim dallarıyla ortaya konulabilir. Bunun yanı sıra bölgede konuşulan ağızlardaki farklılıklar da bu etnik farklılığa işaret edebilir. Türkçenin önemli araştırma alanlarından birisi de Türkiye Türkçesi ağızlarıdır. Her geçen gün ağızların yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olması ağız araştırmalarının önemini artırmaktadır. Ağızlar ile etnik yapı arasındaki ilişki birçok bilim insanının etkisini çekmiş, ağız araştırmaları çalışmalarında ağızlarla etnik yapı ilişkisi kurulmaya çalışılmıştır. Birçok bölge ağzına kıyasla Hatay ağızları üzerine akademik seviyede kayda değer ağız araştırmaları yapılmıştır. Bu çalışmada Hatay ağızları üzerine yapılan araştırmalardan hareketle Hatay ağızlarında şimdiki zaman ekinin kullanımının etnik yapıyla ilişkisi üzerinde durulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göçler, Etnik Yapı, Şimdiki Zaman Eki

MÜHENDİSLİK EĞİTİMİNDE ORTAOKUL FEN KAVRAMLARININ KAZANDIRILMASININ ÖNEMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. İsmail Cengiz YILMAZ

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

icyilmaz@gmail.com

Özet

Mühendislik eğitimi özellikle son yıllarda yaşanan teknolojik gelişim ve büyük veri artışı nedeniyle hiç olmadığı kadar daha çok teknik kavramla zenginleşmektedir. Bu yeni teknik kavramların öğrencilere daha nitelikli kazandırılması için temel fen kavramlarının da öğrenciler tarafından çok daha iyi anlaşılması gerekmektedir. Son dönemlerde gittikçe popülerleşen STEM eğitimlerindeki yoğunlaşma da bu durumun önemine işaret etmektedir. Bu nedenle özellikle fen eğitiminin başlama yeri olarak kabul edilebilecek ortaokul seviyesinde bu önemin anlaşılması, uygulanması ve değerlendirilmesi dikkat çekilmesi gereken bir konudur. Bu çalışma kapsamında Türkiye ve dünyada ortaokullarda verilmekte olan fen eğitimi kavramları ile mühendislik eğitimi arasında ilişki kurularak bir değerlendirme yapılmıştır. Değerlendirme sonuçları ile çeşitli öneriler bu çalışma kapsamında sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mühendislik eğitimi, fen bilgisi eğitimi, teknik eğitim

BİR GÖÇ HİKÂYESİ ÜZERİNDEN SURİYE UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN SOSYAL VE EĞİTİMSEL SORUNLARINA İLİŞKİN BİR ANLATI ANALİZİ

Osman KELEŞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Doktora Öğrencisi
osmankes1946@gmail.com

Özet

Göç, farklı nedenlerle bir kişinin ya da onunla birlikte ailesinin kimi zaman kendi isteğiyle bazen de zorunlu olarak yer değiştirme hareketi olarak tarif edilebilir. Bu yer değişimi geriye dönmek üzere bir amaçla ya da sürekli yerleşim hedefiyle de gerçekleşebilir. Günümüzün en büyük sorunlarından biri olarak kabul edilen göç hareketlerinin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra iç göç olarak kırsaldan kentlere doğru gerçekleştiğini görüyoruz. Bu göç hareketinin daha çok sanayileşmiş bölgelere doğru olması temelinin ekonomik nedenlere dayandığını göstermektedir. Köyden kente doğru büyüyen bu göç hareketinin kentlerin sosyolojisini değiştirdiğinden, yerleşime dönük çarpık yapılaşmadan çevresel sorunlara kadar birçok farklı alanda etkilerinin izlendiğinden bahsedilebilir. Ülkeler için bir başka sorun da dış göçe bağlı düzensiz göç hareketleridir. Türkiye coğrafi konumu gereği Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının bir kesişim noktası ve Avrupa'ya açılan transit bir güzergâh olmasıyla, bu göç hareketlerinin merkezinde yer alır. Aynı zamanda Ortadoğu'da yaşanan krizler, bu ülkelerde yaşayan insanları tercihen ya da zorunlu olarak yer değiştirmeye zorlamakta, Türkiye de sahip olduğu özelliklerle bu göç hareketinden etkilenmektedir. Nitekim 2010 yılında başlayan "Arap Baharı" hareketi 2011 yılında Suriye'ye sıçramış ve yönetime karşı başlayan gösteriler kısa zamanda bir iç savaşa dönüşmüştür. Savaşın tetiklediği göç hareketliliğinden en fazla etkilenen ülke ise Türkiye olmuştur. Mülteciler Derneği verilerine göre Türkiye'de kayıt altına alınmış geçici koruma statüsündeki Suriye'li sayısı 26 Mayıs 2022 tarihi itibarı ile toplam 3 milyon 763 bin 652 kişidir. Kaçak yollarla giriş yapanlar ve göç idaresinin yaptığı çalışmalarla ülkelerine henüz geri dönüş sağlamayanlar da düşünüldüğünde Türkiye'nin çözüm bekleyen en önemli sorunlarından biri olarak Suriyeli göçmen meselesinin yakın gelecekte de önemini koruyacağı öngörülmektedir. Sorunun diğer ayağı ise Suriye uyruklu göçmenlerin karşı karşıya oldukları sorunlardır. Bu sorunların başında ise çocukların eğitimi gelmektedir. Bu bağlamda eğitimin disiplinler arası niteliği, eğitime ilişkin gerçekliğin sosyal ve ekonomik boyutlarını incelemeyi de gerektirmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada Suriye uyruklu öğrencilerin Türkiye'de aldıkları eğitime ilişkin yaşadıkları sorunların bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Sorunların nedenlerine ilişkin derinlemesine bilgi edinilmesi çalışmanın nitel bir araştırma olarak yürütülmesinde, yaşantılara ait gerçekliğin ayrıntılı şekilde betimlenmesi ihtiyacı da araştırmanın anlatı araştırması çerçevesinde yapılandırılmasında belirleyici olmuştur. Araştırmanın katılımcılarını Suriye'den Tokat'ın Turhal ilçesine göç etmiş bir aileden 6. sınıfa devam eden iki öğrenci ve ebeveynleri oluşturmaktadır. Veriler iki farklı (öğrenci ve veliler için) yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanacaktır. Araştırma verilerinin analizinde tematik analizle anlatılanların analizi yapılacaktır. Çalışmanın veri analiz süreci devam ettiğinden, bulgular, sonuç ve öneriler kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Suriye uyruklu öğrenciler, Göç, Sorunlar, Eğitim.

SCIENCE EDUCATION IN THE FIELD OF CURRICULUM AND INSTRUCTION: CURRENT TRENDS

Assoc. Prof. Dr. Ayfer MUTLU

Kırklareli University Vocational School of Health Services

Özet

The contribution of science education in training qualified individuals for the needs of the 21st age is indisputable. For this reason, studies in the field of science education are of great importance. The present study aimed to determine the current trends in science education dissertations carried out in the department of Curriculum and Instruction by descriptive content analysis. For this purpose, the dissertations in the department of Curriculum and Instruction published in the Council of Higher Education Thesis Center database were scanned by using “science” as a keyword. A total of 149 dissertations were reached and 30 dissertations published in the last five years (2018-2022) were included in the research. 11 of these 30 dissertations were excluded from the study because they were not directly related to science education. 19 dissertations were examined in terms of the distribution of them according to their publication year, master/doctoral studies, participants, purpose and research methodology. According to the results obtained, in the last five years, most dissertations (n=8) on science education in the department of Curriculum and Instruction were published in 2019. The number of master dissertations is more than doctoral. Participants are secondary school students, science teacher candidates, and science and preschool teachers. The survey research design was mainly selected as the research methodology in the dissertations. In experimental studies, pre-and post-test with control group design and mixed-method research were preferred. Project-based learning, inquiry-based learning and STEM approaches are some of the preferred active learning approaches. With this study, a systematic, guiding, up-to-date and useful literature resource has been created for researchers who will work on science education in the Curriculum and Instruction department.

Keywords: Curriculum and Instruction, descriptive content analysis, science education

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİM SÜRECİ DENEYİMLERİ: AKADEMİK MOTİVASYON

Arş. Gör. Yağmur KAYA

Yıldız Teknik Üniversitesi
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
ykaya@yildiz.edu.tr

Doç. Dr. Arzu TAŞDELEN KARÇKAY

Akdeniz Üniversitesi
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
arzutasdelen@akdeniz.edu.tr

Özet

Pek çok ülkeyi etkileyen COVID-19 salgını ile dünyada ve ülkemizde uyum sağlanması gereken bir dönem yaşanmaya başlanmıştır. Bu salgın ile çeşitli alanlarda birçok değişim yaşanmıştır. Ülkemizi de etkileyen bu değişimlerden biri de çevrimiçi eğitim sürecidir. Çevrimiçi eğitim yeni bir süreç olduğu için ilk başlarda pek çok bilinmeyi içinde barındırmıştır. Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin akademik motivasyonlarına ilişkin görüşlerini ortaya koyarak özellikle eğitim alanında bilinmeyenleri aydınlatabilmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim araştırma deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Türkiye'deki üniversitelerde lisans öğrenimine devam eden 15 öğrenciden oluşmaktadır. Amaçlı örneklem türlerinden kartopu örneklem yöntemi ile çalışma grubu oluşturulmuştur. 15 öğrencinin her biri ile yapılan bireysel görüşmeler çevrimiçi bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde araştırmacılar tarafından oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizi sonucunda 3 ana temaya ulaşılmıştır: Akademik motivasyon, COVID-19 eğitim sürecinde yaşanan problemler ve çevrimiçi eğitim sürecine ilişkin öğrenci görüşleri. Araştırmaya katılan lisans öğrencilerinin çevrimiçi eğitim süresince çeşitli problemler deneyimledikleri belirlenmiştir. Bu sorunlardan bazıları: Akademik motivasyon eksikliği, internet sorunları, ailesel problemlerdir. Yaşadıkları bu sorunların yanında çevrimiçi eğitim sürecinden verim aldıkları durumlar da belirlenmiştir. Bunlardan birisi, ders kayıtları yapıldığı için öğrencilerin dersleri tekrar izleyebilme fırsatı bulmalarıdır. Sonuç olarak çevrimiçi eğitim sürecine yönelik olumlu ve olumsuz yanların belirlenerek COVID-19 salgın süreci sonrasında da sürmeye devam eden çevrimiçi eğitimin yürütülmesi konusunda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın verileri psikolojik danışma ve rehberlik alanında çalışan araştırmacılar ve uygulayıcılar tarafından değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akademik motivasyon, COVID-19 çevrimiçi eğitim süreci

DEVELOPING SCENARIO-BUILDING SKILLS IN CHANGING DESIGN EDUCATION

H. Merve DEMİRCİ

Atilim University
Kızılcaşar Mahallesi, İncek, Gölbaşı, Ankara/TURKEY
merve.demirci@atilim.edu.tr

Abstract

With science fiction movies, people have an idea of how technology will evolve in the future. Thus, the designers involved in the editing and producing such films give us a glimpse of the future technology and product design relationship that awaits users. Today, while designers create tangible artifacts through real-life fiction and user scenarios, it is inevitable to use developing technology. Consequently, designers need to build some skillsets while designing technology-oriented products. It is curial for design students to practice technology transition into design during their undergraduate education. For students to gain insights and practice, design students tried to craft hypothetical scenarios communicated via created artifacts to explore and critique alternative futures for three weeks. During this project, students have aimed to analyze the fictional world and its elements. Then, propose system and service-focused future scenario ideas for a fictionalized world.

Additionally, it has been aimed to integrate some specified skill sets, such as managing the reflection and transition of technology on product design in a given fiction in a specific duration, deciding the scenario in harmony with the proposed technology for design students in design education. Nine Department of Industrial Design students at Atilim University participated in this project. Ultimately, the future, technology, current context analysis, and final scenarios were evaluated and interpreted. In summary, a fictional technology-oriented scenario project's impact on the design process showed students' intimacy and resonance among the specified design skill associated with one another.

Keywords: Design Education, Industrial Design, Scenario Building, Design Competency

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ MESLEKİ DOYUMUNUN HESAP VERİLEBİLİRLİK VE LİDERLİK-DEĞERLENDİRME YETKİNLİKLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Gürcan ŞEKER

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
gurcanseker@ohu.edu.tr

Prof. Dr. Yasemin YAVUZER

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
yyavuzer@hotmail.com

Özet

Bireyin yapmış olduğu işten elde ettiği mesleki doyumun seviyesi, işi yaparken hissettiği olumlu duyguların derecesiyle ilişkilidir. Bireyin yapmış olduğu iş ve sonuçları; bireyin ihtiyaçları ve değerleriyle örtüşüyorsa başarı hissiyatı gerçekleşir. Bu hazzın gerçekleşmesiyle mesleki doyum sağlanabilir. Mesleki doyum direkt olarak performansa yansıdığı için mesleki doyumunun sağlanması hem kurumlar hem de bireyler için yararlıdır. Araştırmalar mesleki doyumun mesleki yeterlik algısı ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada da, okul psikolojik danışmanlarının mesleki doyumunun hesap verilebilirlik ve liderlik-değerlendirme yetkinlikleri bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır. Okul psikolojik danışmanlarının mesleki doyumunun yordayıcı değişkenlerinin ele alındığı bu çalışma ilişkisel modelde tasarlanmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmaya katılma konusunda gönüllü olan 138 okul psikolojik danışmanından (% 72 Kadın, % 28 Erkek) online olarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında ‘Mesleki Doyum Ölçeği’, ‘Okul Psikolojik Danışmanları için Hesap Verilebilirlik Ölçeği’ ve ‘Okul Psikolojik Danışmanı Öz Yetkinlik Ölçeği’ alt boyutlarından Liderlik ve Değerlendirme boyutuna ilişkin maddelerden yararlanılmıştır. Araştırma verileri SPSS

24.0 programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Tekniği kullanılmıştır. Veri seti, regresyon analizinin varsayımları olan; normallik, doğrusallık, eşvaryanslılık, uç değerler, hataların bağımsızlığı, çoklu bağlantı ve tekliklik açısından kontrol edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda veri setinde çoklu bağlantı ve tekliklik probleminin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Normallik, doğrusallık ve eşvaryanslılık için artıkların saçılım grafiği incelenmiş ve bu varsayımların karşılandığı görülmüştür. Verilerin analizi sonucunda ilk olarak okul psikolojik danışmanlarının mesleki doyumunu ile hesap verilebilirlik ve liderlik-değerlendirme yetkinlikleri arasındaki korelasyona bakılmış ve okul psikolojik danışmanlarının mesleki doyumunu ile hesap verilebilirlik ($r=.36$, $p<.01$) ve liderlik-değerlendirme ($r=.37$, $p<.01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İkinci aşamada regresyon analizi sonuçları incelendiğinde; hesap verilebilirlik ve liderlik-değerlendirme yetkinliği değişkenlerinin birlikte okul psikolojik danışmanlarının mesleki doyumuna ilişkin varyansın % 17’sini açıklamaktadır. Standartlaştırılmamış regresyon katsayıları incelendiğinde hesap verilebilirlik ($B = -.27$, $t = 2.387$) liderlik-değerlendirme ($B = .50$, $t = 2.685$) yetkinliklerinin, okul psikolojik danışmanlarının mesleki doyumunun pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. Standartlaştırılmış regresyon katsayıları (β) incelendiğinde liderlik-değerlendirme yetkinliği ($\beta = .25$) okul psikolojik danışmanlarının mesleki doyumunda hesap verilebilirlik yetkinliğine ($\beta = .23$) göre daha önemli bir yordayıcıdır.

Anahtar Kelimeler: Okul psikolojik danışmanı, mesleki doyum, hesap verilebilirlik, liderlik-değerlendirme

DSM VE OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ DSM KULLANIMI ÜZERİNE

Arş. Gör. Gaye BİRNİ

Yıldız Teknik Üniversitesi

gayebirni@gmail.com

Özet

Modern Psikiyatri ve Psikoloji bilimi göreceli yeni olsa da “delilik” ve ruhsal bozukluklar insan tarihi kadar eskidir. Tıp tarihi süresince ruhsal bozuklukların sınıflandırılması bir ihtiyaç olarak görülmüştür. Geçtiğimiz 2000 yıl boyunca ruhsal bozuklukların sınıflandırma çalışmaları yapılmıştır. DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders/ Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı) Amerikan Psikiyatri Derneği tarafından, Amerika’da yürütülen Psikiyatri çalışmalarında ruhsal bozuklukların sınıflandırılması ve tanılamada birliğin sağlanabilmesi amacıyla oluşturulmuştur. DSM, psikiyatristler haricinde diğer uzmanlık gruplarında ve toplumda da ses getirmektedir. İlgili uzman gruplarından biri de okul psikolojik danışmanlarıdır. Okul psikolojik danışmanları okullarda profesyonel bir yardım hizmeti olan psikolojik danışma ve rehberlik çalışmalarını yürütürken değerlendirme, müdahale, danışmanlık ve refere hizmetlerini gerçekleştirirler. Psikolojik danışmanlık konusunda müdahalede bulunabildikleri gibi, patoloji bulunduğunda öğrenciyi psikiyatriste refere ederler ve veliler için destek ve izleme çalışmasını sürdürürler. Erken yaşlarda oluşan ruhsal bozukluklar ve özel ihtiyaçların erken fark edilmesi için de okul psikolojik danışmanın DSM ve psikopatoloji bilgisine hakim olması oldukça önemlidir. Öğrencileri bütüncül şekilde gelişimlerinde destekleyebilmek için öğretmenler, yöneticiler ve diğer okul çalışanları da yeterli seviyede bilgi sahibi olmalıdırlar; fakat psikopatoloji üzerine eğitimden geçmemektedirler. Bu hususta okul psikolojik danışmanlarına müşavirlik görevi düşmektedir: Psikopatoloji ve DSM hakkındaki bilgileri diğer okul çalışanları ile paylaşılmalı, böylece okul çalışanları ve okul dışı ruh sağlığı uzmanları arasında bir iletişim sağlanmalıdır. Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin sağlıklı yürütülebilmesi için, psikolojik danışmanlık eğitiminde psikopatoloji üzerine verilen derslerin önemi ortaya çıkmaktadır. Psikopatoloji derslerinde, DSM’i meslek hayatlarında nasıl etkili bir şekilde kullanabileceklerine yer verilmelidir.

Anahtar kelimeler: DSM, psikopatoloji, okul psikolojik danışmanlığı, psikolojik danışman eğitimi.

PSİKOLOJİK YARDIM ALMAYA İLİŞKİN TUTUMUN ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER VE KENDİNİ AÇMA DÜZEYİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ

Yıldız Teknik Üniversitesi

edeniz@yildiz.edu.tr

Öğretim Görevlisi Emel BULUT

Yıldız Teknik Üniversitesi

eulukaya@yildiz.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Seher Merve ERUS

Yıldız Teknik Üniversitesi

smerve@yildiz.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, bireylerin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, medeni durum, psikolojik danışma yardımı almış olma ve bu yardımın faydalı oluşunu düşünme değişkenleri açısından incelenmektedir. Ayrıca bireylerin kendini açma düzeylerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarını ne derece yordadığı araştırılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın grubunu, 399 (327 kadın ve 72 erkek) birey oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği Kısa Formu ve Kendini Açma Ölçeği kullanılmıştır. Psikolojik yardım almaya ilişkin tutum ortalama puanlarının demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bireylerin kendini açma düzeylerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarını ne derece yordadığını belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda bireylerin psikolojik danışma yardımı almaya yönelik ortalama puanlarında cinsiyet, eğitim düzeyi, alınan psikolojik yardımı faydalı bulma değişkenlerine göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Regresyon analizi sonucunda ise kendini açmanın niyet, miktar ve dürüstlük alt boyutlarının psikolojik yardım almaya ilişkin tutumu yordadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik yardım almaya ilişkin tutum, kendini açma, demografik değişkenler

GENÇ YETİŞKİN BİR TÜRK GÖÇMENDE YALNIZLIK, SOSYAL DESTEK VE ÖZ ŞEFKATİN OBJEKTİF VE PROJEKTİF YÖNTEMLERLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Haydeh FARAJİ

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü,
hfaraji@gelisim.edu.tr

haydehfaraji1@gmail.com

Özet

Bu çalışmada üniversite okumak için gittiği Hollanda'ya yerleşen bir Türk göçmeninde algılanan sosyal destek, yalnızlık tercihi ve öz şefkatin objektif ve projektif yöntemlerle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Göç, travmatik etki yaratabilecek pek çok değişimi beraberinde getiren bir olgudur. Göçmenlerin sıkça karşılaştıkları olumsuz yaşam deneyimleri arasında; yardıma ihtiyaç duyduğunda desteksiz kalma, dışlanma ve ayrımcılığa uğrama, kültür şoku, aile üyelerinden uzak kalma ve yalnız hissetme yer almaktadır (Derin, 2020). Algılanan sosyal destek yardımın gerekli olduğu bir anda bireyin etrafındaki kişiler tarafından desteklenme düzeyine dair algılarıdır (Duman, 2019). Sosyal destek yalnızlıkla ilişkilidir (Çetin ve Alacalar, 2016). Yalnızlık kişilerarası ilişkilerden istenen doyumu elde edememe, kimsesizlik ve tek başlılık duygularını barındırırken (Lim ve ark., 2016) tercih edilen yalnızlık sosyal ilişkilerin getireceği düşünülen olumsuz sonuçlardan kaçınma ya da sosyal katılım isteği duymama nedeniyle ilişkilerden geri çekilmeyi ifade eder. Yalnızlık ile öz şefkat arasında zıt yönlü bir ilişki olup bireyin yalnızlığı arttıkça öz şefkat düzeyi azalmaktadır (Karataş ve Kıvanç, 2021). Öz-şefkat ise, bireyin başarısız, yetersiz ya da acı ve ıstırap içinde olunan durumlarda bireyin, duygularının farkında olması, duygularını kabul etmesi ve kendisine sevgi ve şefkatle yaklaşması olarak tanımlanmaktadır (Neff, 2003). Çalışmakapsamında A'ya Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Yalnızlık Ölçeği'nin Yalnızlık Tercihi alt ölçeği, Öz Şefkat Ölçeği Kısa Formu, ile MMPI ve Rorschach Testi uygulanmıştır. A'nın yalnızlık tercihi puanı Yalnızlık Tercihi alt ölçeğinden alınabilecek max. puan (33 puan) iken Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (32 puan) ve Öz Şefkat Ölçeği Kısa Formundan (21 puan) elde ettiği puanların belirgin biçimde düşük olduğu görülmektedir. MMPI sonuçları değerlendirildiğinde; A'dan elde edilen profilin geçerli bir profil olduğu görülmüştür. Klinik alt ölçekler incelendiğinde, yükselen tek ölçeğin 7T puanıyla "Sosyal İçer Dönüklük" olduğu görülmektedir. Ayrıca "Hipomani" alt ölçeğinin 40 T puanı altına düşmesi ve "Depresyon" alt ölçeğinin yükselmeeğiliminde olması dikkati çekmektedir. A'nın Rorschach Testi sonuçları öz eleştireliliğinin yüksek olduğunu; ötekilerin kendisine yönelik düşüncelerine artmış önem ve hassasiyet gösterdiğini ve bunlarla karşılaşmamak adına kaçınmalar oluşturduğunu göstermektedir. A'nın MMPI ve Rorschach Testi bulguları kullanılan objektif ölçüm araçlarının sonuçlarıyla uyumludur. Çalışmada ait olduğu kültür ve topraklardan göç edip başka bir kültürde varlığını sürdürmeye çalışan bir bireyin yaşadığı ruhsal zorlanmalar hem objektif hem de projektif yöntemlerle betimlenmiştir. Çalışma sonucunda göç edilen ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyinin, dolayısıyla A'ya sunduğu imkanların yüksekliği ile A'nın uyum sağlamasını kolaylaştırabilecek olan bilişsel ve ekonomik düzeyinin yüksekliğine karşın yaşadığı ruhsal zorlanma; artmış yalnızlık tercihi, düşük sosyal destek algısı, düşük öz şefkat objektif testler aracılığı ile tespit edilmişken, kendine yönelik artmış eleştirelilik, zorlantılı mükemmeliyetçilik, gizlenme ve içe çekilme eğilimi Rorschach Testi aracılığı ile belirlenmiştir. Mevcut çalışma göç olgusunun bireyin ve göç edilen ülkenin donanımlarının ötesindeki zorlayıcılığını ortaya koymaktadır.

HATAY'DA GELENEKSEL BİÇAK YAPIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ayşegül KARAKELLE

Doç. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, HATAY,
burtugakademi25@gmail.com

Tamer ERMİSKET

Öğr. Gör. Uzman, Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü,
tamerermisket@gmail.com

Özet

Türk kültürü oldukça zengin çeşitliliğe sahiptir. Anadolu'nun hemen yer yerinde kayıt altına alınmamış bir gelenekle karşılaşmak mümkündür. Osmanlı döneminde Anadolu'da birçok bıçak yapım merkezinin ortaya çıktığı bilinmektedir. Bıçakçılık dendiğinde ilk akla gelen merkezlerden bazıları Bursa, Trabzon, Sivas ve Denizli'dir. Neredeyse insanlık tarihiyle birlikte karşılaştığımız bıçak, gündelik eşya ve silah olarak kullanılmış bir maddi kültür unsurudur. Bıçakçılık genellikle ayrı bir meslek dalı olarak görülmekle birlikte demircilikle iç içe yürüyen bir mahiyete sahiptir. Günümüzde hızla gelişen endüstrileşme ile birlikte fabrikasyon ve seri üretim oldukça önem kazanmıştır. Bu ilerlemeye paralel olarak el sanatlarının üretimi ile ilgili el işçiliğine dayalı küçük çaplı ev ve atölye tipi sanayi faaliyetleri halen sürdürülmeye devam edilmektedir. Bu şekildeki varlığını devam ettirmeye çalışan ve geçmişe göre önemi azalmış olmakla birlikte günümüzde az sayıda usta tarafından sürdürülen geleneksel bıçak imalatıdır. Geleneksel yöntemlerle yapılan üretim günümüz şartlarında ihtiyaca cevap verme noktasında olumsuz bir etkiye sahiptir. Sanayi odaklı üretimin pazarlama tekniklerini etkili bir şekilde kullanması ve geleneksel yöntemlerle yapılan üretime göre daha ekonomik olması gibi nedenler, geleneksel üretimin zayıflamasını da beraberinde getirmiştir.

Bu bildiride; Hatay'da birkaç ustayla da olsa varlığını sürdürmeye çalışan ve el sanatlarımız içerisinde değerlendirilen geleneksel bıçakçılığın günümüzdeki durumu, kullanılan malzeme, teknik, biçim, üretimde kullanılan araç ve gereçler ile bıçak üretim aşamaları örneklerle açıklanacak ve durum tespit açısından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hatay, El sanatları, Bıçak yapımı

BİR YOLCULUK OLARAK GÖÇ VE YERLİLERİN TEPKİLERİ: TEORİK BİR ÇALIŞMA

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet UĞRAŞ
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
ugras_0@hotmail.com

Göç kalıcılık üreten yolculuk biçimidir. Diğer biçimler geri dönüşün hikâyesi içre değerlendirilmelidir. Göç çoğu zaman geri dönüşü olmayan bir yolculuktur. Göçmenin geri dönecek yuvası yoktur ya da onu yokluğa bırakmıştır. Bir seviyeden sonra geri dönme imkanları olsa da dönmeyi tercih eden insanların durumları göçle ilgilidir. Buna rağmen bireysel bazda dönmeyi tahayyül etme, nostaljik bir arzu olarak dillendirme ve kısmen de olsa bu arzuyu pratiğe döken istisnai durumlardan da söz edilebilir. Bu çalışmada mesela tersine göç kavramı istisnai bir durum olarak değerlendirilmiştir. İltica, seyahat, hicret, hac, ticaret, sefer (elçilik), ilmi keşif yolculukları, haber yolculukları vd. her daim uzun ya da kısa vadede çıktığı merkeze geri dönüşün hayaliyle değerlendirilmelidir. Bir düzine göç örneği üzerinden nasıl bir yolculuk süreci yaşanmasına göre çeşitli insanlık durumlarından bahsedilebilir. Bu süreçte zamanın ve mekânın etkisi içerikli yaşanan zorluklar, meşakkat oldukça önemlidir.

İltica yolculukları, hac yolculukları, seyahat yolculukları, ticaret, hicret gibi biçimlerin ötesinde göçün kendine mahsus bir yanı vardır. Bu yan özetle kalıcılık ve yerlilik adaylığı olarak özetlenebilir. Eğer göçmen uğrak noktasında yaşayan yerlilerle etkileşim sonrası olumsuz tepkilerle karşılaşmazsa artık göç sonlanmış; yörenin yerli nüfusu artmıştır. Bu süreç genelde birkaç kuşak sürebilir. Sözelimi Doğu Almanya'ya 70'ler sonrası Türkiye'den yapılan göçlerde böyle bir sonuçla karşılaşmıştır. Tabi nesiller geçse de adı muhacir olarak kalmış nice köy, kasaba ve aileler de bulunmaktadır. Mesela Karaman ilinde muhacir köyü olarak bilinen renkli gözlü insanların yaşadığı bir muhit bulunmaktadır. Bu konuda Anadolu'da sayısız misalle karşılaşabiliriz. Bu çalışma, göç olaylarının doğurduğu sosyolojik sebeplerin genel bir değerlendirilmesi yapılarak yerliler tarafından üretilen tepkilerin tartışmaya yönelik bir araştırmadır. Bu tepkiler çeşitli başlıklar altında değerlendirilebilir. Mesela, göç olayının ekonomik olarak bir hayatında önemli negatif yönleri olduğu için birçok ülkede ilginç tepkiler gelişmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Göç Hikayeleri, Yabancı, Yerlilik, Tepkisellik.

İSLAMCILIĞIN DÜŞÜNCESİNDE YENİ OSMANLI MİRASININ ETKİSİ

Uzman Mehmet UĞRAŞ

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
ugras_0@hotmail.com

Özet

Yeni Osmanlılar aslında batılılaşmanın Tanzimat fermarıyla birlikte yaygınlaşan biçimine yönelik bir tepkiydi. Saltanat ile bir problemleri yoktu. Hatta Osmanlı'yı o muhteşem geçmişine döndürecek ve bugünün durumuna enjekte edecek yeni bir tarz olarak ortaya çıkmasının geleneksel bir refleks olarak bile görülmesi mümkündür. Onun için Yeni Osmanlıların muhalefeti aslında muhafazakâr kodlarla son derece uyumludur. Bu bakımdan Tanzimat bürokratlarından ve Jön Türk olarak daha sonra adlandırılan İttihatçı kadrolardan ayrılırlar. Aslında sözün özü Yeni Osmanlılar, yaygın kanaatin aksine batılılaşma bağlamında Tanzimatçılar ve İttihatçılar arasına bir süreklilik çizgisinde, yerleri daha çok bu eğilime tepkisel yaklaşım olarak belirlenebilir. İttihatçı kadroların Yeni Osmanlıların düşünsel birikimine yönelik eleştirilerinde de bu eğilimi görebiliriz. Abdullah Cevdet'in anlayışı bu konuda bariz bir örnek olarak görülebilir. Namık Kemal, Ali Suavi ve Ziya Paşa'nın isimlerinin düşünce ve zihniyet bağlılıklarına bakıldığında bu gerçek rahatlıkla görülebilir. Onun için özellikle 20. yüzyılın sonuna doğru gelişen İslamcı akımlarla Yeni Osmanlı müktesebat arasında ciddi münasebet vardır. Son dönem İslamcılık düşüncesi ile Yeni Osmanlıların ideolojik birikimi bazen slogan düzeyinde bazen de metodolojik olarak ilişkilendirilebilir. Vatan ve milletin birleştiği, din ile nesebin aynı çizgiye yaklaştığı ideolojik bakışın üretilmesinde Yeni Osmanlıların etkisi göz ardı edilemez.

Anahtar Kelimeler: Yeni Osmanlılar, İslamcılık, Milliyetçilik, Neo Osmanlıcılık.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN OKUL TÜKENMİŞLİĞİYLE BAŞA ÇIKMA BECERİSİNİN YORDAYICISI OLARAK PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

Dr. Öğretim Üyesi Selim GÜNDOĞAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

selimgundogan@ohu.edu.tr

Özet

Mesleki tükenmişliğin eğitim yaşamına devam eden öğrencilerde görülen şekli olan ve her öğrencinin belli zamanlarda yaşadığı bir problem olan okul tükenmişliği, son yıllarda araştırma konusu olmuştur. Okul tükenmişliği çok boyutlu olarak öğrencileri etkileyen bir durum olmaktadır. Alanyazında yoğun olarak okul tükenmişliği konusuna, okul tükenmişliğini artıran ya da azaltan faktörlere ve okul tükenmişliğinin olumsuz sonuçlarına odaklanıldığı dikkat çekmektedir. Bunun yanında okul tükenmişliği problemiyle öğrencilerin başa çıkma becerisinin sınırlı olarak inceleme konusu yapıldığı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada üniversite öğrencilerinin okul tükenmişliğiyle başa çıkma becerisi ile psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişki ele alınmıştır. Çalışmanın verileri okul tükenmişliğiyle başa çıkma becerisi ölçeği ve psikolojik sağlamlık ölçeği ile toplanmıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu 18-35 yaş aralığında olan 472 (338 kadın / 134 erkek) üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Verilerin analizinde korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır. Korelasyon analizi sonucunda okul tükenmişliğiyle başa çıkma becerisi ölçeğinin aktif başa çıkma boyutu ile psikolojik sağlamlık arasında pozitif, kaçınan ve duygusal başa çıkma boyutlarıyla psikolojik sağlamlık arasındaysa negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Regresyon analizi sonucundaysa psikolojik sağlamlığın okul tükenmişliğiyle başa çıkma becerisinin aktif başa çıkma boyutunun pozitif yönde ve anlamlı bir yordayıcısı; kaçınan ve duygusal başa çıkma boyutlarının ise negatif yönde ve anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Çalışmada ulaşılan sonuç doğrultusunda araştırmacılar ve sahadaki uygulayıcılar, eğitimciler için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Okul tükenmişliği, başa çıkma, psikolojik sağlamlık, üniversite öğrencisi

HOW TO TEACH ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE TO MULTILINGUALS WITH A MIGRATION BACKGROUND IN TURKEY?

Dr. Gülümser EFEOĞLU

Yıldız Technical University

Özet

As a result of the breakout of human-crises in its borders Turkey has experienced some massive immigration movements throughout history from both west (Bulgaria and Greece) and east (Iraq, Iran, and Syria). The most recent one was due to Syrian war started in 2011, and from that time on, Turkey has been accepting immigrants as “temporary protection statues”. According to the most up-to-date statistics revealed by Directorate General of Migration Management, Ministry of Interior, 3.724.240 Syrian refugees have been hosted as of 16.06.2022 (<https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27>). The majority (1.762.329) consists of children who have to be part of the schooling system from nursery to high school. Thus, the way these children are integrated into schooling system plays a crucial role in many respects. From a foreign language teaching perspective, many English teachers struggle to adapt their in-class methodologies to arrange the most effective teaching and learning setting for their learners. The aim of this study is to list potential challenges such as learners’ linguistic repertoires and emotional states. As Bono & Melo-Pfeifer (2020) put it “Heritage languages represent valuable resources to learn English as a second or foreign language, provided that pedagogical practices are implemented to allow them to co-exist and interact in the classroom.” (p. 13). Hence, instead of ignoring learners’ L1, it might be employed as a useful instrument to foster English learning in multilingual contexts. On the other hand, some feasible solutions within this post-method era might cover EFL teaching practices allocating more space for the diversity in culture and language (Celce-Murcia, 1995). This might also be achieved with a focus shift towards more intercultural oriented skill development. EFL teachers might employ a number of activities such as debates, role-plays, impromptu speech, diary writing, posters, story building, puzzles, portfolios, etc. Moreover, intercultural activities may easily be integrated into each language skill.

Keywords: English as a Foreign Language, multilingualism, Third Language Acquisition, ELT methodology, migration

EĞİTİM FAKÜLTESİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN REHBERLİK DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Dönay Nisa KARA

GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ

donaykara@gau.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Tubanur ÇELİK İSKİFOĞLU

GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ

tubanurcelik@gau.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Cansu SOYER

GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ

cansusoyer@gau.edu.tr

Özet

Rehberlik, demokratik bir toplumda bireylerin problem çözebilmesi, ilgi ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanabilmesi için uzman kişiler tarafından yapılan profesyonel bir yardım hizmetidir. Diğer bir deyişle bireyin topluma faydalı ve kendini gerçekleştirmesi için bir yardım sürecidir. Okullarda bireylerin yaşlarına ve gelişimlerine uygun rehberlik hizmetleri verilmesi sağlıklı kararlar almalarını sağlamaktadır. Literatür incelendiğinde bu konuya ilişkin az sayıda çalışma olduğundan dolayı alan yazına katkı sağlaması amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma 2021-2022 Bahar döneminde eğitim gören 65 kişiye uygulanmıştır. Araştırmada gönüllülük esastır bu çalışmada, eğitim fakültesinde okuyan 3. Ve 4. sınıf öğrencilerinin rehberlik dersine ilişkin algıları çalışılmıştır. Araştırmada nitel veri analizi kullanılmıştır. Nitel modelde yapılmış olan çalışmada, veri toplamak amacı ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler uygulayıcı tarafından sınıf ortamında ve yüz yüze toplanmıştır. Öğrencilere 2 adet soru sorularak, öğrencilerin konuya ilişkin görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz ile çözümlenmiştir.

Yapılan bu çalışmanın sonucunda, rehberlik dersini alan öğrencilerin bu dersten kazanımları üzerinde durulmuştur. Öğrenciler açısından rehberlik dersi, motivasyonlarını önemli ölçüde etkileyerek eğitim yaşantılarını pozitif yönde etkilediği ve farkındalıklarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin bu ders için kazanımları, görüşleri doğrultusunda eğitim fakültesinde verilen rehberlik derslerinin içeriklerinin güncellenmesi gerektiği bulgusuna rastlanmıştır. Ayrıca, öğrenciler bu dersin güncel örneklerle şekillenmesi gerektiği yargısına varmışlardır. Rehberlik dersi öğrencilerinin meslek yaşamlarında iyi bir gözlemci olarak yetişmelerine olanak sağlamıştır. Öğrencilerin fikirlerine değer verilmesi gerektiği, her görüşün öğrenci ve öğretmen için önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu çalışmada ayrıca, mesleğe yeni başlayacak olan eğitim fakültesi öğrencileri için rehberlik dersi kazanımlarının önemli bir faktör olduğu görülmüştür. Rehberlik dersinin örnek olaylarla daha da genişletilerek sunulması gerektiğini vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Rehberlik, eğitim, öğretim

YABANCI ÖĞRENCİLERİN TÜRKİYE VE MÜLTECİ ALGISI

Öğretmen Coşkun BAĞCI

MEB

bagcicoskun@gmail.com,

Uzman Fatma BARKUŞ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

fatma.barkus@gmail.com

Fatma AÇIKEL

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Öğrenci

fatmaacikel402@gmail.com

Özet

Mülteci; ülkesinde dini, sosyal konumu, ırkı, siyasal düşüncesi veya ulusal kimliği sebebiyle kendisini baskı altında hissederek kendi devletine olan güvenini kaybeden, kendi devletin ona tarafsız davranmayacağı düşüncesi ile ülkesini terk edip, başka bir ülkeye sığınma talebinde bulunan ve bu talebi o ülke tarafından kabul edilen kişidir. Göçmen ve mültecilerin gerçekleştirdikleri göç olayları sonucunda farklı kültürlerle sahip insanların bir arada yaşama zorunluluğu, bazı sorunlara neden olmuştur. Bu sorunları yabancı öğrencilerin bakış açısı ile araştırmaya konu edilmiştir. Bu bağlamda; Üniversitede okuyan yabancı öğrencilerin Türkiye’de yaşayan “Mültecilere” bakış açısını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 öğretim yılı bahar dönemi Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde farklı bölümlerde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden 27’si erkek 18’i kadın olarak üzere 45 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla birlikte nitel araştırma veri toplama tekniklerinden görüşme tekniği kullanılmıştır.

Yapılan görüşmeler birebir kâğıda aktarılmış, katılımcıların isimleri kullanılmadan her bir katılımcıya numara verilmiştir (Öğrenci: Ö.1, 2, 3 şeklinde). Veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin sorulara vermiş olduğu cevaplar tematik kodlama yöntemi ile kodlanarak içerik analizi tabloları oluşturulmuş, aynı zamanda öğrencilerin söylemlerinden bire bir örnekler sunulmuştur. Yapılan analizler sonucunda ulaşılan alt başlıklar temalar altında toplanmıştır.

Araştırmanın amacına bağlı olarak şu sorulara yanıt aranmıştır:

Türkiye’yi tercih etme sebebiniz nedir?

Türkiye’ye ilk geldiğinizde ülkeden beklentiniz ne olmuştu?

Şartlarınız elverir ise yaşamak istediğiniz ülke?

Türkiye gündemindeki mültecilerin ülkelerine dönmesi ile ilgili tartışmalar ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Yabancı öğrencilerin T.C. Vatandaşlığı isteyip istememe durumları

Yabancı öğrencilerin savaş sebebiyle Türkiye’ye gelenler hakkındaki düşünceleri

Yabancı öğrencilere göre savaş sebebiyle Türkiye’ye gelenlerin ekonomik ya da güvenlik tehdidi oluşturup oluşturmadıklarına dair görüşleri

Araştırmada bu soruların cevapları alınarak kodlama yöntemi ile tablolar haline getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mülteciler, Üniversite Öğrencileri, Göç, Algı, Sosyal dışlanma

GÖÇEBE KÜLTÜRÜNÜN EKONOMİK DAVRANIŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Ercan KILIÇ

İnönü Üniversitesi

mercan.kilic@inonu.edu.tr

Özet

Gelişmiş ülkelerde bazı büyük metropoller hariç şehir nüfusları dengelidir. Bu hem şehrin ekonomik gelişmesine katkı sunarken hem de ülkede dengesiz gelişmelerin önüne geçmektedir. Oysa Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde nüfusun önemli bir kısmı az sayıda şehirlere yığılmıştır. Bu durum bir taraftan ülke ekonomisinin dengesiz büyümesine neden olurken diğer taraftan alt yapı ve kaynak yetersizliklerinden dolayı refah seviyesinin düşmesine sebep olmaktadır. Ülkenin bazı bölgelerinde piyasaya yeterli ürün tedarik edilemezken bazı bölgelerde ise piyasanın tamamen ortadan kalkması veya hiç ortaya çıkmamasına sebep olmaktadır. Buna rağmen hala Türkiye’de çok sayıda insan, ekonomik bir hedef olarak mümkünse yurtdışına eğer mümkün değilse İstanbul, Bursa gibi büyük şehirlere göç etme hayali kurmaktadır. Türk toplumunun tarihinde de göç olgusu önemli bir yer tutmaktadır. Orta Asya’dan Orta Doğu’ya, oradan Mezopotamya ve Anadolu, sonrasında Rumeli ve Balkanlar derken fetihlerle geçen asırlar boyunca göç etme kültürü bir yaşama şekline bürünmüştür. Göç etme kültürü toplumun fert bazında veya bir bütün olarak hal ve davranışlarına yansımaktadır. Peki, bu kültür ekonomik davranışlarda kendini nasıl göstermektedir? Yatırıma karar veren bir girişimci veya ücretli çalışan bir işçi ya da maaş alan bir memur tüketim, tasarruf ve üretim aşamalarında karar verirken içinde büyüdüğü bu kültür nasıl etki etmektedir? İşte bu çalışmada bu sorulara geçmiş dönem eserlerinden yararlanılarak bazı yanıtlar aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, İktisadi davranışlar, İktisat ve Edebiyat, Sabri Ülgener

ÖĞRENCİ-ÖĞRENCİ ONAY ÖLÇEĞİNİN (ÖÖÖÖ) TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Esra KERİMOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi
esra_kerimoglu@hotmail.com

Doç. Dr. Bülent ALCI

Yıldız Teknik Üniversitesi
esra_kerimoglu@hotmail.com

Doç. Dr. Ceymi DOENYAS

Yıldız Teknik Üniversitesi
esra_kerimoglu@hotmail.com

Özet

Eğitim ortamında akran iletişimini yansıtan ve yeni araştırılmaya başlanan öğrenci merkezlikavramlardan biri öğrenci-öğrenci onayıdır (Johnson & LaBelle, 2016). Öğrenci-öğrenci onayı; öğrenciler birbirlerine yardım ettiklerinde, bireysel ilgi gösterdiklerinde ve öğrencilerin derse yönelik bilgi ve becerileri diğer öğrenciler tarafından kabul edildiğinde ortaya çıkan bir durumdur. Bunlar, öğrencinin sınıfın değerli ve önemli bir üyesi olduğunu göstermektedir. Öğrenci-öğrenci onayı aynı zamanda sosyal, duygusal, akademik ve psikolojik açıdan sağlıklı bir sınıf ortamının önemli göstergelerinden biri olarak görülmektedir (Johnson & LaBelle, 2016; LaBelle & Johnson, 2021; Shin & Johnson, 2021). Öğrenci-öğrenci onayı, öğrencilerin kültürü, sosyoekonomik durumu, velilerin eğitim düzeyi gibi sosyal faktörlere ve hatta sınıftan sınıfa değişiklik gösterebileceğinden (Johnson & LaBelle, 2016; LaBelle & Johnson, 2018) çeşitli örneklem gruplarında öğrenci-öğrenci onayını ölçebilmek için uyarlama çalışmalarına ihtiyaç vardır. Bu çalışmanın amacı, özgün dili İngilizce olan Öğrenci- Öğrenci Onay Ölçeğini (Student-to-Student Confirmation Scale) (LaBelle & Johnson, 2018) Türkiye bağlamına ve Türkçe diline uyarlamaktır. Ölçeğin orijinal versiyonu, Batılı ve büyük ölçekli bir devlet üniversitesine kayıtlı öğrenciler grubuyla çalışılarak geliştirilmiştir. Bu Türkçeye uyarlama çalışmasında, dilsel eşdeğerliği sağlamak için iki dile de hâkim uzmanlar tarafından hem Türkçeye çeviri hem de İngilizceye geri çeviri yapılmıştır. Ölçeğin son hali İstanbul'da bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi'ne kayıtlı 648 lisans öğrencisine uygulanmıştır. Öncelikle Doğrulayıcı Faktör Analizinin (DFA) varsayımlarını karşılamak için 89 katılımcının bilgileri, veri setinden silinmiştir. Böylece 421'i kadın ve 137'si erkek olmak üzere toplamda 559 öğrencinin verisi nihai veri setini oluşturmuştur. Türkçeye uyarlanan ölçekten elde edilen veriler, DFA kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, uyarlanan Türkçe ölçeğin İngilizce orijinaliyle aynı şekilde üç faktörlü yapıya sahip olduğu saptanmıştır. Güvenilirlik analizleri sonucunda ise 25 maddeden oluşan ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha katsayısı .939 olarak bulunmuştur. Bu çalışma, Türkçeye uyarlanmış öğrenci-öğrenci onayını ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçek sunmaktadır. Böylece bu çalışmanın Batı ülkeleri dışındaki örneklemelerde de bu ölçeğin kullanılmasına imkan sağlayarak kültürlerarası karşılaştırmaların önünü açabileceği düşünülmektedir. Öğrenci-öğrenci onayı kavramının Türkiye bağlamında anlaşılması ve iyileştirilmesi için gelecekte yapılacak araştırmalara yol gösterici olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geçerlik, güvenilirlik, öğrenci-öğrenci onayı, ölçek uyarlama, Türkiye.

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK ALANI: TÜRKİYE VE BRİTANYA

Hüseyin Berken BİNAY

Yıldız Teknik Üniversitesi-PDR Doktora Öğrencisi
huseyinberkenbinay@gmail.com

Bilge Nur ÇELEBİ

Başkent Üniversitesi, Öğrenci
huseyinberkenbinay@gmail.com

Amaç

Bu çalışmanın amacı, lisans düzeyde psikolojik danışma ve rehberlik programı olan Türkiye ve Britanya'yı (İngiltere, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda) PDR alanını, kronolojisini, psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerini, ders içerikleri, mesleki yeterlilikleri, psikolojik danışmanlık eğitimi ve uzmanlık alanları, çalışma alanlarını ve akreditasyonu sonuçsal bir bağlam içerisinde karşılaştırmalı olarak açıklamaktır.

Yöntem

Bu araştırma, olguların derinlemesine ele alınıp açıklandığı tümevarımcı bir yaklaşımla, var olan bilgilerden yola çıkarak, zengin betimlemelere, karşılaştırmalı ve ilişkisel yorumlamalara, yeni ve farklı bakış açılarına ulaşıldığı, nitel veri toplama yöntemlerinden, belgesel tarama olarak açıklanan doküman analizine bağlı 15 kaynağın incelenmesine dayalı olarak yapılmıştır.

Bulgular

Türkiye'de ve Britanya'da psikolojik danışmanlık alanının uzun bir geçmişi vardır. Türkiye'de 1950'li Yılların başında, Marshall planı çerçevesinde Amerika Birleşik Devletleri'nden Türkiye'ye gelen uzmanlarla MEB tarafından uygulanan eğitim sistemi incelenmiş, kimi konularda raporlar yazılmış, konferans ve seminerler düzenlenmiş ve rehberlik ile ilgili ilk pilot uygulamalar yapılmaya başlanmıştır. Britanya'da ise Okullarda öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarını sağlamak için gerekli adımların 1900'lü yılların başında başladığı ifade edilmektedir. PDR alanı Britanya'da daha uzun bir geçmişe sahip olsa da her iki ülkede de belirli aşamalardan geçerek gelişmiş ve gelişimi sürdürmeye devam etmektedir. Her iki ülkede de 1970'li yıllardan sonra alandaki gelişmeler hızlanmıştır. 1970-1971 Eğitim-Öğretim yılından itibaren Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ile çalışmalar başlamış ve sonraki yıllar içerisinde artarak devam etmiştir. Britanya'da 1977 senesinde okullarda çalışan okul psikolojik danışmanı sayısı 351'di. Bu çalışan 351 okul psikolojik danışmanının yüzde elliye yakın bir kısmı, 9 yerel eğitim yönetiminde (local education authority) çalışıyordu. 1987 Yılına baktığımız zaman 6 yerel yönetimde 90 okul psikolojik danışmanı çalışmaktaydı. Bu verile bakıldığı zaman 70'li,80'li yıllarda okul psikolojik danışmanlığının Britanya'da yayılmaya başladığını ancak yine de sistematik bir şekilde olmadığı görülmektedir.

Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberlik programlarının, lisans ve lisansüstü programlarının akreditasyonu ile ilgili sonuca varılmış bir çalışması olmadığından dolayı, psikolojik danışman eğitiminde Süpervizyon konusunda da standardizasyon bulunmamaktadır. Lisans düzeyinde psikolojik danışma ve rehberlik programlarında bireyle psikolojik danışma uygulaması adındaki ders her ne kadar zorunlu olsa da süpervizyonun ne şekilde ve hangi nitelikte verildiği, hatta her programda verilip verilmediği net olarak bilinmemektedir. Bunun yanında, psikolojik danışman eğitimcisi yetiştiren doktora düzeyindeki programlarda süpervizyona yönelik kurumsal ve uygulamalı derslerin bulunmaması da, psikolojik danışman eğitimcilerinin süpervizyonla ilgili yeterlilikleri konusunda belirsizlikler yaratmaktadır. Lisans 4 yıl sürüp 8 dönemden oluşmaktadır. Britanya'da üniversitelerde lisans düzeyinde verilen eğitim 3 yıl devam etmektedir. Ancak bir eğitim yılı 3 dönemden oluşmaktadır. Bu dönemler kış, bahar ve yaz dönemi olarak isimlendirilmektedir. Psikolojik danışman eğitimine yönelik uygulanan programın tamamında 360 krediyi tamamlamak üzere dersler verilmektedir. Bazı üniversitelerde her eğitim yılı, birbirinin devamı biçiminde ayrı birer modül olarak isimlendirilmektedir. Yüksek

lisans/master düzeyinde verilen eğitim 1 eğitim yılı devam etmektedir ve 3 dönemden oluşmaktadır. Ayrıca verilen eğitimler, haftalık ders saati azaltılmış şekilde “part-time” olarak daha uzun sürede eğitimi tamamlama fırsatı da sunulmaktadır.

Türkiye’de psikolojik danışman adayları, 4 yıllık psikolojik danışma ve rehberlik lisans programını başarılı bir şekilde bitirmeleri gerekmektedir. Üniversitelerin lisans düzeyindeki psikolojik danışma ve rehberlik bölümleri öğrenci alımını kendileri yapmakta, öğrenciler merkezi sınav sistemi ile yapıla sınavlar aracılığı ile bu bölüme girebilmektedirler. Lisans düzeyinde bu açında psikolojik danışma ve rehberlik bölümüne öğrenci alımında standart bir alım kriteri uygulanmaktadır. Psikolojik danışma ve rehberlik alanının, yüksek lisans ve doktora öğrenci alımında, üniversitelerin kendi kriterlerine göre yapılmaktadır. Britanya’da lisans eğitimine öğrenciler, lise düzeyindeki derslerden merkezi bir sınavdan aldıkları puanların ve öğretmenleri tarafından verilen referans mektuplarının birlikte üniversite tarafından yapılan değerlendirmede yeterli görülmesi sonucunda alınmaktadır. Her üniversite öğrenci kabulüne yönelik değerlendirmeyi kendisi yapmaktadır.

Britanya’da psikolojik danışmanlık eğitimi bazı üniversitelerde lisans düzeyinde verilmekte iken bazı üniversitelerde yüksek lisans düzeyinde verilmektedir. Aynı durum Türkiye için de geçerlidir.

Britanya’da Leicester Üniversitesi Yaşam boyu Öğrenme Enstitüsündeki (Institute of Lifelong Learning) lisans eğitimi ile ilgili bilgilere baktığımızda, psikolojik danışman eğitiminin birinci eğitim yılında iki farklı modül bulunmaktadır. Öğrenci bu modüllerden birisini tercih etmekte ve bu tercihi göre ikinci eğitim yılına eşdeğer olan modüle devam etmektedir. Üçüncü yılda ise modül 5’i tamamlayarak toplam 360 kredi ile lisans mezunu olmaktadır. Türkiye’de ise öğrencilerin herhangi bir seçim hakkı bulunmamaktadır.

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine eğitim sürecinde en başından itibaren düzeltici, çare bulucu bir fonksiyon görevi göreceği şeklinde yaklaşılmıştır. Bu yaklaşım hizmetlerinin okulda, sadece sorun yaratan, problemlili, uyumsuz ve başarısız olan çocukların sorunlarına çare bulucu bir hizmet olarak algılanmasına yol açmıştır. Bu nedenle Türkiye’de uygulanan PDR yaklaşımına gelen eleştirilerden dolayı 2000’li yıllarda gelişimsel yaklaşımı esas alan kapsamlı PDR program modelleri önerilmeye başlanmıştır.

Britanya’da eğitim sistemine ilişkin örgütlenme merkezi yönetimden çok yerel yönetimlere sorumluluk yüklenmektedir. Yerel yönetimler her 5 senede seçimle göreve gelen belediye meclis üyelerinin oluşturduğu kurullardan oluşmaktadır. Bu yönetim kurulunun üyesi durumundaki bir meclis üyesi, bir okulun yönetim görevlerini yürütmekle sorumlu okul yönetim kuruluna başkanlık etmekle ve okuldaki her türlü çalışma ile ilgili kararlar, okul müdürünün de üyesi olduğu bu okul yönetim kurulunun onayı ile alınmakta ve uygulanmaktadır. Bundan dolayı tüm ilköğretim ve ortaöğretim okulları, finans ve sorumluluk olarak okulun bulunduğu belediye başkanlığına bağlı olarak eğitim vermektedir. Türkiye’de ise Britanya’nın tam tersi olarak eğitim sistemine ilişkin örgütlenme tamamen merkezi yönetime bağlıdır.

Britanya’daki uygulamada okulda çalışacak okul psikolojik danışmanı direkt olarak okul yönetimi tarafından görevlendirilmektedir. Merkezi bir atama şekli değildir. İlgili yerel yönetim gereken durumlarda okullara bu konuda destek sağlamaktadır. Türkiye’de ise okul psikolojik danışmanları MEB tarafından merkezi atama ile görevlendirilmektedir. Yerel yönetimlerin herhangi bir etkisi yoktur.

Okulda çalışmaya başlayan okul psikolojik danışmanı, Britanya Psikolojik Danışmanlar ve Psikoterapistler Derneği (BACP) tarafından hazırlanan ve uygulamaya geçirilen Okullara Dönük Psikolojik Danışma Hizmetleri Uygulama Kılavuzu’nda belirtilen yönergeler doğrultusunda okulda psikolojik danışma servisi oluşturup, işlevsel hale getirmektedir. Türkiye’de Türk PDR Derneği’nin buna benzer bir uygulama kılavuzu olmadığı gibi, okul psikolojik danışmanları, derneğin hazırladığı kılavuzlara göre değil MEB’in yönetmeliklerine göre hareket etmektedirler.

Britanya’da, Türkiye’den farklı olarak okul psikolojik danışma hizmetlerinde farklı uygulamaları vardır. Britanya’da hem okulda hem de okul haricinde de okul psikolojik danışma hizmetleri bulunmaktadır. Çeşitlilik gösteren bu durumların olumlu yönleri olduğu gibi tabii ki negatif yönleri de bulunmaktadır.

Britanya’da okul psikolojik danışmanları için, Britanya Psikolojik Danışmanlar ve Psikoterapistler Derneği (BACP) tarafından hazırlanan ve uygulamaya geçirilen Okullara Dönük Psikolojik Danışma Hizmetleri Uygulama Kılavuzu’nda ileri seviyede yeterlik ve eğitim şart koşulmuştur. Britanya Psikolojik Danışmanlar ve Psikoterapistler Derneği (BACP)’nin hazırladığı kılavuz çerçevesinde okul psikolojik danışmanlarının kuramsal bilgide, ileri seviye uygulama tekniklerinde, sanat ve oyun terapisi gibi psikolojik danışma uygulama ve tekniklerinde yeteri düzeyde olması gerekmektedir. Buna ek olarak okul psikolojik danışmanlarının Britanya Psikolojik Danışmanlar ve Psikoterapistler Derneği (BACP)’nden ve Britanya Kayıtlı Psikolojik Danışmanlar Derneği (UKRC)’de akreditasyon almış veya buna denklik sağlamış olması şart koşulmuştur. Bu kılavuzda psikolojik danışmanın 450 saat öğretim etkinliği ve tercihen çocuklarla ve gençlerle 100 saat süpervizyonlu psikolojik danışma uygulaması yapması gerekmektedir. Türkiye’de okul psikolojik danışmanı olabilmek için lisans düzeyinde psikolojik danışma ve rehberlik lisans programını bitirmek yeteri görülmektedir. Psikolojik danışman olarak mezun olan bu bireyler, öncelikle profesyonel psikolojik danışman, sonrasında da çalıştıkları kurumun personeli olarak unvan açısından tanımlanmaktadır. Eğitim, sağlık, endüstri gibi.

Britanya’da okul psikolojik danışmanları için, Britanya Psikolojik Danışmanlar ve Psikoterapistler Derneği (BACP) tarafından hazırlanan ve uygulamaya geçirilen Okullara Dönük Psikolojik Danışma Hizmetleri Uygulama Kılavuzu’nda ileri seviyede yeterlik ve eğitim şart koşulmuştur. Britanya Psikolojik Danışmanlar ve Psikoterapistler Derneği (BACP)’nin okul psikolojik danışmanları için belirtmiş olduğu yeterlikler aşağıda belirtildiği gibidir: Minimum 450 saatlik eğitim süresi, minimum 100 saatlik süpervizyonlu psikolojik danışma uygulaması, genç ve çocuklarla çalışabilmek için bu konuda uzmanlık almış olmak ve oyun ve sanat terapisi ile ilgili eğitim almış olmak. Türkiye’de ise henüz akredite olmuş bir eğitim bulunmakla beraber Türk PDR Derneği’nin bu konudaki çalışmaları devam etmektedir. Türkiye’de okul psikolojik danışmanı olmak için PDR lisans programını bitirmek yeterlidir.

Sonuç

Bu çalışmanın sonucunda Britanya’da psikolojik danışmanlık ile Türkiye’de psikolojik danışmanlığın alanını, kronolojisini, psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerini, ders içerikleri, mesleki yeterlilikleri, psikolojik danışmanlık eğitimi ve uzmanlık alanları, çalışma alanlarını ve akreditasyonu sonuçsal bir bağlam içerisinde karşılaştırmalı olarak alınmıştır. Burada Türkiye’de psikolojik danışmanlığın uzun bir geçmişinin olduğu ancak Britanya’daki gibi sistematikleşemediği, standart bir kılavuzunun olmadığı, psikolojik danışma ve rehberlik programlarının, lisans ve lisansüstü programlarının akreditasyonu ile ilgili sonuca varılmış bir çalışması olmadığından dolayı, psikolojik danışman eğitiminde Süpervizyon konusunda da standardizasyon bulunmadığı ancak şu anda da yürütülen ve yapılacak çalışmalarla Britanya’da olduğu gibi standardizasyona kavuşacağı öngörülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Psikolojik danışma ve rehberlik, PDR, Türkiye ve Britanya

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI HELİKOPTER EBEVEYN TUTUMLARI İLE ÖZ-YETERLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sena EROL KARACA

Yıldız Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Öğrencisi

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ

Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumları ile öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmadaki bir diğer amaç ise öz-yeterliğin yordayıcısı olarak algılanan helikopter ebeveyn tutumlarının rolünü araştırmaktır. Araştırmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu yaşları 18-27 arasında değişen 191 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların 142'si (%74.3) kadın, 49'u (%25.7) erkek ve yaş ortalaması 22.21'dir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği, Genel Özyeterlilik Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler, Pearson Korelasyon Analizi ve Basit Doğrusal Regresyon Analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada, katılımcıların 35'inin (%18.32) helikopter anne tutumu algıladıkları, 12'sinin (%6.28) ise helikopter baba tutumu algıladıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin 24'ü (%12.56) annelerinin, 62'si (%32.45) ise babalarının ebeveyn tutumunu ilgisiz olarak algılamaktadır. Araştırma bulgularına göre, algılanan helikopter anne tutumu ile öz-yeterlik arasında ($r = -.196$, $p < .01$) negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, algılanan helikopter baba tutumu ile öz-yeterlik arasında ($r = -.031$, $p > .01$) anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Araştırmada ayrıca algılanan helikopter anne ve baba tutumları arasında ($r = .491$, $p < .01$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda algılanan helikopter anne tutumunun öz-yeterliği anlamlı şekilde yordadığı ve öz-yeterlikteki varyansın %3.8'ini açıkladığı belirlenmiştir ($R^2 = .038$, $p < .01$). Araştırma sonucunda, öğrencilerin algıladıkları helikopter anne tutumunun, baba tutumuna göre yaklaşık 3 katı olduğu görülmüştür. Araştırmada, üniversite öğrencilerinde öz-yeterliğin algılanan helikopter baba tutumu ile ilişkisinin bulunmadığı; algılanan helikopter anne tutumu ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Ayrıca algılanan helikopter anne tutumunun öz-yeterliğin anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Helikopter ebeveyn tutumu, öz-yeterlik, üniversite öğrencisi

BOŞANMIŞ EBEVEYNLERE YÖNELİK UYGULANAN GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA PROGRAMININ ÖZNEL İYİ OLUŞA ETKİSİ

Sercan AYDIN

Niğde Ömer Halis demir Üniversitesi
sercan176aydin@hotmail.com

Eda AYDIN

Niğde Ömer Halis demir Üniversitesi
edaaydin0138@hotmail.com

Özet

Öznel iyi oluş , insanların pozitif olan şeyleri daha çok, negatif olanları ise daha az yapma eğiliminde bulunmaları ve yaşamdan doyum almaları olarak tanımlanmaktadır. Pozitif psikoloji ile ilgili alan yazın incelendiğinde öznel iyi oluşun yapılan araştırmalarda ön planda olduğu görülmektedir. Pozitif psikolojinin 2000’li yıllardan sonra Türkiye de gelişmesiyle birlikte öznel iyi oluş konusunda araştırmaların arttığı görülmektedir. Dünya da öznel iyi oluş konusunda 2000’li yıllarda araştırmalarda artış görülürken Türkiye de ise 2010 yılından sonra araştırmaların üç kat arttığı gözlemlenmektedir. Türkiye de yapılan öznel iyi oluş konulu araştırmaların %39.62 ‘sini üniversite öğrencileriyle ve %17.36’sının ise lise öğrencileriyle yapılmıştır. Toplumun diğer gruplarına yönelik araştırmaların sınırlı olduğu literatür incelendiğinde görülmektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde öznel iyi oluş ile bireyin medeni durumu arasında bir ilişki olduğu görülmekle birlikte öznel iyi oluş konulu boşanmış bireylere yönelik yapılan çalışmaların olmaması literatür açısından eksiklik olarak görülmektedir.

Yapılan araştırmalarda öznel iyi oluş ile evlilik arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu , evli bireylerin evli olmayan bireylere göre daha iyi sosyal ilişkiler kurup öznel iyi oluşlarının daha yüksek olduğu kanısına varılmıştır. Evli çiftlerin evliliği sağlıklı bir şekilde yürütemediklerinde aile içinde problemler yaşanmakta , problemlerin çözümü için aile terapisine başvurmakta ya da boşanma kararı almaktadırlar. Boşanma, sosyal süreçte karmaşık bir kavram olarak görülmektedir. Boşanma , sistemde bulunan her bir bireyi farklı şekillerde etkileyerek bireylerde olumsuz yaşantılara sebep olmaktadır.

Boşanmanın her geçen gün arttığı Türkiye İstatistik Verilerinde (TÜİK) görülmektedir. TÜİK’ e göre 2001 yılında ortalama 91 bin olan boşanmış çift sayısı 2020 yılında 135 binden fazladır. Yapılan araştırmalarda boşanmış bireylerin evli bireylere göre öznel iyi oluş düzeylerinin düşük olduğu gözlemlenmektedir. Lucas ‘a (2005) göre boşanma insanlarda öznel iyi oluşta azalmaya neden olurken boşandıktan sonra bireylerin daha önceki öznel iyi oluş düzeylerine dönemediklerini , boşanma durumunun evliliğe göre öznel iyi oluşta daha fazla etkilendiğini ifade etmiştir. Boşanma , evlilik ve öznel iyi oluş kavramları arasında tutarlı bir ilişki olduğu yapılan araştırmalarda görülmektedir.

Boşanma sürecinde yetişkinlere ve çocuklara yönelik psikolojik yardım hizmetlerinin önemli olduğunu , destek grupları , aile terapileri ve grupla psikolojik danışma sürecinin olumsuz yaşantıları azalttığı yönünde araştırmalar mevcuttur.

Bu çalışmanın amacı boşanmış ebeveynlere yönelik uygulanan grupla psikolojik danışma sürecinin öznel iyi oluşları üzerindeki etkisini incelemektir. Türkiye de boşanmış ebeveynlere yönelik öznel iyi oluş konusunda deneysel olarak grupla psikolojik danışma çalışmalarının olmadığı görülmektedir. 10 kadın ve 2 erkek boşanmış ebeveynlerden oluşan deney grubuna on oturumluk grupla psikolojik danışma paket programı uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Aynı zamanda deney ve kontrol grubuna ön test- son test öznel iyi oluş ölçeği uygulanarak deney grubu ile kontrol grubunun arasındaki fark incelenmiştir. Boşanmış ebeveynlerden oluşan deney grubunun uygulanan grupla psikolojik danışmadan sonra son test ölçek puanlarının kontrol grubu puanlarına göre olumlu yönde anlamlı bir farklılık vardır. Boşanmış ebeveynlere yönelik öznel iyi oluş konulu Türkiye de çalışmaların bulunmadığı bu konuda ki çalışmalara ihtiyaç olduğu

düşünülmektedir. Bu çalışmada boşanmış ebeveynlere yönelik uygulanan grupla psikolojik danışmayla boşanmış ebeveynlerin öznel iyi oluşları arttırılmak amaçlanmıştır. Bu çalışmanın deneysel olması ve bu konudaki alan yazındaki eksikliğe katkı sağlayacağı için önemli bir çalışma olarak düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : öznel iyi oluş , boşanmış ebeveyn , grupla psikolojik danışma .

MÜLTECİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN BİLİMLERİNE YÖNELİK METAFORİK ALGILARI³

Merve ATAHAHAN¹

Ömer Nasuhi Bilmen Ortaokulu, Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Şanlıurfa.

Sibel SARAÇOĞLU²

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Fen Bilgisi Eğitimi
Anabilim Dalı, Kayseri.

Özet

Fen bilimleri doğada gerçekleşen olayları ele alan bir disiplin dalıdır. Etkili bir fen eğitimi için öğrencilerin zihinlerinde fen bilimleri kavramını nasıl algıladıkları önem taşımaktadır (MEB, 2006). Mülteci öğrenciler yaşadıkları birçok olumsuzluktan dolayı dezavantajlı öğrenci gruplarından birini oluşturmaktadır. Mülteci öğrencilerin yaşam şartları, deneyimleri neticesinde ortaya çıkan fen bilimleri algılarını etkileyebilmektedir. Bu algılar eğitim alanında çeşitli zorluklar yaşamalarına neden olabilmektedir (Miller, 2009). Bu nedenle fen bilimleri dersi hedeflerine ulaşılması ve etkili bir fen eğitiminin gerçekleştirilebilmesi açısından fırsat eşitsizliğine sahip mülteci öğrencilerin fen bilimleri algılarının tespiti önem taşımaktadır (Miller, 2009). Bu çalışmanın amacı mülteci ortaokul öğrencilerin fen bilimleri kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesidir. Çalışmada öğrencilerin fen bilimleri algıları, kavramlar arası ilişki kurulmasını sağlayan metafor yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ilinin Eyyübiye ilçesindeki Ömer Nasuhi Bilmen Ortaokulu, Eyyüp Göncü Ortaokulu ve Ertuğrul Gazi İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören toplam 34 mülteci öğrenciden oluşmaktadır. Mülteci ortaokul öğrencilerin fen bilimleri kavramına yönelik algıları yarı yapılandırılmış görüşme formu ile tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Mülteci ortaokul öğrencileri tarafından fen bilimleri kavramına yönelik toplam 34 adet metafor geliştirilmiştir. Geliştirilen metaforlar gerekçeleri göz önünde bulundurularak kategorilere ayrılmıştır. Bu kapsamda İhtiyaç, Öğrenme Kaynağı, Aydınlatıcı, Yazılı, Duyuşsal, Geniş Kapsamlı, Çevresel, Matematiksel, Karmaşıklık olmak üzere 9 adet kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler içerisinde en fazla metafor “Duyuşsal” kategorisinde iken bunu “Geniş Kapsamlı”, “İhtiyaç” ve “Karmaşıklık” kategorileri takip etmektedir. Araştırmada mülteci ortaokul öğrencilerinin fen bilimlerini duyuşsal ifadeler ile bağdaştırdıkları, geniş kapsamlı olarak tanımladıkları, bir ihtiyaç olarak algıladıkları ve karmaşık bulmaları nedeniyle öğrenmekte zorlandıkları sonuçları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: mülteci, fen bilimleri, metafor, eğitim.

³ Bu çalışma Merve Atahan tarafından hazırlanan yüksek lisans tez çalışmasının bir bölümüdür.

HOW DO SECONDARY SCHOOL TEACHERS TEACH ENGLISH, AND HOW DO THEIR STUDENTS LEARN IT?

Uzman Ayşenur ÇINAR

Yıldız Teknik Üniversitesi
aysenurcinar90@gmail.com

Doç. Dr. Sertel ALTUN

Yıldız Teknik Üniversitesi
aysenurcinar90@gmail.com

Abstract

The aim of the study was to reveal the approaches adopted by teachers in teaching English and how students learn this language. For this purpose, it was conducted with ten English teachers working at the Ministry of National Education and ten students in the 6th grade studying foreign languages. Data was collected by addressing open-ended interview questions to students and teachers online. The convenient sampling method was used in this qualitative study. A “content analysis” was conducted in this research, in which qualitative design was adopted. Moreover, the study illustrated how English teachers apply various methods and develop their teaching approaches and those affected students’ learning. The study’s primary research concern was, “How do the teaching methods used in foreign language education from the perspectives of teachers and students? It was expected to contribute to future language acquisition studies in determining the teachers’ application of foreign language approaches and students’ language learning situations. The findings from the interview indicated that the situations that negatively affect language acquisition are class sizes, the predominant use of the native language, and concentrated grammar activities expected for most participants.

Keywords: Language acquisition, Language teaching approaches, Effective language teaching

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN “ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ DERSİ” İLE İLGİLİ METAFORİK ALGILARININ VE BİLİŞSEL YAPILARININ BELİRLENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi, Dilek YARALI

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
dilek.yarali@alanya.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğrencilerin öğretim ilke ve yöntemleri dersi ile ilgili metaforik algılarını ve bilişsel yapılarını belirlemektir. Araştırma, 2021-2022 akademik yılında Türkiye’deki bir devlet üniversitesinde Pedagojik Formasyon eğitimine devam eden ve öğretim ilke ve yöntemleri dersini alan toplam 54 (37’si kadın ve 17’si erkek) öğrencinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğrencilerin metaforik algıları belirlenirken nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin öğretim ilke ve yöntemleri dersi ile ilgili metaforik algıları belirlenirken yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Bu formda öğrencilerden “öğretim ilke ve yöntemleri dersi..... gibidir/benzer; çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Öğretim ilke ve yöntemleri dersi için öğrencilerin ürettiği metaforlar ve belirttikleri gerekçeler arasındaki ilişkiler göz önünde bulundurularak kavramsal kategoriler oluşturulmuştur. Öğrencilerin öğretim ilke ve yöntemleri dersine yönelik bilişsel yapıları belirlenirken ise bağımsız kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır. Verilerin analizinde “öğretim ilke ve yöntemleri dersi” anahtarkavramına yönelik öğrencilerin vermiş oldukları cevap kelimeler kodlanarak kavramsal kategoriler oluşturulmuştur. Kategorilerde tekrarlanan cevap kelimelerin frekansları ve yüzde değerleri belirlenerek tablo düzenlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için veriler uzman görüşüne sunulmuştur. Öğrenciler tarafından geliştirilen metaforlar ve kategori listeleri konusunda kodlayıcılar arasında tam uyum sağlanırken, kelime ilişkilendirme testinde kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik %96.7 olarak belirlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin öğretim ilke ve yöntemleri dersi ile ilgili toplam 6 kategoride 43 geçerli metafor ürettikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim ilke ve yöntemleri dersi ile ilgili en fazla “öğretmen”, “nefes” ve “ışık” metaforlarını ürettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin öğretim ilke ve yöntemleri dersi ile ilgili bilişsel yapılarında bağımsız kelime ilişkilendirme testiyle toplam 6 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur. Bu kapsamda öğrencilerin anahtar kavramla ilgili bilişsel yapılarının en fazla “temel kavramlar”ve “öğretim yöntem ve teknikleri” kategorilerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Anahtar kavramla ilgili kurdukları cümlelerin içerikleri incelendiğinde öğrencilerin çoğunlukla “temel kavramlar” kategorisinde cümle yazdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim ilke ve yöntemleri dersi, bağımsız kelime ilişkilendirme testi, metafor, algı, bilişsel yapı

EXAMINATION OF LIFE SCIENCE TEXTBOOKS IN TERMS OF ENVIRONMENTAL EDUCATION

Asst. Prof. Sevda ÇETİNKAYA,

Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Education, Department of Primary Education,
Hatay, Turkey,

ORCID: ID/0000-0002-3176-1924,
scetinkaya@mku.edu.tr, 009 0537 256 36 56,

Emel KÜÇÜKALİ

Teacher, Ministry of National Education,
Hatay, Turkey

ORCID: ID/0000-0001-6771-7725,
emelk7361@gmail.com, 009 0538 354 09 94

Abstract

Due to the increase of environmental problems; the need environmentally sensitive, positive and people who make an effort became a necessity. A good environment sensitivity could be gained by a proper environment education. A study states that an environment education that was given at a young age is much more effective for environmental sensitivity and education. The purpose of this study is to examine how much environmental education does the textbook Life Science contain and in what ways it gives this education. This study which had embraced the qualitative study used to collect the data a technique called document analysis. At the analysis step content analysis was done for the information and pictures that was obtained from these documents. 1. 2. and 3. grade Life Science (2021-2022) curriculum was examined. In the books environmental education was investigated, related subjects and related pictures was examined. When the environmental education was examined for the curriculum of Life Science class at the 1.grade in two units 9 times, at the 2.grade in four units 12 times and at the 3.grade in three units 8 times were counted. In the textbooks of Life Science to teach environmental education the amount of pictures at the 1.grade were 80, at the 2.grade were 93 and at the 3.grade were 39 pictures. When the class levels were compared for the gain of environmental education the most gain by 24% and when the most pictures and the hours for environmental education were by 38 hours (26%) is the 2.grade. In Life Science textbooks, it is explained that education subjects are mostly carried out by ‘direct value teaching’ and ‘teaching by suggestion’. Study shows that the Life Science textbooks in insufficient to give the young minds an environmental consciousness. The gain of environmental consciousness is a very long study that should be taught in a long period of time. That’s why, without looking at age everyone should get a sufficient environmental education and the education that was given should be applicable in real life and should be with a purpose.

Keywords: Life Science, Environmental Education, Textbook.

GÖÇMEN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDE ÇİZGİ FİLM TASARIMININ ROLÜ

Mehmet FANSA

Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Öğretmen
mfansa84@gmail.com

Özet

Bilgiye ulaşma yolları, bilişim teknolojisinin hızla gelişimi ile yeniden yapılandırılmıştır. Dijital yerli (Prensky, 2001) olarak tanımlanan yeni neslin öğrenme ihtiyaçlarının karşılanmasında ve öğretim sürecinin düzenlenmesinde eğitim teknolojisindeki uygulamaların önemi artmıştır. Dijital yerli olan çocuklar, günümüzde neredeyse eğitimin her alanında dijital uygulamaları kullanabilmekte ve bu uygulamalar ile öğrenmelerini gerçekleştirebilmektedir. Teknolojinin hızla gelişimi karşısında öğretim teknolojilerinde Web 2.0 araçlarının kullanımı son yıllarda artarak yaygınlaşmıştır. Web 2.0 araçları; bireysel veya grup biçiminde dijital içeriklerin oluşturulduğu, çok sayıda kullanıcının katılımıyla öğretici dijital araçların tasarlandığı dijital ortamlar olarak tanımlanabilir. Öğretim teknolojilerinde özellikle çocukların ilgisini çeken web araçlarından biri de “Toontastic 3D” adlı çizgi film tasarım aracıdır. Toontastic 3D ile kendi çizgi filmlerinizi çizebilir, canlandırabilir ve anlatabilirsiniz. Bu uygulamada tasarlanan çizgi filmler üç boyutlu video olarak da kaydedilebilmektedir. Bu araştırmada, Toontastic 3D adlı web aracında ilkokul dördüncü sınıf düzeyindeki Suriye uyruklu öğrenciler ile birlikte çizgi film tasarlayan Türkçe öğretmenlerinin görüşleri incelenmektedir.

2011 yılında Suriye’de başlayan iç savaş sebebi ile sığınma talebinde bulunan milyonlarca Suriye uyruklu kişi Türkiye’ye göç etmiştir. Hızlı ve ani gelişen göç karşısında yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimlerini devam edebilmelerini sağlamak amacı ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geçici eğitim merkezleri açılmıştır. Araştırmada tasarlanan çizgi film, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Hatay ilinde geçici koruma kapsamındaki Suriye uyruklu öğrencilerin öğrenim gördüğü bir geçici eğitim merkezinde oluşturulmuştur. Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonun Desteklenmesi Projesi (PIKTES) kapsamında görevli Türkçe öğretmenleri, Suriye uyruklu öğrencilerle birlikte Toontastic 3D uygulamasında çizgi film tasarlamışlardır. Film senaryosu oluşturulmadan önce katılımcılar, hazırlanacak içerikle ilgili fikirlerini paylaşmışlardır. Çizgi film konusu belirlendikten sonra film içeriklerinin fotoğraf ve seslendirme çalışmaları web aracında tasarlanmıştır. Filmin seslendirilmesinde çocukların ve öğretmenlerin seslerine yer verilmiştir. Çizgi filmde çocukların Türkçe öğrenmesinde karşılaştığı zorluklar, öğretmenlerin sınıf ortamında yaşadıkları ve sınıfta kullanılan Türkçe ve Arapça sözcükler anlatılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Toontastic 3D uygulamasında geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerle birlikte çizgi film tasarlayan Türkçe öğretmenlerinin Web 2.0 aracının kullanımına ilişkin görüşlerini betimlemektir. Katılımcıların Web 2.0 aracına yönelik görüşlerini betimlemeyi amaçlayan dört görüşme sorusu aşağıda verilmiştir.

Web 2.0 araçları konusunda deneyim süreleriniz hangi düzeydedir?

Web 2.0 aracının öğretimde kullanımına ilişkin katılımcıların görüşleri nelerdir?

Web 2.0 aracının kullanılmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Web 2.0 araçlarının kullanımına yönelik önerileriniz nelerdir?

Web 2.0 araçlarının öğretimde kullanımı ile yapılan çalışmalar hız ve önem kazanmıştır. Bu araştırmada Türkçe öğretmenleri, kahramanı geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrenciler olan bir çizgi film tasarlamışlardır. Araştırmanın bu yönü ile özgün ve önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bu desende tekli araçsal durum modeli tercih edilmiştir. Araştırma verilerinden elde edilen bulgular yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmacı aynı zamanda geçici eğitim merkezinin koordinatörü olduğundan araştırma sürecini gözlemlemiştir. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Bu nedenle, uygulama yapılacak sınıfta

daha önce Web 2.0 aracında çizgi film tasarımına ve kullanımına yönelik bir çalışma yapmamış olması ölçüt kabul edilmiş ve öğretmenlerin araştırmaya katılma noktasında gönüllü olması dikkate alınarak araştırmanın katılımcıları belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2018 -2019 öğretim yılında Hatay ilinde bir geçici eğitim merkezinde görev yapan 11 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada toplanan veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen analizler doğrultusunda kodlar ve kodlara bağlı temalar oluşturulmuştur. Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların daha önce Web 2.0 araçlarını duydukları ancak bir web aracı tasarlamadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Geçici koruma kapsamındaki Suriye uyruklu çocuklara Türkçe öğreten öğreticilerin Toontastic 3D uygulamasına yönelik görüşleri ise yedi alt tema başlığı ile özetlenmiştir. Öğretmenlerin uygulamaya ilişkin görüşleri; öğrenmeye karşı güdüleme, iş birliği, mesleki gelişim, farklı dil düzeyi ve temalara uygulanabilirlik, birden fazla beceri öğretim imkanı, öğrenci merkezlilik, erişim kolaylığı olarak betimlenmiştir. Araştırma sonucunda, çizgi film oluşturma sürecinin gerek Türkçe öğretim sürecinde gerekse mesleki gelişim bağlamında birçok olumlu etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların yabancılara Türkçe öğretiminde Web 2.0 araçlarını kullanmak ve bu araçları yaygınlaştırmak istedikleri görülmüştür. Ayrıca; okullarda veya öğrencilerin evlerinde yeterli teknolojik donanımına sahip olmaması, öğretmenlerin teknoloji konusundaki bilgi eksikliği ve web aracının ara yüzlerinin İngilizce olması uygulamanın kullanımına ilişkin oluşabilecek engel durumlar olarak betimlenmiştir. Araştırma sonucunda uygulamanın kullanıma ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çizgi film tasarımı, Toontastic 3D, İlkokul, Teknoloji

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DİJİTAL ÖYKÜ DENEYİMLERİ: “SINIFIMIZIN MİSAFİRİ KAMEL”

Mehmet FANSA

Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Öğretmen
mfansa84@gmail.com

Maksut ÖNLEN

Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Öğretmen
mfansa84@gmail.com

Özet

Yeni teknolojiler, ekonomik yapının yanı sıra sosyal ve eğitsel yapıyı da etkilemiş, buna bağlı olarak toplumlar teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek zorunda kalmışlardır (Akkoyunlu, 1995). Dahası, yaşanan küresel salgın (Covid-19) nedeniyle birçok ülke uzaktan eğitim modeline geçerek eğitim faaliyetlerini sürdürmüştür. Ani gelişen bu durum, eğitimde teknolojinin önemini ve gerekliliğini bir kez daha öne çıkarmıştır.

Teknoloji alanındaki gelişmelerle birlikte eğitim teknolojilerindeki uygulamalar artmakta, öğretimde web araçlarının kullanımı yaygınlaşmaktadır. Bu araçlardan biri de öğrencilerin çevrimiçi hikâye okuyabilecekleri ve animasyonlu içerikler oluşturabilecekleri Storyjumper adlı dijital hikâye kitabı uygulamasıdır. Bu araştırmanın amacı, Storyjumper uygulamasında hazırlanan “Sınıfımızın Misafiri: Karamel” başlıklı dijital hikâye kitabı ile ilgili dördüncü sınıf öğrencilerinin deneyimlerini betimlemektir. İlkokul dördüncü sınıf öğrencileri sınıf öğretmeni ile birlikte grup olarak yazma tekniğini kullanarak dijital bir hikâye kitabı hazırlamışlardır. Araştırmacı aynı zamanda okulun müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Hikâye metni oluşturulmadan önce katılımcılar, hazırlanacak içerikle ilgili fikirlerini paylaşmışlardır. Hikâye konusu belirlendikten sonra hikâye içeriklerinin fotoğraf çekimi yapılmıştır. Hikâyede her sayfaya o sayfanın içeriği ile ilgili görseller eklenmiş ve her sayfadaki içerik metninin seslendirilmesi yapılmıştır. Hikâye kitabının seslendirilmesi bir kız ve bir erkek öğrenci tarafından gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan dijital hikâye kitabı 13 sayfadan oluşmaktadır. Hikâye metninde öğrencinin kediden korkması, sınıftaki öğrencilerin okul bahçesindeki kediye sahiplenmesi ve öğrencilerin kedi ile birlikte kedi şarkısı eşliğinde sınıfta dans etmeleri anlatılmaktadır. Kedi sesinin olduğu şarkı da ses kaydı olarak kitap içeriğine eklenmiştir. Hatay ilinde bir ilkokulda sınıf öğretmeni rehberliğinde öğrencilerle birlikte “Sınıfımızın Misafiri: Karamel” adlı dijital hikâye kitabı tasarlanmış ve kitap Türkçe dersinde bir eğitim materyali olarak kullanılmıştır. Öğrencilerin Storyjumper deneyimlerine odaklanan bu çalışmada, dijital hikâyenin öğretim materyali olarak tasarım ve kullanımının öğrenciler üzerindeki etkisinin anlaşılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Storyjumper uygulaması ile hikâye tasarlama sürecine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Dijital hikâye kitabının öğretim materyali olarak kullanımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dijital öğretim araçlarının tasarımı ve öğretimde kullanımına yönelik önerileriniz nelerdir?

Çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan durum çalışması deseni kapsamında yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Ölçüt örnekleme; araştırmacı tarafından oluşturulmuş ya da daha önceden hazırlanmış bir dizi ölçütü veya ölçütleri karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu nedenle, okuldaki öğrencilerin benzer sosyo-ekonomik ve kültürel düzeye sahip olmaları ve uygulama yapılacak sınıfın daha önce dijital öyküleme yöntemine ilişkin bir çalışma yapmamış olması ölçüt kabul edilmiş ve öğrencilerin araştırmaya katılma noktasında gönüllü olması dikkate alınarak araştırmanın katılımcıları belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 7 kız ve 5 erkek öğrencinin oluşturmada ve bir öğrenci dışında hiçbir öğrencinin evde bilgisayarı bulunmamaktadır. Araştırmada uygun takma adlar kullanılarak katılımcıların gizliliği sağlanmıştır. Araştırmacı okulda müdür yardımcısı olarak görev yaptığından araştırma sürecini de gözlemlemiştir. Veriler, yarı-yapılandırılmış

görüşmelerle elde edilmiş ve içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Bu araştırmada nitel veri toplama araçlarıyla elde edilen verilerin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için inandırıcılık (iç geçerlik), aktarılabilirlik (dış geçerlik) ve tutarlılık (güvenilirlik) kullanılmıştır. Araştırmada inandırıcılığı artırmak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme soruları okuyucuya sunulmuş ve katılımcılardan doğrudan alıntılar yapılmıştır. Katılımcıların dijital hikâye kitabının tasarım ve kullanımına yönelik deneyimleri, bilişsel ve duyuşsal-sosyal gelişim olarak iki ana temada betimlenmiştir. Öğrencilerin bilişsel olarak gelişim sağladığı temalar; bilgi-medya-teknoloji becerileri, yazma becerisi, eleştirel düşünme olarak betimlenmiştir. Öğrencilerin duyuşsal-sosyal olarak gelişim sağladığı temalar; değerler kazanımı, eğlenceli öğrenme, özgüven ve iş birliği olarak betimlenmiştir. Bulgular, Storyjumperadlı uygulamanın öğrencilerin bilişsel becerileri artırdığını, onları duyuşsal ve sosyal yönlerde geliştirdiğini göstermiştir. Ayrıca uygulama için öğrencilerin bilgisayar, tablete ihtiyaç duydukları ve uygulamayı diğer ders, temalarda kullanmak istedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda öğretimde teknoloji tabanlı araçların kullanımının artırılması ve yeni içeriklerle uygulama örneklerinin geliştirilmesi önerilmektedir.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİJİTAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ

Dr. Maksut ÖNLEN

Milli Eğitim Bakanlığı

maksutonlen@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6266-2574

Dr. Mehmet TATAN

Emniyet Müdürlüğü

memetatan@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7604-426X

Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

sonmez.omerfaruk@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8910-2817

Özet

Endüstri 5.0'ın yaşandığı günümüzde dijital teknolojiler her geçen gün daha çok varlığını hissettirmektedir. Dijital teknolojilerin günlük hayatın her alanına girmeye başlaması bireylerde dijital okuryazarlık becerisini geliştirmenin önemini göstermektedir. Bireylerde dijital okuryazarlık becerisini geliştirme sürecinde öğretmenler önemli bir rol üstlendikleri için öğretmenlerin de dijital okuryazarlık becerinin gelişmiş olması gerekliliktir. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı; eğitim sürecine devam eden sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık beceri düzeylerinin tespit edilmesidir.

Araştırmanın amacına uygun olarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerini tespit edebilmek için Üstündağ, Bahçıvan ve Güneş (2017) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Dijital Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert tipinde 10 maddeden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Amasya Üniversitesi ve Bartın Üniversitesinde 2021-2022 eğitim-öğretim yılında eğitim gören 256 Sosyal Bilgiler Öğretmen adayından oluşmaktadır. Çalışma grubuna dijital okuryazarlık ölçeği uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS 20 paket programında analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık beceri düzeylerinin iyi seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Dijital Okuryazarlık

DÜNYA'DA OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞI “ÇİN” ÖRNEĞİ

Uzman Belkız ŞERBETÇİOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi

belkizserbetcioglu34@gmail.com

Özet

Araştırmada, nüfusu ile Dünya'nın en kalabalık ülkesi olan Çin'in eğitim sistemi üzerinden hareketle, Çin'de Psikolojinin doğuşu, psikolojik danışmanların almış olduğu eğitimler, Çin okullarında okul psikolojik danışmanlarının çalışma alanları üzerinde durularak, okul psikolojik danışmanlığının Dünya'daki örneklerinden birini incelemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Çin eğitim sisteminin genel akışı (ilkokul, alt ortaöğretim, üst ortaöğretim, yüksek öğretim ve mesleki eğitim) incelenmiş, psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğrencilerinin almış olduğu eğitim içeriği (fakülte, eğitim süresi, eğitimde yer alan dersler) araştırılmış, alınan bu eğitimler ile okul psikolojik danışmanlarının çalışma alanlarına, okullarda sıkça karşılaşmış oldukları sorun alanlarına odaklanılmış ve ülkemiz ile karşılaştırılmıştır. Araştırma yöntemi olarak Nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve genel tarama modellerinden karşılaştırılmalı tarama yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma için, veri tabanları incelenerek literatür taraması yapılmış, akademik dergilerde yayınlanmış olan makaleler incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda, eski dönemlerden beri insan doğasıyla yakından ilgilenmiş olan Çin'in çok erken dönemlerden bu yana psikoloji ile de ilgilendiği yapılan çalışmalar ile ortaya konulmuştur. Fakat, Çin'deki Okul Psikolojik Danışmanların almış oldukları eğitimlerin, bir okula yerleştirilme süreçlerinin ve okullarda çalışma alan ve koşullarının ülkemizden farklı bir yapıya sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Psikoloji, Okul Psikolojik Danışmanlığı

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMDEN YÜZYÜZE EĞİTİME GEÇİŞ SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Dönay Nisa KARA
GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ
donaykara@gau.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Cansu SOYER
GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ

Özet

Eğitim devamlı olarak gelişen, büyüyen bir sistemler bütünüdür. Gelişen dünyamızda her meslek, her alanda kullanır olduğumuz teknoloji ise eğitim alanında da oldukça aktif kullanılmaktadır. Teknoloji eğitimi çok yönlü desteklemektedir.

Covid 19 pandemisi tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Türkiye’de pandemi salgınından önemli ölçüde etkilendi ve bütün okullar uzaktan eğitim sürecine başlamış oldular. Öğretmenlerin ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine hazırlıksız olmaları hem öğretmenler hem öğrenciler açısından birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Geleneksel eğitimden uzaktan eğitime geçişte birçok sorun yaşamışlardır.

Uzaktan eğitimin gelişmesinde çeşitli yöntemler kullanılabilir. Amaç bir noktadan birçok noktaya bilginin ulaştırılmasıdır. Bu yöntemler; uzaktan öğretim, elektronik öğretim, online öğretim, bilgisayar tabanlı öğretimdir. Bu yöntemler birbiri içerisinde bağlantılı olan birbirini kapsayan eğitim yöntemleridir. Bu eğitimi alan üniversite öğrencileri pandemi sürecinde yaşadıkları iletişim, teknik sorunlar vb. gibi nedenlerden dolayı uzaktan eğitim süreci boyunca olumsuz etkilenmişlerdir.

Pandemi salgınından sonra eğitim camiası öğrenci ve öğretmenlerin yeni sürece yani geleneksel eğitime tekrar dönmeleriyle öğrencilerde adaptasyon sürecinde birçok değişimler gözlenmiştir. Bu çalışma da pandemi salgınından sonra öğrencilerin olumlu/olumsuz etkilenmelerinin eğitim/öğretim açısından yaşadıkları problemlerin öğrenci görüşlerini değerlendirerek alan yazına katkı sağlamaktır. Pandemiden sonra yüz yüze eğitim alan öğrencilerin motivasyonlarının düştüğü gözlenmekte ve başarı düzeylerini de olumsuz etkilemektedir. Öğrencilerin aynı zamanda yüz yüze eğitime önem verdikleri gözlemlenmiştir. Uzaktan eğitimin öğrenciler açısından değerlendirildiğinde olumsuz birçok yönünün olduğu görülmektedir. Yüz yüze eğitimin kesinlikle gerekli olduğunu vurgulayan üniversite öğrencileri eğitimin etkililiği açısından çevrimiçi eğitimden ziyade yüz yüze eğitim ile başarı düzeylerinin artacağı hususu görüşündedirler.

Anahtar Kelimeler: internet, uzaktan eğitim, eğitim, geleneksel öğrenme

GENÇ YETİŞKİNLERDE KOMPÜLSİF ÇEVİRİMİÇİ SATIN ALMA DAVRANIŞININ ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Zeliha TRAS

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye, ztras@erbakan.edu.tr

Arş. Gör Hikmet Beyza YAKICI

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye, hbeyzayakici@erbakan.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı genç yetişkin bireylerin Kompulsif Çevrimiçi Satın Alma Davranışlarının çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesidir. Kompulsif çevrimiçi satın alma davranışı bireyin, yoğun satın alma güdüsü hissettiği ve bunu engelleyememesi sebebiyle sosyal ve ekonomik olumsuzluklarla karşılaşmasıdır (Frost vd.,1998). Kompulsif çevrimiçi satın alma davranışı son yıllarda popüler hale gelen, hakkında az sayıda araştırma olan bir kavramdır. Zamanla ciddi sorunlara yol açan ve kartopu gibi büyümeye devam eden kompulsif çevrimiçi satın alma davranışını ele alan araştırmaların son yıllarda artmaya başladığı görülmektedir (Mitchell vd., 2006). İnsanlar Araştırmanın çalışma grubunu uygun örnekleme yoluyla ulaşılan 18-30 yaş arası online alışveriş yapmayı tercih eden ($\bar{X}$ =24.00, ss=10.72) 337 kadın (% 68.8) ve 95 erkek (% 14.4) genç yetişkin bireyler oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak Bozdağ ve Yalçınkaya-Alkar (2018) tarafından Türk kültürüne uyarlanmış ‘Kompulsif Çevrimiçi Satın Alma Davranışı Ölçeği’ ve araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ölçek Bergen Alışveriş Bağımlılığı Ölçeği’nin çevrimiçi alışverişlerde kullanılmak üzere oluşturulan formu olan Kompulsif Çevrimiçi Satın Alma Ölçeği’dir. Ölçekten alınan puanların yüksekliği, kişilerin çevrimiçi kompulsif alışveriş bozukluğu düzeyinin arttığını işaret etmektedir. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-testi, ANOVA yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, yapılan t-testi sonucunda kompulsif çevrimiçi satın alma davranışının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($t_{430}=1.680$, $p>.05$).Yapılan t-testi sonucunda kompulsif çevrimiçi satın alma davranışının romantik ilişkiye sahip olup olmama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($t_{430}=-.153$, $p>.05$).Yapılan t-testi sonucuna göre kompulsif çevrimiçi satın alma davranışının bir işte çalışıp çalışmama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($t_{368}=-.096$, $p>.05$). Yapılan ANOVA testi sonucuna göre kompulsif çevrimiçi satın alma davranışı hafta içi günlük internet kullanım süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($F_{3-428}=2.873$, $p>.05$). Yapılan ANOVA testi sonucuna göre kompulsif çevrimiçi satın alma davranışı hafta sonu günlük internet kullanım süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($F_{3-428}=3.388$, $p<.05$). Varyans homojen dağılmadığı için Tamhane testi uygulanmıştır. Tamhane testi sonucuna göre hafta sonu günlük 3-4 saat internet kullanımı olanların puanları ($\bar{X}$ =18.27) 1-2 saat internet kullanımı olanların puanlarından ($\bar{X}$ =12.44) istatistiksel olarak daha yüksektir. Araştırmada elde edilen bulgular dikkate alınarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kompulsif çevrimiçi satın alma davranışı, genç yetişkinler, tamhane analizi.

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİĞİN GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GELİŞİMİ VE OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞININ TARİHÇESİ: AMERİKA VE TÜRKİYE ÖRNEKLERİ

Uzman Psikolojik Danışman Dilay BATUM

Yıldız Teknik Üniversitesi

dbatum@yildiz.edu.tr

Uzman Klinik Psikolog Neslihan TEKGÜL

Yıldız Teknik Üniversitesi

ntekgul@yildiz.edu.tr

Özet

Psikolojik danışma, bireylerin, grupların ve ailelerin ruh sağlığı, iyilik hali, akademik ve kariyer hedeflerini gerçekleştirmek için yürütülen profesyonel bir ilişkidir. Okul psikolojik danışmanlığı ise eğitim kurumlarında verilen hizmetleri kapsamaktadır. okul psikolojik danışmanları, bireysel ya da grupla akademik ve kariyer rehberlik, bireysel ve grupla psikolojik danışma, gerekli durumlarda sevk/refere, konsültasyon ve koordinasyon hizmeti vermektedir. Rehberliğe ilk öncülük eden devlet Amerika'dır. Çünkü rehberliğin kavram ve uygulamaları bakımından ileri düzeydeki gelişmeler ilk olarak Amerika'da başlamış olup daha sonra bunu Avrupa ülkeleri takip etmiştir. Türkiye, (İspanya (1918), Norveç ve Belçika (1947)'nin dışında) diğer Avrupa ülkelerinden önce bugünkü anlamda rehberlik hizmetlerini başlatmıştır. Diğer ülkelerde rehberliğin ele alındığı tarihlere baktığımızda Türkiye (1950); İngiltere, Fransa ve Almanya'dan 9 yıl önce, İsveç ve Lüksemburg'dan 12 yıl önce, Danimarka ve Hollanda'dan 13 yıl önce rehberliğe yönelmiştir. Buna rağmen ülkemizde istenilen düzeye geldiği söylenemez. Bu noktada bir uzmanlık alanının doğru şekilde anlaşılması ve uygulanması için, o uzmanlık alanının nasıl ve hangi ihtiyaçlar sonucunda ortaya çıktığı ve hangi aşamalardan geçtiğinin bilinmesi ve içselleştirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada Amerika'da ve Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberliğin (PDR) gelişiminin sistematik olarak ele alınması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda ilk olarak Amerika'da psikolojik danışma ve rehberliğin gelişiminden bahsedilmekte ardından Türkiye'de gelişim süreçleri kronolojik olarak ele alınarak karşılaştırılmaktadır. Ayrıca literatürdeki konu ile ilgili çalışmalar sunularak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik danışma ve rehberlik, psikolojik danışma ve rehberliğin tarihi, okul psikolojik danışmanlığı.

ANADOLU MASALLARININ TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜR AKTARIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Zuhal BAĞRIYANIK KUT

50. yıl izzet baysal ortaokulu
zuhalkut@outlook.com

Özet

Yabancı dil öğretimi, teknolojinin gelişmesi ve toplumlar arasındaki iletişimin artması ile bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu sebeple yabancı dil öğretimi alanında özellikle son yıllarda çok fazla çalışma yapılmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi de bu alanda kendine önemli bir yer edinmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde kültür aktarımı dili tam anlamıyla öğrenmek ve doğru bir şekilde kullanmak için çok önemlidir. Sadece dil bilgisi ya da okuma, yazma, dinleme, konuşma becerilerine dayanarak dil öğrenilmediği, hedef dile ait kültürel unsurların da öğrenildiği takdirde tam bir öğrenme sağlanacağı bilinen bir gerçektir. Her Seviyeye, öğretim amacına ve kazanımlara uygun olarak kullanılabilecek 10 tane masal, Alparslan Okur ile Funda Keskin'in 2013'te kullandıkları "Metinlere Yansıyan Kültürel Öge ve Alt Ögeler" isimli ölçek ile belirlenen ana başlıklara göre incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Bu çalışma verileri nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Çalışma sonucunda masalların kültür aktarımı konusunda çok zengin bir kaynak olduğu ve Türk kültür unsurlarının çoğunu içerdiği görülmüştür. Ayrıca yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde, ders kitaplarına destek olması amacıyla masalların kullanılmasının kültür aktarımında faydası olacağı sonucuna varılmıştır. Bu proje çalışması ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında, özellikle kültür aktarımı konusunda kullanılabilecek masallar incelenmiş ve alana katkı sağlamak amacıyla önerilerde bulunulmuştur. Bu çalışmada Hayat Okul setinin içinde bulunan 10 adet Anadolu masalı kültür aktarımı açısından incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

Altın Sesli Bülbül masalın da toplam 94 tane, Genç Balıkçı masalında toplam 63 tane, Kurt ile Oduncu masalında 42 tane, Anka Kuşu masalında 126 tane, Sepetçi masalında 158 tane, Sihirli Ada 1 masalında 68 tane, Gül Kız masalında 80 tane, Ciğer masalında 34 tane, Can Kız masalında 52 tane, Kedi ile Kaplan masalında 35 tane, kültürel ögeye rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kültür Aktarımı, Masal.

AMERİKAN PSİKOLOJİK DANIŞMA DERNEĞİ VE AMERİKAN OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARI DERNEĞİ İLE TÜRK PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK DERNEĞİ'NİN KARŞILAŞTIRILMASI

Uzman Klinik Psikolog Neslihan TEKGÜL

Yıldız Teknik Üniversitesi
ntekgul@yildiz.edu.tr

Uzman Psikolojik Danışman Dilay BATUM

Yıldız Teknik Üniversitesi
dbatum@yildiz.edu.tr

Özet

Psikolojik danışma ve rehberlik (PDR), Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) ortaya çıkarak gelişmiş ve dünyaya yayılarak bir meslek alanı haline gelmiştir. ABD'de farklı sosyal ve ekonomik koşullar altında ve gereksinimlerden doğan PDR, zaman içinde koşullar ve gereksinimler değiştikçe farklılaşmıştır. Başlangıçta sadece okullarda hizmet verilirken zamanla farklı alanlarda uzmanlaşmalar oluşmuştur. Bu süreçte ABD'de, PDR'nin meslekleşme konusunda ilerlemesinde derneklerin önemli rolü olmuştur. Bunlardan en önemlilerinden iki tanesi Amerikan Psikolojik Danışma Derneği (American Counseling Association-ACA) ve Amerikan Okul Psikolojik Danışmanları Derneği'dir (The American School Counselor Association- ASCA). Türkiye'de ise bu mesleğin doğuşu ve gelişimi ile birlikte dernekleşme (Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği- Türk PDR-Der) farklı biçimde gerçekleşmiştir. Dernekleşmenin meslekleşme ve mesleğin gelişimdeki önemi göz önüne alındığında, ortak noktaların ve farklılıkların sistemli olarak ele alınmasının önemli olduğu düşünülmüştür.

Bu çalışmada, Amerikan Psikolojik Danışma Derneği ve Amerikan Okul Psikolojik Danışmanları Derneği ile Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği'nin karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla iki ülkedeki psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki üç dernek beş ana başlık altında incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Bu başlıklar şunlardır; kuruluş, amaç, üyelik, bölümler ve hizmetler (kendi içinde sekiz başlık altında). Ayrıca literatürdeki konu ile ilgili çalışmalar sunularak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Psikolojik danışma ve rehberlik, dernek, Türk PDR-Der, ACA, ASCA.

GÖÇÜN 60. YILINDA ALMANYA'DAKİ TÜRKLERİN DİL KÜLTÜR VE ENTEGRASYON İLE İLGİLİ GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa EMEK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
mustafaemek5@gmail.com

Almanya İkinci Dünya Savaşından sonra iş gücüne ihtiyaç duymuştur. Bu nedenle 1961 yılından itibaren Türkiye'nin farklı bölgelerinden birçok Türk vatandaşı çalışmak için Almanya'ya gitmiştir. Söz konusu göç hareketi farklı gerekçelerle ve değişik şekillerde günümüze kadar devam etmiştir. Türkiye'den Almanya'ya gerçekleşen bu göçün sosyal, ekonomik, politik alanlar başta olmak üzere birçok alanda önemli sonuçları olmuştur. Özellikle Türkiye'den giden insanların Almanya'da kalıcı olması konuyu başka bir boyuta taşımıştır. Günümüzde Almanya'da beş ayrı kuşaktan 3 milyona yakın Türk vatandaşı yaşamaktadır. Bu çalışmanın amacı Almanya'da yaşayan Türklerin dil, kültür ve entegrasyon ile ilgili görüşlerini ve deneyimlerini tespit etmek, bu tespitlerden hareketle konuyla ilgili çıkarımlarda bulunmaktır. Araştırma nitel olarak tasarlanmıştır. Çalışmanın araştırma grubunu kendileriyle derinlemesine görüşme yapılan ve uzun süredir Almanya'da yaşayan 3 kadın katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılardan birisi Almanya'daki ikinci kuşak Türkleri, diğer ikisi ise üçüncü kuşak Türkleri temsil etmektedir. Çalışma söz konusu 3 katılımcının görüş ve deneyimleri ile sınırlıdır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular sorularak derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Katılımcıların konuyla ilgili görüş ve deneyimlerinden hareketle Almanya'da yaşayan Türklerin günlük hayat ve sosyal ilişkiler, eğitim ve anadili, kimlik ve kültür, din ve yabancı düşmanlığı, kitle iletişim araçları ve sosyal medya, siyasal katılım, çalışma hayatı, diaspora ve vatandaşlık konularına bakışlarıyla ilgili bulgulara ulaşılmıştır. Çalışma kapsamındaki katılımcılardan elde edilen bulgulardan hareketle Almanya'da yaşayan Türklerin sosyo-kültürel uyuma açık oldukları, kültürel asimilasyona karşı oldukları, Türkçenin Almanya'da ana dili ya da ikinci dil olarak öğretimiyle ilgili kurum, kaynak ve programların istenilen seviyede olmadığı, sosyal ilişkilerde ve çalışma hayatında zaman zaman ayrımcılığa maruz kaldıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyo-kültürel uyum, kimlik, ana dili, Türkçe, iki dillilik, Almanca, katılım.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUKLARIN TÜRKÇENİN ANA DİLİ OLARAK EDİNİMİ SÜRECİNE İLİŞKİN GÖZLEMLER

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa EMEK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
mustafaemek5@gmail.com

Özet

Ana dili insanın kendisini ifade ettiği, diğer insanlarla iletişim ve etkileşim kurduğu, dünyayı ve dünyadakileri tanıdığı ve anlamlandırdığı birinci dildir. Türkçenin ana dili olarak edinimi ise kişinin doğuştan getirdiği dilsel yetiyi kullanarak, ailesi ve yakın çevresinin etkisiyle Türkçeyi birinci dil olarak kazanmasını ifade eder. Bu süreç doğaldır ve herhangi bir eğitim ya da öğretim etkinliği gerektirmez. Ana dili edinimi süreci bebeklik ve erken çocukluk dönemlerini kapsadığından konuyla ilgili gözlem yapmak ve tespitlerde bulunmak zordur. Bu nedenle ilgili alan yazın incelendiğinde Türkçenin ana dili olarak edinimine ilişkin gözlem ve bulguları içeren çalışmaların yetersizliği ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı Türkçenin ana dili olarak edinimine ilişkin 10 hafta boyunca yüz yüze veya Youtube kanalları aracılığıyla çevrim içi olarak gözlemlenen, henüz örgün eğitim kurumlarına kayıt olmamış 20 çocuğa ait gözlem sonuçlarından hareketle konuyla ilgili çıkarımlarda bulunmaktır. Bu bağlamda bir devlet üniversitesinin Türkçe öğretmenliği lisans programında araştırmacı tarafından verilen seçmeli “Dil Edinimi” dersi kapsamında dersi alan Türkçe öğretmenliği 2. sınıfta okuyan 20 Türkçe öğretmeni adayına dersin ilk dört haftası boyunca dil edinimi ve Türkçenin ana dili olarak edinimine ilişkin teorik bilgi verilmiştir. Daha sonra çalışma kapsamındaki öğrencilerden dersle ilgili bir ek aktivite olarak henüz anaokuluna ya da herhangi bir eğitim kurumuna gitmeyen çocukları 10 hafta boyunca Türkçe edinimleriyle ilgili gözlemlmeleri ve bu gözlemlerini rapor haline getirmeleri istenmiştir. Ayrıca araştırmacı tarafından öğrencilerle konuyla ilgili görüşmeler yapılmıştır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması yöntemi kullanılarak tasarlanmıştır. Araştırmanın kapsamını 10 hafta boyunca gözlemlenen farklı niteliklerde 20 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında gözlem, doküman incelemesi ve görüşme tekniklerinden faydalanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda Türkçenin ana dili olarak edinim süreciyle ilgili birtakım bireysel dil gelişim özellikleri tespit edilmiştir. Ayrıca Türkçenin ana dili olarak edinim süreciyle ilgili çocuklarda görülen benzer ve farklı özellikler ortaya konulmuştur. Youtube’da içerik üreten çocuklar ile yüz yüze gözlemlenen çocuklar, erkek çocuklar ile kız çocuklar arasında Türkçenin ana dili olarak edinimine yönelik birtakım farkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Türkçenin ana dili olarak edinimi sürecinde çocukların benzer aşamalardan geçtiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ana dili edinimi, dijitalleşme ve dil edinimi, sosyal medya ve dil edinimi,

GÖÇÜN PSİKOLOJİK SAĞLIK ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Sait FIRTANA

Kahramanmaraş Sütçü
İmam Üniversitesi
aitfirtinaa@gmail.com

Özet

Göç, bireyi ve toplumu her zaman çok yönlü etkilemiş olan, insanlık tarihi kadar eski ve karmaşık bir olgudur. Yer değiştirme olarak da ifade edilen göç, daha çok psikoloji ve sosyoloji disiplinleri tarafından ele alınmıştır. Göçün psikolojik etkilerini, hiç şüphesiz göçü yaşayan ve göçmen olarak adlandırılan birey derinden hissetmektedir. Göçün zorunlu veya gönüllü oluşu, nereye göç edildiği, göç edilen yerde yaşanacak süre, göç ederken yaşanan duygular ve terk edilen yerde geride kalanlar, göç edilen yeni yere uyum süreçleri ve burada yaşananlar “göçmen olarak adlandırılan bireylerin” psikolojik sağlığı için oldukça önemlidir. Göç ile birlikte birey çok hassas bir dönem geçirebilir. Yaşayabileceği sosyal yalıtılmışlık nedeniyle doyurucu sosyal ilişkiler kuramayabilir ve yeni ortamın getirdiği olanakların farkına varamayabilir. Göç davranışının çeşitli yönleriyle incelendiği bu çalışmada sırasıyla; göçün çeşitli tanımlarına, türlerine ve özelliklerine, göçle ilgili değişik yaklaşımlara, göçmenlik yaşantısına, göçün psikolojik sağlık üzerindeki etkisine ve travma yaşayan göçmene nasıl bir psikolojik danışma hizmeti verilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Göç, göçmen, travma, travmaya müdahale, psikolojik destek, sosyal destek.

GÖÇÜN ÇOCUKLARDA PSİKOSOSYAL DAVRANIŞINI ETKİLEMESİNİN İNCELENMESİ

Sait FIRTANA

Kahramanmaraş Sütçü
İmam Üniversitesi
aitfirtinaa@gmail.com

Özet

Alanyazında sıkça belirtilen biçimiyle göç, köklü bir yer değiştirmedir. Bununla birlikte, göçün sadece olumsuz etkilerine odaklanmak ve bu etkilerin kaynağı olarak göçmen bireyin kendisini göstermek maalesef göç olgusunu basite indirgemektedir. Yol açabileceği psikolojik sorunlara rağmen göç aynı zamanda öncüllerine, birey için bir fırsatlar ortamı olma, olumlu etkiler oluşturma ve güçlendirme potansiyeli de taşımaktadır. Göçün bu olumlu nitelikteki çıktılarına dair sorular ve dolayısıyla kanıtlar araştırmalarda ihmal edilebilmektedir. Bu çalışma, çocukların dolaylı olarak ya da kendi yaşantıları içinde doğrudan deneyimledikleri göç olgusunun psikososyal etkilerini tarafsız ve gelişimsel bir bakış açısıyla ele almayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle göç türleri tanıtılmış, Türkiye’de göç olgusunun anlamı, motivasyonu, yönü, temel etkenleri belirtilmiştir. Göçün gelişen birey üzerindeki psikolojik ve fizyolojik nitelikli olumsuz etkilerine dair temel bazı kanıtların yanı sıra, göçmenin uyumunda olumlu sonuçlara odaklanan psikolojik sağlık çalışmaları da yer verilmiştir. Göçmen çocuğun başarısız uyumunun bir göstergesi olduğu iddia edilen fakat esasen zorlayıcı yaşam koşullarının çocuğu toplum dışına itmesinin bir sonucu olan suça ise özel bir bölüm ayrılmıştır. Sonuç olarak çocuklar için göç deneyimini, alternatif psikososyal çıktılarına yol açan bir biçimde ve daha geniş ekolojik bağlamda düşünmenin önemine dair somut bazı fikir ve önerilerin inşasına çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Göç, Çocuk, Uyum Süreci, Psikolojik Sağlık, Suça İtilme

SIRALAMA DÜZEYİNDEKİ ÇOK KATEGORİLİ VERİLERİN SINIFLAMALI TEPKİ MODELİNE GÖRE MODEL UYUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğretim Üyesi Ebru BALTA

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
ebrubalta2@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Arzu UÇAR

Hakkari Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Betül Gökçen DOĞAN

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Özet

21. yüzyılda toplumların yükselen eğitim talebi ile birlikte bireylerin eğitim ihtiyaçlarının ve hedeflere ulaşma düzeyinin belirlenmesinde ve eğitim politikalarına yön verilmesinde eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamalarının önemi giderek artmaktadır. Eğitimde ölçme ve değerlendirme çalışmalarında genellikle, öğrencilerin, doğrudan gözlenemeyen, yetenek, başarı, tutum, zeka, ilgi vb. gibi operasyonel olarak tanımlanmasında güçlük çekilen psikolojik özelliklerinin ortaya çıkarılması amaçlanır. Psikolojik yapılar ve özellikler doğrudan gözlenemeyip ancak dolaylı olarak bir ölçme aracı ile gözlenebilmektedirler. Eğitim ve psikolojide yaygın olarak kullanılan ölçme araçları; psikolojik yapıları anlamak, bireyleri tanımak, bireyler arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak, bireyleri yetenek düzeylerine göre sıralamak ve ayırmak gibi çeşitli amaçlar için geliştirilebilmektedir (Baykul, 2000). Bireyler için kişisel, sosyal ve politik öneme sahip olan kararların alınmasında önemli rol oynayan ölçme araçlarının nitelikli olması gerekmektedir. Bunun için, öncelikle, ölçme araçlarının nitelikli olması, bir başka ifadeyle ölçme araçlarının yeterli düzeyde güvenilir ve geçerli olduklarına dair kanıtların toplanmış olması gerekmektedir (Cizek ve Wollack, 2017). Ölçme araçları geliştirilirken, ölçme işleminin amacı, ölçme aracının kapsamı, ölçme işleminin uygulanacağı grup vb. durumlar göz önünde bulundurularak aracın geçerli ve güvenilir sonuçlar vermesinin sağlanması yanında, uygulanması ve puanlanmasının kullanışlı olması tercih edilir. Eğitimde ve psikolojide yapılan ölçmelerde çoktan seçmeli maddeler, objektif ve kolay puanlandıkları için sıklıkla tercih edilmektedir. Ölçme literatüründe, çoktan seçmeli maddeleri puanlamada sıklıkla binom modeline dayalı istatistik temeli olan Klasik Test Kuramı (KTK) çerçevesinde, her bir doğru yanıtı "1" puan verilmekte ve test puanı, bu puanların toplamından elde edilen iki kategorili (1,0) puanlama yöntemi kullanılmaktadır. Çoktan seçmeli maddelerden oluşan test, tek boyutlu ikili puanlanan maddeler için Madde Tepki Kuramı (MTK) modelleri kullanılarak da puanlanabilmektedir (DeMars, 2010; Birnbaum, 1968). Tek boyutlu ikili puanlanan maddeler için hem KTK çerçevesinde kullanılan yöntem hem de MTK çerçevesinde çoktan seçmeli test maddelerini modellemek için 1 Parametrelili Lojistik Model (1PLM), 2 Parametrelili Lojistik Model (2PLM) ve 3 Parametrelili Lojistik Model (3PLM), doğru cevabı seçmede başarısız olan bir yanıtlayıcının hangi çeldiriciyi seçtiğini dikkate almamaktadır (DeMars, 2010). İki kategorili puanlama modelinin sadece doğru cevap verip vermemeyi puanlamasından dolayı bireyin, madde kökünde yoklanandavranış hakkında yanlış, kısmi bilgi ya da hiç bilmeme durumlarını dikkate almaması, test maddeleri hakkında fazla bilgi vermemesi ve böylelikle madde geçerliğini yükseltmemesi ve cevaplayıcıların doğru cevabı şans ile tahminde bulunmalarını kontrol etmedeki zayıflığı gibi olumsuz yönleri ortadan kaldırmaya yönelik çok kategorilipuanlama algoritmaları geliştirilmiştir (Jaradat ve Tolleson, 1988; Hambleton ve van der Linden, 1996). Çok kategorili puanlama yöntemleri, kısmi bilgiyi ölçecek daha duyarlı ölçümler elde edilebilecek cevaplayıcı yargısına dayalı ve doğrudan cevaplama modellerinden oluşmaktadır (Frery, 1989). Doğrudan cevaplama modelleri kapsamında tek boyutlu çoklu puanlanan maddeler için, Kısmi Puan Modeli (Masters, 1982), Aşamalı Tepki Modeli (Samejima, 1969), Dereceleme Ölçeği Modeli (Andrich, 1978), Sınıflamalı Tepki Modeli (Bock, 1972), Genelleştirilmiş Kısmi Puanlama Modeli (Muraki, 1992) gibi MTK'ya dayalı farklı modeller kullanılmaktadır ve bu çok kategorili modeller sıralı ya da sıralı olmama durumuna göre farklılık göstermektedir (Ostini ve Nering, 2006). Bu araştırmanın amacı, tek boyutlu çoklu puanlanan maddeler için Madde Tepki Kuramı (MTK)

modellerinden Sınıflamalı Tepki Modeli (STM) ile ikili puanlanan verilerde kullanılan madde tepki modellerinden Rasch modeli uzantısı Kısmi Puan Modeli (KPM) ve iki parametrelili lojistik modeli uzantısı Genelleştirilmiş Kısmi Puan Modeli (GKPM)'nin, model-veri uyumu bağlamında karşılaştırılmasıdır. Araştırma, betimsel araştırma niteliğinde simülasyon çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, sıralama düzeyindeki çok kategorili MTK modellerinden KPM ve GKPM kullanılarak beş kategorili 100 örneklem büyüklüğü için 20 maddelik 50 ve 100 yineleme ile 300 veri seti oluşturulmuştur. STM ile KPM ve GKPM kullanılarak üretilen verilerin analizinde Akaike bilgi ölçütü (ABÖ) ve Bayesian bilgi ölçütü (BBÖ) model veri uyum katsayıları incelenmiştir. Veri üretiminde ve analizinde R yazılımı kullanılmıştır. R yazılımında veri üretimi ve veri analizi “*mirt*” paketi ile yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, değişimlenen veri yineleme koşulu altında, GKPM'ye göre üretilen verilerin KPM'ye göre üretilen verilere göre STM'ye göre daha iyi uyum sergilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sınıflamalı tepki modeli, genelleştirilmiş kısmi puan modeli, kısmi puan modeli, çok kategorili puanlanan maddeler

KRİZ DANIŞMASI VE KRİZE MÜDAHALE

Tuğçe Altunbaş ERDOĞAN

Yıldız Teknik Üniversitesi-PDR Doktora Öğrencisi

tugce_altunbas@hotmail.com

Hüseyin Berken BİNAY

Yıldız Teknik Üniversitesi-PDR Doktora Öğrencisi

Amaç

Bu çalışmanın amacı, kriz danışması ve krize müdahaleyi tarihçesini, kökenini, kriz sürecini, kriz türlerini, kriz tepkilerini, kriz kuramlarını, kriz danışmanlığını, kriz müdahale modellerini, krize müdahale ve psikolojik ilk yardımı, krize müdahale aşamalarını, kriz danışmanlarına yönelik eylem stratejilerini sonuçsal bir bağlam içerisinde karşılaştırmalı olarak açıklamaktır.

Yöntem

Bu araştırma, olguların derinlemesine ele alınıp açıklandığı tümevarımcı bir yaklaşımla, var olan bilgilerden yola çıkarak, zengin betimlemelere, karşılaştırmalı ve ilişkisel yorumlamalara, yeni ve farklı bakış açılarına ulaşıldığı, nitel veri toplama yöntemlerinden, belgesel tarama olarak açıklanan doküman analizine bağlı 39 kaynağın incelenmesine dayalı olarak yapılmıştır.

Bulgular

Kriz, köken olarak “karar verme/dönüm noktası” anlamına gelen yunanca bir kelime olan “krisis”ten, Çince’de tehlike ve fırsat anlamlarına gelmektedir. Günümüzde ise yaşanan durumların tanımlandığı ve bireylerin bu durumlara verdikleri psikolojik tepkilerle nitelendirilmektedir. Her insanın sorunları ve bu sorunların gittikçe artarak kriz durumuna dönüştüğü zamanlar bulunmaktadır. Krizlerin bir kısmı süreç içerisinde gelişmektedir. Günlük yaşamda karşılaşılan büyük küçük çeşitli zorluklar krize sebep olabilir veya öncekilerden nitelik ve nicelik olarak farklı bir yaşam olayı krizi tetikleyebilir.

Bireylerin, ailelerin, grupların ve hatta ulusların kriz durumunda tepkileri keskin, iniş çıkışlar gösteren bir eğri oluşturmaktadır. Burada krizin önce bir dezorganizasyon (duygu ve düşüncelerin dağılması) dönemine yol açtığı görülmektedir. Fakat bireyin krizle nasıl başa çıktığına bağlı olarak sonuçta birey öncekinden daha iyi bir işlevsellik düzeyine bile kavuşabilmektedir. Sonucun ne yönde olacağı bireyin bu dönemde ne tür bir yardım alacağına bağlı olarak değişmektedir. İyi uygulanan krize müdahale teknikleri bireyi en azından kriz öncesi işlevsellik düzeyine kavuşturmayı hatta daha iyiye götürmeyi hedeflemektedir.

Kriz türleri birçok araştırmacı tarafından tanımlanmıştır: Durumsal Krizler, Yaşamsal Krizler, Travmatik Yaşam Deneyimlerinden Kaynaklanan Krizler, Gelişimsel Krizler, Psikopatolojiyi Yansıtan Krizler, Psikiyatrik Aciller.

Herkes krizlerden bir şekilde etkilenmektedir. Fakat her birey farklı tepkiler verebilir. Krize yol açan yaşam olayının kişi tarafından ne derecede ve nasıl algılandığı da önemli bir durumdur. Bireylerin karşılaştıkları sorunları çözümleme ve başa çıkabilme becerileri birbirinden farklılık göstermektedir. Bu yüzden benzer yaşam olayları bireylerin tamamında kriz yaşantısını tetikleyebilir.

Kriz döneminde görülen ilk tepkiler fiziksel, davranışsal, duygusal ve zihinsel gibi farklı yollarla ifade edilmektedir.

Krize müdahale ve kısa süreli tedaviler, 1944 yılında kriz müdahalesinin öncülerinden olan Dr. Lindemann ve arkadaşları tarafından ortaya atılmıştır. 1943 yılında Boston’da 493 kişinin ölümüyle sonuçlanan Coconut Grove gece kulübünde çıkan yangından kurtulan, zarara uğrayan ve kaybı olan 101 kişiyle ve aileleriyle

yaptığı çalışmalar sonucunda kriz durumundaki insanlara yapılacak yardımın sistematik yolu geliştirilmiştir. Lindemann, kurbanların akrabaları tarafından yaşanan üzüntü tepkilerini incelemiş ve hayatta kalan aile üyelerine din adamlarının ve gönüllü bakıcıların müdahaleleriyle yardımcı olunabileceği sonucuna varmıştır.

Freud'un sonlu ve sınırlı psişik enerji varsayımı psikanalitik kuramın krize müdahaleye katkısı olarak belirtilmektedir. Bu kavram, bireysel baş etme mekanizmalarının yetersiz kaldığı durumlarda oluşan dengesizlik halini ve kişinin psikolojik enerjisinin tükenmesini ifade etmektedir. Kişilik bozukluğu ve diğer psikolojik bozukluklara sahip olan kişilerin de psişik enerjileri travma, kayıp, stresle baş etme gibi durumlara kullanıldığından kriz durumlarıyla baş edebilecek enerjileri kalmayabilir. Kişinin bilinçdışı düşüncelerine ve duygusal deneyimlerine ulaşılabilirse kişinin denge yoksunluğu anlaşılabilir. Erken çocukluktaki saplanmalar, neden bir olayın krize dönüştüğünü iyi ifade etmektedir. Danışman danışanın ego gücüne odaklanmalıdır. Varoluşçu yaklaşıma göre kaygı varoluşun normal bir parçasıdır. Kişisel sorumluluk, seçimler de krize müdahalede işlevsel kullanılabilir. Krize müdahalede kişinin krizi tetikleyen olaya ilişkin bilişleri, yüklediği anlam ve bakış açısı rol oynamaktadır. Danışanın işlevsel olmayan bilişlerini yeniden yapılandırmakla olmaktadır. Kriz odaklı bilişsel terapinin 5 aşaması bulunmaktadır. Terapötik iş birliği saplamak, krizin ciddiyetinin değerlendirilmesi, güçlü yön ve kaynakları gözden geçirmeye destek, danışanla olumlu bir eylem planı oluşturmaktır. İnsancıl kuramda danışanın kendi potansiyelini fark edeceği konusunda danışana güvenmek temel amaçtır. Psikolojik danışman empati, koşulsuz kabul, saygı ve saydamlık barındıran bir ilişki danışanın krizi atlatmasına yardımcı olmaktadır. Danışman danışanın kriz engelini aşıp büyüyebileceğine inanır. Krize müdahalede temel amaç, kontrol odağını dıştan içe doğru yönlendirmektir, böylece danışan kendini şekillendirebilmektedir.

Kriz içeriğinde tehlike, tehdit hem de fırsatları içermektedir. Hangisinin öne çıkacağını belirleyen şey ise krizin yönetilme şeklidir. Kriz danışmanlığı kısa dönemde hedefe yönelik yapılan ve kişinin kaynaklarının aktif hale gelmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu şekilde de stresin etkili bir şekilde yönetilmesi ve travma kompleks travma ya da farklı birçok ruhsal bozukluğa dönüşmesinde önleyici bir roldedir (Sözer, 1992). Yüksel-Şahin (2000)'e göre birey yaşamının bir döneminde alışılmamış, olağanüstü bir olayla ya da durumla karşılaşabilir. Karşılaşılan bu yeni duruma sağlıklı bir uyum yapılamadığı zaman duygusal kriz durumu ortaya çıkar. Bu anda yapılan psikolojik yardım ise kriz danışmasıdır. Kriz danışmasında bireysel, sosyal, çevresel her türlü kaynak kullanılarak kısa sürede çözüme ulaşmak hedeflenir.

Kriz danışmanlığının temel ilke ve süreçleri: Zaman, Kriz danışmanının davranışı, Değerlendirme.

Krize müdahale modelleri: Denge ve İntrapsişik Model (Equilibrium-İntrapsychic), Bilişsel Davranışçı Model, Psikososyal Değişim Modeli, Eklektik Model, Göz Hareketleriyle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR), Somatik Deneyimleme (Somatic Experiencing).

Yaşanan felaket olaylarından hemen sonra uygulanması gereken ilk ve acil psikososyal müdahale psikolojik ilk yardımdır. Kriz anında, önemli olan kişinin algısıdır. Bu algıya saygı göstermek önemlidir. PİY kısa sürelidir ve değişik kaynaklarca yapılabilir. PİY yaşanan felaketten hemen sonra günlerce ve haftalarca, her kültürden ve her yaş grubundan bireylere uygulanabilir. Amacı travmatik olayların yol açtığı ilk sıkıntıyı azaltarak, bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılamalarına, sosyal destekler ve ek yardım hizmetleri ile bağlantı kurmalarına ve kişinin uyuma yönelik başa çıkma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktır. Psikolojik ilk yardım, felaketi yaşayan ve ondan etkilenen bireylerin göstermiş oldukları reaksiyonları anlamaya odaklanır, felaketten etkilenen tüm bireylerin ciddi ruh sağlığı sorunlarını ve uzun süreli iyileşme güçlüklerini değerlendirmez.

Krize müdahale konusunda göz önünde bulundurulması gereken birçok farklı aşama modeli vardır. Bu modeller arasında bir değişkenlik vardır. Model öne süren uzmanlar hem kriz durumunu hem de müdahale edilen krizin türünü yansıtan farklı koşullar vurgulamaktadır.

Kriz danışmanın rolü göz önüne alındığında; Bireysel farklılıkların farkında olma, Kendinizi değerlendirme, Danışanın güvenliğini göz önünde bulundurma, Destek sunma, Sorunu açık bir şekilde tanımlama, Seçenekleri göz önünde bulundurma, Eylem aşamalarını planlama, Danışanın savunma gücünü kullanma, Destek kaynaklar kullanma, İletişim ağı geliştirme ve kullanma büyük önem taşımaktadır

Sonuç

Bu çalışmanın sonucunda kriz danışması ve krize müdahaleyi tarihçesini, kökenini, kriz sürecini, kriz türlerini, kriz tepkilerini, kriz kuramlarını, kriz danışmanlığını, kriz müdahale modellerini, krize müdahale ve psikolojik ilk yardımı, krize müdahale aşamalarını, kriz danışmanlarına yönelik eylem stratejilerini sonuçsal bir bağlam içerisinde karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Burada kriz danışmasının ve krize müdahalenin birçok farklı yaklaşımı ve kuramsal çerçevesinin olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan ve yapılacak yeni bilimsel çalışmalarla kriz danışmasının ve krize müdahalenin etkililiğinin artacağı öngörülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kriz, Kriz danışması, krize müdahale

BERLİN ANLAŞMASI'NDAN SONRA KAFKASYA'DAN ANADOLU'YA GÖÇLER VE KONYA'YA İSKÂN FAALİYETLERİ

Arş. Gör. Dr. Funda Arslan BİLGİN
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
funda.a.88@hotmail.com

Özet

Karadeniz'e egemen olmak isteyen Rusya, Osmanlı Devleti'ne 24 Nisan 1877 tarihinde savaş ilan etmiştir. 1877-78 yıllarında gerçekleşen bu Osmanlı-Rus Savaşı, Tuna ve Kafkas Cephesi olmak üzere iki cephede gerçekleşmiştir. Osmanlı Devleti 22 Ocak 1878 tarihinde barış teklifinde bulunmuştur. Gerçekleşen görüşmeler neticesinde 3 Mart 1878 tarihinde anlaşma imzalanmıştır. İngiltere ve Avusturya'nın itirazları ile Ayastefanos Anlaşması bir ön barış niteliğinde kalmış, Avrupa Devletleri'nin baskısı ile kongre toplanması ve anlaşma şartlarının yeniden belirlenmesi kararlaştırılmıştır. Berlin'de 13 Haziran-13 Temmuz 1878 tarihleri arasında Osmanlı Devleti, Rusya, Almanya, İngiltere, Fransa, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, İtalya, Yunanistan ve İran temsilcileri toplanmış ve 13 Temmuz 1878 tarihinde Berlin Anlaşması imzalanmıştır. Berlin Anlaşması ile Osmanlı Devleti 287.510 km² toprak kaybetmiştir. Rusya bu savaş ve sonrasında Kafkasya'da daha fazla ilerleme sağlayarak Kars'ı, Ardahan'ı ve Batum limanını almıştır. Böylelikle tüm Kafkas bölgesini ele geçirmiştir.

Daha önceleri küçük gruplar halinde devam eden göç hareketi 1877-78 Osmanlı-Rus savaşından sonra hareketlenmiştir. 1878-1880 yılları arasında Kafkasya'da Çerkezlerde büyük bir göç hareketi başlamış 1878 yılı sonlarına kadar İstanbul'a gelenlerin sayısı 50.000 kişiye ulaşmıştır. Kuzey Kafkasya'dan 500.000 göçmen gelmiş ve Anadolu'ya gelen Kafkasyalıların sayısı yaklaşık 1.000.000 kişiye ulaşmıştır. Bu göç hareketi Rusya'nın Kafkasya'nın Karadeniz kıyılarına Kazak göçmenleri yerleştirme projesi ile 1888 yılında tekrar yoğunlaşmış ve göçmenlerin Konya'ya da iskânları gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada Berlin Anlaşması ve sonraki süreçte Kafkasya'dan Anadolu'ya gerçekleşen göçler ve Konya bölgesinde yapılan iskân faaliyetleri arşiv belgeleri ışığında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Berlin Anlaşması, Göç, Konya

GÖÇÜN PSİKOLOJİK ETKİLERİ

Arş. Gör. Muhammed Ali AĞCA

Kilis 7 Aralık Üniversitesi
muhammedali.agca@kilis.edu.tr

Prof. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Nurten SARGIN

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Özet

Birey veya insan topluluklarının; ekonomik sebepler, savaş, siyasi değişimler, ailevi nedenler, doğal afetler gibi etkenlerle farklı bir ülkeye ya da aynı ülke içerisindeki bir başka yere taşınması durumuna göç ismi verilmektedir. Göçün her zaman önemli bir olgu olarak insanlığın gündeminde olduğu ve günümüzde daha da önem kazandığı bilinmektedir. Göçün hem göçmenlerin üzerinde hem de göç edilen bölgedeki diğer bireylerin üzerinde sosyolojik, ekonomik, demografik, kültürel, politik, hukuksal, eğitimsel ve sağlığa ilişkin birçok konuda önemli etkileri olmaktadır. Göçün etkileri arasında en önemlilerden birisi de göçün ruhsal etkileridir. Bu çerçevede yapılan çalışmada, göçün bireyler üzerindeki ruhsal etkilerine dair genel bir bakış açısı sunulması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında; göç ve göç türleri, uluslararası göç olgusu, güncel göç krizleri, göçün psikolojik etkileri, göçe dair psikolojik modeller, göçmenlerin ruh sağlığını tehdit eden çeşitli risk faktörleri incelenmiştir. Sonuç olarak alanyazın ışığında; göçmenlerin birçok ruhsal bozukluk ile karşı karşıya olduğu, özellikle ergen ve genç göçmenler ile kadın göçmenlerin ruhsal açıdan risk altında bulunduğu, göçmenlerin eğitim ve sağlık alanında zorluklar yaşayabildiği, hem göçmenlerin hem de yoğun olarak göç alan bölgedeki bulunan bireylerin çeşitli uyum zorlukları yaşayabildiği anlaşılmaktadır. Göçün bir krize dönüşmemesi ve göçmen veya göç alan bölgedeki diğer bireyler için yeni krizlere yol açmaması için; göçün multidisipliner olarak ele alınması, göç yönetimine dair kapsamlı ve uzun vadeli planların oluşturulması, yoğun göç alan bölgeler için bölgeye özgü çalışmaların yapılması, çocuk ve ergen göçmenlerin eğitime önem verilmesi, risk faktörlerinin göz önünde bulundurulması, tüm bu sürecin büyük bir titizlik ve hassasiyetle yönetilmesi gerektiği önerisinde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, göçün psikolojik etkileri.

KRİZ DANIŞMANLIĞI ÇERÇEVESİNDE KRİZ KAVRAMININ VE KRİZE MÜDAHALE MODELLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Muhammed Ali AĞCA

Kilis 7 Aralık Üniversitesi
muhammedali.agca@kilis.edu.tr

Prof. Dr. Nurten SARGIN

Necmettin Erbakan Üniversitesi
muhammedali.agca@kilis.edu.tr

Prof. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU,

Necmettin Erbakan Üniversitesi
muhammedali.agca@kilis.edu.tr

Özet

Kriz kavramı birçok farklı disiplinde, farklı anlamlarda kullanılabilmektedir. Kriz danışmanlığı açısından kriz; bireylerin ruhsal dengelerini sarsan, mantıklı ve hızlı kararlar alınmasını gerektiren, beklenmedik şekilde ortaya çıkan veya yaşamın belirli dönemlerinde görülebilen durum ya da yaşam olayları olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma kapsamında; sık karşılaşılan kriz durumları ve krize neden olan unsurlar, kriz sonrası karşılaşılan yaygın tepkiler, krizlerin sınıflandırılması, durumsal ve rastlantısal krizlerin aşamaları, gelişimsel krizlerin aşamaları, krize müdahalenin amaçları, kriz yönetiminin aşamaları, psikolojik ilk yardım, krize müdahalenin temel ilkeleri, krize müdahale eden uzmanlardan beklenen görevler ve bu uzmanların sahip olması istenilen özellikler ele alınmıştır. Buna ilave olarak krize müdahale modelleri arasından öne çıkan modeller olan ABC Modeli, Denge / İntrapşik Modeli, Bilişsel Davranışçı Modeli, EMDR Modeli, Psikososyal Değişim Modeli, Roberts'ın ACT, 7 Aşamalı Krize Müdahale Modeli ve Eklektik Modeli incelenmiştir. Sonuç olarak şiddete dair suçların, travmatik stresörlerin, ruhsal sorunların, doğal afetlerin, kazaların, gelişimsel ve geçişle ilgili stresörlerin krize neden olabildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca kriz sonrasında bireylerin duygusal, manevi, ilişkisel, bilişsel, davranışsal ve fizyolojik olarak çeşitli tepkiler gösterebildiği görülmektedir. Krize karşı duygusal, zihinsel, fiziksel ve davranışsal tepkilerinin yoğunluğunu azaltmasının, bireylerin krizden önceki işlevsellik düzeylerine dönmelerine yardımcı olunmasının ve geri çekilme, izolasyon, maddenin kötüye kullanımı gibi etkisiz başa çıkma yollarını ortadan kaldırmasının; krizle çalışan uzmanlar için önemli amaçlar olduğu ifade edilebilir. Buna ek olarak krize müdahalede her bir aşamanın oldukça önemli olduğu ancak yaşanabilecek olay veya durumların bir krize dönüşmemesi için özellikle önleme ve hazırlıklı olma aşamaları üzerinde titizlikle durulmasının faydalı olabileceği söylenebilir. Çeşitli psikoterapi kuramlarından hareketle, kriz danışmanlığına dair çok sayıda modelin oluşturulduğunu söylemek mümkündür. Her bir krize müdahale modelinin, krizin farklı aşama ya da aşamalarına ve krize dair farklı hususlara odaklandığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kriz durumunun kendine özgü niteliklerinin göz önünde bulundurulmasıyla hangi krize müdahale model veya modellerinin müdahalede ön planda olabileceği değişebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: kriz, kriz danışmanlığı, krize müdahale modelleri

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN TÜRK KÜLTÜR UNSURLARINA İLİŞKİN İLGI ALANLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Murat ATEŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
mates@erbakan.edu.tr

Öğr. Gör. Ahmet Tayfun ÖZTÜRK

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
ahmettayfunozturk63@gmail.com

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti, İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti, Gazi Türkçe Öğretim Seti ve Hitit Türkçe Öğretim Seti gibi kaynaklar kullanılmaktadır. Bu kaynaklarda Türk kültürüne ilişkin unsurların yer aldığı metinler bulunmaktadır. Öğretim setlerinde kullanılan metinler hazırlanırken Türkçe öğrenmesi hedeflenen öğrencilerin Türk kültür unsurlarına ilişkin ilgi alanları göz önünde bulundurulmadığı için dil öğretimi sürecinde öğrencilerin öğretim sürecinde sıkılmasına yol açan durumlar oluşabilmektedir. Bu durum da yabancı dil öğretiminde istenmeyen ve öğretim sürecini sekteye uğratan bir unsurdur. Bu olumsuzluğun önüne geçebilmek için metinler hazırlanırken veya seçilirken öğretim sürecinin önemli bir paydaşı olan öğrencilerin de düşünceleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türk kültür unsurlarına ilişkin ilgi alanlarını incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formları verilmiş, formlar aracılığıyla öğrencilerin düşüncelerine başvurularak Türk kültür unsurlarına ilişkin ilgi alanları belirlenmeye çalışılmıştır. Formda öğrencilere Türk kültürüyle ilgili merak ettikleri unsurlar, Türk kültür unsurlarına ilişkin ilgi alanları, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarında en çok hangi konudaki metinlerden hoşlandıkları ve en çok hangi konudaki metinleri işlerken sıkıldıkları, dillerini öğrenmek isteyen birine kendi dillerini öğretirken kültürlerine ilişkin hangi unsurları ön plana çıkarmayı düşündükleri sorulmuştur. Bununla birlikte araştırmacılar tarafından Kişisel Bilgi Formu oluşturulmuş ve öğrencilere uygulanmıştır. Elde edilen nitel veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu çalışmanın alana, alanda çalışan öğretim elemanlarına ve Türkçe öğretim seti yazarlarına katkı sağlaması düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, kültür aktarımı, kültürlerarasılık, yabancı dil olarak Türkçe.

THE ROLE OF MENTOR TEACHERS DURING PRACTICUM EXPERIENCE OF PRESERVICE ELT TEACHERS

Dr. Ertan ALTINSOY

Lecturer, School of Foreign Languages, Aksaray University
ertanaltinsoy@gmail.com

Dr. Serkan BOYRAZ

Lecturer, School of Foreign Languages, Aksaray University

Abstract

The practicum experience is intended to enable pre-service teachers to be better prepared for the teaching profession and gain the competence to use the knowledge, skills, attitudes, and behaviors related to the general culture, special field education and teaching profession they have gained during their education in a real education-teaching environment. However, its efficiency has always been questioned by experts. The aim of this study is to reveal how the mentor teachers that holds a key responsibility in the practicum experience effect pre-service teachers' professional development. The study employed qualitative research methodology and case study design. The data was collected from 4 pre-service ELT teachers studying at Faculty of Education at Aksaray University during the spring term of 2020-2021 academic year. The triangulation of the data was provided by collecting it through 3 different tools, namely weekly reflective journals for 10 weeks, pre- and post- semi-structured interview form and classroom observations and qualitative data was analyzed in collaborative qualitative coding method by two researchers. Findings indicate that mentor teachers had a very limited effect in pre-service ELT teachers' professional development and participants mostly had negative perceptions towards mentors as they identified the way the mentor taught "outdated" and "overdependent on the coursebook". The overuse of mother-tongue in the foreign language classroom was also noted by the participants. According to pre-service ELT teachers, on the other hand, the mentor set a good example in establishing and maintaining relationship with the students. The results indicate the need of an in-service training for mentor teachers to keep their teaching up-to-date and close the gap between the theory of teaching given at education faculties and application at schools.

Keywords: pre-service teachers, mentor teachers, practicum experience, qualitative design, case study

ELİMİNASYON BOZUKLUKLARININ ÇOCUK VE ERGENLERDE GÖÇ OLGUSU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uzman Ahmet Fatih TUNÇAY

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp Ve Adli Bilimler Enstitüsü- Sosyal Bilimler Anabilim Dalı- Doktora
fatih.tuncay5@hotmail.com

Özet

DSM-5 eliminasyon bozukluklarını; Enürezis, Enkoprezis, Tanımlanmamış Dışa Atım Bozukluğu, Tanımlanmış Dışa Atım Bozukluğu olmak üzere 4 kategoriye ayırmıştır. Enürezis ICD-10 tanı ölçütlerine göre 4 yaşından büyük çocuklarda bir ay boyunca en az bir gece yatağını ıslatma olarak tanımlanır. DSM-5 ise tanı konulabilmesi için 5 yaşı ve bu davranışın 3 ay süre ile yinelenmesini işaret etmektedir. Tanımlarda farklı yaş gelişimlerine ve idrar kaçırma sürelerine işaret edilmekte ise de özünde enürezis sözcüğü mesane kontrolünün kazanılması gereken yaşlarda idrar kaçırmayı tanımlamak için kullanılmaktadır. Enkoprezis DSM-5'e göre uygun olmayan yerlere istemli ya da istemsiz olarak yineleyici bir biçimde dışkı kaçırmaları olarak tanımlanmaktadır. Tanı konulabilmesi için kronolojik yaşın en az 4 olması ve en az 3 ay içinde, her ay en az bir kez böyle bir olay yaşanmasını işaret etmektedir. Tanımlanmış diğer bir dışa atım bozukluğu DSM 5 de şu şekilde tanımlanmıştır; Klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olan, dışa atım bozukluğunun belirti özelliklerinin baskın olduğu, ancak bunların dışa atım bozukluğu tanı kümesindeki herhangi birinin tanısı için tanı ölçütlerini tam karşılamadığı durumlarda bu kategori kullanılır. Dışa atım bozukluklarından herhangi özgül biri için tanı ölçütlerini karşılamamanın özel nedeni klinisyenlerce tartışılmak istendiğinde tanımlanmış diğer bir dışa atım bozukluğu kullanılır. Tanımlanmamış diğer bir dışa atım bozukluğu DSM-5 tarafından şu şekilde tanımlanmıştır; Klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olan, dışa atım bozukluğunun belirti özelliklerinin baskın olduğu, ancak bunların dışa atım bozukluğu tanı kümesindeki herhangi birinin tanısı için tanı ölçütlerini tam karşılamadığı durumlarda ve daha özgül bir tanı koymak için yeterlilik bilgisi olmadığı durumlarda kullanılır(Örn: Acil servis koşullarında).

Her ne kadar DSM ve ICD tanı kriterleri eliminasyon bozuklukları konusunda belirli kriterler belirlemiş ve bu kriterler bazında hastalığı tanımlamış ise de bu kriterlerin belirlenmesi sürecinde genel olarak olağan yaşam deneyimleri içerisinde karşılaşılan sorun alanları baz alınarak oluşturulmuş olan bu kategorilerin özellikle 2. Dünya savaşından bu yana insanlığın gördüğü en büyük yıkım olan Suriye iç savaşı ve Ukrayna Rusya savaşı gibi büyük felaketlerden etkilenen çocuk ve ergenler üzerindeki yansımalarını değerlendirmek hem etiyolojik faktörlerde olağan yaşam deneyimlerinin dışına çıkılması yönüyle hem de buna bağlı olarak sıklığın değişebileceği öngörüsü yönüyle önem arz etmektedir. Günümüzde Hatay, Şanlıurfa, Kilis ve Gaziantep gibi sınıra yakın bölgeler başta olmak üzere en fazla Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ülkemizde Suriyeli sığınmacıların %44'ü çocuk ve gençlerden oluşmaktadır. Yapılan çalışmalar eliminasyon bozukluklarının yaşla birlikte görülme sıklığında belirgin bir düşüşe sebebiyet verdiğini ancak yaş küçüldükçe oranının arttığını belirtmektedir. Ülkemizdeki mülteci ve sığınmacıların büyük bir oranda çocuk ve gençlerden oluşması bu konunun daha önemli bir yere konumlanmasını gerektirmektedir. Hem Türkiye'de hem de diğer ülkelerde yapılan çalışmalarda mülteci ve sığınmacı çocuk ve ergenlerin ruh sağlığı açısından ciddi riskler taşıdığı belirtilmektedir. Eliminasyon bozukluklarının etiyolojisine bakacak olursak uykudan uyanma sorunları, artmış gece idrar miktarı, küçük mesane kapasitesi, işeme disfonksiyonu, idrar yolu enfeksiyonu, uyku apnesi, dışkının dışa atımı sırasında anal sfinkterde gevşeyememe, dışkının dışa atımı harici zamanlarda yetersiz sfinkter basıncı, erken veya geç başlayan yanlış tuvalet eğitimi, kardeş doğumu, ailenin yetersiz bakımı, psikolojik dayanıklılık eşiği üzerindeki stresör faktörler gibi hem idiyopatik hem organik hem de psikiyatrik ve psikolojik faktörler rol oynamaktadır. Farklı disiplinlerin çalışma alanlarına giren ve ortak çalışma gerektiren etiyolojik faktörler belirlenmiş ise de bu çalışmada psikolojik ve psikiyatrik faktörler üzerinde durulacaktır.. Eliminasyon bozukluklarının toplumda görülme sıklığına bakıldığında İtalya'da enürezis prevalansı %3,8 olarak bildirilmiştir. Hollanda'da enürezis prevalansı %6 olarak

bildirilmiştir. Ülkemizde yapılan araştırmalarda da bu oran %11,5 olarak saptanmıştır. Literatürde eliminasyon bozuklukları üzerindeki risk faktörleri; düşük sosyoekonomik düzey, çok kardeşe sahip olmak, ailenin eğitim durumunun düşük olması, anne baba arasındaki ilişki problemleri, anne veya babada yahut her ikisinde psikiyatrik tanı bulunması, kalabalık aile yapısı bildirilmiştir.

Gerek travmatik yaşantılar gerek ise mülteci ve sığınmacı durumunun yaşamı idame ettirmedeki gerekliliklerinden olan komün yaşam sistemi gereği bu risk faktörlerinin göç olgularında daha yaygın görülen durumlar olduğu değerlendirildiğinden göç olgularında eliminasyon bozukluklarının daha yaygın bir oranda karşılaşılabileceği değerlendirilmiştir. Bu hususta literatürde çok az çalışma olduğu görülmüştür. İstanbul'daki mülteci çocuklar ile yürütülmüş bir çalışmada mülteci çocuklarda enürezis vakalarının %17,1 olduğu ortaya konmuştur. Bu çalışma eliminasyon bozukluklarının göç olgularındaki sıklığına ve etiyolojisine dair yapılmış çalışmalar ışığında bu orandaki değişimin sebeplerini ortaya koymayı ve bu alanda az sayıda çalışma olması sebebiyle bu göç olgularında eliminasyon bozukluklarına dikkat çekmeyi ayrıca davranışsal tedavi yöntemlerinin incelemesini yaparak bu konuda yapılabilecekler ve ruh sağlığı uzmanına erişimin kısıtlı olduğu durumlarda çözüm önerileri üretmeyi amaçlamaktadır. Çalışma literatürde eliminasyon bozukluklarının göç olgularında incelemesini yürüten az sayıdaki çalışmalardan biri olması yönüyle önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enürezis, Enkoprezis, Davranışsal yaklaşım, Sığınmacı, Mülteci.

YAPAY ZEKA TEKNOLOJİLERİNİN ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞI ALANINDA KULLANIMI: RİSK FAYDA AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uzman Ahmet Fatih TUNÇAY

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp Ve Adli Bilimler Enstitüsü- Sosyal Bilimler Anabilim Dalı- Doktora
fatih.tuncay5@hotmail.com

Özet

Yapay zekâ, akıllı makinelerin incelenmesi ve tasarımı ile ilgili bilim alanıdır. Amacı zekâ gerektiren; muhakeme, problem çözme, plan yapma, öğrenme gibi görevleri yapabilen makine yahut yazılımlar üretmektir. Yapay zekâ terimi ilk defa 1956 yılında Dartmouth Konferansı'nda kullanılmıştır ve bu tarih itibarıyla lineer bir gelişme kat etmiş ve hayatımızın içine de aynı ivme ile dahil olmuştur. Pek çok günlük iş artık yapay zekâ teknolojisi içermektedir örneğin; akıllı mobil cihazların yardımcı asistan uygulamaları, web tarayıcıları, hava durumu tahminleri, uçak yönlendirme sistemleri ve daha pek çok günlük işlevlerde yapay zekâ teknolojilerinden doğrudan veya dolaylı olarak yararlanılmaktadır. Öyle ki yapay zekâ teknolojisi iletişim, ulaşım, güvenlik, eğitim, tıp ve daha birçok alanda hızla kullanım alanını genişletmektedir. İnsan ruh sağlığının tahmin, teşhis ve tedavi süreçlerinde de artık yapay zekâ ve yapay zekâ ile donatılmış robotik cihazlar kullanılmaktadır. Bu inanılmaz hızlı gelişme ve genişleme karşısında aynı oranda uyum davranışı göstermek oldukça zorlayıcı olabilmektedir. Hatta öyle ki yapay zekâ kullanımındaki bu hızlı ilerleyiş neredeyse üzerimizde bir g kuvveti etkisi oluşturmaktadır. Bunun sonucu olarak bazı sorun alanlarının oluşması da yine pek tabi kaçınılmaz gözükmektedir. Yeterli zemin etüdü yapılmadan inşa edilmiş bir binanın yıkılma olasılığının yüksek olması gibi ruh sağlığı alanında da ruh sağlığı profesyonellerinin mutabık kaldığı, araştırmalar ile test edilmiş, standardize yöntemler belirlenmeden ve etik ilkeler açıklığa kavuşturulmadan yapay zekanın bu alandaki kullanımlarının bazı yıkıcı sonuçlarını öngörmek kehanet gerektirmeyen bir öngörüden ibarettir. Ancak yadsınmaz bir gerçek olarak yapay zekâ teknolojisi diğer pek çok alanda hayatı kolaylaştırdığı gibi ruh sağlığı alanında da oldukça kullanışlı ve kolaylaştırıcı bir işlev görmektedir. Bu kullanımın ortaya çıkmasında bazı temel gerekliliklerin büyük etkisi olduğunu da belirtmek gerekir.

Akıl sağlığı bozukluklarının yüksek prevalansı ve bu hastalıkların insanların günlük yaşamlarına, sosyal ilişkilerine ve topluma olan olumsuz yansımaları, az gelişmiş ülkelerde ruh sağlığını yeterli kaynağın ayrılmaması veya ayrılamaması ile birlikte yeterli ruh sağlığı profesyonelinin bulunmaması, gelişmiş ülkelerde ise yeterli ekonomik kaynak ayrılmış olsa dahi ruh sağlığı uzmanlarının yoğun talebi karşılamakta zorlanması, ayrıca, gelişmiş ülkelerde bile ruh sağlığı uzmanına ulaşım mesafesinin uzaklığı, sosyal olarak dezavantajlı grupta olma veya diğer faktörlerden kaynaklı destek alamayan insanlar gibi ruh sağlığı hizmetlerinden yararlanamayan nüfuslar olduğu bilinmektedir. Ayrıca insanlar ruh sağlığı alanında destek almaları halinde damgalanma korkusu yaşamaktadırlar. Bütün bunlara ek olarak son zamanlarda dünya üzerinde yaşanan savaşlardan kaynaklı göç eden nüfusun yaşamış olduğu travmalara bağlı klinik yahut subklinik psikolojik rahatsızlıklara hızlı şekilde yardımcı olabilecek yeterli ruh sağlığı uzmanını bulunmamaktadır. Yapay zekâ teknolojisinin ise zaman ve mekândan bağımsız şekilde yorulmadan ruh sağlığı alanında teşhis ve tedavi aşamalarında kullanılabilme kapasitesi teknolojinin bu alandaki kullanımını kaçınılmaz bir noktaya doğru ilerletmektedir. Özellikle çocuk ve ergen ruh sağlığı konusunda hem Türkiye'de hem de dünya üzerinde talebi karşılayacak yeterli ruh sağlığı profesyoneli bulunmamaktadır. Ayrıca çocuk ve ergen ruh sağlığında erken teşhis ve tedavinin doğru şekilde ve uygun zaman diliminde verilememesi halinde ilerleyen yıllarda daha farklı ve yoğun psikopatolojiler ile karşılaşılmasına zemin hazırlamaktadır. Oysa literatürde yapay zekâ teknolojisinin çocuk ve ergen ruh sağlığı alanında intihar meyli, psikoz gelişme ihtimali, siber zorbalık, otizm, duygudurum ve anksiyete bozuklukları ile yıkıcı davranışları olan çocukların tanı ve tedavisine dair yapılmış çalışmalar umut verici durumdadır. Bu açıdan çalışmada yapay zekanın çocuk ve ergen ruh sağlığı üzerindeki rolü literatür ışığında tartışılacak olup bu husustaki etik çekinceler ile yürütülen çalışmalarda gelinecek nokta belirlenmeye çalışılacak olup yapay zekanın çocuk ve ergen ruh sağlığı alanında kullanımına karşı geliştirilmiş olan iki kutuplu bakış açısına alternatif çözüm önerileri sunulması

amaçlanmaktadır. Bu çalışma yapay zekanın çocuk ve ergen ruh sağlığı alanındaki uygulama alanları bu uygulamaların hangi aşamada olduğu ve kullanımın riskli ve faydalı yönlerini belirlenmesi ile alternatif çözüm önerileri getirmeye çalışması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler; Psikopatoloji, Tanı Teşhis, Tedavi, Ruh sağlığında etik.

TATAR ÇÖLÜ ROMANININ GESTALT TERAPİ’NİN TEMEL KAVRAMLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araş. Gör. Asude Sena MUĞLU

Kırşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı
asudemuglu123@gmail.com

Özet

Bu çalışmada Dino Buzatti’nin “Tatar Çölü” romanı Gestalt Terapi bağlamının temel kavramları açısından değerlendirilmiştir. Araştırma betimsel bir çalışma olup, yöntem olarak doküman analizi kullanılmıştır. Bu bağlamda Gestalt Terapi ile ilgili kuramsal açıklamalara yer verilmiş, romanın kahramanı olan Giovanni Drago’nun yaşam döngüsü Gestalt Terapi kavramlarından psikolojik sorunların düzeyleri modeli, temas engelleri, bitirilmemiş işler ve direnç ile açıklanmıştır. Gestalt Terapi’de belirlenmiş olan nevroz düzeylerinden kördüğüm ve ölü düzey kahramanın statik durumunu açıklamak için kullanılmıştır. Kahramanın alışkanlıklarını ve hayatını değiştirmek istediği halde hayatını bekleyerek geçirmesi terapideki direnç kavramıyla ilişkilendirilmiştir. Direncin açıklanmasında kahramanın sabit alışkanlıklarının rolü vurgulanmış, ayrıca bunun temas sınırının katılaşmasına örnek olduğu düşünülmüştür. Drago’nun temas ve geri çekilme ritminin bozulması, büyüme ve değişimini engelleyen temas engelleri terapi bağlamında açıklanmıştır. Bireyin yaşamında teması engelleyen dirençlerin ve ihtiyaç döngüsünün önemli olabileceği vurgulanmıştır. Sonuç olarak bu çalışmada kahramanın yaşadığı çatışma Gestalt bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Çalışmanın Gestalt Terapi kavramlarının somutlaştırılarak daha iyi anlaşılması konusunda psikoloji alanındaki öğrencilerin eğitimlerine ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Buna ek olarak terapistlere, Tatar Çölü romanındaki metaforların, nevroz düzeylerinden kördüğümve ölü düzeydeki danışanlarla çalışılırken ilişkisiz görünen yaşantılar arasında bağlantı kurulmasına olanak sağlanabileceği önerilmiştir. Romanda kullanılan metaforların danışanların kendi büyüme ve gelişmelerini engelleyen alışkanlık ve dirençlerinin anlaşılmasına yardımcı olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Gestalt Terapi, Tatar Çölü, temas engelleri, direnç

FROM THE POINTS OF VIEW OF FOREIGN STUDENTS STUDYING IN TÜRKİYE

Fatih YILMAZ

Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen
yilmazoglu@gmail.com

Abstract

Migration is a sociological event that has significant effects on human and social lives. Since the existence of mankind, people have been migrating for various reasons. Factors leading individuals to leave their homeland may be wars or natural disasters, as well as education, health, commercial or touristic activities, entertainment, religious rituals, business opportunities and so on. Migrants bring along some problems and opportunities to the countries they migrate to, no matter what the reasons are. Moreover, migration has some pros and cons for the individuals, too. While some of the negative effects of migration on the individual can be economic, social or cultural adaptation problems, some of the positive outcomes can be listed as establishing new friendships and meeting different cultures and so on. On the other hand, migration has positive and negative consequences for the country of immigration as well. Some of these problems can be cultural adaptation problems, changes in the demographic structure of the country or disruption of public functioning (health, education, security, social services, etc.). However, the picture is not always pessimistic. There are also some opportunities migrants bring along, too. For instance, increases in cultural wealth, capital inflow, workforce opportunities, and the establishment of commercial, political and cultural bridges can be listed as some of the opportunities that immigrants bring to the country. In this research, which was designed in the qualitative research design, opinions of students studying at higher education institutions in Türkiye about our country have been studied. The research data have been collected, by means of Google forms created in the form of semi-structured interviews, from 41 students who are from various countries. Analyzing the qualitative data through the content analysis, 15 categories on 2 themes have been created. It is expected that the results of the research will draw a small portrait of our country from the points of view of foreign students.

Keywords: Migration and Its Outcomes, Foreign Students, Higher Education Students

YETİŞKİN SURIYELİ GÖÇMENLERDE ALGILANAN TÜRKÇE KULLANIMI YETKİNLİĞİ, ALGILANAN SOSYAL DESTEK, YALNIZLIK TERCİHİ VE ÖZ ŞEFKAT ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Haydeh FARAJİ

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü,
İstanbul-TÜRKİYE,

haydehfaraji@aydin.edu.tr

Songül OĞUR

Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Bilim Dalı,
İstanbul-TÜRKİYE, songulogur@stu.aydin.edu.tr.

Özet

Göç, travmatik etki yaratabilecek pek çok değişimi beraberinde getiren bir olgudur. Göçmenlerin sıkça karşılaştıkları olumsuz yaşam deneyimleri arasında; yardıma ihtiyaç duyduğunda desteksiz kalma, dışlanma ve ayrımcılığa uğrama, kültür şoku, işsizlik, aile üyelerinden uzak kalma ve yalnız hissetme yer almakta olup göçmenlerin karşılaştıkları olumsuzluklar özellikle göç edilen ülkenin dilini kullanımda yetersizliğin olması durumunda daha da derinleşmektedir (Derin, 2020). Yardıma ihtiyaç duyulan bir anda etraftaki ötekiler tarafından desteklenip desteklenmiyor olmaya dair algıları içeren, algılanan sosyal destek göç gibi travmatik deneyimlere başarılı adaptasyonun sağlanmasında önemli bir unsurdur (Duman, 2019: 180). Yalnızlık, tek başınalık ve kimsesizlik duyguları ve/veya sahip olunan kişilerarası ilişkilerden memnuniyetsizlik ile belirli hüznün ve kaygı duygularını barındıran bir süreçtir. Geçmiş dönem yalnızlık yaşantıları sosyal kaygı bozukluğunun gelişimine zemin oluşturabilmekte ve bireyleri “yalnızlığı tercih eder” hale getirebilmektedir (Lim ve ark., 2016). Öz-şefkati, bireyin başarısız ya da yetersiz olduğunu düşündüğü durumlar ile acı ve ıstırap içinde olduğunda, duygularının farkında olarak bunları kabul etmesi, kendine karşı sevecen ve nazik olması olarak tanımlanmaktadır (Neff, 2003). Suriye’li göçmenlerin, Türkçenin cümle yapısının kendi anadillerinden farklı olması nedeniyle bazı kelimelerin anlamını ve eklerin görevlerini bilmeme ve kalıplaşmış ifadelerin anlamını bilmeme ve hızlı konuşulduğunda anlayamama gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmektedir (Kerim ve ark., 2018; Sur ve Çalışkan, 2021). Bu doğrultuda mevcut çalışmanın amacı Suriyeli göçmenlerde, Türkçe kullanma becerisi, algılanan sosyal destek, yalnızlık tercihi ve öz şefkat arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Türkçe öğrenirken bir takım sorunlarla karşılaştıkları bilinen Suriyeli göçmenlerin özellikle de algıladıkları Türkçe kullanımı yetkinlikleri azaldıkça algıladıkları sosyal desteğin de azalması, algılanan sosyal destek azaldığında yalnızlığı tercih etme eğiliminin artması ve bu olumsuz sürecin öz şefkate de azalma ile sonuçlanması beklenmektedir. Çalışmaya 18-45 yaşları arasında 105 Suriyeli göçmen gönüllü olarak katılmıştır. Çalışma kapsamında araştırmacılar tarafından oluşturulansosyo-demografik veri formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Yalnızlık Ölçeği’nin Yalnızlık Tercihi alt ölçeği, Öz Şefkat Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25 programı aracılığı ile sayısal verilere dönüştürülmüş olup verilerin analizinde Pearson Korelasyon Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi ve Bağımsız Örneklem T-Testinden yararlanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre Suriyeli göçmenlerin algılanan Türkçe kullanım becerileri azaldıkça algıladıkların sosyal desteğin ve öz şefkatlerinin azaldığı, yalnızlık tercihlerinin ise arttığı görülmüştür. Çalışma sonuçları zorlu yaşamkoşullarını beraberinde getiren göç olgusunda dil becerisinin bireylerin genel yaşamları ve özellikle de ruh sağlıkları üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymaktadır.

ÇOCUK EDEBİYATINDA GÖÇ OLGUSU ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Hülya YAZICI

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
alimesahin1998@gmail.com

Alime Canan ŞAHİN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrenci
alimesahin1998@gmail.com

Problem Durumu: İnsanların yaşadıkları yerlerden kültürel, siyasal, sosyal, ekonomik ve benzeri nedenlerle başka bir yere doğru hareket etmelerine göç denir. Geçmiş yıllardan günümüze kadar tarihin farklı safhasında insanların savaş, açlık, hastalık, iklim gibi siyasi, sosyal ve ekonomik nedenlerle gerek bireysel gerekse de toplu olarak bir alandan başka bir alana göç ettikleri görülmüştür. Günümüzde çıkan savaş nedeniyle Suriye ve Ukrayna’da oluşan çatışmalar ortamları insanların bu bölgelerden kitlesel halde göçlerine neden olmuştur. Bu göçler de yerel işsizlikte artışa, istihdam biçiminde farklılaşmaya ve toplumsal yapıda değişime neden olmaktadır. Bunların yanında yeni bir ortama ve yeni ilişkiler ağı içerisine giren bireyler, kültürel çatışma ile karşı karşıya kalabilmekte bu durum ise bir süre sonra toplumsal çatışmaya neden olmaktadır. Göç sonrasında olaya maruz kalan her iki taraf için de bir uyum süreci söz konusudur. Çocuklar, her iki taraf için de yaşanan göç olgusundan psikolojik, sosyal ve fiziksel açılardan olumsuz yönde etkilenen kimselerdir. Bu olumsuzlukları en aza indirmenin ve uyum süreçlerinin sağlıklı sonuçlar vermesine yardımcı olabilecek en uygun yol eğitim, bu eğitim esnasında öğretmen ve ebeveynlerin ise yararlanabileceği kaynaklardan biri nitelikli çocuk kitaplarıdır. Göç eden kişilerin yolculuk deneyimlerinin aktarılması, çocuk kitaplarını okuyan yerel halkın içindeki çocukların empati kurabilmesini kolaylaştırıcı bir unsur olarak toplumsal bütünleşme açısından farkındalık oluşturabilecek bir unsur olarak görülmektedir. Göç sonrası yaşanması muhtemel sorunların incelenmesi ise, kitaplarda aktarıldığı şekliyle toplumsal ayrışmayı körükleyen bir biçimde aktarılması ya da toplumsal bütünleşmeyi destekleyici bir biçimde aktarılmasının tespiti için önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çocuk kitaplarında, toplumsal olgu, fenomen ya da sorunların yer alması, özellikle çocukların hem kendi haklarını (yaşanmış ya da yaşanması muhtemel durumlarla) öğrenmesi hem de dezavantajlı grupların çocuklar tarafından tanınması açısından son derece önemli bir alanı kapsamaktadır. Yetişkin bir birey olduklarında, bu olguları öğrenme biçimleri, toplumun tamamını etkileyebilecek kadar büyük bir sosyal etkiye sahip olabilmektedir. Bu bağlamda göç olgusunu çocuk gerçekliğine uygun şekilde hedef kitleye sunabilen, toplumsal ve evrensel değerlere duyarlı, çocuklara haklarını ve sorumluluklarını duyumsatacak karakterler ve olaylarla çevrili eserlere gereksinim vardır. Bu çalışmada, ülkemizde ve dünyada binlerce baskı yapmış kitaplardan Güzin Öztürk’ün ‘Kuş Olsam Evime Uçsam’, Gülsevin Kırıl’ın ‘Umut Sokağı Çocukları’, Müge İplikçi’nin ‘Kömür Karası Çocuk’, Gerard Van Gemerd’in ‘Nefes Almadan’, Onjali Q. Rauf’un ‘Arka Sıradaki Çocuk’ adlı kitapları göç ve göçmelik olgusu bağlamında incelenecektir. Çalışmanın amacı adı geçen kitapların, göç öncesi yaşam, göç esnası ve göç edilen yerde yaşanan çeşitli sorunların nasıl yansıtıldığını ortaya koymaktır. **Yöntem:** Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi yoluyla elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. İlgili verilerin betimsel olarak çözümlenmesinin nedeni, göçmenlik konusunun bütüncül olarak incelenmiş olmasıdır. Betimsel analiz başlıca dört ana basamaktan oluşur. Bu basamaklar sırasıyla analiz için gereken bir çerçevenin oluşturulması, daha önce kurulmuş bu çerçeveye göre verilerin işlenmesi, elde edilen bulguların tanımlanması ve son olarak da bu bulguların yorumlanmasıdır (Kerpiç,2011, s.25).

Çalışma Materyalleri: Araştırmanın çalışma materyallerini konu bağlamında iletiler barındıran Güzin Öztürk’ün ‘Kuş Olsam Evime Uçsam’, Gülsevin Kırıl’ın ‘Umut Sokağı Çocukları’, Müge İplikçi’nin ‘Kömür

Karası Çocuk', Gerard Van Gemerd'in 'Nefes Almadan', Onjali Q. Rauf'un 'Arka Sıradaki Çocuk' adlı kitapları oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında 5 kitap incelenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analiz Edilmesi: Araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgulara ilişkin bilgi içeren yazılı araç gereçlerin çözümlenmesini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Belirlenen kitaplardan doküman incelemesiyle elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik çözümlemesinin kullanılması tercih edilmiştir. İçerik çözümlemesi yazılı ve sözlü materyallerin dizgesel bir çözümlemesidir. İnsanların söylediklerinin ve yazdıklarının kodlanarak nicelleştirilmesidir. Amacı ise sözel bilgiyi nicel verilere dönüştürmektir (Yıldırım ve Şimşek 2005: 227). İçerik çözümlemesi, açık ve gizli içerik hakkında çıkarımlar yaparak toplumsal gerçeği araştırır. Açık içerik görünürde olan anlatımlardan oluşur; gizli içerik ile anlatımların altında yatan anlam kastedilir (Balcı 2009: 46-52; Krippendorff 2004: 22-25; Neuendorf 2002: 1-9; Neuman 2007: 663-666; Yıldırım ve Şimşek 2005: 227-241). Çalışmada göç olgusu ele alınmıştır. Çalışma genelinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır.

İncelenen çocuk kitaplarında göç öncesine ilişkin bilgiler yer almakta mıdır?

Çocuk kitaplarında göçün nedenine dair bilgiler yer almakta mıdır (Sosyal, siyasi, ekonomik, doğal)?

Çocuk kitaplarında (göç öncesinde) göç edenlerle ilgili bilgiler (yaşadıkları yer, yaşam biçimleri, karakter özellikleri vb.) yer almakta mıdır?

Çocuk kitaplarında göç öncesinde yaşanan yerle ilgili bilgiler yer almakta mıdır?

İncelenen çocuk kitaplarında göç yolculuğuna dair bilgiler yer almakta mıdır?

Yolculuk hangi araçlarla gerçekleşmektedir?

5. Yolculuk kimlerin rehberliğinde gerçekleşmektedir?

3. İncelenen çocuk kitaplarında göç sonrasına ait yaşanan sorunlar nasıl yansıtılmıştır?

6. Göçmenlerin yaşadığı dil ve iletişim sorunu kitaplara yansımış mıdır?

7. Göçmenlerin yaşadığı ekonomik sorunlar kitaplara yansımış mıdır?

8. Kitaplarda göçmen çocukların yaşadığı ihmal ve istismara dair ifadeler var mıdır?

9. Kitaplarda çocuk haklarının farkındalığına yönelik ifadeler var mıdır?

Anahtar sözcükler: Çocuk Edebiyatı, Çocuk Kitapları, Göç Edebiyatı, Göç, Göçmen

OKUL ÖNCESİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ İLE İLGİLİ EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Uzman Halime Nur SEZER

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
hnsezer@fsm.edu.tr

Özet

Bu çalışma; okul öncesinde değerler eğitimi ile ilgili ebeveyn görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla Ekim-Kasım 2021 tarihleri arasında özel bir okul öncesi kuruma devam eden 3-4 yaş, 4-5 yaş ve 5-6 yaş gruplarında değerler eğitimi alan öğrencilerin ebeveynlerine ulaşılmış ve değerler eğitimi hakkındaki ebeveyn görüşleri toplanarak değerlendirilmiştir. Çalışmadan bağımsız olarak ilgili aylar içerisinde çocuklara alanında uzman bir eğitimci tarafından çeşitli kaynaklar kullanılarak değerler eğitimi verilmiştir. Verilen eğitim sonrasında velilerin görüşleri alınmış ve değerlendirilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen ve üç bölümden oluşan “Okul Öncesinde Değerler Eğitimi ile İlgili Ebeveyn Görüşleri İnceleme Formu” kullanılmıştır. Dijital olarak hazırlanan anket formu ebeveynlere gönderilmiş, gönüllülük esasına göre doldurulan formlara verilen cevaplar değerlendirilerek bulgulara ulaşılmıştır. Ebeveynlerin değer eğitiminin önemine yönelik algılarına ilişkin sonuçlar incelendiğinde; “değer eğitiminin önemi hakkında evrenseldeğerlerin kazandırılmasının önemine ve karakter gelişiminde değer eğitiminin önemine vurgu yaptıkları; evde ve sosyal hayatta öğrenilen yerli, milli ve evrensel değerlerin kullanılmasına yönelik beklentilerinin olduğu; değerler eğitimi ile ilgili çizgi filmlere yönelik ebeveynlerin olumlu, olumsuz ve çekinik olarak üç farklı bakış açısına sahip oldukları; ebeveynlerin çizgi filmler hakkında kaygıları olmakla birlikte faydasının olabileceğine dair ve görsellerin hafızada daha iyi kaldığına (görmek inanmaktır) yönelik kanaatleri olduğu” tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar neticesinde öneriler sıralanmıştır.

Anahtar kelimeler; Okul öncesi, Değerler eğitimi, Ebeveyn görüşü, Çizgi film.

ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI DUYGUSAL MANİPÜLASYONA YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Uzman Halime Nur SEZER

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
hnsezer@fsm.edu.tr

Serdal SEVEN

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Özet

Duygusal manipülasyon; sosyal hayatta (iş, aile ortamı) ve özel ilişkilerde karşılaşılan; bazen açık ve doğrudan, bazen ise örtük ve dolaylı olarak gerçekleştirilen, yapan kişinin amacının çok zaman ayrıcalık ve güç sağlayarak, kontrolü ele geçirmek olduğu bir iletişim şeklidir. Bu çalışmada; ön lisans çocuk gelişimi öğrencilerinin “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulama Dersi” kapsamında gittikleri uygulama okullarında karşılaştıkları “duygusal manipülasyona” yönelik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2021-2022 eğitim öğretim yılında güz ve bahar aylarında özel bir vakıf üniversitesinin çocuk gelişimi bölümüne devam eden yirmi beş ön lisans ikinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada, tutum ve davranış değişikliklerini ölçmek, doğal şekilde ortaya çıkan olayların etkisini belirlemek için kullanılan betimsel tarama modeli ve enlemesine kesitsel desen kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen “Ön Lisans Öğrencilerinin Karşılaştıkları Duygusal Manipülasyona Yönelik Algılarının İncelenmesi Formu” kullanılmıştır. Hazırlanan anket formu gönüllülük esasına göre yüz yüze görüşmeler yapılarak doldurulmuş, doldurulan formlara verilen cevaplar değerlendirilerek bulgulara ulaşılmıştır. Öğrencilerin algılarına ilişkin sonuçlar incelendiğinde; gittikleri uygulama okullarında öğrencilerin neredeyse yarısının (%44) “duygusal manipülasyonla” karşılaştıkları ve olumsuz duygular (aşağılanmış, yetersiz, eksik, kandırılmış gibi) hissettikleri, çoğunluğunun tepkisinin (sessiz, tepkisiz kalma vb) yönünde olduğu ve öğrencilerin durumla baş etme konusunda ikiye ayrılarak mücadele etme ve sessiz kalma gibi yolları kullanmaya yönelik kanaatleri olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar neticesinde öneriler sıralanmıştır.

Anahtar kelimeler; Ön lisans, Çocuk gelişimi, Duygusal manipülasyon, Algı.

İNTERNET BAĞIMLILIĞININ YORDAYICILARI OLARAK PSİKOLOJİK KATILIK VE DUYGUSAL ZEKA

Prof. Dr. Zeliha TRAŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi
umaybilgee@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Umay Bilge BALTACI

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
umaybilgee@gmail.com

Özet

Günümüzde internet kullanımı bireylerin yaşamlarının merkezinde yer almaktadır. İnternetin bireylerin hayatına birçok yönden fayda sağladığı düşünülmektedir. İnternetin sağladığı faydalarının yanında olumsuz etkileri de vardır. Bunlardan birisi internetin bağımlılık yaratan kullanımıdır. Bu araştırmanın amacı duygusal zeka ve psikolojik katılımın internet bağımlılığı üzerindeki yordayıcı etkilerini incelemektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Veriler 2017-2018 eğitim öğretim yılında toplanmıştır. Araştırma grubunu 325 (%79.3) kadın ve 85 (%20.7) erkek olmak üzere toplam 410 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların yaşları 18-29 arasında değişmektedir. Ölçme araçları olarak internet bağımlılığını ölçmek için internet bağımlılığı ölçeği kısa formu, psikolojik katılımı ölçmek için kabul ve eylem formu-2, duygusal zekayı ölçmek için duygusal zeka ölçeği kısa formu ve demografik bilgileri almak için kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, Pearson korelasyon ve regresyon analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına bakıldığında internet bağımlılığı ile psikolojik katılım arasında ($r=.45$, $p<.01$) arasında anlamlı pozitif, duygusal zekayla ise ($r= -.40$, $p<.01$) anlamlı negatif bir ilişki vardır. Ayrıca psikolojik katılım ve duygusal zeka internet bağımlılığını anlamlı olarak yordamaktadır ($R=.48$, $R^2=.23$, $F_{(2-407)}=61.232$, $p<.001$).

Anahtar Kelimeler: Psikolojik katılım, duygusal zeka, internet bağımlılığı

ÇOCUK VE ERGENLERDE İNTERNETİN SAĞLIKSIZ KULLANIMINA İLİŞKİN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Arş. Gör. MELTEM ÖZTÜRK
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
m.onder@iku.edu.tr

Özet

Dünyada ve ülkemizde özellikle genç nüfusun internet kullanımının yüksek oranları, internetin sağlıklı ve sağlıksız kullanımı konusunu gündeme getirmiştir. Günümüzde artık internet ile çok erken yaşlarda tanışan Z kuşağı olarak tanımlanan bir internet neslinin varlığı görülmektedir. İnternet, çocuk ve ergenler tarafından doğru kullanıldığında yararları yadsınamayacak bir araçken gelişimsel olarak henüz psikolojik olgunluğa erişmemiş çocuk ve ergenler interneti kontrolsüz ve bilinçsizce kullandıklarında internet kullanımının zararlı etkilerine yetişkinlere oranla daha açık olmaktadır. Çocuk ve ergenler internetin sağlıksız kullanımı açısından yüksek risk grubu olarak nitelendirilmektedir. Bu çalışmada internetin sağlıksız kullanımına karşılık gelen problemli internet kullanımı, patolojik internet kullanımı, aşırı internet kullanımı, internet bağımlılığı kavramları kullanılarak çocuk ve ergen örnekleminde yapılan çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Çocuk ve ergenlerde internetin sağlıksız kullanımına ilişkin çalışmalar taranırken bahsedilen kavramların kullanılmasının nedeni internetin sağlıksız biçimde kullanımı ile ilgili ortak bir terimin bulunmaması ve kavrama ilişkin çok çeşitli bakış açılarının söz konusu olmasıdır. Çocuk ve ergen örnekleminde internetin kontrolsüz ve bilinçsiz kullanımı son yıllarda gittikçe artan bir sorun alanı haline gelmiştir ve alanyazında da konu ile ilgili gittikçe artan sayıda çalışmalar göze çarpmaktadır. Bu araştırmada çocuk ve ergenlerde internetin sağlıksız kullanımı ile ilgili yapılmış yayınlar yıl sınırlaması olmaksızın içerik analizi ve bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Verilerin toplanmasında, Web of Science (WoS) veri tabanı kullanılmıştır. “Problematic internet use”, “pathological internet use”, “excessive internet use” ve “internet addiction” terimleri yıl sınırlaması olmaksızın taratılarak sosyal bilimler atıf indeksli toplam 512 yayına ulaşılmıştır. Verilerin analizinde VOSviewer programından yararlanılmıştır. Bu araştırmada çocuk ve ergenlerde internetin sağlıksız kullanımı konusunda genel eğilimler, yayınların yıllara göre dağılımı, en çok yayın yapan yazarlar, en çok yayın yapılan dergiler, ülkeler ve üniversiteler, ortak yazar, ortak atıf ve ortak kelime analizleri ortaya konmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, 2001 yılından günümüze kadar yapılan çalışmaların sayısında artış görülmektedir. Özellikle 2020 yılında ciddi bir artışın söz konusu olduğu dikkati çekmektedir. Bu artışın, araştırmaların çocuk ve ergen grup dahil olmak üzere internet kullanımını ve olumsuz etkilerini artırdığına işaret ettiği küresel çaplı COVID-19 pandemisi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Çocuk ve ergenlerde internetin sağlıksız kullanımı konusunda en çok yayın yapan yazar Li D.’dir. En çok yayın yapılan dergi Computers in Human Behavior dergisidir. En çok yayın yapılan ülkenin Çin Halk Cumhuriyeti olduğu, en çok yayın yapılan üniversitenin ise Çin Halk Cumhuriyeti’nde Central China Normal University olduğu görülmektedir. Ortak kelime analizine göre daha çok ergenler örnekleminde çalışıldığı ve internet bağımlılığı kavramının ön plana çıktığı görülmektedir. İlişkili olarak kullanılan değişkenlerin başında başa çıkma stilleri, stres, akademik başarı, sosyal destek, ebeveynlik tarzları, öz-kontrol, cinsiyet, sapkın akran ilişkileri, psikopatoloji, ruh sağlığı gelmektedir. Çocuk ve ergenlerde önemli bir sorun olan internetin sağlıksız kullanımı ile ilgili alanyazının incelendiği bu çalışmanın özellikle ilişkili olarak ön plana çıkan değişkenleri ortaya koyması noktasında önleyici ve müdahale çalışmalarına önemli bir referans oluşturacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın konuya ilgi duyan araştırmacılara ışık tutacağı düşünülmektedir. Gelecek araştırmalarda farklı veri tabanları üzerinden farklı gelişimsel dönemlerde internetin sağlıksız kullanımı ve ilişkili kavramların bibliyometrik analizleri yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıksız internet kullanımı, çocuk, ergen, bibliyometrik analiz.

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ HAK SAVUNUCULUĞU ROLLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Sena EROL KARACA

Yıldız Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Öğrencisi

Özet

Hak savunuculuğu, psikolojik danışma ortamında danışanı güçlendirmenin yanı sıra bu ortamın dışında da danışanın kendini gerçekleştirme çabasında ona engel çıkaran kültürel ve sistemsel zorlukları azaltma veya ortadan kaldırmayı içermektedir. Hak savunuculuğunun psikolojik danışmanlar için mesleki bir zorunluluk olarak kabul edilmesi ise son yıllarda gerçekleşmiş ve Amerikan Okul Psikolojik Danışmanları Derneği (ASCA)’ne göre, hak savunuculuğu okullarda anahtar unsurlardan biri olarak görülmüştür. Ülkemizde ise okul psikolojik danışmanlarının hak savunuculuğu rollerine yönelik araştırmalar yeni ve oldukça sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı, hak savunuculuğu bağlamında okul psikolojik danışmanlarının rollerini incelemektir. Okul psikolojik danışmanları; öğrenci, okul ve toplum bağlamında savunuculuk rollerini yerine getirerek öğrencilerin kişisel-sosyal, akademik ve kariyer ihtiyaçlarını desteklemeye yardımcı olmaktadır. Hak savunuculuğu rolünün ortaya konduğu tek bir etkinlik ya da hizmet alanı bulunmamakla birlikte dezavantajlı durumda olan öğrenci grupları da dahil olmak üzere tüm öğrencilerin güçlenmesi ve gelişimlerini engelleyen etkenlerin ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda okul psikolojik danışmanlarının okullarda cinsiyet eşitliği konusunda kız çocuklarının okula devamını sağlama ve başarılı rol model kadınları okula davet ederek öğrenciler ile buluşturma; ihmal ve istismarın önlenmesi konusunda toplumun bu konudaki farkındalığını artırma ve gerekli durumlarda krize müdahalede bulunma; özel gereksinimli öğrenciler konusunda okul idaresi, öğretmen ve ailelere yönelik konsültasyon çalışmalarını ve ihtiyaç duyulan yönlendirme hizmetlerini sağlama; göçmen öğrenciler konusunda sosyal beceri ve arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik psikoeğitim programları uygulama ve mülteci çocukların sesi olma gibi çok çeşitli çalışma ve faaliyetler yürütmeleri gerekmektedir. Ülkemizde hak savunuculuğu kavramı, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanan Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Plan Hazırlama Kitapçığında tanımlanarak da kendine yer bulmuştur. Okul psikolojik danışmanlarının günümüzde giderek önem kazanan hak savunuculuğu rollerini yerine getirmede karşılaştıkları birtakım güçlükler de bulunmaktadır. Hak savunuculuğu rolüne yönelik okul psikolojik danışmanlarının yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaması; okul idaresi ve öğretmenlerde de bu konuda bilgi ve farkındalığın çok sınırlı olması; “iyi psikolojik danışman olma sendromu” ile hareket ederek hak savunuculuğundan uzak durma gibi çeşitli faktörler söz konusudur. Yurt içi alanyazına bakıldığında ise, okul psikolojik danışmanlarının hak savunuculuğu rollerine ilişkin çalışmaların henüz istenen seviyede olmadığı görülmektedir. Bu konuda psikolojik danışma literatürünün zenginleştirilmesi önemlidir. Ayrıca ülkemizde okul psikolojik danışmanlarının hak savunuculuğuna yönelik çalışma ve uygulamalarının önemli bir ihtiyaç olmasından hareketle hak savunuculuğunu temel alan bir anlayışın yer edinmeye başlamasının kritik bir önem taşıdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hak savunuculuğu, okul psikolojik danışmanlığı

GÖÇ VE MÜLTECİLİKLE İLGİLİ YAZILMIŞ RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARININ SEMBOLİK ETKİLEŞİM KURAMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Büşra GÜLER

Gazi Üniversitesi Sınıf Eğitimi Programı Doktora Öğrencisi

Dr. Öğrt. Üyesi Ümit POLAT

Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi

Özet

Geçmiş yıllardan günümüze kadar tarihin bazı dönemlerinde insanlar savaş, açlık, hastalık gibi sosyal, siyasal, ekonomik nedenlerden dolayı bireysel ya da gruplar halinde bir yerden bir yere göç etmek zorunda kalmışlardır. Göç hareketleri tüm insanları etkilemiş olsa da en çok etkilenen çocuklar olmaktadır. Evlerinden, okullarından ayrılan; eğitim hakları, yeme ve içme hakları, sağlık ve barınma haklarından mahrum kalan çocuklar sosyal ve duygusal açıdan ciddi sorunlar yaşamaktadır. Özellikle erken çocukluk döneminden itibaren göç sırasında psikolojik, sosyal, fiziksel sorunlara maruz kalan çocukları korumak, onlara destek olmak insanlığın görevi olmalıdır. 21. Yüzyılda çocuklarında sık sık karşılaştıkları kavramlardan olan “göç ve mültecilik” resimli çocuk kitaplarında da oldukça fazla yer verilen konular arasında yerini almaktadır. Resimli çocuk kitapları erken çocukluk döneminden itibaren çocukların dil gelişimlerine fayda sağladığı kadar sosyal ve duygusal gelişimleri içinde oldukça önemlidir. Bu çalışmada da “göç ve mültecilik” ile ilgili yazılan 4-8 yaş grubuna yönelik resimli çocuk kitaplarındaki çocuk kahramanların yaşadıklarının, duygularının, beklentilerinin sembolik etkileşim kuramı açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma örneklemini göç ve mültecilikle ilgili yazılmış olan resimli çocuk kitaplarından erken çocukluk dönemine hitap eden 4-8 yaş arasını kapsayan kitaplar oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak doküman incelemesi, verilerin analizinde ise sembolik etkileşim kuramından yararlanılarak kodlar oluşturulmuş ve analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda göç ve mültecilikle ilgili kitaplarda çocuk kahramanların duygu durumları, göç sırasında yaşadıkları durumlar ve çocuk kahramanların hayattan beklentilerinin çeşitli sembollerle yapıtlarda yer verildiği görülmüştür. Çalışmadan elde edilen bulgulara yönelik olarak resimli çocuk kitaplarının ebeveynler, öğretmenler tarafından tercih edilerek göç ve mültecilikle ilgili konularda çocuklara farkındalık oluşturmak, göç sürecini yaşayan öğrencilerin yalnız olmadıklarını anlatmak ve sosyal, duygusal olarak destek olmak amacıyla önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Resimli çocuk kitapları, göç, mültecilik, sembolik etkileşim

HAYAT BİLGİSİ DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERDE ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK BAĞLAMINDA GÖÇ OLGUSUNUN İNCELENMESİ

Büşra GÜLER

Gazi Üniversitesi Sınıf Eğitimi Programı Doktora Öğrencisi

Dr. Öğrt. Üyesi Ümit POLAT

Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi

Özet

Kültür toplumları birbirinden ayıran en önemli unsurlardan bir tanesidir. Fakat tarihte pek çok nedenden dolayı toplumlar birbirleri ile etkileşimde bulunmuş kültürel etkileşim söz konusu olmuştur. Günümüzde artan küreselleşmeyle birlikte bu durum daha hızlı ve daha yaygın olmaya başlamıştır. Çok kültürlülüğü etkileyen durumların başında da göç olgusu gelmektedir. Türkiye’de geçmişten günümüze yoğun göç alan ülkelerden bir olmuştur. Bu nedenle eğitimin ilk yıllarından itibaren öğrencilere göçün siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel etkilerine yönelik bilgi verilmesi ve farkındalık oluşturulması oldukça önemlidir. Bu çalışmada da hayat bilgisi ders kitaplarında yer alan metinlerde çok kültürlülük bağlamında göç olgusunun incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama araçlarını 2021-2022 eğitim – öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından ilkökul 1-3. Sınıflarda okutulması kararlaştırılan ve onaylanan Hayat Bilgisi Ders Kitapları oluşturmaktadır. Verilerin analizinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucunda Hayat Bilgisi Ders Kitaplarında çok kültürlülük bağlamında ‘‘göç’’ olgusuna çok az yer verildiği söylenebilir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ders kitaplarında çok kültürlülüğe yönelik ‘‘ göç’’ olgusunu konu edinen içeriklere daha fazla yer verilmesi ve böylece öğrenciler için farkındalık oluşturulmasını destekleyeceği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok kültürlülük, göç, hayat bilgisi ders kitapları, öğretim programı

AİLE PSİKOPATOLOJİSİ VE DİSFONKSİYONEL AİLE MODELLERİ

Erdinç ÖZTÜRK

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

erdincerdinc@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-1553-2619

Görkem DERİN

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

gorkem.derin@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9527-3110

Özet

Psikiyatri ve klinik psikoloji uygulamalarında normallikten psikopatolojiye olan geniş bir uzamda “normal aile modeli”, “disfonksiyonel: görünürde normal aile modeli” ve “patolojik aile modeli” olmak üzere üç aile modeli bulunmaktadır. Normal aile modeli, psikiyatrik tanısı olmayan: normal bireylerden oluşmaktadır. Ruhsal açıdan entegre ve sağlıklı bir yeni nesil, normal aile modeline sahip anne-babalar tarafından yetiştirilebilir. Aile psikopatolojisi açısından görünürde normal: disfonksiyonel aile modeli, psikiyatrik tanı alan bir çocuk ve genellikle psikiyatrik tanı almayan ancak eşik altı tanı kriterlerinin görüldüğü ebeveynleri kapsamaktadır. Patolojik aile modelinde ise, neredeyse tüm aile bireylerinin tamamının psikiyatrik bir tanısı bulunmaktadır.¹⁻³ Disfonksiyonel ve patolojik aile modelleri, kuşaklararası travma geçişi ve kuşaklararası psikopatoloji aktarımının etken ajanları olarak fonksiyon görmektedir ki, bu aile modellerinin yoğun bulunduğu toplumlarda “kuşaklararası fosilleşim” süreçleri hakim olmaktadır. Kuşaklararası fosilleşim, yanlış çocuk yetiştirme stillerini uygulayan disfonksiyonel ailelerin, arkaik bir “psikotoplumsal bilinç birliği” yaratarak gelişim karşıtı ve şiddet yanlısı toplumlara dönüşerek nesiller boyunca hüküm sürmesidir.^{1,4-6} Kuşaklararası psikopatoloji aktarımında olduğu gibi kuşaklararası travma geçişinde de en etken ajan, disfonksiyonel aile modelini benimseyen ebeveynlerdir. Ambivalan ve çalkantılı ilişki dinamikleriyle karakterize bir “yanlış çocuk yetiştirme stili” olarak çocukluk çağı travmalarının yoğun bir şekilde deneyimlendiği disfonksiyonel aile modeli, oldukça manipülatif ve psikopatojen bir yapıya sahiptir.^{1,2,7,8} Bu manipülatif ve psikopatojen yapı, köklerini geçmişten günümüze belirli oranda korunarak kuşaklararası uzamda geçiş yapan kronik çocukluk çağı travmalarından ve ardıl yanlış çocuk yetiştirme stillerinden almaktadır. Dissoanaliz kuramına göre kuşaklararası travma geçişinin ve kuşaklararası psikopatoloji aktarımının önlenmesi için doğru çocuk yetiştirme stillerinin tüm dünyada yaygın bir şekilde uygulanması gerekmektedir ki anne ve babalar, ruhsal açıdan sağlıklı ve fonksiyonel hayatlarıyla kendi evlatlarına sağlıklı ve fonksiyonel bir aile ortamını öğretebilirler. Sonuç olarak Öztürk tarafından geliştirilen ve çocuklar ile anne ve babalar arasında güven odaklı duygusal karşılıklılığın kurulmasını imkanı kılan ve ebeveynlerin yaşam deneyimleriyle evlatlarının psikososyal gelişimleri adına optimal seviyedeki uyum odaklı ana kural ve normları öğreten “Doğal ve Rehber Ebeveynlik Stili”, ruhsal açıdan sağlıklı bireylerin ve toplumların inşasındaki en kritik yapıtaşdır.^{1-3,5,6}

Anahtar Kelimeler: Aile psikopatolojisi; normal aile; görünürde normal aile; disfonksiyonel aile modelleri; patolojik aile; doğal ve rehber ebeveynlik stili

DİJİTAL EBEVEYNLİK VE DİJİTAL İSTİSMAR

Erdinç ÖZTÜRK

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

erdincerdinc@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-1553-2619

Görkem DERİN

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

gorkem.derin@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9527-3110

Özet

Dijital çağın ve ağ toplumunun dissosiyojen dinamikleri, ailelerin disfonksiyonel bir yönelimde hareket etmesine ve ebeveynlerin çocukları üzerindeki denetimlerini ve kontrollerini belirgin ölçüde kaybetmesine neden olmaktadır. Günümüzde aktüel hayatlarının önemli bir bölümünü teknolojik cihazlar ile geçiren dijital aile modelindeki ebeveynler, çocuklarına hem aile içerisindeki hem de dışarıdaki kuralları ve sınırları öğretmekte hem de onların bireysel gelişimlerini takip etmekte sorun yaşamaktadırlar.^{1,2} Yanlış çocuk yetiştirme stilleri ile karakterize dijital aile modelinde anne ve baba, çocuklarını belirli ölçüde fiziksel, maksimal ölçüde ise duygusal açıdan ihmal etmekte ayrıca onları dışarıdan gelebilecek travmatik yaşantılara karşı korumakta da başarısız olabilmektedir.¹⁻⁵ Anne-babalar, ev ortamında büyük oranda teknolojik cihazlara ve bu cihazların kullanımına sınır koyamadıkları için bu ebeveynlerin çocukları da kendileri gibi sosyal medya, internet ve oyun bağımlısı olabilmektedir hatta, onlar bu bağımlılıkların yanı sıra dijital ağ platformlarındaki ruhsal açıdan zarar verici nitelikteki paylaşımlara maruz kalarak “*dijital istismar*”ı deneyimleyebilmektedir.^{1,2} Dijital istismarın sık yaşantılandığı dijital aile modelinde çocuklar, ebeveynlerinin ihmal ve şımartma odaklı yanlış çocuk yetiştirme stillerinin etkisiyle genellikle kendi dijital hayatlarını fonksiyonel şekilde organize edememektedir. Öztürk’ün, “*Dijital iletişim ağları ile sosyal medya uygulamalarını bir ödül ve ceza sistemi olarak kullanan ebeveynler, kendi öz çocuklarını net bir şekilde duygusal olarak istismar etmektedirler.*” ifadesi dijital teknolojilerin anne-babalar tarafından yanlış kullanımına işaret etmektedir. Dijital istismarın en temel belirleyicileri arasında bir disfonksiyonel iletişim stili ve yanlış çocuk yetiştirme stili olarak değişken oranlı kural ve kuralsızlıklar ile şımartılma gelmektedir. Ebeveynler tarafından yoğun bir şekilde uygulanan değişken oranlı kural ve kuralsızlıklar ve şımartılma, aile içerisinde iletişimlerin hem instabil bir zeminde kurulmasına hem de güven ve istikrardan uzak disfonksiyonel bir zeminde ilerlemesine neden olmaktadır.¹⁻³ Dijital aile modelindeki ebeveynlerin çocuklarının bir dijital istismar mağduru ya da kurbanı olmamaları adına ilk önce kendilerinin fonksiyonel bir şekilde teknolojik cihazları kullanmaları gerekmektedir. Dijital ağ platformlarını kişisel gelişim, eğitim ve kariyer yöneliminde ideal bir şekilde kullanan anne ve babaların, çocuklarını da bu cihazları optimal düzeyde ve adaptif bir şekilde kullanmaları konusunda hem eğitmeleri hem de yönlendirmeleri temel bir gerekliliktir.^{2,6-8}

Anahtar Kelimeler: Dijital aile; dijital ebeveynlik; dijital istismar; disfonksiyonel aile

DİSFONKSİYONEL NESİLLER VE GÖRÜNÜRDE NORMAL AİLE DİNAMİKLERİ

Erdinç ÖZTÜRK

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

erdincerdinc@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-1553-2619

Görkem DERİN

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

gorkem.derin@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9527-3110

Özet

Köklerini kuşaklararası bir tarihten alan ve yanlış çocuk yetiştirme stili olarak işlev gören disfonksiyonel aile dinamikleri, çocukluk çağı travmalarına yol açan, psikopatojen düşünce, duygu ve davranış paternleridir.^{1,2} deMause ve Öztürk'e göre bu duygu, düşünce ve davranış paternleri, yüzlerce yıl önceden günümüze belirli oranda korunarak erişen yanlış çocuk yetiştirme stillerinin primitif yansımalarıdır. Modern psikotraumatoji ve psikotarih paradigmalarına göre ebeveynler uzak geçmişte çocuklarına şiddetli fiziksel zararlar vermekten, günümüzde ise anne-babalar, fiziksel şiddetten uzaklaşarak evlatlarını daha çok duygusal açıdan ihmal ve istismar etmektedir. Disfonksiyonel aile dinamiklerinin kökeninde empatiden uzak ve değişken aralıklarla uygulanan "ödül-ceza" odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleri yer almaktadır.³⁻⁵ Öztürk'ün önemle vurguladığı üzere disfonksiyonel aile dinamikleri, ebeveynlerden öğrenilen ancak bilinçdışı bir yönelimle farkına bile varılmadan uygulanabilen psikopatojen ve dissosiyojen dinamiklerdir. Aile içerisinde ebeveynlerin evlatlarını kontrol etme hatta yönetme aracı olarak işlev gören bu psikopatojen dinamikler, çocukları travmatize ve dissosiyasyon ederek disfonksiyonel bir nesil yaratmaktadır. Majör oranda duygusal travmalarla karakterize olan disfonksiyonel aile dinamiklerinde, duygusal istismar hem tek başına hem de fiziksel istismar ile ihmal ve azımsanamayacak bir oranda cinsel istismar ile birlikte yaşanabilmektedir.^{1,2,6} Disfonksiyonel nesillerde, dissosiyasyon iletişimi ya da ilişki şekilleri yoğun bir düzeyde deneyimlenmektedir. Disfonksiyonel aileler tarafından en sık kullanılan iletişim stilleri arasında; çift mesaj, sahte karşılıklık, duyarsızlık, şımartma, değişken oranlı kural ve kuralsızlık, evlat ayrımı, okutmama, dışçıye/doktora/psikoloğa götürmeme, arkadaş anne/baba, anne-babalık reddi ve hasta ya da aptal rolü yer almaktadır. Ebeveynler bu disfonksiyonel iletişim şekilleriyle çocuklarını travmatize etmekte ve kendileri ile güvenli bağlanma kurmalarına engel olmaktadır. Aile içerisinde temelleri atılması gereken güvenli bağlanmanın ebeveynler tarafından adeta sabote edilerek ruhsal açıdan sağlıklı olan bu bağlanma stiline yerine anne/baba-çocuk arasında güvensiz bağlanmanın gelişmesi, çocukların diğer kişilere karşı da güven duymaması üzerindeki en önemli sebeptir. Sonuç olarak, ebeveynlerin disfonksiyonel iletişim stilleri ve yanlış çocuk yetiştirme stilleri yerine fonksiyonel ve doğru çocuk yetiştirme stillerini kullanmaları, ruhsal açıdan daha sağlıklı, daha entegre ve daha başarılı yeni nesillerin ortaya çıkmasını olanaklı kılacaktır.^{1,2,7-9}

Anahtar Kelimeler: Disfonksiyonel aile dinamikleri; disfonksiyonel iletişim şekilleri; yanlış çocuk yetiştirme stili; psikotarih

SİBER DISSOSİYATİF YAŞANTILAR, DİJİTAL NÖTRALİZASYON VE DİJİTAL OPTİMİZASYON

Erdinç ÖZTÜRK

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

erdincerdinc@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-1553-2619

Görkem DERİN

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

gorkem.derin@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9527-3110

Özet

İnsanlık tarihi boyunca oldukça yavaş bir seyir izleyen bireylerin ve ulusların psikotoplumsal dönüşümleri, günümüzde dijital ağ platformlarının hem bireyler hem de kurumlar ve ülkeler tarafından yoğun bir şekilde kullanılmasıyla maksimal düzeyde bir ivme kazanmıştır. Kendine özgü kuralları ve mobil iletişim stilleri olan siber toplumlarda bireyler, işlerini, eğitimlerini, sosyal etkileşimlerini ve kendi özel hayatlarını dijital ağ platformları aracılığıyla sürdürmeye başlamışlardır. Bu dijital ağ platformlarının ana iletişim stili olduğu son yıllarda internet ve teknoloji temelli dönüşüm, görünürde fonksiyonel bir hayat perspektifi ekseninde kişilere “*bölünerek uyum sağlamayı*” adeta dayatmaktadır. Dissoanaliz kuramına göre dijital ağ platformları ve sosyal medya uygulamaları, bireylerin kendi: asıl kimliği ile dijital kimliği arasında bir ayrışmaya ya da dissosiyasyona sebep olarak dual veya ikili yaşamların aynı anda deneyimlenmesini mümkün kılmaktadır.^{1,2} Bu doğrultuda teknolojik cihazlarda yoğun bir şekilde deneyimlediğimiz hiperdijital uyarılar karşısında bölünerek uyum sağlama: siber dissosiyasyon, Öztürk’e göre bireyler tarafından oldukça sık kullanılan temel savunma mekanizmalardan biri olacaktır. Günümüzün dijital çağında artık insanlar “*siber alter kişilikleri*” aracılığı ile psikotoplumsal gerçeklikten uzak bir şekilde daha fonksiyonel olabilmek adına yoğun bir çaba vermektedirler. Siber travmalara, siber reviktimizasyonlara ve dijital istismarlara karşı psikiyatrik bir reaksiyon olarak ortaya çıkan siber dissosiyatif yaşantılar, bireylerin “*çoklu kişiliklerini*”, “*çoklu hayatlarını*” ve “*çoklu gerçekliklerini*” beraberinde getirmiş ve birçok geleneksel toplumun dissosiyojen bir yönelim göstererek siber topluma dönüşmesinde etken bir ajan olarak rol oynamıştır.¹⁻⁴ Dijital çağın disfonksiyonel dinamiklerini kontrol edebilmek amacıyla Öztürk tarafından dijital minimalizmle belirli ölçüde örtüşen “*dijital nötralizasyon*” ve “*dijital optimizasyon*”un hem aileler hem de toplumlar tarafından benimsenmesi önerilmektedir. Dijital nötralizasyon; bireylerin, iş, sosyal ve eğitim hayatlarını önemli ölçüde kuşatmış teknolojik cihazlardan uzaklaşması ve bu teknolojik cihazların sadece gerekli durumlarda kullanılmasıdır. Dijital nötralizasyon ile fonksiyon geçişleri bulunan dijital optimizasyon ise, bireylerin teknolojik cihazlardan uzaklaşmasından ziyade onları fonksiyonel kullanabilmeleridir. Sonuç olarak dijital teknolojilerin bireyler tarafından ihtiyaç ya da amaç yöneliminde kontrollü ve işlevsel bir şekilde kullanımı ile ruhsal açıdan bireyler hem daha entegre kalabilmekte hem de idealleri doğrultusunda kendilerini gerçekleştirebilmektedirler.^{1,2,5-7}

Anahtar Kelimeler: Siber dissosiyatif yaşantılar; dijital nötralizasyon; dijital optimizasyon; dijital minimalizm; siber alter kişilik.

WAYS OF REDUCING BULLYING AND ENSURING INTEGRATION OF MIGRANT STUDENTS TO VOCATIONAL EDUCATION AND PRACTICE

Hamdi TEKİN

Asst. Prof., Istanbul Arel University

Abstract

Migration is one of the most complex issue for many countries due to necessity of implementing new strategies to handle various potential problems. Undoubtedly, education is at the hearth of the such strategies. Migrant students have numerous difficulties in adopting new environment and face with bullying, violence and many other sociological problems at school environment. Thus, various measures and orientations are implemented under the guidance of professional experts for enhancing their integration and reducing bullying. Many researches have focused on this issue, but the vocational part of the education has not been deeply analyzed. In technical schools and in vocational practice, there is a lack of such implementations. Therefore, the current study investigated the solution ways and approaches of reducing bullying and ensuring integration of migrant students to vocational education and practice by highlighting challenges. In order to achieve this objective, the study utilized a qualitative research methodology by holding interviews with supervisors of vocational practice in Turkey. After analyzing the obtained findings, the study highlighted the importance of availability of professional experts in venues where apprentice/vocational part of education take place for the sake of migrant students' integration and protection against bullying. Furthermore, special care is needed to schedule their vocational programs by considering the number of migrant students at the workplace, the background information, language level, potential attitudes of local students. Another important issue is educating supervisors how to tackle with their problems and protect them against bullying.

Keywords: Migrant students, bullying, vocational education, school environment

ANA DİLİ TÜRKÇE OLMAYAN ÇOCUKLARIN OKUMA YAZMA GÜÇLÜKLERİ; SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PERSPEKTİFİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Burak DELİCAN

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
burakdelican@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenleri adaylarının ana dili Türkçe olmayan çocukların okuma yazma güçlüklerine ilişkin deneyimlerini belirlemektir. Nitel araştırmanın yapısına uygun olarak öğretmen adaylarının ana dili Türkçe olmayan ve okuma yazma güçlükleri yaşayan öğrencilere ilişkin deneyimleri görüşme yöntemi ile belirlenmiştir. İlk olarak sınıf öğretmenleri adayları, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında (1-8) bulunan, ana dili Türkçe olmayan ve okuma yazma becerileri açısından çeşitli güçlükler yaşadığı ifade edilen öğrencilere yönelik 6 hafta boyunca destek uygulamalarında bulunmuşlardır. Bu uygulamaların amacı öğretmen adaylarına ana dili Türkçe olmayan ve okuma yazma güçlükleri yaşayan öğrencilerle ilgili deneyim kazandırmaktır. Araştırmanın çalışma grubunda ana dili Türkçe olmayan ve çeşitli okuma yazma güçlükleri yaşayan öğrencilerle deneyim kazandırılmış olan 32 sınıf öğretmenleri adayı yer almaktadır. Öğretmen adaylarının ana dili Türkçe olmayan ve çeşitli okuma yazma güçlükleri yaşayan öğrencilere ilişkin deneyimleri yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla yazılı olarak belirlenmiştir. Bu süreçte başlangıç olarak sınıf öğretmenleri adaylarının ana dili Türkçe olmayan öğrencilerin okuma yazma becerilerine ilişkin edindikleri ilk bilgiler ve çocukların okuma yazma güçlükleri yaşamalarının nedenlerine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Devamında sınıf öğretmenleri adaylarının ana dili Türkçe olmayan öğrencilere yönelik uyguladıkları destek uygulamalarına ve etkilerine ilişkin görüşleri ve bu çocukların ailelerine, öğretmenlerine ve okul yöneticilerine yönelik önerilerine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Görüşlerini bildiren 32 öğretmen adayının ana dili Türkçe olmayan ve çeşitli okuma yazma güçlükleri yaşayan öğrencilere ilişkin deneyimleri içerik analizi tekniği ile incelenmekte ve ortaya çıkan kodlar tema başlıkları altında toplanmaktadır. Araştırmanın veri analizi süreci sonunda ulaşılan bulgular araştırmanın alt problemleri doğrultusunda tablo ve grafiklere dönüştürülecek ve katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntı örnekleri yapılarak sunulacaktır. Ulaşılan sonuçlar ilgili literatür ile tartışılacak, ana dili Türkçe olmayan öğrencilerin okuma yazma güçlüklerinin giderilmesine ve sınıf öğretmenleri adaylarının lisans eğitimi sürecine ilişkin önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: ana dili Türkçe olmayan, okuma yazma güçlükleri, sınıf öğretmenleri adayı

GÜNÜMÜZDE GÖÇ VE KÜLTÜR ETKİLEŞİMİNİN KAVRAMSAL İRDELEMELERİ

Öğr. Gör. Dr. Seda DİLAY

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu-Karaman
sdilay@kmu.edu.tr

Özet

Bireylerin veya toplulukların çeşitli nedenlerden dolayı bulundukları yerleri terk ederek başka bir yere yönelmesi olarak tanımlanabilen göç, ilk olarak yaşamsal ihtiyaçları karşılayabilme odaklı gerçekleşmiştir. İlk çağ insanların sosyal bir özelliği sayılan ve toplumsal bir miras niteliği taşıyan göç kültürü zamanla evrilmiş; ekonomik, sosyal ve kültürel nedenlerle de ortaya çıkarak kültür göçüne dönüşmeye başlamıştır. Bu kültür göçü; hem değişim ve dönüşüm, hem de yeni oluşumlara zemin hazırlamıştır. Günümüze kadar süregelen bu olgu, ister dönüşüm olsun isterse yeni oluşumlar, sosyal açıdan değerlendirildiğinde iki yönlü bir etkileşim olarak tanımlanabilir. Çünkü topluluklar, din, dil, gelenek-görenek gibi farklı kültürel özelliklere ve geçmişlere sahip olmalarından dolayı, kendine ait kültürel kimliklerini, anlayışlarını, değerlerini, hayata bakış açılarını yerleştikleri yeni yerlere taşımaktadırlar. Bir bölgeye ya da topluluğa ait kültürün sadece oraya özgü olmadığı ve dünya mirası niteliği taşıdığı düşünüldüğünde, kültürel mirasın korunması, sahip çıkılması ve geleceğe aktarılması temel öncelik olmalıdır. Bu nedenlerle, geldikleri yeni yerlerin kültürleri, alışkanlıkları ve yaşam tarzlarını da zamanla benimseyip özümlediklerinde, yeni bir kültürleşme süreci başlamaktadır.

Günümüzün teknolojik ve endüstriye dayalı toplumsal yapı düşünüldüğünde; ekonomik, sosyal, siyasal imkânlarla bağlı olarak ortaya çıkan göç süreciyle doğan kültürel zenginliğin, toplumları ileriye taşıdığı söylenebilir. Çünkü göçle gelen farklı alanlarındaki çeşitlilik, bir kültür mozaiki ortaya çıkmakta ve toplumların gelişiminde önemli rol üstlenmektedir. Doğası gereği sürekli çevreyle iletişim içinde olan, yeniliklere, değişime ve farklılaşmalara kolaylıkla uyum sağlayabilen insan, göç etme sonucunda farklı kültürlerle de adapte olabilmektedir. Bu sayede her toplum kendine özgü kimliksel özellikler barındırsa da, farklı toplumlarla da kültürel işbirliği içerisinde olmaktadır. Yapılan araştırmalarda, göçün bireyler ve toplumlar üzerinde kültürel etkilerinin bulunmasının yanı sıra, toplumların sahip oldukları kültürel çeşitliliğin de göç üzerinde önemli bir rolü olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, göç olgusunun, yeni bir yere yerleşenler için çeşitli konularla yüzleşme ve o yerin düzenine alışma ve çok yönlü bir uyum anlamı taşıdığı da ifade edilmektedir.

Bu çalışmada; göç kültüründen kültür göçüne evrilen kavramsal geçiş süreci ele alınarak, toplumların hem yaşam biçimlerinde hem de kültürlerinde ortaya çıkan değişim, dönüşüm ve yeni oluşumlar irdelenecektir. Çok kültürlülüğün, yeni kültürleşmelere zemin hazırladığı düşünüldüğünde, geçmişten günümüze, bugünden de geleceğe kurulan kültürel köprülerin bir miras niteliği taşıyacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, kültür, etkileşim, kimlik, çeşitlilik.

GÖÇ EKSENİNDE KÜLTÜR, SANAT YAKLAŞIMLARI

Öğr. Gör. Dr. Seda DİLAY

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu-Karaman
sdilay@kmu.edu.tr

Özet

Tarihin ilk çağlarından itibaren gönüllü veya zorunlu olarak ortaya çıkan göç olgusu, insanoğlunun daha iyi hayat sürdürmek düşüncesiyle, bulunduğu yerden başka bir yere gitmesi şeklinde tanımlanmaktadır. İnsanlar; doğal şartlar ve insani koşullara bağlı olarak yaşadığı yerin imkânlarının azalması, hatta kendisi, ailesi ve yakınları için tehlikeli bir hal alması nedeniyle yaşadıkları yerleri terk etmeye koyulurlar. Ayrıca bireyler, eğitim, sağlık, kültürel alanlardaki yetersizlikler nedeniyle de yaşam alanlarını değiştirmek durumunda kalmaktadırlar. İnsanlığın ilk çağlarına tarihlenen ve günümüzde de halen devam etmekte olan göçün, dini inanç, düşünce, toplumsal kural ve yapıların evrilmesine zemin hazırladığı, yapılan araştırmalarda görülmektedir. Günümüzde ekonomik, sosyal, kültürel ve sanatsal alanlarda birçok etkisi bulunan göç kavramı, farklı boyutlarda ele alınmakta, doğal ve sosyal çevreyle kurulan bağ ile toplumsal ve kültürel geçişkenlik üzerinden insanlığın gelişimine önemli bir etki sağlamaktadır. Sanat, yapısı gereği hayattan, hayattaki her türlü değişimden etkilenen bir kavram olası nedeniyle, bu etkilerin dışavurumu, en fazla sanatsal boyutta kendini göstermektedir. Sanatçılardan bazıları, duyarlılık göstererek ya da toplumsal olaylara tanık ederek, göç temasını yapıtlarına yansıtırken; bazıları ise kendi deneyimledikleri göçün, onlarda bıraktığı izleri eserlerinde yansıtmaktadırlar. Günümüzde sanatçılar, insanların karşılaştıkları çeşitli olaylar karşısında yaşadıkları yeri terk etmeleri veya gönüllü olarak gitmeleri, zorluklarla dolu yolları, sınırları eserlerine konu edinmektedirler. Ayrıca; kimlik, aidiyet, taşınma, hareketlilik, yük, ayrılma, yıkıntılar, yerinden edilme, terk edilmiş mekânlar, özgürlük, yaşam, umut gibi temalarla da göç kavramını plastik sanatlar, resim, heykel, seramik, fotoğraf, video, sahne sanatları gibi sanatın çeşitli alanlarında işlemektedirler.

Bu çalışmada, çeşitli nedenlerle sürekli gündemde olan göç kavramının, kültür sanat penceresinden bakışı ile konunun sanatçılar tarafından algılanış biçimi ve sanata nasıl yansıtıldığı amaçlanmıştır. Buradan hareketle göçün, sanatın her dalında sürekli olarak işlenmekte olduğu, ayrıca diğer konularda olduğu gibi, göç konusunda da farkındalık oluşturduğu anlaşılmaktadır. Sürdürülebilir kültür ve sanat bakış açısıyla, sanatın toplumsal olayları kendi diliyle yansıttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu güncellik içerisinde pek çok sanat alanında göçlerin oldukça fazla yer alan temalar arasında olduğu kanısına varılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, kültür, sanat, hareketlilik

SINIF İÇİ ÖLÇMELERDE ÇEŞİTLİ KOŞULLAR ALTINDA MADDE TEPKİ KURAMI MODELLERİNİN MODEL VERİ UYUMU, MADDE PARAMETRELERİ VE STANDART HATA DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Arzu UÇAR

Hakkari Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Ebru BALTA

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ebrubalta2@gmail.com

Özet

Ülkemizde her yıl gözetimli çevrimiçi veya yüz yüze yüksek riskli (geniş ölçekli) sınavlar gerçekleştirilmektedir. Gözetimli yüzyüze yapılan sınavlar ülke çapında standartlara uygun okulların sınıflarında gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla sınıf mevcutları değişmektedir. Sınav salonları dikkate alınarak gerçekleştirilmek istenen test hilesi belirleme ya da öğrenci başarılarına yönelik analizlerde dikkate alınacak farklı ölçme modelleri mevcuttur. Farklı amaçlar için kullanılacak ölçme modellerinin madde parametresi kestirimi hatasının az olması, ölçme hatasını azaltmaktadır. Bu çalışmada, sınıf içi ölçmelerde Madde Tepki Kuramı'na dayalı en uygun kestirimlerin yapılabildiği en düşük örneklem büyüklüğü, en yüksek test uzunluğu ve kullanılması uygun olan modelin şartlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Veri üretimi için R yazılımında yer alan “mirt” paketinden (Chalmers, 2019) yararlanılmıştır. Ülkemizdeki sınav salonu mevcutları göz önünde bulundurularak örneklem büyüklüğü 80, 100, 120, 150, 170 ve 200, madde sayısı 30, 40 ve 80, testin ortalama güçlük düzeyi kolay (-2.5, 0) ve zor (0.01, 2.5) olmak üzere 36 (6x3x2) farklı faktör için 100 yinleme yapılarak toplamda 3600 veri simüle edilmiştir. Her bir veri dosyası için normal dağılımdan 1000 bireye ait yetenekler çekilmiştir. Bireylerin yetenekleri göz önünde bulundurularak madde sayısına uygun 2PLM'ye uygun 1-0 matrisi üretilmiştir. Üretilen veriler kullanılarak Rasch ve 2PLM'ye göre madde ve yetenek parametreleri ve uyum istatistikleri kestirilmiştir. Üretilen her veri seti için madde parametrelerinin ortalama BIAS, RMSE, Rasch ya da 2PLM'ye uygunluğuna karar vermek için AIC, BIC ve SRMSR değerleri, testin tek boyutlu olup olmadığını kontrolünde madde tepki verilerindeki temel boyutların sayısını bulmak için etkili bir yöntem olan NOHARM açıklayıcı faktör analizi (McDonald, 1997) sonucunda elde edilen ortalama kök ortalama karekök hata yaklaşımı değeri olan RMSEA değerleri hesaplanmıştır. Araştırmanın sonucundan elde edilen bulgulara göre, testin madde sayısı ve örneklem büyüklükleri arttığında RMSE değerlerinde genel olarak azalma olduğu görülmektedir. Rasch modele göre zor ve kolay test maddelerinin 150, 170 ve 200 örneklem büyüklüklerinde kestirilen madde güçlük (b) parametresinin RMSE değerlerinin daha düşük olduğu gözlenmiştir. Rasch modele göre yapılan kestirimler sonucunda elde edilen ortalama BIAS değerlerinin, 2PLM ile elde edilen ortalama BIAS değerlerine göre daha büyük olduğu ve 2PLM ile elde edilen ortalama BIAS değerlerinin genel olarak örneklem büyüklüğü arttıkça sifıra daha yaklaştığı gözlenmiştir. Ayrıca, 2PLM'ye göre elde edilen BIAS değerlerinin test uzunluğu arttıkça da sifıra yaklaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara ışığında, 2PLM'ye göre zor ve kolay test maddelerinin kestirilen b parametresinin ortalama BIAS değerlerinin sifıra daha yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Modellerdeki parametre sayısının arttıkça hata değerinin düştüğü ve sifıra daha yakın olduğu görülmektedir. Ortalama güçlük düzeyi kolay ve zor testlere ilişkin M2 sınırlı bilgi uyum-iyiliği istatistiği için SRMSR değerlerinin madde sayısının 30 ve örneklem büyüklüğünün 200 olduğu durumda en düşük olduğu gözlenmiştir. Bununla birlikte hemtestte yer alan madde sayısı hem de örneklem büyüklüğü arttıkça AIC ve BIC değerlerinin de arttığı gözlenmiştir. Üretilen verilerin model veri uyumuna yönelik elde edilen ANOVA sonuçları incelendiğinde, kolay ve zor testlerin her ikisinde de tüm koşullarda AIC ve BIC değişkenin kategorileri arasında manidar bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, BIC ve AIC değerlerinde azalma olduğu gözlenmiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular, 2PLM verilerinin Rasch verilerine göre daha iyi uyum sergilediğine ve genel olarak iyi uyumgösteren değerlerin Rasch modelin kullanıldığı 30 maddeye sahip testlerde olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: madde tepki kuramı, model veri uyumu, sınıf içi ölçme

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE OKUMA METİNLERİNİN AÇIMLAMA VE DOLAYLAMA UNSURLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Esra Nur TİRYAKİ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
etiryaki@mku.edu.tr

Hazal METE

Odabaşı 75. Yıl Ortaokulu, Öğretmen
hazalmete1313@gmail.com

Özet

Açıklama; anlamda herhangi bir değişikliğe uğramadan sözcüğün, cümlelerin ya da metnin farklı şekillerde ifade edilmesidir. Bir sözcüğün çeşitli anlam ve benzerlik ilişkileri kurularak birden fazla sözcükle ifade edilmesine ise dolaylama denir. Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ders kitabı olarak kullanılan Yedi İklim C/1 ile C/2 düzeyindeki okuma metinlerinde yer alan açıklama ve dolaylama unsurlarının sıklığını betimlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada 48 okuma metni ve 16 serbest okuma metni incelenmiştir. Elde edilen verilerin sıklığı içerik analizi yoluyla betimsel istatistiki tekniklerle (f ve %) tablolastırılmıştır. İncelemeler sonucunda, C/1 seviyesinde 7 temada ve 32 cümlede, C/2 seviyesinde 23 cümlede açıklamaya; C/1 seviyesinde 7 temada ve 25 cümlede, C/2 seviyesinde 5 temada ve 19 cümlede dolaylama unsuruna rastlanılmıştır. En çok yer verilen dil bilimsel unsur açıklamadır. C/1 ve C/2 düzeyinde dil öğretimi anlamsal etkileşimin artırılması ve farklı boyutlara aktararak değiştirilmesi yoluyla yapılmaktadır. Yedi İklim Türkçe ders kitabındaki C1-C2 düzeyinde bulunan okuma metinlerinde; değiştirimin ve anlamsal etkileşimin temeli olan açıklama ile dolaylama unsurlarına yeterince yer verilmediği tespit edilmiştir. C/1- C/2 seviyesi dil öğretimi açısından diğer seviyelere göre daha ileride olduğu için bu seviyedeki bireylerin dil bilimsel kavramları anlama şansı daha yüksektir. Bu sonuçlardan yola çıkarak ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde öğrencilerin anlama düzeyleri ile anlamsal etkileşimlerini arttıracak, biçimsel yapıyı kavratacak dolaylama ve bir öğretim stratejisi olan açıklama kavramına daha sık yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, okuma metinleri, açıklama, dolaylama, ders kitapları.

MESLEK ETİĞİ ÜZERİNE ÖĞRETMEN ADAYLARIYLA TÜRKİYE’DE YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Dr. Göksel YIKMIŞ

Bingöl Üniversitesi

gokselyikmis@gmail.com

Muratcan AKBIYIK

Bolu Abant izzet Baysal Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada Türkiye’deki öğretmen adayları ve meslek etiği temelinde 2005-2022 yılları arasında yapılan çalışmaların tespit edilmesi, çözümlenmesi, öğretmen adayları ve meslek etiğine ilişkin verilerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçlara ulaşmak için sistematik derleme yöntemi kullanılmıştır. Alanyazın taramasının yapılabilmesi için “öğretmen adayları”, “etik”, “etik ilkeler”, “görüşler”, “meslek etiği” olmak üzere beş anahtar kelime belirlenmiştir. Anahtar kelimeler ile Türkçe ve İngilizce olmak üzere Google Akademik, ERIC, PSYCinfo, Web of Science ve EBSCO veri tabanlarında alanyazın taraması yapılmıştır. Alanyazın taramasının yapılması, dahil etme ve dışlama kriterleri sonucunda öğretmen adayları ve meslek etiği temelinde 10’u Türkçe ve 8’i İngilizce yayınlanmış olan 18 çalışma elde edilmiştir. Bulgular incelendiğinde, çalışmaların katılımcı sayılarının 15 ile 630 arasında değiştiği görülmektedir. Çalışmaların çoğunda kadın katılımcı sayılarının erkek katılımcı sayılarından daha yüksek olduğu anlaşılmakta ve katılımcıların lisans eğitimine devam ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca pedagojik formasyon programına devam eden öğretmen adayları da araştırma kapsamında yer almaktadır. Öğretmen adaylarının grupları ele alındığında, grupların çoğunluğunu sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının oluşturduğu görülmektedir. Çalışmaların konuları incelendiğinde ise; öğretmen adaylarının meslek etiği vemesleki etik dışı davranışlara ilişkin görüşlerinin ve algılarının belirlenmesine odaklanıldığı, çeşitli değişkenlere göre mesleki etik algılarındaki farklılığın incelendiği, etik bir öğretmen ve etik olmayan bir öğretmenin özelliklerine ilişkin algılara odaklanıldığı görülmüştür. Çalışmaların varmış oldukları sonuçlar incelendiğinde isedavranışlarıyla model olma, ayrımcılık yapmama, dürüst ve adil olma davranışlarına öğretmenlik meslek etiği çerçevesinde daha çok vurgu yapıldığı görülmüştür. İleride yapılacak araştırmalarda 2. ve 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile çalışmaların yapılması gerektiği, eğitimler düzenlenerek mesleki etik üzerindeki etkililiklerinin ortaya konulabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etik, Meslek etiği, Öğretmen adayı

THE EMERGENCY REMOTE TEACHING PROCESS DURING THE PANDEMIC: OPPORTUNITIES FOR STUDENTS, TEACHERS, AND ADMINISTRATORS

Dr. Serkan BOYRAZ

Lecturer, School of Foreign Languages, Aksaray University

Dr. Ertan ALTINSOY

Lecturer, School of Foreign Languages, Aksaray University

Abstract

The unexpected but compulsory and rapid transition to emergency remote teaching (ERT) during the COVID-19 pandemic in 2019-2020 spring term and 2020-2021 academic year brought challenging experiences not only for students but also for teachers and administrators. As a result, many articles have been published examining that process and mostly providing negative aspects of it. This study, on the other hand, focused on the opportunities that ERT process provided, if there were any, for the given groups. Since the ERT process had considerable contextual qualities -especially depending on socio-economic conditions-affecting the process, this research that aimed to have a deeper understanding of a specific case employed case study design as one of the qualitative research methods. The sample included ten students at different levels of secondary schools, ten teachers from different fields and ten school administrators. The data was collected through semi-structured interview with including one question: “Have the emergency remote teaching process provided any benefits for you? If yes, what are they?” The data was analyzed in the collaborative qualitative data analysis method by the two researchers and findings show that all groups identified some opportunities provided by the ERT, increase in technological knowledge as a common point.

Keywords: emergency remote teaching, opportunities, secondary school students, teacher opinions, administrator opinions

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İLE İLGİLİ YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ (2013- 2021 YILLARI ARASI)

Dr. Öğretim Üyesi Rafet AYDIN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

saglamtugbasaglik@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacını, 2013-2021 yılları arasında Okul Öncesi Eğitim Programı alanında yapılmış olan lisansüstü çalışmaların incelenmesi oluşturmaktadır. Bu amaç kapsamında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “okul öncesi eğitim programı” anahtar kelimesi ile literatür taraması yapılmıştır. Tarama sonucunda YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilen 36 adet yüksek lisans ve 8 adet doktora tezine ulaşılarak toplam 44 adet çalışma incelenmiştir. Lisansüstü çalışmaların incelenmesinde sistematik derleme yöntemlerinden olan betimsel içerik analizi deseni kullanılmıştır. Lisansüstü çalışmalardan elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda lisansüstü çalışmaların; yayın yılı, yayın türü, enstitü, anabilim dalı, konusu ve araştırma yöntemleri bakımından nasıl dağılım gösterdikleri araştırılmıştır. İçerik analiziyle çözümlenmiş olan lisansüstü çalışmalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir.

Okul Öncesi Eğitim Programı ile ilgili çalışmaların (%82) yüksek lisans çalışmalarında yapıldığı belirlenmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programında yapılan lisansüstü çalışmaların daha çok 2017 yılında yapıldığı görülmüştür. Lisansüstü çalışmaların (%48) Eğitim Bilimleri Enstitüsünde ve (%39) Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalında yapıldığı tespit edilmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programına yönelik çalışmalarda konu olarak ise en çok (%27) öğretmen, veli, öğrenci , yönetici gibi görüşlerin alınmasına yönelik olduğu belirlenmiştir. Tezlerde yapılan çalışmaların çoğunlukla (%48) nicel yöntem kullanılarak yapıldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim Programı, Lisansüstü Tezler, İçerik Analizi.

MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM: NUMBER TALKS

Arş. Gör. Muhammed Celal URAS

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

mcuras@agri.edu.tr

Prof. Dr. Yasin SOYLU

Atatürk Üniversitesi

yasinsoylu@atauni.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, 1990'lı yılların başında Kathy Richardson ve Ruth Parker tarafından geliştirilen “Number Talks” yönteminin matematik eğitiminde beceri kazandırmada kullanımı incelenmiştir. Matematik yapısı gereği soyut kavramlar içerdiğinden dolayı matematik eğitimcileri öğrencilerin kavramları anlama ve çeşitli becerileri (sayı ve dört işlem) edinme süreçlerinde birtakım eksiklikler olduğunu belirtmektedir. Bu eksiklikten dolayı öğrenciler hem temel becerileri hem de ileriki yıllarda edinmeleri gereken becerileri kazanamamakta ve akademik olarak yeterli performans gösterememektedir. Soyut kavramların insan zihninde anlaşılması her birey için aynı şekilde gerçekleşmediğinden dolayı kavramsal anlama aşamasında bireysel farklılıklar yaşanmaktadır. Bundan dolayı matematik öğretimi sürecinde öğrencilerin zihinsel olarak akıl yürütmelerine imkân tanıyan uygulamalar gerçekleştirmek hem kavramsal anlamayı sağlamak hem de her bireye özgü akıl yürütme yollarını keşfetmeye olanak tanıyacaktır. Tam bu noktada K. Richardson ve R. Parker’ın geliştirdiği “Number Talks” yöntemi öğrencilerin anlamlı matematiksel söylemlerde bulunması ve özellikle sayılar hakkında düşüncelerini sağlayan ve prosedürel işlemleri takip etmek yerine kendileri için anlamlı olan yolları kullanarak toplama, çıkarma, çarpma ve bölme yapmalarına olanak tanıyan bir süreç geliştirmeye yönelik bir yaklaşım olarak ifade edilmektedir. Bu stratejide her yöntemde olduğu gibi öğrenme açısından verimlilik esas olsa da bir stratejinin verimli olup olmadığı her bir öğrencinin düşüncelerinde ve çıkardığı anlamlarda gizlidir. Bu yöntemin bireysel farklılıklara yönelik en büyük avantajı öğrencileri kendilerince anlamlı olan şekillerde düşünmeye teşvik etmesidir. Bundan dolayı her öğrenci kendine özgü akıl yürütme stratejisi ile kavramsal anlamayı gerçekleştirme sürecine olumlu katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: Number Talks, Matematiksel Beceriler, Kavramsal Anlama

ÖZEL EĞİTİMDE MATEMATİK BECERİLERİNİ KAZANDIRMADA NUMBER TALKS YÖNTEMİNİN KULLANIMI

Arş. Gör. Muhammed Celal URAS

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

mcuras@agri.edu.tr

Prof. Dr. Yasin SOYLU

Atatürk Üniversitesi

yasinsoylu@atauni.edu.tr

Özet

“Number Talks” yöntemi öğrencilerin özellikle sayı ve işlem becerileriyle ilgili fikirler üretmeleri ve diğer öğrencilerin fikirleriyle ilgili tartışmalara katılmaları için matematik eğitimi sürecinde bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu yöntemin en büyük avantajı incelenen problemin doğru cevabına ulaşmanın aksine öğrencilerin probleme nasıl yaklaştığı ve problem üzerinde nasıl çalıştığı üzerine odaklanmasıdır. Üstelik ek olarak matematiksel dilde iletişim kurma ve matematiksel muhakeme ile ilgili tartışmalara katılabilmelerine de imkân tanımaktadır. Bundan dolayı öğrencilerin matematik anlayışını geliştirip derinleştirmekle birlikte sayı ve işlemlerle esneklik kazanmalarında önemli bir paya sahiptir. Tipik bir “Number Talks” uygulamasında öğretmen öğrenciden problemin çözümüne nasıl ulaştığını açıklamasını ister. Öğrencilerin paylaşımları esnasında öğretmenin asıl işi öğrenci stratejilerini kaydetmektir. Bir öğrenci bitirdikten sonra, öğretmen farklı yaklaşımlar ve stratejileri sorgulamak için daha fazla öğrenciyi fikirlerini paylaşmaya çağırır. Dolayısıyla “Number Talks” oturumlarında odak noktası esas olarak matematiksel konuşmalar aracılığıyla gösterilen zihinsel matematik ve akıcılık üzerindedir. Öğretmenler, öğrencilerin matematiksel düşünme ve problem çözmede daha esnek ve verimli olmaları için sayıları ve sayılar arasındaki ilişkiyi daha derinden anlamalarına yardımcı olması, bu uygulamaların sık kullanımı yoluyla gerçekleşebilir. “Number Talks” yöntemi özellikle küçük yaşlardaki öğrencilerin matematiksel becerileri kazanırken esneklik kazanmaları ve kavramlar hakkında fikir sahibi olmaları için kullanılması önerilirken hem tipik gelişim gösteren hem de belirli bir engelle sahip öğrencilere yönelik uygulamalar yapıldığı görülmektedir. Tipik gelişim gösteren öğrencilerin aksine özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların matematiksel becerileri öğrenmede zorluk yaşadıkları ve bu zorlukları gidermek için ekstra uygulamalar yapılması dikkate alındığında “Number Talks” yöntemi klasik yöntemlere alternatif olarak görülebilir.

Anahtar Kelimeler: Number Talks, Matematiksel Beceriler, Özel Eğitim

GÖÇÜN SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA ETKİSİ

Nurettin Erkan GÜNDÜZ

Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü, Göç Çalışmaları, Gaziantep, Türkiye
gunduznurettinn@gmail.com

Özet

Göç, insanlık tarihinin en eski olgularından biridir. Ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel, güvenlik ve doğal afetler gibi nedenden dolayı bireylerin ya da toplulukların yaşadıkları yeri terk ederek başka bir yere gitme hareketine göç denir. Göç alan ve göç veren yerler sosyal, siyasal, ekonomik ve psikolojik olarak bu hareketten etkilenir. Göçten en çok etkilenenler ise; bedensel, ruhsal ve sosyal yönlerden erginliğe ve olgunluğa ulaşmamış olan çocuklardır.

Dünya genelinde her yıl göçmen sayısı artmaktadır ve bu yüzden ülkelerin gündeminde göç konusu önemli bir yere sahiptir. Göç beraberinde birçok sorunu ortaya çıkarabilir. Bu sebeple devletler göç politikalarını planlamak ve gelişmelere göre planlamaları güncellemek durumunda kalmışlardır. Göçten dolayı değişen psikososyal yapı ve bunun olumsuz sonuçlarının sorumluluğu çoğu zaman göçmenler üzerine yıkılır. Hatta çoğu zaman göçmenler potansiyel suç olarak görülebilmektedir. Dünya genelinde göçmenlerin yerlilere nazaran daha çok suç işledikleri yaygın bir düşüncedir. Bu nedenle göçmenler tarafından işlenen suçlar bazı toplumlarda gerginliğe sebep olmaktadır.

Hukuka aykırı davranış, topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen hareketler suç olarak tanımlanır. Hukuk sisteminde on sekiz yaşından küçük kişilerin hukuki kuraları ihlal etmesine ise çocuk suçluluğu denir. Çocuklar ergin olmadığı için ve gelişim döneminde olmaları nedeniyle, yaptığı davranışın kanunla belirlenen bir suç olduğunu algılama yetenekleri yetişkinler kadar iyi değildir. Bu yüzden çocuk suçluluğu ile ilgili neredeyse tüm araştırmacılar tanımlama yaparken; suça itilmiş çocuktanımını kullanmayı tercih ederler.

Çocuk ve suç kavramlarının birlikte anılması sosyal bir sorunun olduğuna işaret eder. Bu yüzden çocuğun suç işlemesine neden olan faktörleri incelemek gerekir. Çocuklar; biyolojik yapı, kişilik özellikleri, zekâ seviyesi ve psikolojik rahatsızlığa sahip olması gibi nedenlerden dolayı suça sürüklenebilirler. Çevrenin daha çok etkili olduğu nedenler ise; ekonomik yetersizlik, sokakta çalışmak ve yaşamak, kültürel çatışmalar, uyum problemlerinin olması, aile yapısı, eğitim düzeyi, çocuğun okuldan kopması ve akran grubu etkisidir. Çevresel nedenler incelendiğinde göçün olumsuz sonuçları ile örtüştüğü görülmektedir. Göçün olumsuz etkilerine maruz kalan çocuklar, suça sürüklenme noktasında daha savunmasız olduğu düşünülebilir.

Çocuk koruması bağlamında yapılan bütün sözleşmeler çocuklarının yararı ve toplumla bütünleşmesi içindir. Ceza yaptırımını san çare olarak kullanılır. Fakat asıl önemli olan suça sürüklenmeden onlar için önlemler almaktır. Bu yüzden göçmen ve göçten etkilenen çocuklara zaman ayırmak ve onları desteklemek önemlidir. Bu çocukların aile ve arkadaşlık ilişkilerini güçlendirecek faaliyetler düzenlenmelidir. Özellikle ekonomik problem yaşayan çocukların okulu bırakması yerine meslek edindirme kurslarına yönlendirilmelidir. Çocuklara toplumun kabul göreceği ve görmeyeceği davranışlar bilişsel seviyelerine uygun ve açık şekilde açıklanmalıdır. Çocuk suçluluğu önlemede başarısı kanıtlanmış programları göç özelinde revize edip uygulanmalıdır.

Göç insanlık var olduğu sürece var olacak bir olgudur. Her yıl göç sayısı arttığı gibi göçmen ve göçten etkilenen çocuk sayısı da artmaktadır. Bu çalışmanın amacı göçün suça sürüklenmesine olan etkilerini incelemektir. Ayrıca bu çalışmada çocuk ve suçun mümkün olduğunca aynı cümlede kullanılmaması için çözüm önerileri de incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, suç, çocuk, suça sürüklenen çocuk

SÜRÜ DAVRANIŞI

Ali ACARAVCI

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
gizemm.ercelik@gmail.com

Gizem BAŞ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
gizemm.ercelik@gmail.com

Özet

Geleneksel finans teorileri, piyasanın etkinliğini, mevcut tüm bilginin her zaman eksiksiz olarak varlık fiyatlarına yansıtılması olarak ifade etmektedir. Klasik teorilerdeki ideal piyasa, firmaların üretim ve yatırım kararı alabildikleri ve yatırımcıların, menkul kıymetlerin fiyatlarının elde edilebilen tüm bilgileri yansıttığı varsayımı altında menkul kıymetler arasından tercih yapabildiği piyasa olarak tanımlanmaktadır. Diğer taraftan, davranışsal finans alanında, yatırımcıların karar alma süreci, bireylerin ön yargı ve duygularıyla birlikte ele alınmaktadır. Yatırımcıların her zaman rasyonel davranışlar sergilemeyeceği ifade edilmektedir. Davranışsal finansın çalışma konusu olan sürü davranışında ise, hisse senedi alım satım kararlarında yatırımcıların kendi fikirlerini göz ardı ederek piyasanın kararı doğrultusunda hareket ettiği belirtilmektedir. Sürü davranışının sonucu olarak, piyasada fiyat balonları oluşmakta ve varlıklar olması gerekenden daha az ya da daha fazla fiyatlandırılabilir. Bireyler herhangi bir analiz yapmadan, birbirini takip ederek piyasayı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durumda, sürü davranışının finansal piyasalardaki önemini göz ardı edilmesi büyük kayıplara neden olacaktır. Bu çalışmada, davranışsal finans ve sürü davranışının davranışsal finanstaki önemini incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada davranışsal finans ve sürü davranışı, sürü davranışının sınıflandırılması ve nedenleriyle birlikte, ilgili literatürün de araştırılmasıyla ele alınmıştır. Sürü davranışının, özellikle ekonomide dalgalanmalar da dikkate alındığında, finansal piyasalara ve ülke ekonomilerine olan etkisi oldukça önemli boyuttadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Piyasalar, Davranışsal Finans, Sürü Davranışı,

MEB' İN TEMEL EĞİTİMDE 10 BİN OKUL PROJESİ KAPSAMINDA 40 BİN YENİ ANASINIFI AÇMA PROJESİNİN ETKİLİLİĞİ HAKKINDA OKUL YÖNETİCİLERİ VE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Bedriye ŞİMŞEK

Millî Eğitim Bakanlığı
bedriyesimsek5@gmail.com

Dr. Öğrt. Üyesi Hilal KAHRAMAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
hilalyucelkahraman@gmail.com

Özet

Erken çocukluk dönemi, gelişim itibarıyla insanın fiziksel, sosyal ve zihinsel yönden en hızlı geliştiği dönemdir. Bu dönemde yapılacak olan müdahalelerin ileri dönemde elde edilecek olan çıktılar açısından önemli olduğu bilinmektedir. Bu sebeple erken çocukluk eğitimi, ülkelerin eğitim politikaları açısından öncelikli konular arasında yer almaktadır. Uluslararası çalışmalardan elde edilen veriler de bu durumun önemini desteklemektedir. Erken çocukluk eğitiminin önemi konusunda yapılan birçok çalışmadan elde edilen veriler, Türkiye’de de bu konuda farkındalığın artmasına yol açmış ve her çocuğun okul öncesi eğitimden yararlanabilmesi öncelikli hedef haline gelerek, konuyla ilgili adımlar atılmasına ve politikalar üretilmesine sebep olmuştur. Strateji ve Bütçe başkanlığı tarafından yayınlanan 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’ nda fırsat eşitliğini temel alarak çocukların eğitime erişiminin artırılması, erken çocukluk eğitiminin 5 yaş için zorunlu eğitim kapsamına alınması ve niteliğinin artırılmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Bu sebeple gelecek dönemde okul öncesi eğitime erişimin artırılması için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Temel Eğitimde 10 bin Okul Projesi kapsamında 40 bin yeni anasınıfı açma projesi başlatılarak, okul öncesi eğitimin 5 yaş için zorunlu eğitim kapsamına alınması, okullaşma oranının ve okulların niteliğinin artırılması hedeflenmektedir. Bu çalışma ile Temel Eğitimde 10 bin Okul Projesi kapsamında 40 bin yeni anasınıfı açma projesinin etkililiği, talebi karşılama konusundaki yeterliliği, projenin uygulanması ile gündeme gelen öğretmen, fiziksel donanım, finansman gibi konular hakkında okul yöneticileri ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin alınarak sürecin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması uygulanmış, çalışma iç içe geçmiş tek durum deseni ile yapılandırılmıştır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada Sivas il merkezinde proje kapsamında anasınıfı açan okullar ölçüt olarak belirlenmiş ve bu okullarda görev yapan 10 okul yöneticisi ve 10 okul öncesi öğretmenin görüşleri alınmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilecektir. Çalışmanın veri analiz süreci devam ettiğinden, bulgular, sonuç ve öneriler kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Erken çocukluk eğitimi- politikaları, Okul öncesi eğitim, Proje

SURİYELİ MÜLTECİ ÇOCUKLAR BAĞLAMINDA İYİ OLUŞ: KARMA YÖNTEM ARAŞTIRMASI

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ

Yıldız Teknik Üniversitesi
engindeniz2003@yahoo.com

Hacer YILDIRIM KURTULUŞ

Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen
haceryildirim91@gmail.com

Özet

Savaşlar, başta çocuklar olmak üzere insanların ruh sağlığı ve üzerinde doğrudan ve olumsuz sonuçlar doğurmaktadırlar. Çocuklar, doğası gereği, savaşın etkisine ve bunun şiddet, duygusal yoksunluk ve sosyal sorunlar dahil olmak üzere sayısız sonuçlarına karşı daha savunmasızdır. Bununla birlikte, savaş ve göç deneyimi yaşamış olan mülteci çocuklar ve ergenler bir dizi travmatik deneyimlere maruz kalmaktadırlar. Travmatik olaylara maruz kalma ve göç sonrası yaşam zorluklarıyla ilgili olarak, mülteci çocukların iyi oluşları olumsuz etkilenebilmektedir. Bu araştırmada Suriye'den göç etmiş olan mülteci çocukların iyi oluşlarını incelemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırma 1+1=2 karma yöntemler bakış açısı ile yürütülmüştür. Araştırmada kullanılan desen ise keşfedici/sıralı karma yöntem araştırması desenidir. Araştırmanın ilk aşamasında çocukların iyi oluşları nitel yöntemlerle incelenirken, araştırmanın ikinci aşamasından birinci aşamadan elde edilen veriler ışığında iyi oluşu arttırmaya yönelik bir müdahale planı geliştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini nitel çalışmada 10 çocuktan, nicel çalışmada ise 16 Suriyeli mülteci çocuktan oluşmaktadır. Çocukların araştırmaya alınma kriterleri; Suriye'den istediği dışında göç etmiş olmak ve Türkçe biliyor olmaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu ve ergenler için beş boyutlu iyi oluş ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın ilk aşamasından elde edilen sonuçlara göre Suriyeli mülteci çocukların iyi oluşları; olumlu/olumsuz duygular, mutluluk, mutluluğu etkileyen faktörler, okula bağlılık, sosyal ilişkiler, sosyal destek kaynakları, baş etme becerileri, yaşamda anlam, benlik saygısı ve gelecek planı tema ve kategorileri ile incelenmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında ise Suriyeli mülteci çocuklara uygulanan müdahale programının çocukların iyi oluşlarını anlamlı düzeyde arttırdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Göç, mülteci, çocuk, iyi oluş

İNTERNET BAĞIMLISI OLAN BİREYLER/GENÇLER İÇİN POZİTİF PSİKOLOJİ VE POZİTİF PSİKOTERAPİ YÖNELİMLİ GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA PROGRAMININ ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ

(PİLOT ÇALIŞMA)

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

engindeniz2003@yahoo.com

Uzman Abdullah Ensar UZUN

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

aensaruzun_@msn.com

Özet

İnternet ve teknoloji bağımlılığı günümüzde salgının etkisi ile beraber çok ciddi problem haline gelmiştir. Araştırma kapsamında teknoloji bağımlılığına müdahale etmek amacıyla ilişkin geliştirilmiş olan Pozitif Psikoloji ve Pozitif Psikoterapi Yönelimli Psikoeğitim Programı ile bağımlılık probleminin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda Pozitif Psikoloji ve Pozitif Psikoterapi yaklaşımları esas alınmıştır. Pozitif psikoterapi yaklaşımı ile ilgili internet bağımlılığını azaltıcı program alanyazında çok sınırlıdır. Bunun yanı sıra pozitif psikoterapi ile bireylerin yaşamlarında yer alan ilişki, başarı, beden ve maneviyat boyutları ile denge kurabilmesini sağlayarak internet bağımlılığına müdahale edilmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma, deneme modelinde olup gerçek deneme modellerinden olan ön-test/son-test kontrol guruplu model olması planlanmıştır. Desende bağımlı değişken teknoloji bağımlılığı, duygusal zekâ puanları ve mutluluğu artırma stratejileri puanlarıdır. Bireylerin teknoloji bağımlılık düzeylerine ve duygusal zekâlarına ve mutluluğu artırma stratejilerine etkisi incelenen bağımsız değişken ise Pozitif Psikoloji ve Pozitif Psikoterapi yönelimli grupla psikolojik danışma programıdır. Çalışmada deney grubuna seçilen teknoloji bağımlılık puanı yüksek, duygusal zekâ düzeyi ve mutluluğu artırma stratejileri puanı düşük bireylere Pozitif Psikoloji ve Pozitif Psikoterapi temelli grupla psikolojik danışma programı uygulanırken, kontrol grubundaki bireylere herhangi bir program uygulanmamıştır. Araştırmacı tarafından uygulanan 13 haftalık Grupla Psikolojik Danışma Programı Pilot Çalışmasının bulguları şu şekildedir. Deney grubundaki öğrencilerin İNTERNET Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği (DZÖÖ) ve Yetişkinler İçin Mutluluğu Artırma Stratejileri Ölçeğinin (YİMAÖ) ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Deney grubundaki öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ) son test puanları, ön test puanlarından düşük olduğu görülmüştür. Deney grubundaki öğrencilerin Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği (DZÖÖ) ve Yetişkinler İçin Mutluluğu Artırma Stratejileri Ölçeği (YİMAÖ) son test puanları, ön test puanlarından yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Pozitif Psikoloji, Pozitif Psikoterapi, İnternet Bağımlılığı

DİJİTAL ÇİZGİ ROMANIN YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI: ERASMUS ÖĞRENCİLERİNİN DENEYİMLERİ

Arş. Gör. Eda Tekin YILDIZ

Teknik Üniversitesi etekin@yildiz.edu.tr

Doç. Dr. Genç Osman İLHAN

Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada, Erasmus+ Programı ile ülke değiştiren öğrencilerin dijital çizgi roman Web 2.0 aracı Pixton'ın temel dil becerilerine yansımaları incelenmiştir. Bu amaç dahilinde çizgi romanların yabancı dil olarak Türkçeyi öğrencilerin günlük hayatta kullanmalarını sağlayacağı, bu dilde yazma becerileri ve kelime hazinelerini destekleyeceği düşünülmektedir. Durum çalışması ile yapılandırılan araştırma, toplamda 8 hafta sürmüş ve 19 Erasmus öğrencisi çalışma gurubunu oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket ve görüşme formu kullanılmıştır. Anket 19 katılımcıya uygulanırken görüşmeler 5 kişi ile yapılmıştır. Nicel veriler betimsel analizle incelenirken nitel veriler içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Araştırma sonucunda katılımcılar, süreci olumlu bir deneyim olarak algılamışlardır ve günlük hayatta kullanılan kelimeleri, yaşanan olayları çizgi romanları ile ilişkilendirdiklerini, görseller ile yabancı dili somutlaştırabildiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların olumsuz olarak gördüğü durumlar ise çizgi romanın ve senaryo oluşturma zaman alıcı olduğuna yöneliktir. Araştırma sonucunda, Erasmus öğrencilerinin dijital çizgi roman ile temel seviyede yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenmelerinin daha kolay ve zevkli hale geldiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Erasmus+ Programı, Dijital çizgi roman, Pixton, Web 2.0

TÜRKİYE’DE GÖÇMEN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNE YÖNELİK OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Dr. Maksut ÖNLEN

maksutonlen@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6266-2574

Yunus İŞLER

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı

yunusislerx@hotmail.com

Bülent KANIBİR

Öğretmen

Milli Eğitim Bakanlığı

kanibirbulent@gmail.com

Özet

Türkiye, bulunduğu konum itibarıyla çevresinde birçok insani drama şahitlik etmekte ve bu şahitliğin yanında var olan sorunlara çözüm üretmeye çalışmaktadır. Çevresinde yaşanan sorunların sonuçlarından biri de göçmen sorunudur. Hali hazırda Türkiye milyonlarca ifade edilen göçmen topluluğuna ev sahipliği yapmaktadır. Göçmenlere ev sahipliği yapan Türkiye aynı zamanda bu topluluğun eğitim ihtiyacını da gidermeye çalışmaktadır. Göçmen öğrenciler bulundukları bölgelerdeki okullarda eğitim almaktadır. Araştırmanın amacı, okullarda eğitim alan göçmen öğrencilerin eğitim sürecindeki var olan durumlarını okul idarecileri görüşlerine göre analiz etmeye çalışmaktır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan araştırma nitel araştırma yöntemlerine göre desenlenmiş bir durum çalışmasıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu 5 sorudan oluşmaktadır. Görüşmeler Balıkesir, Osmaniye ve Hatay’da görev yapan okul idarecileriyle yapılmıştır. İdareciler ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen veriler betimsel analiz yöntemine göre analiz edilmiş ve var olan durum tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda göçmen çocukların eğitiminde özellikle göçmen öğrencilerin dil konusunda ve diğer öğrencilerle uyum konusunda sorun yaşadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göçmen, Eğitim, Yönetici

BİR DEVLET ORTAOKULUNUN VE BİR ÖZEL ORTAOKULUN ÖĞRENME- ÖĞRETME SÜREÇLERİNE BAKIŞ AÇILARININ İNGİLİZCE DERSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Esra KERİMOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi
esrak@yildiz.edu.tr

Sertel ALTUN

Yıldız Teknik Üniversitesi
saltin@yildiz.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, İstanbul'da bulunan bir devlet ortaokulunun ve bir özel ortaokulun öğrenme ve öğretme süreçlerine bakış açılarını keşfetmek ve bakış açılarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji kullanılmıştır. Devlet okulundan bir müdür yardımcısı ve dört İngilizce öğretmeniyle görüşülürken, özel okuldan bir müdür yardımcısı ve beş İngilizce öğretmeniyle görüşme yapılmıştır. Öğrenme ve öğretme süreçlerine bakış açılarının sınıf düzeyine göre farklılık gösterebileceği düşüncesinden hareketle sadece 6 ve 7. sınıflarda İngilizce dersine giren öğretmenler araştırmaya dâhil edilmiştir. Elde edilen görüşme verileri, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Ayrıca bu araştırmada, İngilizce derslerinde 6 ve 7. sınıflarda kullanılan MEB'in mevcut öğretim programı (2018), özel okulun web sitesinde yer alan bilgiler ve her iki okul ortamına ait görseller incelenmiştir. Bu veri kaynaklarından elde edilen veriler doküman analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak, okul ortamlarına ait görseller, 2018 İngilizce Dersi Öğretim Programı ve özel okulun web sitesinde yer alan bilgiler ışığında öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri ve bellietik ilkeler ve değerlerle donanık olması hedeflendiği görüldüğünden yapılandırmacı ve duyuşsal kuramın ilkelerinin daha baskın olduğu söylenebilir. İki okul türündeki öğretmenler, benzer şekilde iletişimsel dil öğretimi ve eklektik yaklaşımı benimsediklerini söylemişlerdir. Özellikle özel okulda uygulanan işbirlikli öğrenme, grup ve ikili çalışma etkinlikleri de sosyal öğrenme kuramının izlerini taşımaktadır. Devlet okulundaki müdür yardımcısı, öğretmenlerin özellikle hümanistik özelliklerine vurgu yaparken, özel okuldaki müdür yardımcısı ise öğretmenlerin destekleyici ve yönlendirici rolünden bahsetmiştir. Öte yandan katılımcıların görüşleri ve ilgili dokümanlar incelendiğinde, iletişim yoluyla öğrenme, kendi hızında öğrenme, tematik yaklaşım, öğrenci ilgi ve ihtiyaçları vurgusu yapılandırmacılıkla ilişkilendirilebilir. Ancak okul ortamı ve derslerdeki eğitsel uygulamalarda davranışçı kuramların da izleri görülmektedir. Her iki okul türünde de özellikle motivasyonu sağlamak için pekiştiricilerden sıklıkla yararlanıldığı saptanmıştır. Bu da Edimsel koşullanma ile ilişkilendirilebilir. Fakat devlet okulundaki öğretmenler daha çok dışsal motivasyonu artırmaya yönelik yöntemler kullanırken, özel okuldaki öğretmenler genellikle içsel motivasyonu artırmaya yönelik yöntemler kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenci başarısını sağlamak için bol tekrar yapılması ve örnekler verilmesi de davranışçı kuramların yansımalarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme-öğretme süreçleri, İngilizce dersi, öğrenme-öğretme kuramları.

ÇEVİRİM İÇİ ALGILANAN İHTİYAÇ DOYUMU ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ

Arş. Gör. Merve GÜNDÜZ SOYTÜRK

İstanbul Aydın Üniversitesi
gunduz.mervemos@gmail.com

Prof. Dr. Ali ERYILMAZ

Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Çevrim içi ortamların ve çevrim içi iletişimin hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmesi ile birlikte çevrim içi ortamlarda bireylerin temel psikolojik ihtiyaçlarının doyumunun değerlendirilmesi güncel çalışmalarda önemli görülmektedir. Bu çalışmada bireylerin çevrim içi ortamlarda algıladıkları temel psikolojik ihtiyaçlarının doyumunu ölçmek için Çevrim İçi Algılanan İhtiyaç Doyumu Ölçeği'nin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın örneklemini 346 (277 Kadın, 69 Erkek) üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak Çevrim İçi Algılanan İhtiyaç Doyumu Ölçeği, Üniversite Öğrencilerinin Temel İhtiyaçlarının Doyumu Ölçeği, Kendini Açma Ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Yapılan analizlerin sonucunda çevrim içi özerklik, çevrim içi ilişkili olma ve çevrim içi yeterli olmak üzere toplam 3 alt boyuttan ve 12 maddeden oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Açıklanan varyans tüm ölçek için %57,87 olarak hesaplanmıştır. Ölçüt bağıntılı geçerlik için yapılan analizde kullanılan Üniversite Öğrencilerinin Temel İhtiyaçlarının Doyumu Ölçeği'nin alt boyutlar ile geliştirilen ilgili ölçeğin alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı korelasyonlar elde edilmiştir ($p<.01$). Ayırt edici geçerlik çalışmasında kullanılan Kendini Açma Ölçeği'nin alt boyutları ile de ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı korelasyonlar elde edilmiştir ($p<.01$). Ölçeğin tümü için Cronbach Alfa katsayısı .80 olarak hesaplanmıştır. Tüm bulguların neticesinde geliştirilen ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevrim içi ihtiyaç doyumu, temel ihtiyaçların doyumu, çevrim içi kendini açma.

ERGENLERDE MERHAMETE YÖNELİK UYGULANAN NARATİF (ÖYKÜSEL) TERAPİ TEMELLİ GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA SÜRECİNİN ETKİLİLİĞİ

Uzman Emin KURTULUŞ

Sakarya Üniversitesi PDR Doktora Programı
eminkurtulus1@gmail.com

Özet

Bu araştırmada liseye devam eden ergenlerin kendilerine ve başkalarına yönelik merhamet düzeyleri üzerinde Naratif (Öyküsel) terapi temelli grupla psikolojik danışma sürecinin etkisi incelenmiştir. Araştırma nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanılarak karma bir desen yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak Merhamet Ölçeği ve araştırmacının oluşturduğu demografik soru formu kullanılmıştır. Merhamet pozitif psikoloji kavramlarından biridir ve merhametin ruh sağlığı ile yakından ilgili olduğu bilinmektedir. Ayrıca başkalarına ve kendine karşı merhamet çalışmamızın ana konularından biridir. Öte yandan bağımlı değişken üzerindeki etkisi ele alınan ve bağımsız değişken olan Naratif terapi, post modern yaklaşımlarından biri olarak tanımlanmaktadır. Bireyin kendi hikayesini tekrar yazmayı hedefleyen Naratif (Öyküsel) terapi yaklaşımlı psikolojik danışmanlar danışanları ile yaptıkları görüşmelerde dışsallaştırılmış bir dili tercih etmektedirler. Bu araştırmada da Naratif (Öyküsel) terapi tekniklerinden dış şahit rolü grup sürecinin temelini oluşturmaktadır. Dış şahit rolü, benzer sıkıntıları yaşayan kişilerin birbirleriyle bağ kurması açısından önemlidir. Sonuç olarak bu araştırmada liseye devam eden ergenlerin kendilerine ve başkalarına yönelik merhamet düzeylerinde Naratif (Öyküsel) terapi temelli grupla psikolojik danışma sürecinin etkisi nitel ve nicel sonuçlar verilip literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ergen, Naratif Terapi, Öyküsel Terapi, Merhamet

GÖÇ VE FOLKLOR İLİŞKİLERİ ÜZERİNE LİTERATÜR VE TASNİF ODAKLI, KURAMSAL BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Ahmet KESKİN

Samsun Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ahmetkeskinahmet@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3422-5000

Özet

Türklerin Orta Asya'dan "Küçük Asya" olarak adlandırılan Anadolu'ya taşınmaları süreci ile söz konusu sürecin öncesini, sırasını ve sonrasını düşündüğümüzde, Türk kültür tarihinin özellikle 12. yüzyıllara kadar büyük ölçüde göç olgusuyla şekillenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu yönüyle Türk kültür tarihinin bir bakıma göçler tarihi olarak şekillenmiş olması, kültür ve göç arasındaki ilişkilerin Türk tarihi ve kültürü özelinde son derece belirgin olmasına yol açmıştır. Anadolu'ya yerleşme sonrasındaki adaptasyon ve kültürel değişim dönüşümleri 21. yüzyıla kadar yoğun biçimde devam ederek günümüzde de yaşanan göçler bağlamında devam eden ilişki ve etkileşimler, göçü halen kültürü ve folkloru biçimlendirici ana etkenlerden biri olarak karşımıza çıkarmaktadır. Bu çerçevede Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya gelişi ve yerleşme süreçlerinde eski yaşam biçimleri ile yeni yaşam biçimleri arasındaki ilişkiler, bütünleştirmeler, kültürdeki ve folklordaki değişim ve dönüşümlerin göç olgusuyla yakın bir ilişki ve etkileşim içinde bulunmasının dile, edebi metinlere, sosyal ve gündelik yaşamlara, inanç ve ritüellere ve bu gibi bütün alan ve süreçlere zengin biçimde yansımaları olmuştur. Bu yansımaların zenginliğine ve çok boyutluluğuna bağlı olarak göç, kültür ve folklor ilişkileri üzerinde günümüzde de devam eden çok sayıda çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalarla biçimlenen geniş göç ve folklor literatürü ile göç ve folklor ilişkilerinin konu kadrolarını bilimsel bir sınıflandırma ile ortaya koymak amacıyla hazırlanan bu çalışmada, Türk kültüründe göç ve folklor ilişkisi ana hatlarıyla ve kuramsal bir çerçevede ele alınmıştır. Çalışmada ilk olarak göç ve folklor ilişkileri üzerinde ana hatlarıyla durularak bu alanda yapılan çalışmalar gruplar halinde tanıtılmış ve göç-folklor ilişkileri bağlamında çalışılan konularla birlikte çalışılabilecek konular hususunda da çeşitli değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çalışmanın devamında, göç ve folklor ilişkileri bağlamında gerçekleştirilen ve gerçekleştirilebilecek çalışmaların kuramsal olarak hangi alanlar altında toplanabileceğini ortaya koymak maksadıyla, göç ve folklor odaklı bir tasnif gerçekleştirilmiştir. Böylece çalışma aracılığıyla, bundan sonraki göç ve folklor çalışmalarına metodolojik olarak katkı sunulması hedeflenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Göç, kültür, folklor, literatür, tasnif.

ORTAOKUL 7.SINIF ÖĞRENCİLERİNDE RASYONEL SAYILAR VE RASYONEL SAYILARDA İŞLEMLER KONUSUNDA OYUN VE ETKİNLİK TEMELLİ ÖĞRETİM TEKNİĞİNİN AKADEMİK BAŞARIYA VE TUTUMA ETKİSİ

Büşra Nur ÖZKAN

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Matematik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Devrim ÇAKMAK

dcakmak@gmail.com

Özet

Bu çalışma rasyonel sayılar ve rasyonel sayılarda işlemler konusunun oyun ve etkinlik temelli öğretim tekniği kullanılmasının ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin akademik başarısına, bilgilerin kalıcılığına ve matematik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada deneysel desenlerden ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanılmıştır. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Bartın iline bağlı bir belde okulunda deney grubunda 20, kontrol grubunda 17 olmak üzere toplam 37 adet 7.sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yer alan öğrencilere çalışmaya başlamadan evvel başarı testi ve tutum ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. Başarı testi araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup tutum ölçeğinin kullanım izni alınmıştır. Deney grubunda yer alan öğrenciler 6 hafta boyunca oyun ve etkinlik temelli öğretim tekniği ile rasyonel sayılar ve rasyonel sayılarda işlemler konusunun öğretimi gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda yer alan öğrencilere geleneksel anlatım yöntemi ile rasyonel sayılar ve rasyonel sayılarda işlemler konusu işlenmiştir. 6 hafta sonunda başarı testi ve tutum ölçeği son test olarak her iki gruba da uygulanmıştır. Son testin uygulanmasından 10 hafta sonra başarı testi kalıcılık testi olarak deney ve kontrol grubuna uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Oyun ve etkinlik temelli öğretim yönteminin öğrenci başarısına etkisinin incelenmesi amacıyla başarı testinden elde edilen veriler; matematiksel tutumlarındaki değişimlerin incelenmesi amacıyla ise tutum ölçeğinden elde edilen veriler incelenmiştir. Verilerin analizi sonucunda deney ve kontrol grubunun son test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Ayrıca oyun ve etkinlik temelli öğretim tekniği kullanılarak ders işlenen deney grubunda kalıcılığın daha fazla olduğu saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre derslerin oyun ve etkinlik temelli öğretim yöntemiyle işlenmesi öğrencilerin derse karşı olumlu bir bakış açısı kazandırdığı, öğrencilerin matematik dersine yönelik tutumlarında olumlu yönde artış olduğu saptanmıştır. Veri toplama ve analiz süreci tamamlanmış olup yazım ve düzenleme aşamasındadır. Sürecin yakın bir tarihte tamamlanacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Oyun ve etkinlik temelli öğretim, rasyonel sayılar, rasyonel sayılarda işlemler, , oyunla öğretim, etkinlikle öğretim, oyun,

YENİ BİR KAVRAM: DEZAVANTAJLI ÖĞRENCİ KOÇLUĞU VE GÖLGE ÖĞRETİCİLİK

Uzman Harun İsmail İNCEKARA
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
incekara-harun@outlook.com.tr

Özet

Bu araştırmada, özel eğitim öğretmenlerinin eğitim-öğretimde yeni bir kavram olan dezavantajlı öğrenci koçluğu ve gölge öğretmenlik modeli hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Araştırmaya İstanbul'da farklı özel eğitim okullarında görev yapan 15 alan öğretmeni (10 erkek ve 5 kadın) katılmıştır. Çalışmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme neticesinde 5 alan uzmanının görüşleri dikkate alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanan 5 adet kişisel bilgi formu ve 5 adette araştırma sorularına verdikleri yanıtlardan elden edilmiş ve veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları, dezavantajlı öğrenci koçluğu ve gölge öğretmenlik uygulamasının olumlu ve olumsuz sonuçları, uygulamada dezavantajlı öğrenci koçluğu ve gölge öğretmenlik, dezavantajlı öğrenci koçu ve gölge öğretmenliğin mesleki yeterlikleri, dezavantajlı öğrenci koçu ve gölge öğretmenlik modeli hakkındaki görüşler ve koçluğu ve dezavantajlı öğrenci koçluğu ve gölge öğretmenlik modelinin yaygınlaşması olmak üzere beş tema altında toplanmıştır. Özel gereksinimli öğrencilerin sözü edilen eğitim modelinden yarar sağlayabilmesi için, gölge öğretmen, veli ve diğer eğitim-öğretim elemanları arasında iş birliği sağlanması kritik öneme sahiptir.

Gölge öğretmenlerin, özel gereksinimli öğrencilerin bağımsız yaşam becerileri kazanması, kendi başına veya en az destek ile toplum içinde yaşamını sürdürebilmesine katkı sağlayabileceği ve başta bürokrasinin konu ile ilgili somut adımlar atarak topluma farkındalık kazandırmasının önemli olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: dezavantajlı gruplar, özeleğitim, koçluk, gölge öğretmen

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Emine AYDIN

MEB, Etimesgut 15 Temmuz Şehitleri Ortaokulu, Ankara, Türkiye
eminemrcn@gmail.com

Bilge ULUKAYA

MEB, Etimesgut 15 Temmuz Şehitleri Ortaokulu, Ankara, Türkiye

Orkide KEPEKÇİ

MEB, Etimesgut 15 Temmuz Şehitleri Ortaokulu, Ankara, Türkiye

İsmail AKDAĞ

MEB, Etimesgut 15 Temmuz Şehitleri Ortaokulu, Ankara, Türkiye

Özet

Bu araştırmanın amacı MEB’de çalışan ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Ankara ili Etimesgut ilçesi devlet okullarında görev yapan 241 ortaokul öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Veriler altı alt boyuttan oluşan “Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerini Belirleme Ölçeği” ile toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistik, ilişkisiz örneklem t-testi ve One-Way ANOVA teknikleri kullanılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin puanlarının cinsiyete ve öğrenim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesinde ilişkisiz örneklem t-testi analiz tekniği kullanılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin puanlarının mesleki kıdem ve branşlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesinde ise One-Way ANOVA tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin olumlu görüşlere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin puanlarının cinsiyete ve eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin puanlarının mesleki kıdemlerine ve branşlarına göre de anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: ortaokul, uzaktan eğitim, öğretmen

MÜLTECİ VE GÖÇMEN ÇOCUKLAR İÇİN SOSYAL KAPSAYICILIĞA YÖNELİK ŞARKILAR

Dr. Öğretim Üyesi Yıldız MUTLU YILDIZ
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
yildizmutluyildiz@gmail.com

Özet

Geçmişten günümüze ülkeler arasında yaşanan çıkar çatışmaları ve savaşlar beraberinde çeşitli toplumsal hareketlerin oluşmasına sebep olmaktadır. Bu durum büyük bir göç dalgasının yaşanmasına da yol açmaktadır. Dolayısıyla göç, tüm dünyanın gündeminde büyük bir problem olarak var olmaktadır. İnsanların yaşadıkları toplumdan kopmak zorunda kalması beraberinde travmatik bir sürecin yaşanmakta olduğuna da işaret etmektedir. Hem mülteci hem de göçmen çocuklar, son yerleşim yerlerinde, kültür şokuna, olası dil sorunlarına, aile yapısındaki ve rollerindeki değişikliklere, ırkçılığa ve sosyal izolasyona rağmen yeni bir ülkeye ve kültüre uyum sağlamak zorundadır (Marsh ve Dieckmann, 2017; Fazel ve Stein, 2002). Bu nedenle, yeni bir ülkeye yerleşmek için sosyal kapsayıcılığı arttırmak ve diğer psikososyal uyum biçimlerini geliştirmek amacıyla yetişkinler tarafından sağlanan psikososyal yardım bir gereklilik olarak görülmektedir (Marsh ve Dieckmann, 2017).

Müzik çocukların doğasında var olan bir ifade biçimi olarak düşünülebilir. Çocukların müziği içselleştirebildikleri en önemli formun şarkılar olduğunu söylemek mümkündür. Çocuklar için çoğu zaman şarkılar mutluluklarını, sevinçlerini, heyecanlarını, hüznlerini yani yaşadıklarını ifade edebilecekleri bir araç olmuştur. Araştırmalarda özellikle savaş sonrasında çocuklarda bazı davranışların belirginleştiği görülmüştür (Agopian, 2018). Çocuklar savaş sonrasında duygularını ayırtmak için kendilerini kapatabilirler; işbirliği yapmazlar veya son derece uyumlu hale gelirler, son derece kontrol edici veya savunmacı hale gelebilirler ve geri çekilebilirler (Agopian, 2018). Bu noktada müzik çocukların psikososyal açıdan uyum sağlayabilecekleri ve bu tür amaçlar için müziği özerk bir şekilde kullanabilecekleri belirli bir mekanizma sağlar ve bu mekanizma aracılığıyla çocukların psikososyal uyumu sağlanabilir (Marsh ve Dieckmann, 2017).

Alan yazında müziğin bir sağaltım alanı olarak ele alındığı çalışmalarda (Uğurlu ve diğerleri, 2016; Orth, 2005) müziğin duyguların kolayca ifade edildiği ve iletildiği güvenli bir ortam sunduğu için kaygıyı azaltma ve duygusal ifadeyi sağlama rolü üzerinde durulmaktadır. Travmatize olmuş mülteciler, yaşadıkları olumsuzluklar hakkında konuşmaktansa şarkı söylemeyi daha kolay bulmakta, şarkı söylemek çocukların rahatlamasına yardımcı olmaktadır (Uğurlu ve diğerleri, 2016). Müzik sadece kaygıyı azaltmakla kalmaz, aynı zamanda duyguları sağlıklı ve rahatlatıcı bir şekilde yönlendirmeye yardımcı olur (Orth, 2005).

Bu çalışma ile mülteci ve göçmen çocukların yaşadıkları travmanların üstesinden gelebilmelerine katkı sağlamak ve özellikle yaşamlarındaki en önemli basamak olan eğitim sürecinde, bulundukları okul ortamına uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için şarkılar bestelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada örnek olarak iki şarkı sunulacaktır. Söz konusu şarkıların bestelenmesinde sosyal kapsayıcılığı önceleyen sözler oluşturularak, şarkı sözlerinin kolay telaffuz edilebilir olmasına ve çocukların şarkıları söylerken eğlenebilecekleri bir yapıda olmasına özen gösterilmiştir. Bu çalışmadan hareketle mülteci ve göçmen çocukların eğitiminde sosyal kapsayıcılığı sağlamak amacıyla eğitim programları tasarlanabilir ve çeşitli boyutlar araştırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Mülteci Çocuklar, Göçmen Çocuklar, Çocuk Şarkıları, Şarkı Söylemek.

MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN İSPAT BECERİLERİNİN GENELLEYİCİ ÖRNEK BAĞLAMINDA ELE ALINMASI

Mustafa AKGÜN

Adıyaman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
akgun.mstf@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Gülsen KILINÇ

Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
gkilinc@adiyaman.edu.tr

Doç. Dr. Muhammed Fatih DOĞAN

Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
mfatihdogan@adiyaman.edu.tr

Özet

İspat öğretiminde genelleşici örneklerin kullanılması, öğrencilerin ispat ile ilgili becerilerinin gelişmesinde yararlı olacaktır. Öğrencilerin ispat ile ilgili uygulamalarda başarılı olabilmeleri için matematik öğretmenlerinin ispat becerilerinin gelişmiş olması ve ispat süreçlerini doğru bir şekilde yürütmeleri önem taşımaktadır. Genelleşici örnekler, örnekten bağımsız genelliği iyi bir şekilde aktaran, formal ispata geçiş için basamak oluşturan, ispatları daha anlamlı hale getiren örneklerdir. Bu çalışmanın amacı da matematik öğretmenlerinin genelleşici örnek üzerine anlayışlarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda matematik öğretmenlerine sayılarla ilgili olan 3 adet genelleşici örnek içeren soru yöneltilmiştir. Matematik öğretmenlerinin çözümleri incelendiğinde örnek verme, sözel olarak ifade etme, cebirsel olarak ifade etme ve örnekleri destekleyecek ve genelleyecek açıklamalarda bulunma eylemlerinde bulundukları gözlemlenmiştir. Matematik öğretmenlerinin hepsi örnek verme eyleminde bulunmuş, %30'u örnek vererek ispat yaptığını savunmuştur. Öğretmenlerin cebirsel olarak ifade etmeyi pek fazla tercih etmedikleri, örneklerden yola çıkarak mantıklı bir açıklama veya bir genelleme ile çözüm yapmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bu sonuç, genelleşici örneklerin matematik eğitiminde kullanılmasının ispat ile ilgili becerilerinin gelişmesi adına yararlı olacağını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Genelleşici örnek, Akıl yürütme ve ispat, İspat değerlendirme, Matematik eğitimi

ÖZEL GEREKSİMİ OLAN ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN TRAVMA SONRASI BÜYÜME, PSİKOLOJİK ESNEKLİK VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Zeliha TRAS

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye
ztras@erbakan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Fatih KOÇAK

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye
fkocak@erbakan.edu.tr

Arş. Gör. Hikmet Beyza YAKICI

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye
hbeyzayakici@erbakan.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı özel gereksinimi olan çocuğa sahip ailelerin travma sonrası büyüme, psikolojik esneklik ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ayrıca özel gereksinimi olan çocuğa sahip ailelerin psikolojik esneklik ve yaşam doyumu düzeylerinin travma sonrası büyüme üzerindeki yordayıcı etkisi incelenmiştir. Travma sonrası büyüme, psikolojik esneklik ve yaşam doyumu ile kurulan yapısal regresyon modeli incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu uygun örnekleme yoluyla ulaşılan 325 kadın (% 56.1) ve 254 erkek (% 43.9) olmak üzere toplam 579 özel gereksinimi olan çocuğa sahip ailelerden oluşmaktadır. Çalışma grubu yaş aralığı 20-74 yaş arası ($\bar{X} = 41.85$, $ss=8.34$) şeklindedir. Özel gereksinime sahip çocukların 160'ı (% 27,6) Zihinsel Yetersizlik, 300'ü (% 51.8) Otizm Spektrum Bozukluğu, 10'u (% 1,7) Görme Yetersizliği, 15'i (% 2.6) İşitme Yetersizliği, 34'ü (% 5.9) Bedensel Yetersizlik, 60'ı (% 10.4) Birden Fazla Yetersizlik tanısına sahiptir. Araştırmanın verileri ölçekler aracılığı ile toplanmıştır. Gönüllülük ilkesi temel alınarak doldurulan ölçeklerin doldurulması 25 dakika sürmüştür. Veri toplama araçları olarak Travma Sonrası Büyüme Envanteri, Kabul ve Eylem Formu, Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-testi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı analizi, çoklu doğrusal regresyon analizi ve Amos Yapısal Regresyon Modeli yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, yapılan t-testi sonucuna göre özel gereksinimi olan çocukların ailelerinin travma sonrası büyüme puanları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($t=2.110$, $p<.05$). Kadınların puanları ($\bar{X} = 66.35$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X} = 63.11$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir. Yapılan korelasyon analizi sonucuna göre travma sonrası büyüme puanları ile psikolojik esneklik puanları arasında anlamlı bir ilişki elde edilmemiştir ($p>.05$). Travma sonrası büyüme puanları ile yaşam doyumu arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir ($r=.344$, $p<.05$). Regresyon analizi sonucuna bakıldığında ise psikolojik esneklik ve yaşam doyumu puanları travma sonrası büyüme puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır ($F_{2-576}=42.371$, $R=.36$, $R^2=.13$, $p<.01$). Travma sonrası büyüme, psikolojik esneklik ve yaşam doyumu arasında oluşturulan yapısal regresyon modeline ilişkin uyum indeksleri $\chi^2/sd = 3.773$, $p<.000$, $GFI = .90$, $AGFI = .90$, $CFI = .91$, $NFI = .90$, $TLI = .92$, $RMSEA = .07$, $SRMR = .07$ olarak bulunmuştur. Elde edilen uyum indeksleri kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular dikkate alınarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Travma Sonrası Büyüme, Psikolojik Esneklik, Yaşam Doyumu

BİR GENÇLİK ROMANININ GÖÇLE İLGİLİ VERDİĞİ EĞİTSEL MESAJLAR: ATTIM KAPAĞI YURTDIŞINA

Dr. Öğretim Üyesi Celalettin ÇELEBİ

Necmettin Erbakan Üniversitesi- Ereğli Eğitim Fakültesi
celalcelebi75@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Faruk DÜNDAR

Necmettin Erbakan Üniversitesi- Ereğli Eğitim Fakültesi
celalcelebi75@gmail.com

Özet

Günümüz dünyasında göç, en güncel ve en tartışmalı konulardan biridir. Göç, insanlar için bazen bir zorunluluk, bazen de bir tercih olmaktadır. Sebebi ne olursa olsun, bir yerde göç olgusu var ise, bu göçün, hem göç edenlere hem de göç edilen yerdeki halka etkileri olmaktadır. 1961 yılında Almanya'nın işçi ihtiyacını karşılamak üzere başlayan Türklerin Almanya'ya göçü ile birlikte, Batı ülkelerine göç de başlamıştır. Böylece, uluslararası göç, Türkleri de ilgilendiren bir konu olmuştur. Türklerin farklı ülkelere göçü farklı edebî eserlerde işlenmiş, yazarların görüşleri doğrultusunda, eserlerde göçten olumlu veya olumsuz olarak söz edilmiştir. Göç olgusunun güncelliği ve önemi nedeniyle, bu konu çocuk ve gençlik edebiyatında da yer edinmiştir. Gençlik edebiyatına 2010 yılında yazdığı Attım Kapağı Yurtdışına adlı romanıyla giriş yapan Nihat Ziyalan, yazdığı bu ilk gençlik romanıyla 2010 Memet Fuat Yayıncılık Ödülü'nü kazanmıştır. Romanda, 19 yaşındaki Altan adlı bir gencin üniversite sınavında istediği puanı alamaması nedeniyle, Sidney'e dil öğrenmeye gitmesi ve Sidney'de bir göçmen olarak yaşadığı deneyimler anlatılmaktadır. Roman bir gencin gözünden göçmen sorunlarına değinmekte, aynı zamanda gençlik sorunlarından da bahsetmektedir. Romanda Altan'ın göçmen olarak yaşadığı sorunlar, Sidney'deki Türk göçmenlerin sorunları ve kültürlerarası çatışmalardan da bahsedilmiştir. Ayrıca, yine Altan'ın gözünden İstanbul-Sidney karşılaştırmaları yapılmıştır. Bu çalışmada, romanda geçen bu konular irdelenecek, romanın vermek istediği eğitsel mesajlar göç ekseninde analiz edilecektir. Romanın incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: göç, gençlik edebiyatı. Nihat Ziyalan, Attım Kapağı Yurtdışına

BELİREN YETİŞKİNLERDE UMUTSUZLUK VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Zeliha TRAŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye
ztras@erbakan.edu.tr

Elmas Nur İBAOĞLU

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Öğrenci
elmasibaoglu@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı beliren yetişkinlerde umutsuzluk ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubu 20 ve 30 yaşları arasındaki 417 kadın (%70,0), 179 erkek (%30,0) olmak üzere toplam 596 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Beck ve arkadaşları (1974) tarafından geliştirilen ve Seber, Dilbaz, Kaptanoğlu ve Tekin (2018) tarafından Türk kültürüne uyarlanan “Beck Umutsuzluk Ölçeği”, Young (1998) tarafından geliştirilip Pawlikowski ve arkadaşları (2013) tarafından kısa forma dönüştürülen ve Kutlu, Savcı, Demir, Aysan (2016) tarafından Türk kültürüne uyarlanan “Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu” ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılarak betimsel istatistikler, t-testi, tek faktörlü varyans analizi, Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ve basit doğrusal regresyon analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Araştırmanın bulgularına bakıldığında, yapılan t-testi sonucunda katılımcıların umutsuzluk düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($t_{594}=-3.075$, $p<.05$). Erkeklerin puanları ($\bar{X}=6.7877$) kadınların puanlarından ($\bar{X}=5.4101$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Bununla birlikte umutsuzluk ölçeği alt boyutları olan gelecekle ilgili duygular ($t_{594}=-3.447$, $p<.05$) motivasyon kaybı ($t_{594}=-2.797$, $p<.05$) ve gelecekle ilgili beklentiler ($t_{594}=-2.370$, $p<.05$) alt boyutlarında da erkeklerin puanları kadınların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Yapılan t-testi sonucuna göre katılımcıların umutsuzluk düzeylerinin romantik ilişki durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($t_{594}=-.132$, $p>.05$).

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların umutsuzluk düzeyleri kardeş sayısına göre, umutsuzluk ölçeği alt boyutlarından gelecekle ilgili duygular ($t_{2-593}= 4.430$, $p<.05$) ve gelecekle ilgili beklentiler ($t_{2-593}= 3.494$, $p<.05$) alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. Her iki alt boyutta da 2 kardeş olduğunu ifade eden bireylerin puanları 3 ve daha fazla kardeş olduğunu ifade eden bireylerin puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların umutsuzluk düzeylerinin düzenli fiziksel aktivite yapma durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($F_{2-593}=5.229$, $p<.05$). Düzenli fiziksel aktivite yaptığını ifade eden bireylerin umutsuzluk puanları ($\bar{X}=5.4295$) yapmadıklarını ifade eden katılımcıların puanlarından ($\bar{X}=7.1311$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktür. Bazen düzenli fiziksel aktivite yaptığını ifade eden bireylerin puanları ($\bar{X}=5.5138$) da yapmadığını ifade eden bireylerin puanlarından ($\bar{X}=7.1311$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Gelecekle ilgili beklenti alt boyutlarında da sonuçlar aynı şekilde bulunmuştur ($F_{2-593}=5.685$, $p<.05$). Gelecekle ilgili duygu alt boyutunda ise düzenli fiziksel aktivite yaptığını ifade eden bireylerin puanları ($\bar{X}=1.0403$) yapmadığını ifade eden bireylerin puanlarından ($\bar{X}=1.5410$) anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur ($F_{2-593}=3.978$, $p<.05$).

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların umutsuzluk düzeylerinin düzenli beslenme durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($F_{2-593}=21.505$, $p<.01$). Düzenli beslendiğini ifade eden bireylerin umutsuzluk puanları ($\bar{X}=4.2716$) bazen düzenli beslendiklerini ifade eden katılımcıların puanlarından ($\bar{X}=5.6701$) ve düzenli beslenmediğini ifade eden katılımcıların puanlarından ($\bar{X}=7.9429$)

istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük, bazen düzenli beslendiklerini ifade eden katılımcıların puanları ise düzenli beslenmediklerini ifade eden katılımcıların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktür. Umutsuzluk ölçeğinin alt boyutlarında da sonuçlar aynı şekilde bulunmuştur.

Yapılan Pearson momentler çarpımı korelasyon kat sayısı analizi sonucunda katılımcıların umutsuzluk puanları ile internet bağımlılığı puanları arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=.334$, $p<.01$). Beck Umutsuzluk ölçeğinin alt boyutlarının her biri de internet bağımlılığı ile pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili bulunmuştur ($p<.01$). Basit doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre ise internet bağımlılığının umutsuzluğu anlamlı olarak yordadığı tespit edilmiştir. Buna göre internet bağımlılığı beliren yetişkinlerde umutsuzluğun %11'ini açıklamaktadır ($R=.334$, $R^2=.11$, Adj. $R^2=.11$, $F_{1-594}=74.440$, $p<.01$). Araştırmada elde edilen bulgular dikkate alınarak tartışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Umutsuzluk, İnternet Bağımlılığı

ERGENLERİN SOSYAL MEDYAYA YÖNELİK TUTUMLARI VE SOSYAL MEDYANIN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ (KKTC ÖRNEKLEMİ)

Prof. Dr. Nergüz BULUT SERİN

Lefke Avrupa Üniversitesi, KKTC
nserin@eul.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, KKTC’’de lise de öğrenim gören öğrencilerinin Sosyal Medyaya ilişkin tutumlarının çeşitli sosyo- demografik değişkenler açısından anlamlı farklılıklar olup olmadığının araştırılmasıdır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %59’u kadın %41’i erkek olmak üzere toplam 195 kişiden oluşmuştur. Öğrencilerin %49.2’si Lise 1. sınıf, %50.8’i Lise 4. Sınıftadır. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Öğrencilerin sosyal medyayı kullanma tutumlarını belirlemek amacıyla Argın (2013) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Tutum Ölçeği. Araştırmanın verileri, Yüzdelik dağılımları, yönlü varyans analizi ANOVA, T-test ve Bivariate Korelasyon analizi programları kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde öğrencilerin %96.9’unun herhangi bir sosyal medya üyeliği bulunup, %68.2’si günde en az bir kereden fazla sosyal medya kullanıp öğrencilerin %69.2’si interneti sosyal medya için kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde cinsiyete göre sosyal medyanın kullanımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Lise1.Sınıf ve Lise 4.sınıf öğrencilerin sosyal medya tutumları incelendiğinde sınıf düzeyleri arttıkça sosyal medya tutumları ölçeğinden aldıkları puanlar da artış göstermektedir. Bir diğer deyişle katılımcıların yaş ortalamaları yükseldikçe sosyal medyaya olan ilgilerinin arttığı söylenebilir. Sonuç olarak öğrencilerin sosyal medya kullanım oranları yüksek çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medyaya yönelik tutum, Lise öğrencileri, Ergen.

ÖĞRETMEN LİDERLİĞİNİN YORDAYICILARI OLARAK UMUT VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Beyza BAYAT ALTUN

MEB

beyzabayataltun@gmail.com

Doç. Dr. Emre ER YILDIZ

Teknik Üniversitesi

emreer@yildiz.edu.tr

Özet

Değişmekte olan toplumda her alanda olduğu gibi eğitimden de beklentiler değişmiş ve çeşitlenmiştir. Eğitimde yaşanan değişimleri ve beklentileri okul yönetimi tek başına karşılayamaz hale gelmiştir. Okulların yönetiminde klasik yönetici anlayışının yeterli olmadığı ve öğretmenlerin de okulun işleyişinde aktif rol alması gerekliliği neticesinde okullarda yeni liderlik arayışlarına girilmiştir. Öğretmen liderliği; öğretmenlerin eğitimin her aşamasında karar alma, uygulama, yol gösterme gibi etkin ve aktif olarak rol alması olarak düşünülebilir. İşte tam da bu noktada öğretmen liderliği eğitim sistemlerinin işlemesine yardımcı olmuştur. Sanılanın aksine anda kalabilmek, pasif olmak ya da bir meşguliyeti olmamak değil, yaşanan anı her ne olursa olsun yaşamak, duyumsayabilmektir. Son zamanlarda popülaritesi artmış olan bilinçli farkındalık, bireylere, ana odaklanmak, geçmişin acıları ya da geleceğin telaşı ile yaşanan günü kaçırmamak gerektiğine odaklanırken insanların psikolojik olarak daha sağlıklı bireyler olmasına da yardımcı olmaktadır. Umut en kısa tabirle gelecekte arzulanan iyi şeyler olarak tanımlanabilir. Bilinçli farkındalık ve umut günümüzde neredeyse çoğu kişinin doğuştan sahip olduğu fakat yaşam koşulları neticesinde unutulmuş durumlar, değerler halini almıştır. Akademik çalışmalarda umutsuzluk ve yaşam temposu üzerine yoğunlaşma bilinçli farkındalık ve umut üzerine yapılan çalışmalardan daha fazladır. Bu çalışmanın amacı umut ve bilinçli farkındalık düzeylerinin öğretmen liderliğini ne düzeyde yordadığını incelemektir. Mevcut çalışmada ilkökul ve ortaokul kademelerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmen liderliği davranışlarını sergileme düzeyleri incelenirken, öğretmenlerin umut ve bilinçli farkındalık düzeyleri ile öğretmen liderliği düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı da araştırılmaktadır. Araştırma söz konusu değişkenler arasındaki ilişkiyi yordamak üzere nicel bir çalışmadır. Bu bağlamda araştırmanın verilerinin toplanması amacı ile İstanbul ilinde ilkökul ve ortaokul kademelerinde görev yapan öğretmenlerden katılımcılar basit tesadüfi örnekleme yardımı ile gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Araştırmaya +500 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında “Öğretmen Liderliği Ölçeği”, “Bilinçli Farkındalık Ölçeği” ve “Umut Ölçeği” kullanılmıştır. Bu çalışma sonucunda Öğretmen liderliği davranışını sergileyen öğretmenlerin bilinçli farkındalık ve umut düzeyleri hakkında bilgi vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen liderliği, umut, bilinçli farkındalık

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE OKURYAZARLIK: LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE GERÇEKLEŞTİRİLEN OKURYAZARLIK ARAŞTIRMALARI

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet SAĞLAMGÖNCÜ

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ahmetsaglamgoncu@gmail.com

Özet

Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin çeşitli bilgi, beceri ve değerleri kazanarak etkili birer vatandaş olarak yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Günümüzde etkili vatandaşların sahip olması gereken özellikler içerisinde okuryazarlık becerileri de vardır. Bu nedenle sosyal bilgiler dersinde öğrencilere 21. yüzyıla ilişkin okuryazarlık becerileri kazandırılmalıdır. Yeni okuryazarlık becerileri bireyin nesneleri, sembolleri, olayları ve toplumsal ilişkileri anlamlandırması ile ilgilidir (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010). Bireyin yakın ve uzak çevresinde oluşan olayları ve toplumsal ilişkileri anlamlandırabilmesi sosyal bilgiler dersinin kapsamında yer almaktadır.

Okuryazarlık becerilerinin sosyal bilgiler dersi ile olan ilişkisinin daha iyi anlaşılması için bu konuda yapılan lisansüstü tez çalışmaları önemli bilimsel veriler sunmaktadır. Sosyal bilgiler eğitimine yönelik okuryazarlık becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tez çalışmaları, okuryazarlık becerilerinin sosyal bilgiler dersindeki önemini ortaya koymalı, öğretme-öğrenme süreçlerinde öğrencilere okuryazarlık becerilerini kazandıracak uygulama ve modeller sunmalıdır. Sosyal bilgiler eğitiminde okuryazarlık becerileri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin konu ve okuryazarlık türleri gibi çeşitli yönlerden incelenmesi, sosyal bilgiler eğitimindeki okuryazarlık anlayışını ortaya koyacaktır. Bu doğrultuda bu araştırmanın temel amacı sosyal bilgiler eğitiminde okuryazarlık konularında yapılan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler bakımından ayrıntılı biçimde incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen tüm dokümanlara YÖK (Yükseköğretim Kurulu) Tez Veri Tabanından ulaşılmıştır. Bu kapsamda sosyal bilgiler eğitiminde okuryazarlık ile ilgili gerçekleştirilen 47 lisansüstü tez dokümanı incelenmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda sosyal bilgiler eğitiminde en fazla medya okuryazarlığı ile ilgili tez yazıldığı, tezlerde Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan okuryazarlık becerilerine aynı derecede önem verilmediği, tezlerin daha çok araştırmanın katılımcılarının okuryazarlık düzeylerini belirlemeye ve okuryazarlık ile ilgili algı, görüş ve tutumlarını ortaya çıkarmaya yönelik olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Sosyal bilgiler eğitimi, lisansüstü eğitim, okuryazarlık, okuryazarlık becerileri.

OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMENLERİNİN İŞ DOYUMU DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (KKTC ÖRNEKLEMİ)

Ali Yunus ÖZERDEM

Uzm.Şehit Turgut Ortaokulu

yozerdem72@gmail.com

Prof. Dr. Oğuz SERİN

Lefke Avrupa Üniversitesi, KKTC

oserin@eul.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ortaokul ve Liselerinde görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerinin örgütsel iş doyumu ile farklı değişkenler arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığını araştırmaktır. Bu çalışmada 2020-2021 eğitim öğretim yılında KKTC de görev yapan 72 Okul yöneticisi ve öğretmene araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile Şahin (1999) tarafından geliştirilen "İş Doyumu Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, Yüzdelik dağılımları, yönlü varyans analizi ANOVA, T-test ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, KKTC'de görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerinin yaş bağımsız değişkenine ve görev kadro durumuna göre iş doyumu düzeylerinde anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Okul yöneticileri ve öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine, görev yapılan ilçeye ve mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. KKTC de görev yapan ve örnekleme dahil edilen okul yöneticisi ve öğretmenlerin, genel olarak İş Doyumu düzeyinin "orta" düzeyde olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Doyumu, Okul Yöneticisi, Öğretmen.

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI SAĞLIK PROBLEMLERİ

Doç. Dr. Muammer ERGÜN

Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

mergun@kastamonu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Naim ÜNVER

Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

nunver@kastamonu.edu.tr

Özet

Araştırma Covid19 küresel salgın sonucunda dünyada yaşanan kısıtlamalara paralel olarak Türkiye’de de Milli Eğitim Bakanlığının örgün eğitim sürecine son vermesi ve eğitimin uzaktan yapılması sürecine dönmesinin sonuçlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede Literatür taraması sonucunda tükenmişlik ile birlikte görülmesi muhtemel fiziksel ve psikolojik rahatsızlıklar belirlenmiştir. Ve internet üzerinde öğretmenlere ulaşılarak bu süreçte ayda en az üç defa yaşamış oldukları rahatsızlıklar sorulmuştur. Araştırmanın bulgular kısmında belirtilen ve tükenmişlik ile ilişkilendirilen 20 rahatsızlık verilmiştir. Katılımcılara literatürde tükenmişlik ile ilişkilendirilen bu 20 rahatsızlıktan hangisini ya da hangilerini yaşadıkları sorulmuştur. Öğretmenlere birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri de ankette belirtilmiştir. Dijital ortamda 423 öğretmene ulaşılmıştır. Bu öğretmenlerin de 214’ü bu süreçte ayda en az üç kere olma koşuluyla herhangi hastalığa yakalandığını ifade etmemiştir. Sadece araştırmaya katılan öğretmenlerden %49,4’ü bu süreçte ayda en az üç kere olmak koşuluyla en az bir hastalığa yakalandığını beyan etmişlerdir.

Bu süreçte sağlık problemi yaşadığını belirten öğretmenlerin %35,3’ü ilkokullarda, %27,5’i liselerde, %24,2’si ortaokul ve %13,0’ı ise okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapmaktadırlar. Sağlık problemi yaşadığını belirten öğretmenlerin medeni durumlarına göre incelemesinde %73,1’inin evli ve %26,9’unun bekar olduğunu görülmektedir. Sağlık problemi yaşadığını belirten öğretmenlerin görev yerlerine göre dağılımı incelendiğinde %70,3’ünün ilçelerde görev yaptıkları, %18,2’sinin illerde ve %11,5’inin ise köyde görev yaptıkları görülmüştür. Sağlık problemi yaşayan öğretmenlerin branşlara göre dağılımı incelendiğinde %31,7’sinin ilkökul öğretmeni, %15,9’unun meslek dersleri öğretmeni, %14,4’ünün okulöncesi öğretmeni, %14,4’ünün, Dil grubu dersleri öğretmeni, %13,0’ının sayısal dersler grubu öğretmeni ve %10,6’sının da sosyal grubu dersleri öğretmenlerinden oluştuğu görülmüştür. Bu süreçte rahatsızlandığını belirten öğretmenlerden %94,7’si devlet okullarında ve %5,3’ü ise özel okullarda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Cinsiyete göre dağılımlar incelendiğinde sağlık problemi yaşayan öğretmenlerin %60,1’i kadın, %39,9’u erkek öğretmenlerden oluşmaktadır.

En fazla yaşanan hastalık %11,7 ile sırt ağrısı olduğu bulunmuştur. Ayrıca Bu süreçte bir hastalığa yakalananların %82,3’ü sırt ağrısı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. 20 farklı hastalık türü 209 katılımcı tarafından 1470 kere işaretlenmiştir.

Araştırmanın bulguları özetlenecek olursa bu süreçte öğretmenlerin en çok yaşadığı rahatsızlığın ilk sırasında sırt ağrısı gelmektedir. Daha sonra sırasıyla uyku düzensizliği, yemek yeme alışkanlığının bozulması, dikkat toplamada güçlük, diz ağrıları, depresyon, alınganlık, soğuk algınlığı, ani baş dönmeleri, bağırsak rahatsızlığı, bel ağrıları, pişmanlık duygusu, corona, suçluluk duygusu, sinir krizi, cinsel isteksizlik, ishal, ülser, yüksek tansiyon ve astım olarak sıralanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %24,4’ünün covid19 rahatsızlığına yakalandığını beyan etmesi kısıtlamaların öğretmenlerin yaklaşık %25’ini salgından koruduğu şeklinde ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Uzaktan Eğitim, Yaşanan Sağlık Problemleri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DERS DIŞI ETKİNLİKLERE KATILIMININ İNCELENMESİ: YABANCI DİL HAZIRLIK SINIFI ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Şükran TOK

İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Sevda DOLAPÇIOĞLU

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

sdolapcioglu@mku.edu.tr

Okutman Eda YÜCE

İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ

Özet

Ders dışı etkinlikler ders zamanı dışında planlı olarak gerçekleşmiş olan tüm öğrenen deneyimlerini içine alır. Bu araştırma yükseköğretimde ders dışı etkinlik uygulamalarının öğrenenlere akademik ve mesleki katkısının incelendiği nitel bir araştırmadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına (örnek olay) göre desenlenmiştir. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme göre belirlenmiştir. Çalışma grubu 2019-2020 eğitim öğretim yılı İzmir ilinde bir üniversitede öğrenim gören 15 hazırlık sınıfı öğrencisinden oluşmuştur. Bu öğrenciler Mimarlık, Uluslararası İlişkiler, Matematik, Siyasal Bilgiler ve Kamu Yönetimi, Elektrik- Elektronik ve Sosyoloji bölümlerinde öğrenim görecektir. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Elde edilen verileri içerik analizi yoluyla bulgulara dönüştürülmüştür. Araştırmada ders dışı etkinliklerin öğrencilerin en çok akademik gelişim, sosyal gelişim ve kişisel beceriler boyutunda katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akademik gelişim alanında yabancı dil öğrenme, akıcı konuşma, yabancı dilde özgüven alt boyutlarında katkısı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Sosyal gelişim boyutunda en çok arkadaş edinme ve yardımlaşma alt boyutunda katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir önemli katkısı sorumluluk duygusu ve keyifli zaman geçirmedir. Bunun yanında yönetici – eğitimci desteği, reklam ve duyurular ve çalışma saatleri alt boyutlarında sınırlılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ders dışı etkinliklerin planlanmasında en önemli faktör öğrenci isteğine ve ilgisine bağlı olması gerektiğidir.

Anahtar Kelimeler: Ders Dışı Etkinlik, Yükseköğretim

ORTAOKUL 5. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN OKUMA DİNLEME BAĞLAMINDA KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Hüseyin ÖZÇAKMAK

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
h.ozcakmak@mku.edu.tr

Meryem KARASU

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Özet

Bu çalışmada 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin matematik problemlerini zihinden çözme becerileri, okuma ve dinleme testleri aracılığıyla karşılaştırılmıştır. Testlerde yer alan soruların sınıf seviyelerine en uygun hâle getirilmesi amacıyla pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Hatay ilinin Antakya ilçesinde yer alan bir ortaokulun 5. ve 8. sınıflarına devam eden 42 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmada öğrencilerin okuma testlerindeki problem çözme becerilerinin dinleme testlerinde düşüp düşmediği test edilmiştir. Öğrencilerin okuma ve dinleme testlerinden aldıkları puanlar IBM SPSS 24 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin dinleme testlerinden aldıkları puanların okuma puanlarına kıyasla istatistiksel olarak değişmediği, diğer bir ifadeyle problem çözme açısından öğrencilerin okuduğunu ve dinlediğini anlama puanları arasında herhangi bir kayıp yaşanmadığı belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin dinleme ve okuma testlerinden aldıkları puanlar arasında cinsiyet ve sınıf değişkeni bakımından anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Son olarak öğrencilerin okuma testi ve dinleme testi puanları arasında pozitif yönlü korelasyonel bir ilişki bulunmuştur ($r=,485$).

Anahtar Kelimeler: Zihinden işlem, problem çözme, okuduğunu anlama, dinlediğini anlama

ÇOKKÜLTÜRLÜ ÖĞRENME UYGULAMALARI SIKLIĞINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİNİN YORDAYICI ROLÜ: BİR YOL ANALİZİ ÇALIŞMASI

Dr. İzzettin AYDOĞAN

Milli Eğitim Bakanlığı, Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü İpekyolu/VAN

Amaç

Araştırmada, bazı öğretmen özelliklerinin okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığına ilişkin yordayıcı rolünün belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylece öğretmenlerin sahip olduğu özellikler ile görev yaptıkları okullarda yürütülen çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığı arasında nasıl bir ilişki olduğunun ortaya konması planlanmaktadır. Araştırmayla, “Öğretmenlerin sahip olduğu özellikler görev yaptıkları okullardaki çokkültürlü öğrenme uygulaması sıklığını nasıl yordamaktadır?”, sorusuna cevap aranacaktır.

Yöntem

Araştırmanın çalışma grubunu, PISA 2018 programı Türkiye örneklemini oluşturan 186 okul arasında yer alan 182 okul oluşturmaktadır. Araştırmada okullara ilişkin veriler kullanılmış olup araştırmanın verileri okul yöneticilerinin cevapladığı maddeleri içeren PISA 2018 okul formu aracılığıyla elde edilmiştir. Bu formda yer alan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığı (UYG_SIK), okul öğretmenlerinin mesleki gelişim programlarına katılma yüzdesi (MES_GEL), lisansüstü mezuniyet yüzdesi (L_USTU) ve çokkültürlülüğe ilişkin eğilimlerini yansıtan profil (O_PROFIL) araştırmanın değişkenlerini oluşturmuştur. UYG_SIK değişkeni, okullarda gerçekleştirilen çokkültürlü öğrenme uygulamalarına ilişkin sıklık miktarını; MES_GEL değişkeni, okullarda görev alan öğretmenlerin yüzde kaçının mesleki gelişim programlarına katılım sağladığını işaret etmektedir. L_USTU değişkeni, okullarda görev alan öğretmenlerin yüzde kaçının lisansüstü eğitim mezunu olduğunu ve O_PROFIL değişkeni, okul yöneticilerine göre öğretmenlerin çokkültürlülüğe ilişkin eğilimlerini yansıtan profili ifade etmektedir. Araştırmada kullanılan analiz yöntemlerinin sayıtlarının test edilmesi sonucunda, 186 okul verisine ilişkin araştırma değişkenlerine yönelik kayıp veri, uç değer, doğrusallık, homojenlik, çoklu bağlantı ve normallik tespiti işlemleri uygulanmıştır. Değişkenlere yönelik 1 ile 4 ($< \%5$ ve raslantısal) arasındaki kayıp veriye ortalama değer atanmış ve dört uç değer veri grubundan silinmiştir. Doğrusallık, varyans homojenliği, çoklu bağlantı ve normallik sayıtları (Kurtosis $\leq | +1.5 |$; Skewnes $\leq | +1.5 |$) ise sağlanmıştır. O_PROFIL değişkeni dört maddelik ölçeğin toplam puanı olarak kullanılmış olup ölçek yapısının sağlandığını test etmek üzere öncelikle açımlayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmış ve tek faktörlü yapının sağlandığı anlaşılmıştır. Daha sonra bu yapının veriye uyum sağlayıp sağlamadığı doğrulayıcı faktör analizi (DFA) aracılığıyla test edilmiş ve faktör yapısının doğruluğu desteklenmiştir. Daha sonra yol modeli oluşturularak çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığını yordayan öğretmen özelliklerinin yordayıcı rolü yol analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz işlemleri SPSS ve Mplus programları kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

O_PROFIL değişkenini oluşturan ölçek yapısının araştırılmasında uygulanan AFA yöntemi için uygunluk değerlerinin (KMO=.81; Barlett, $p<.05$) ve analiz sonucunda faktör yükleri .74 ile .88 arasında değişen tek faktörlü yapının sağlandığı anlaşılmıştır. Sonrasında uygulanan DFA yöntemi ile faktör yapısı doğrulanmıştır ($X^2/sd=5.24$, $p=.00$; RMSEA=.00; CFI=1.00; TLI=1.00, SRMR=.00). Maddelere verilen yanıtların güvenilirliğine ilişkin hesaplanan Cronbach alfa değeri ise .87 olarak saptanmıştır.

Yol analizine yönelik bulgulara göre doğrudan etkiler yönüyle, MES_GEL değişkeni ile O_PROFIL değişkeni arasındaki standartlaştırılmamış yol katsayısı .005 (.005; $p>.05$), standartlaştırılmış yol katsayısı .079 (.074; $p>.05$); L_USTU değişkeni ile O_PROFIL değişkeni arasındaki standartlaştırılmamış yol katsayısı .00 (.015; $p>.05$), standartlaştırılmış yol katsayısı .002 (.074; $p>.05$) olarak kestirilmiştir. MES_GEL değişkeni ile UYG_SIK değişkeni arasındaki standartlaştırılmamış yol katsayısı .006 (.005; $p>.05$), standartlaştırılmış yol katsayısı .08 (.069; $p>.05$); L_USTU değişkeni ile UYG_SIK değişkeni arasındaki

standartlaştırılmamış yol katsayısı .014 (.016; $p>.05$), standartlaştırılmış yol katsayısı .058 (.069; $p>.05$); O_PROFIL değişkeni ile UYG_SIK değişkeni arasındaki standartlaştırılmamış yol katsayısı .389 (.08; $p<.05$), standartlaştırılmış yol katsayısı .337 (.065; $p>.05$) olarak saptanmıştır. Dolaylı ve toplam etkiler yönüyle, MES_GEL değişkeni ile UYG_SIK değişkeni arasındaki standartlaştırılmamış kestirim değeri .00 (.00; $p<.05$), standartlaştırılmış kestirim değeri .00 (.00; $p>.05$); L_USTU değişkeni ile UYG_SIK değişkeni arasındaki standartlaştırılmamış kestirim değeri .00 (.00; $p<.05$), standartlaştırılmış kestirim değeri .00 (.00; $p>.05$) olarak belirlenmiştir. Bu durumda istatistiksel olarak anlamlı olan tek ilişki O_PROFIL ile UYG_SIK değişkenleri arasında olup O_PROFIL değişkenindeki 1 birimlik artış UYG_SIK değişkeninde .389 birimlik; O_PROFIL değişkenindeki 1 standart sapmalık artış UYG_SIK değişkeninde .337 standart sapmalık artışa yol açtığı anlaşılmaktadır. MES_GEL değişkeni ile L_USTU değişkeni arasındaki kovaryans değeri 26.239 ($p<.05$); korelasyon değeri ise .073 ($p>.05$) olarak kestirilmiştir. Ayrıca UYG_SIK değişkeni için açıklanan varyans değerinin .13 ($p<.05$) olduğu gözlenmektedir.

Sonuç

Araştırmanın bulgularına göre ulaşılan sonuçlar incelendiğinde okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığına ilişkin, görev yapan öğretmenlerin mesleki gelişim programlarına katılım oranı ve lisansüstü eğitimden mezun olma oranlarının yordayıcı rolü olmadığı anlaşılmaktadır. Benzer şekilde okullarda görev yapan öğretmenlerin mesleki gelişim programlarına katılım oranı ve lisansüstü eğitimden mezun olma oranlarının öğretmenlerin çokkültürlülüğe ilişkin eğilimlerini istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordamamaktadır. Ancak okullarda görev yapan öğretmenlerin çokkültürlülüğe ilişkin pozitif eğilimleri uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığını olumlu yönde yordamaktadır. Bu durum çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığındaki değişkenliğin %13'ünü açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çokkültürlülük, öğrenme uygulamaları, öğretmen özellikleri, yol analizi

EĞİTİM PAYDAŞLARININ DİJİTAL ÖĞRETİM PROGRAMLARINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ: BİR OLGU BİLİM ÇALIŞMASI

Aysel ÇEKMEN

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
aysel.cekmen@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Sibel GÜZEL YÜCE

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
sguzel@mku.edu.tr

Özet

Web 4.0 ve Covid 19 pandemisi eğitim üzerinde beklenenden daha hızlı bir şekilde etki alanını genişletmiştir. Okulların kapanması dijital destekli öğretim yaklaşımlarının artmasına neden olduğu gibi eğitim programlarının yapısını/sunuluş formatını da sorgulamamıza zemin hazırlamıştır (Backes, Baumann, Harion, Satter ve Lenz, 2021). Backes ve arkadaşları (2021) tarafından vurgulandığı gibi, eğitimde dijital yeniliğin merkezi öğretim yaklaşımları/yöntemleri değil, eğitim/öğretim programları olmalıdır. Bu nedenle, günümüzde, eğitim programı hazırlanmasından, uygulamasına, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine kadar tüm süreçleriyle süreklilik gerektiren bir dijital formda sunulması gerekliliği ön plana çıkmaktadır (Ibarra, & Kalich, 2022). Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, eğitim paydaşlarının eğitim programlarının dijitalleşmesine yönelik görüş ve önerilerinin incelenmesidir. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni tercih edilmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemi ile eğitim programları ve öğretimi alanında yüksek lisans yapan farklı branşlardaki 17 kadın 19 erkek toplam 36 eğitim paydaşından (müdür, müdür yardımcısı ve öğretmen) yazılı görüşme formu kullanarak veriler toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır ve veriler incelendiğinde öğretmenlerin %83'ünün mevcut öğretim programlarını kullanışlı bulmadığını ve geliştirilmesi gerektiğini belirttikleri görülmüştür. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl için hayal ettikleri öğretim programına yönelik görüşlerinde öğretim programlarının teknoloji ile bütünleştirilmesi gerektiğini vurguladıkları dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun dijital öğretim programlarının kullanışlı olabileceğini, programa olan bağlılıklarını artıracaklarını ve öğretmenlerin öğretim programlarını uyarlamalarına katkı sağlayacağını ifade ettikleri görülmüştür. Ancak dijital öğretim programlarının uygulama esnasında; altyapı yetersizliği, dijital yeterlilik yetersizliği, gerçeği yansıtmama ve maliyet gibi güçlükler ile karşılaşılabilirliğini ve bu güçlüklerle yönelik öneriler sundukları görülmüştür. Araştırmanın sonuçları dikkate alınarak eğitim paydaşlarının işbirliği ile açık kaynak kodlu bir dijital öğretim programının geliştirilmesine ihtiyaç olduğu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelime: 21. yüzyıl, Eğitimde Dijitalleşme, Öğretim programı ve Dijital öğretim programı

EĞİTİMDE DİJİTALLEŞME: TÜRKİYE, ALMANYA VE İNGİLTERE

Dr. Öğr. Üyesi Fikriye KANATLI ÖZTÜRK

fikriyekanatli@gmail.com

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Aysel ÇEKMEN

Aysel.cekmen@gmail.com

Mustafa Kemal Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada eğitimde dijitalleşme süreci ve yapılan uygulamaları ile ilgili İngiltere, Almanya ve Türkiye'deki planların, yapılan uygulamaların neler olduğunu inceleyip ortak noktalarının ve farklılıklarının neler olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Bu ülkelerin seçilme kriterleri ise sanayi devriminin ve devamında yaşanan teknolojik gelişmelerin İngiltere'de başlamış olması ve teknolojinin zirvesi olarak nitelendirilen Endüstri 4.0'ın 2011 yılında Almanya'daki teknoloji fuarında ortaya çıkması ve devamında yaşanan gelişmeler bu ülkelerdeki teknoloji kullanımının üst düzey bir noktada olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca son yapılan Tıms ve Pisa uluslararası sınavlardaki ülkelerin başarı sıralaması etkili olmuştur. Araştırma sürecinde betimsel araştırma yöntemi ile ülkelerin eğitimde dijitalleşme planları ve uygulamalarının ortak ve farklı noktaları belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre İngiltere, Almanya ve Türkiye'deki eğitimdeki dijitalleşme hedefleri içerisinde eğitim kurumlarının teknolojik alt yapısının ve öğretmenlerin, öğrencilerin dijital yeterliliklerinin iyileştirilmesi ortak olduğu dikkat çekmiştir. Almanya'da eğitimde dijitalleşme planlarında yer alan hedefler içerisinde ayrı bir hedef olarak mesleki ve teknik eğitim veren kurumlar için hedefler yer almaktadır. Ancak İngiltere ve Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim veren kurumlar için ayrı birer hedeflerin yer almadığı genel olarak tüm eğitim kademeleri ve kurumları için ortak hedeflerin yer aldığı görülmüştür. Ayrıca bu ülkelerin eğitimde dijitalleşme ile ilgili yayınladıkları planların dışında Avrupa Birliği üye devletleri için yayınlanan 2021 ile 2027 yılları için eğitimde dijitalleşme planı da incelenmiş ve diğer devletlerin planları ile ortak ve farklı noktaları ortaya çıkarılmıştır. Avrupa Birliği üye devletler için yayınlanan planda incelenen diğer devletlerin planlarında da yer alan eğitim kurumlarının teknoloji alt yapısı ve öğrencilerin, öğretmenlerin dijital yeterliliklerinin artırılması ile ilgili hedefler olduğu görülmüştür. Ancak bu planda yer alıp da incelenen diğer devletlerin planlarında yer almayan dijital beceri sertifika uygulaması, dijital fırsatlar için staj uygulaması, kadınlar için STEM eğitimlerine katılım ve eğitimde yapay zekâ ve veri kullanımına ilişkin hedeflerin olduğu da görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Dijitalleşme, Eğitimde dijitalleşme, Dijital okuryazarlık, Dijitalleşme planı, İngiltere, Almanya, Karşılaştırma eğitim

ÇOKKÜLTÜRLÜ ÖĞRENME UYGULAMALARI SIKLIĞININ OKUL ÖZELLİKLERİ YÖNÜYLE İNCELENMESİ: PISA 2018 TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Dr. İzzettin AYDOĞAN

Milli Eğitim Bakanlığı, Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü İpekyolu/VAN

Amaç

Araştırmada, okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığının bazı okul özelliklerine göre değişkenliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylelikle okullarda yürütülen çokkültürlü öğrenme uygulamalarının okul özellikleri yönüyle değişkenlik gösterip göstermediğinin ortaya konması planlanmaktadır.

Araştırmayla, “Okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığı okul özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır?”, sorusuna cevap aranacak olup çözümlenmek üzere oluşturulan alt problemler aşağıda sıralanmıştır:

Okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığı okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?

Okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığı okul etiketine göre farklılaşmakta mıdır?

Okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığı okul yerleşkesinin nüfusuna göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın çalışma grubunu, PISA 2018 programı Türkiye örneklemini oluşturan 186 okul oluşturmaktadır. Araştırmada okullara ilişkin veriler kullanılmış olup araştırmanın verileri okul yöneticilerinin cevapladığı maddeleri içeren PISA 2018 okul formu aracılığıyla elde edilmiştir. Bu formda yer alan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığı (UYG_SIK), araştırmanın bağımlı değişkenini; okul türü (O_TURU), okul etiketi (O_ETIKET) ve okul yerleşkesi nüfusu (O_YERI) ise araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmuştur. UYG_SIK değişkeni, okullarda gerçekleştirilen çokkültürlü öğrenme uygulamalarına ilişkin sıklık miktarını; O_TURU (5 düzeyli) değişkeni, okulun hangi türde olduğunu (anadolu, fen, imam hatip vs.); O_ETIKET (2 düzeyli) değişkeni, okulun devlet ya da özel okul olduğunu ve O_YERI (4 düzeyli) değişkeni, okulun bulunduğu yerleşim yerinin nüfus büyüklüğünü ifade etmektedir. Bağımsız değişkenler kayıp veri içermeyip bağımlı değişkene yönelik 1 ile 4 ($\leq 5\%$ ve raslantısal) arasındaki kayıp veriye ortalama değer atanmıştır. Araştırmada kullanılan 186 okul verisine ilişkin bağımsız değişkenlerin düzeylerine yönelik gözlem sayısı yeterliği, gözlem sayısının eşitliği, normallik gibi sayıtlıların karşılanmadığı gözlenmektedir. Araştırmada her bir alt problem için grup ortalamalarının karşılaştırılması esas alınarak birinci alt problemin çözümlenmesinde bağımsız gruplar tek yönlü ANOVA tekniğinin parametrik olmayan karşılığı Kruskal Wallis H testi; ikinci alt problemin çözümlenmesinde bağımsız gruplar t testi tekniğinin parametrik olmayan karşılığı Mann Whitney U testi; üçüncü alt problemin çözümlenmesinde yine Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Analiz işlemleri SPSS programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığının okul türüne göre farklılaşma durumunun araştırılması amacıyla oluşturulan birinci alt problemin çözümlenmesinde kullanılan Kruskal Wallis H testi sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını göstermektedir ($X^2=3.503$, $sd=4$, $p>.05$). Anadolu, fen ve sosyal bilimler, mesleki ve teknik, anadolu imam hatip ve diğer liseler olmak üzere beş düzeyden oluşan okul türlerinde gerçekleştirilen çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığının benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığının okul etiketine göre farklılaşma durumunun araştırılması amacıyla oluşturulan ikinci alt problemin çözümlenmesinde kullanılan Mann Whitney U testi

sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını göstermektedir ($U=8$, $p>.05$). Okul etiketi, devlet ve özel okul olmak üzere iki düzeyden oluşmakta olup devlet ya da özel okullarda gerçekleştirilen çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığının benzer nicelikte olduğu gözlenmektedir.

Çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığının okulun bulunduğu yerleşkenin büyüklüğüne göre farklılaşma durumunun araştırılması amacıyla oluşturulan üçüncü alt problemin çözümlenmesinde kullanılan Kruskal Wallis H testi sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını göstermektedir ($X^2=.683$, $sd=3$, $p>.05$). Okul yerleşkesi nüfusu 15 000'den az, 15 000 ile 100 000 arasında, 100 000 ile 1 000 000 arasında ve 1 000 000'dan fazla olmak üzere dört düzeyden oluşan okullarda gerçekleştirilen çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığının benzer nicelikte olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç

Araştırmanın bulgularına göre ulaşılan sonuçlar incelendiğinde okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamaları sıklığında; okul türü, okulun bulunduğu yerleşkenin nüfus büyüklüğü ve okun devlet ya da özel okul olmasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı anlaşılmaktadır. PISA 2018 Türkiye örneklemini dikkate alındığında bu durum, Türkiye'deki devlet ya da özel, büyük ya da küçük nüfuslu yerleşkede yer alan her türden okullarda uygulanan çokkültürlü öğrenme uygulamalarının benzer sıklıkta gerçekleştiği anlamına gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çokkültürlülük, öğrenme uygulamaları, okul özellikleri, non-parametrik testler

FRANSA'DA DEĞERLER EĞİTİMİ: AHLAK VE VATANDAŞLIK EĞİTİMİ DERSİ ÖRNEĞİ

Dr. İlyas KARA

Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

İnsan sosyal bir varlıktır ve yaşamını sürdürebilmek için diğer bireylere ihtiyaç duymaktadır. Bunedenden dolayı bireyler bir araya gelerek toplum denilen yapılanmayı meydana getirmektedir. Ayrıca her toplum kendine özgü normlar ve değerler oluşturmaktadır. Toplamların varlığını devam ettirebilmesi ise sahip olduğu normları ve değerleri gelecek kuşaklara aktarabilmesine bağlıdır. Bu nedenle değerler eğitimi birçok ülkede farklı isim ve yöntemle yapılmaktadır. Çünkü her ülkenin sosyal, siyasi, dinî ve ekonomik yapısı farklılıklar göstermektedir. Değer eğitimi kültürel, ahlaki, ulusal ve evrensel değerlerin bireylere aktararak hem bireyin hem de toplumun ideal bir yapıya kavuşturulmasını ve toplumun devamlılığını sağlamayı amaçlamaktadır. Ülkelerin değerler eğitimini daha etkili hale getirebilmeleri diğer ülkelerde uygulanmakta olan değerler eğitiminin yakından takip edilmesiyle doğru orantılıdır. Farklı ülkelerin değerler eğitimini incelemek ve belirli noktalarda ülkeler arasında ortak bir değerler eğitimi vermek, insanlığı evrensel değerler etrafında toplamak, uluslararası boyutta birlik ve beraberliği arttırmak açısından da önemlidir. Fransa vatandaşlık eğitimi ve değerler eğitimi konusunda öne çıkan bir ülkedir. Fransa eğitim tarihine baktığımızda önceleri dini değerlerden ve dini kurumlardan desteğini alan ahlak eğitimi anlayışı esas alınmış, daha sonra giderek yaygınlaşan laik anlayışın etkisiyle devlet okullarında tamamen dinden soyutlanmış değerler eğitimi yaklaşımları benimsenmiş ve uygulanmıştır. Ancak bunların etkinliği tartışılmış ve günümüze kadar bu tartışma Fransa gündeminde kalmayı başarmıştır. Ayrıca Fransa Türk Eğitim Sistemi'nin şekillenmesinde de etkili olmuştur. Dolayısı ile Fransa eğitim sisteminin mevcut durumunun incelenmesi önemli görülmektedir. Bu çalışmada da Kıta Avrupası'nın önemli ülkelerinden Fransa'daki değerler eğitimi ahlak ve vatandaşlık eğitimi dersi örneği bağlamında incelenmiştir. Fransa'da değerler eğitimi ağırlıklı olarak sosyal bilgiler ile ahlak ve vatandaşlık eğitimi derslerinde verilmektedir. Çünkü sosyal bilgiler dersi insanı konu almakta ve toplumların ideal insanı yetiştirme amacı doğrultusunda önemli bir disiplin olarak görülmektedir. Ahlak ve vatandaşlık eğitimi dersi de tıpkı sosyal bilgiler dersinde olduğu gibi bireyin iyi bir vatandaş olarak yetişmesi ve toplumun sahip olduğu değerleri özümsemesi için gerekli bilgi ve becerileri kapsamakta, bunları genç bireylere kazandırma amacı taşımaktadır. Bu nedenle araştırmada Fransa'daki değerler eğitimi, ahlak ve vatandaşlık eğitimi dersi örneğinde incelenmiştir. Araştırmadaki veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına ve sonuçlarına bağlı olarak Fransa'daki ve Türkiye'deki değerler eğitimine yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fransa, Değerler Eğitimi, Sosyal Bilgiler, Ahlak ve Vatandaşlık Eğitimi

ÇOK ULUSLU ŞİRKETLERİN ENDÜSTRİ 4.0 SÜRECİNDEKİ GELİŞİMİ

Prof. Dr. Ali ACARAVCI

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü
acaravci@mku.edu.tr

Özge MILİK

Doktora Öğrencisi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat ABD
ozgemilik@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Özet

Çok uluslu şirketler ulusal pazarda ekonomik faaliyetlerini sürdürebilmek ve rekabet güçlerini artırabilmek için teknolojik yeniliklere ihtiyaç duymaktadır. Teknolojik yenilikler küresel rekabette şirketlerin iş birliği sağlayabilmek, çeşitli standartlarda ürün üretebilmek, tüketicilerin zevk ve tercihlerine hitap edebilmek açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, sanayi devrimleri ile birlikte gelen yeniliklerin çok uluslu şirketlerin faaliyetlerini nasıl etkilediğini incelemektir. 18. yy'ın son yıllarında başlayan sanayi devrimleri ile birlikte birçok teknolojik buluş ortaya çıkmış ve etkisini günümüze kadar sürdürmüştür. Sanayi devrimleri genel olarak üretimde verimliliği hedeflemiştir. Sanayi devrimleri ile keşfedilen enerji kaynakları üretim sektörlerinin genişlemesini sağlamıştır. Birinci sanayi devriminde üretimin temel enerji kaynağı kömür ve odundan oluşurken teknolojik gelişmeler ile ekonomi; tarım ve el emeğine dayalı bir ekonomiden, sanayi ve imalatın egemen olduğu bir ekonomiye dönüştürülmüştür. İkinci sanayi devrimi ile birlikte petrol ve elektriğin üretime dahil olması seri üretimi başlatmış ve üretimde hızlı bir artış yaşanmıştır. Üretimdeki artış ülkelerde pazar bulma kaygısının artmasına neden olmuş ve ülkeler arasında örgütlenmelere yol açarak Birinci Dünya Savaşı'na yol açmıştır. Üçüncü sanayi devriminde seri üretimi otomatik hale getiren bilgi teknolojileri, otonom sistemler ağırlıklı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Dördüncü sanayi devrimi ile birlikte yeni teknolojiler üretilmeye devam edilmiş aynı zamanda farklı teknolojiler bir araya getirilerek üretimde daha karmaşık bir teknoloji yapısına geçilmiştir. Diğer yandan ülkeler arasındaki ticari engellerin ortadan kalkması ülkelerin dışa açılmasını hızlandırmıştır. Bu doğrultuda yurtiçinde faaliyet gösteren çok uluslu şirketler küresel çapta bir bütünleşme sürecine girmiştir. Çok uluslu şirketler dünya genelinde birçok sektörde faaliyet göstermiştir. Geçmişten bu yana üretim sistemlerinin hızla değişebilir olması şirketlerin de yeniden konumlanmasını zorunlu hale getirmiştir. Dördüncü sanayi devrimi (E4.0) ile birlikte gelen yeni teknolojiler, çok uluslu şirketlerin rekabet üstünlüğü elde etmek ya da belirttiğimiz standartları yakalayabilmek için odaklandığı stratejilere yön vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok Uluslu Şirketler, Endüstri 4.0, Yenilik, Rekabet

İLKOKUL 3. SINIF HAYAT BİLGİSİ DERS KİTABINDA TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR ARAŞTIRMA

Aliye YAPAR

Öğretmen, MEB

aliyeonlen@gmail.com

ORCID ID 0000-0003-3476-0123

Dr. Öğretim Üyesi Fatma Nur ŞENGÜL

İstanbul Aydın Üniversitesi

fnyilmaz@aydin.edu.tr

ORCID ID 0000-0002-2995-943X

ÖZET

Çalışmanın konusu ilkokul Hayat Bilgisi ders kitabı konu ve resimlerinde var olduğu düşünülen cinsiyetçi rollerin öğretmenler tarafından fark edilip fark edilmediğini değerlendirmektir. Çalışmanın amacı, ilkokul 3.sınıf Hayat Bilgisi ders kitabında işlenen konularda ve konu anlatımlarını destekleyen resimlerde toplumsal cinsiyet rollerine nasıl yer verildiğini öğretmenlerin gözünden tespit etmektir. Bu amaçla, devlet okullarında kullanılan 3. sınıf Hayat Bilgisi kitabında 6 tema içerisinde bulunan 81 başlık altında işlenen konu ve konularla ilgili görseller incelenmiştir. Ardından 3. sınıfta öğretmenlik yapan 10 kişinin de bu konu ve görselleri incelemesi istenmiştir. Resimler ve konular toplumsal cinsiyet rolleri, meslek rolleri, aile içi iş bölümü rolleri, aile büyüklerinin yaşantılarındaki roller ve kadın ve erkeğin sosyal statüsü başlıkları altında incelenmiştir. Resim ve konuları inceleyen sınıf öğretmenlerinin inceleme sonuçlarını mülakat yöntemi kullanılarak aktarmaları sağlanmıştır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerine göre tasarlanmış bir durum tespit çalışmasıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmış olup, formda araştırmacılar tarafından verilen yanıtlar dört tema etrafında toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin bir kısmının cinsiyetçi yaklaşımda bulunduğu ve Hayat Bilgisi kitaplarında toplumsal cinsiyetçi rollerin empoze edildiği görselleri ya da anlatımları fark etmediği tespit edilmiştir. Bu öğretmenler öğrencilerin de bu ayrımı görebileceklerine dair inançlarının olmadığını ifade etmişlerdir. Bir kısım öğretmen ise metinlerde pozitif ayrımcılık yapıldığını belirtmiştir. Diğer kısım öğretmenler ise Hayat Bilgisi ders kitaplarında cinsiyetçi tutumların belirgin olduğunu savunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Hayat Bilgisi kitabında cinsiyetçi rolleri, Cinsiyet rolleri.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİKSEL MODELLEME SÜRECİNDE KULLANDIKLARI TEMSİL ŞEKİLLERİNİN BELİRLENMESİ

Oğuz KARA

Adıyaman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
oguzkara0702@gmail.com

Doç. Dr. Muhammed Fatih DOĞAN

Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
mfatihdogan@adiyaman.edu.tr

Özet

Günümüzde eğitiminde matematik ile günlük hayatının ayrı düşünilemeyeceği, matematiğin sadece sınıflarda anlatılan bir ders olmaması gerektiğini yadsınamaz bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda matematiksel modelleme etkinlikleri matematik ile gerçek yaşam arasında köprü vazifesi görmektedir. Matematiksel modelleme etkinlikleri öğrencileri düşündüren, ilgisini çeken, üst bilişsel yeteneklerini ortaya çıkaran çözerken öğrendikleri etkinliklerdir. Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin matematiksel modelleme problemlerinin çözüm sürecinde modelleme basamaklarında kullandıkları temsil şekillerini belirlemektir. Bu çalışma Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bir devlet okulunda öğrenim gören ortaokul öğrencileriarasından seçilen 12 öğrenci ile dörderli olacak şekilde üç grup halinde uygulanmıştır. Bu araştırmada öğrenciler matematiksel modelleme problemlerinin çözüm süreçlerinde matematiksel bir kavramın farklı temsil şekilleri (sözel, grafik, cebirsel tablo, vb.) arasında ilişki kurarak bunları kullanma becerisini belirlenmiştir. Çalışma ortaokul öğrencilerinin modelleme sürecinde kullandıkları temsil şekillerinin modelleme süreci kapsamında ayrıntılı olarak analiz edilmesi istenildiğinden desen olarak özel durum çalışması seçilmiştir. Bu çalışmada verileröğrencilere farklı modelleme problemleri verilecek ve bunların çözümlerini yaptıkları çözüm kâğıtları, ses kayıtları, video kayıtları ve uygulama anında yapılan gözlemler ile toplanmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde öğrencilerin genellikle sözel temsili tercih ettiği, modelleme etkinliklerini çözerken estetiğe fazla önem verdiği ve modelleme basamaklarından birisi olan matematikselleştirme aşamasını daha fazla önemsedikleri ancak yorumlama kısmında yetersiz oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin modelleme etkinliklerini bir sınav sorusu çözer gibi çözmeye çalıştıkları gözlemlenmiştir. Matematik öğretiminde bu etkinliklere daha fazla önem verilmesi öğrencilerin günlük hayatla matematiği daha iyi ilişkilendirebilmelerine, yorumlayabilmelerine ve farklı temsilleri kullanmalarına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Matematiksel modelleme, modelleme süreci, matematiksel temsiller

ÖDÜL BAĞIMLILIĞI VE CEZA HASSASIYETİNİN SOSYAL DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ İLE İLİŞKİSİ

Cihan KILIÇ

Yıldız Teknik Üniversitesi
cihankilic88@gmail.com

Özgül MUTLUE

Yıldız Teknik Üniversitesi
cihankilic88@gmail.com

Problem Durumu

Öğrencilerde olumlu etkiler oluşturmaya yönelik uygulanan ödüllendirmenin ve olumsuz davranışları ortadan kaldırmaya yönelik kullanılan ceza uygulamalarının öğrencilerinde sosyal-duygusal becerilerin gelişimini olumsuz etkileme potansiyeli olup olmayacağının belirlenmesi önemlidir. Bu sayede, ödül ve ceza uygulamalarının doğru kullanımı konusunda daha dikkatli olmayı sağlayacaktır. Okul ortamında geliştirilmesi artık önemsenen ve beklenen sosyal duygusal becerilerin de bu uygulamalardan etkilenmemesi mümkün değildir. Bu nedenle, bu ödül-ceza ilişkisinin bir başka değişken olan ve artık akademik gelişimi de yakından ilgilendiren sosyal duygusal beceriler ile yakından ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, mevcut araştırmada lise öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerileri ödül bağımlılıkları ve ceza hassasiyetleri ile ilişkili olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma Yöntemi

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılında, Yalova ilinde lise düzeyindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemen belirlenmesinde basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim öğretim yılında, Yalova ve Kocaeli illerinde öğrenim görmekte olan 1000 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama ölçeği olarak Sosyal Duygusal Öğrenme anketi, Ödül Bağımlılığı Ölçeği ve Ceza Hassasiyeti Ölçeği kullanılacaktır. Bu araştırma kapsamında örnekleme dahil olan 1000 katılımcıya ölçekler uygulanırken gerekli izinler ve öğretim sürecini aksatmaya engel olacak önlemler alınacaktır. Katılımcılardan gelen veriler SPSS 20 programı kullanılarak analiz edilecektir. Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yapılacak ve ayrıca ölçek verileri arasında çoklu bağlantı bulunup bulunmadığını belirlemek için korelasyon katsayıları incelenecektir.

Beklenen/Geçici Sonuç

Araştırma sonucunda, lise öğrencilerinin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin, ödüle yönelik geliştirdikleri bağımlılık ve ceza uygulamalarına yönelik hassasiyetleri arasındaki ilişki düzeyinin belirlenmesi beklenmektedir. Araştırmada ulaşılabilecek bu sonucun negatif yönde bir eğilim göstermesi beklenmektedir. Bu sonuçlardan hareketle, öğrencilerde olumlu etkiler oluşturmak amacıyla uygulanan ödüllendirmenin, sosyal-duygusal öğrenme becerilerini olumsuz etkilediği anlaşıldığında, bu uygulamalarda ölçülülüğün sağlanmasına ilişkin bir öneri geliştirilebilecektir. Aynı zamanda, olumsuz davranışları ortadan kaldırmaya yönelik kullanılan ceza uygulamalarının ise olumlu davranış gelişimini desteklemek yerine yine öğrencilerinde sosyal-duygusal becerilerin gelişimine olumsuz etki etme potansiyeline sahip olduğu belirlendiğinde, eğitimde ceza kullanımının da belirli sınırlamalar dahilinde kullanılması yönünde bir çıkarımda bulunulabilecektir. Bu sayede, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin desteklenmesi amacıyla, ödül ve ceza uygulamalarının doğru kullanımı konusunda daha dikkatli olunması yönünde bir öneri geliştirilmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: ödül bağımlılığı, ceza hassasiyeti, sosyal, duygusal, öğrenme

ULUSLARARASI EĞİTİM YÖNETİMİ KONGRESİ OKUL MÜDÜRLERİNİN HİZMETKAR LİDERLİK ÖZELLİKLERİNİN ÖĞRETMEN MOTİVASYONU İLE İLİŞKİSİ

Doktor Öğretim Üyesi Orkun Osman ADIVAR
İSTANBUL SEBAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ

Halil İbrahim İŞBİLİCİ
İSTANBUL SEBAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
istanbul.ibrahim@gmail.com

1. Giriş

Liderlik ve motivasyon ayrılmaz bir bütündür. Çünkü Liderlik, farklı ve karmaşık sosyal ilişkilerde önemli bir rol oynar. Okul müdürlerinin örgütün hedeflere ulaşmasında üstlenecekleri sorumluluk ve oynayacakları rol örgüt başarısı açısından kritik bir öneme sahiptir. Öğretmenlerin motivasyonlarını yüksek olmasının kurum sinerjisine önemli katkı yaptığı bilinmektedir. Eğitimcilerin kurumlarını benimsemeleri ve başarısı için çaba gösterebilmeleri özveri ve yüksek motivasyonla elbette mümkündür. Bu konuda en büyük sorumluluk elbette okul müdürüne düşmektedir. İyi bir yönetici kabuğundan çıkarak çalışanlar arasına karışabilen yöneticidir. (Spears,2002:27, Kır ve Karabulut,2021:365)

Hizmetkar Liderlik kuramı her ne kadar geçen yüzyılda ortaya atılmış olsada birçok inanç ve kültürde, hizmet merkezli anlayış ve liderlik kabul edilmiştir. Matta'yı incelediğimizde "İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız, siz de onlara öyle davranın" ve "Aranızdan büyük olmak isteyen, diğerlerinin hizmetkârı olsun " biçiminde ifadeler yer almaktadır. Hz. Muhammed (SAV) bir defasında sahabelerine hitaben " Sizden birisini kendisi için istediği şeyleri din kardeşi için dilemez ise hakiki iman etmiş olmaz eğer hakiki iman etmez ise cennete giremez" buyurarak gerçek bir müğminin eşitlik ve hizmetkar yönüne vurgu yapmıştır (Tanrıöğen ve Çoban,2019:2710).

Greenleaf'a (1977) göre " Hızla değişen dünyada şirketler sadece daha büyük kazançlar elde etmek için tüm kutsal ve insanı değerlere sırtlarını dönerlerken çevresel koşullardan ve gelişmelerden etkilenmeden normal hayatımızı devam ettirmemiz mümkün değildir. İnsani olan ve insana ait olan tüm değerler korunmadıkça insanın yalnızlığı ve tatminsizliği artacaktır.Etkili liderler insani olan değerleri korur ve geliştirirler (Greenleaf, 1977:23,Kır ve Karabulut, 2021:).

Hizmetkar liderlik özelliği ile öğretmen motivasyonu arasında pozitif ilişki olduğu düşünülmektedir. Bu nedenden dolayı bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, Okul müdürlerinin hizmetkar liderlik özellikleri ile öğretmen motivasyonu arasında pozitif bir ilişki var mıdır sorusuna cevap aranmaktadır.

Yöntem

Okul Müdürlerinin hizmetkar liderlik özellikleri ile Öğretmen motivasyonu arasındaki ilişkinin varlığını araştıran bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden birisi olana ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır.

Çalışma Evreni

Araştırmanın çalışma evreni, İstanbul ilinde 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel okullarda çalışan 375 öğretmenlerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Okul müdürlerinin hizmetkar liderlik özelliklerinin öğretmen motivasyonu ile ilişkisini ölçmek amacıyla yapılan bu araştırmada, İkinci, A. tarafından geliştirilen Okul Müdürlerinin hizmetkar liderlik özelliklerinin değerlendirilmesi ölçeği (2015) ve Yılmaz ve Kılıç tarafından geliştirilen öğretmen motivasyon ölçeği (2019)

kullanılmıştır. Demografik bilgiler araştırmacı tarafından hazırlanmış olup medeni durum, cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezuniyet durumları ve okul türüne yer verilmiştir.

Bulgular

Araştırma sonuçlarına göre hizmetkar liderlik alt boyutu olan empati, bağımlı değişken olan motivasyonu pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Hizmetkar liderliğin alt boyutlarından empati alt boyutu öğretmen motivasyonunu (yaklaşık %47) olumlu yordamaktadır. Hizmetkar liderliğin özgecilik, alçakgönüllülük, dürüstlük ve adalet alt boyutları ise motivasyonu anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir.

Sonuç

Araştırma sonuçlarına göre Hizmetkar Liderlikten en çok etkilenen alt boyut adalet iken en az etkilenen alt boyut alçakgönüllülüktür. İçsel motivasyon; ile empati, liderlik, özgecilik, adalet, dürüstlük, alçakgönüllülük arasında orta düzeyde ilişki vardır. Dışsal motivasyon ile içsel motivasyon arasındaki ilişki çok yüksektir. Dışsal motivasyon; ile empati, liderlik, adalet, özgecilik, dürüstlük ve alçakgönüllülük arasında orta düzeyde ilişki vardır. Öğretmenler Okul Müdürlerini daha otoriter ve karizmatik görmek istemektedirler.

Anahtar Kelimeler: Hizmetkar Liderlik, Öğretmen Motivasyonu, Uyum

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİCİ ÇİZGİ ROMANLAR İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Dila LEYLAK

Mersin Üniversitesi
dilaleylak@gmail.com

Doç. Dr. Serkan SAY

Mersin Üniversitesi
dilaleylak@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlar ile ilgili görüşlerini incelemektir. Bu amaç ile çizgi roman ile ilgili alanyazın taraması yapılmıştır. Bu doğrultuda; çizgi romanların ne olduğu, çizgi romanların temel özellikleri, çizgi romanların tarihsel gelişimi, çizgi romanların ülkemizdeki tarihsel gelişimi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Eğitici çizgi romanların çeşitli değişkenler üzerindeki etkisini araştıran yurtiçi ve yurtdışında yapılan araştırmalar incelenmiştir. Yapılan çalışmalar, çizgi romanların daha çok sosyal bilgiler ve tarih dersleri ve dil öğretimi süreçlerinde kullanıldığını göstermektedir. İlkokul düzeyinde eğitici çizgi roman kullanımı ve bu alanda gerçekleştirilen çalışmalar sınırlıdır. Bu neden ile çalışmada sınıf öğretmenlerinin ilkokul düzeyinde eğitici çizgi romanlar ile ilgili görüşleri araştırılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinde olgubilimsel desen ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak 8 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara sınıf öğretmenlerinin eğitici çizgi romanları eğitim öğretime faydalı buldukları ve kullanmaya yönelik olumlu bir bakış açısına sahip oldukları eğitici çizgi romanların ilkokul düzeyinde fayda sağlayacağını düşündükleri görülmektedir. Araştırmanın sonucunda, sınıf öğretmenlerinin eğitici çizgi romanları eğitim öğretim sürecine daha çok dahil etmesi için eğitici çizgi romanlar ile ilgili hizmetiçi eğitimler alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: eğitici çizgi roman, sınıf öğretmeni, ilkokul

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞLARINDA BEŞ FAKTÖRLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN ROLLERİNİN İNCELENMESİ

Şeyma YALÇIN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

seymayalcin55@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8028-5485

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa PAMUK

Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD

ORCID: 0000-0001-8367- 4382

Özet

Bu araştırmanın amacı eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarında beş faktörlü kişilik özelliklerinin rolünü incelemektir. Araştırmada ilişkisel modellerden yordayıcı korelasyonel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 2021-2022 eğitim öğretim yılı içerisinde eğitim gören 190 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri " Akademik Erteleme Ölçeği Kısa Formu " ve "On Maddeli Kişilik Ölçeği " kullanılarak toplanmıştır. Korelasyon analizleri sonucunda öğrencilerin akademik erteleme davranışları ile duygusal denge ve yumuşak başlılık kişilik özellikleri arasında negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuşken sorumluluk kişilik özelliğiyle orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Akademik erteleme davranışının deneyime açıklık ve dışadönüklük kişilik özellikleriyle arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre ise sadece sorumluluk kişilik özelliğinin akademik erteleme davranışını anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda tartışma yapılmış ve bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akademik Erteleme, Beş Büyük Kişilik, Sorumluluk.

TÜRKİYE BAĞIMLILIKLA MÜCADELE EĞİTİM PROGRAMI: PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN YILLIK PROGRAMLARINA UYARLAMA DURUMLARI, GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

İrem ERDOĞAN

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
remyldrm@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Sibel GÜZEL YÜCE

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
sguzel@mku.edu.tr

Özet

Bağımlılığın insanı, toplumu ve tüm dünyayı etkileyen bir sorun olması mücadele konusunda da çeşitli yöntemlerin geliştirilmesi gerektirmiştir. Bağımlılıkla mücadelede, bağımlılık oluşmadan önlem almak oldukça önemlidir ve önleyici hizmetlerde akla ilk gelen yerler okullardır. Ülkemizde Türkiye Yeşilay Cemiyeti, bağımlılıkla mücadele konusunda yapılan önleme çalışmalarında ki yetersizliklerden yola çıkarak okul temelli Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı'nı (TBM) geliştirmiştir. TBM programıyla öğrenciler arasında köprü rolü üstlenen psikolojik danışmanların programı okullarına nasıl uyarladıkları programın etkililiğinin değerlendirilmesi açısından önemlidir. Bu araştırma, TBM programının uygulayıcısı olan psikolojik danışmanların okullarda bağımlılıkla mücadeleyi önleme amacıyla yaptıkları çalışmaları, TBM programına ilişkin görüşlerini ve TBM programını yıllık rehberlik programlarına nasıl uyarladıklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacının bütüncül bir yaklaşımla aydınlatılabilmesi için, nitel araştırma desenlerinden olgu bilimden yararlanılmıştır. Hatay ili, Antakya İlçesi, MEB'e bağlı lise kademesinde görev yapmakta olan 7 psikolojik danışman ile görüşme tekniği kullanılarak veri toplanmıştır. Veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Verilerin analizi sonucunda TBM programından bütün katılımcılar içerik yönünden faydalandıklarını belirtmelerine rağmen, modülleri birebir uygulamadıkları bilgisine ulaşılmıştır. TBM programının farkındalık oluşturma, materyal zenginliği sunması sık tekrar eden güçlü yönlerken, zaman açısından uygulanabilirliğinin düşük olması sık vurgulanan zayıf yöndür. Bu araştırmanın bulgularından yola çıkarak TBM programına yönelik içerik yoğunluğunun azaltılması, tüm sınıf düzeyleri için rehberlik saatlerinin uygulamaya konulması, okul temelli program geliştirme ve uygulama konusunda psikolojik danışmanlara destek verilmesi önerilir. Araştırmacılara ise çalışmanın daha çok katılımcıyla tekrar edilerek daha zengin bulguların elde edilmesi, çalışma çoklu durum çalışması deseni kullanılarak TBM programına ilişkin daha derinlemesine bilgi edinilmesi ve program geliştirme uzmanları ile TBM programına dönük eylem araştırmaları tasarlanması önerilir.

Anahtar kelime: psikolojik danışman, okul rehberlik ve psikolojik danışma programı, Türkiye bağımlılıkla mücadele programı, eğitim programını uyarlama

TÜRKİYE VE ALMANYA’DA ÜSTÜN YETENEKLİLERİN EĞİTİM OLANAKLARIN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Fikriye KANATLI ÖZTÜRK

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

fikriyekanatli@gmail.com

İrem ERDOĞAN

Defne Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Özet

Zekâ ve yetenek olarak birçok farklı alanda yaşıtlarına göre üstün performans gösteren çocuklar “üstün yetenekli” olarak adlandırılır. Öğrenme özellikleri hız olarak diğer öğrencilerden farklılık göstermesi üstün yetenekli öğrencilerin öğrenme ortamlarının da farklılaştırılmış olması ihtiyacını doğurmaktadır. Bu öğrencilerin gelişimlerinin desteklenmesi ülke ve insanlık adına birçok yarar sağlamaktadır ve gelişmiş ülkeler bunun farkındadır. Ancak bazı ülkeler bu konunun önemini farkında değildir ve üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verme konusunda yetersiz kalmaktadırlar. Almanya Hükümeti üstün yetenekli bireylerin eğitimi alanındaki araştırmalara maddi destek sağlamakta, üstün yetenekli öğrencilerin tanınmasına önem vermekte ve bu öğrencilere çok çeşitli özel olanaklar sağlamaktadır. Araştırmanın amacı; üstün yetenekliler eğitiminde öncü ülkelerden olan Almanya’nın üstün yeteneklilere sunduğu eğitim olanakları ile Türkiye’de ki üstün yetenekliler eğitiminin karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Bu araştırmada betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Veriler doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırılan ülkelerde üstün yetenekli bireylere sunulan eğitim uygulamaları benzerlik göstermektedir ancak tanılama süreçlerinde Türkiye’nin daha çok zekâ testlerinden faydalandığı sonucuna ulaşılmıştır. Birlikte eğitim modeli iki ülke tarafından da uygulanırken, örgün eğitim dışında çeşitli olanaklarla bu bireylerin desteklendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Karşılaştırmalı eğitim, Türkiye, Almanya, Üstün Yetenekli, Eğitim Uygulamaları

FEN ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL ÖYKÜ KULLANIMI

Başak KASAP

Mersin Üniversitesi

kasap.basakk@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, fen bilimleri öğretiminde dijital öykü kullanımının öğrenciler üzerinde çeşitli değişkenlere göre etkisini araştırmaktır. Dijital öykü ile ilgili alanyazın taraması yapılmıştır. Bu doğrultuda; dijital öykünün tanımı, dijital öykünün tarihsel gelişimi, eğitimde dijital öykünün yeri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Dijital öykülerin çeşitli değişkenler üzerindeki etkisini araştıran yurtiçi ve yurtdışında yapılan araştırmalar incelenmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde dijital öykülerin daha çok Sosyal Bilgiler dersinde değerler eğitimi, Türkçe dersinde okuma-yazma eğitimi, tarih ve dil eğitimi alanlarında kullanıldığı görülmektedir. Bu nedenle fen öğretiminde dijital öykü kullanımının fen dersine yönelik tutuma, dijital okuryazarlığa, eleştirel düşünme becerisine etkileri araştırılmak istenmiştir. Dijital öykülerin ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerine, belirlenen değişkenlerin etkisinin incelendiği bu araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemi içerisinde bulunan yarı deneysel desenlerden ön test-son test eşleştirilmiş kontrol gruplu desen kullanılmıştır (Gündüz 2019). Araştırmanın çalışma grubu, 2021/2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Biri deney grubu (n=19), diğeri kontrol grubu (n=19) olmak üzere toplam 38 ilkökul üçüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplamak için Tosun ve Genç (2015) tarafından gerçekleştirilen “Fen Tutum Ölçeği”, Pala ve Başbüyük (2020)’ın geliştirdiği “10-12 Yas Grubu Öğrencileri İçin Dijital Okuryazarlık Ölçeği”, Akar ve Uluçınar (2020) tarafından geliştirilen “İlkökul Öğrencileri İçin Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler analiz edilecek ve bulgular doğrultusunda uygun tartışma ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fen bilimleri eğitimi, dijital öykü, dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme becerisi, tutum

ÖĞRETMENLERİN OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINA YÖNELİK FARKINDALIKLARI VE İHTİYAÇLARI

Hülya YETİM

Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu
hulyafen@gmail.com

Naciye SOMUNCU DEMİR

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
ncsomuncu@gmail.com

Özet

Bireyin eğitim ve öğretimde öğrendiklerini en iyi şekilde pekiştireceği ortamlardan biri okul dışı öğrenme ortamlarıdır. Günümüzde eğitim artık, sadece dört duvar arasında kapalı kalmayıp, okul dışı öğrenme ortamların her alanına entegre edilebilmektedir. İnfomal öğrenme ortamı veya okul dışı olarak ifade edilen bu alanlar arasında müzeler, bilim merkezleri, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri, mağaralar, ormanlık alanlar, kamu alanları, özel sektör, TV, internet ve kitaplar yerini almaktadır. Bu ortamlarda bireylerin aktif katılım sağlamaları, sosyal etkileşimde bulunmaları ve kalıcı öğrenmeyi sağlaması beklenir. Bu doğrultuda 2018 fen bilimleri dersi öğretim programı “Öğrencilerin bilgiyi anlamlı ve kalıcı olarak öğrenebilmeleri için sınıf/okul içi ve okul dışı öğrenme ortamları, araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme stratejisine göre tasarlanır.” vurgusunu da yapmaktadır (MEB, 2018, s.11). Okul dışı öğrenme ortamları ile ilgili görüşlerin belirlenmesi ve hangi durumlarda geliştiğinin araştırılması önemlidir. Bu nedenle araştırmanın temel amacı, öğretmenlerin okul dışı öğrenme ortamları ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması ve ihtiyaçlarının bu bağlamda belirlenmesidir. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında Şanlıurfa İl merkezinde bulunan devlet okullarında görev yapan 28’i kadın, 11’i erkek olmak üzere toplam N=39 öğretmen oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak toplanan veriler, içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. Bulgularda genel olarak okul dışı öğrenme (informal) kavramını tanımlayabildikleri fakat kıdem yılları farketmeksizin okul dışı öğrenmeye dayalı bir eğitim almadıklarını, okul dışı öğrenme kılavuzundan haberleri olmadığını belirterek, tecrübesizlik, zaman sıkıntısı, ulaşım ve ekonomik gibi sorunların okul dışını bir öğrenme ortamı olarak kullanmalarını engelleyen faktörler olarak dile getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul Dışı Öğrenme, Okul Dışı Öğrenme Kılavuzu, Öğretmen Görüşleri

İBNİ HALDUN'A GÖRE NÜFUS ARTIŞI, GÖÇ VE EKONOMİ (İSLAM EKONOMİSİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRME)

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet ONUR

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

mehmet.onur@mku.edu.tr

Özet

İbni Haldun, İktisat ile yaşam biçimleri arasında bir bağlantı olduğunu dile getirmiştir. O ekonomik olay ve davranışların sosyal dokuyu ve davranışları tesir altına aldığını savunur. Ona göre kentlerin ekonomik işlevi büyük bir oranda tarımsal faaliyetlerden oluşmamaktadır. Hâlbuki şehir ve kasabaların dışında kalan yerleşim yerlerinde ise daha çok ziraat ve hayvancılıkla geçim sağlanmaktadır. O, toplumsal ve medeni bir varlık olan insanın gereksinimlerini ancak toplu yaşamda yer alması durumunda karşılayacağını bu sayede insanların bir araya gelip, iş bölümü yapacağını ve üretimi arttıracığını söyler. Ancak ona göre işbölümü ve üretim artışının temelinde nüfus yoğunluğu yatmaktadır. Yani o nüfus artışının ekonomiye olumlu katkı sağlayacağını, ekonomik gelişmişliği arttıracığını kabul eder. Zira ona göre bir kentte nüfus artarsa beraberinde iş imkânları da artar. Ona göre nüfus artışının iki ana sebebi vardır. Bunlardan birincisi doğum diğeri de göçtür. Doğum ve göç aracılığıyla şehrin nüfus yoğunluğu fazlalaşınca, zorunlu ihtiyaçlara olan gereksinimin fazlalaşması dolayısıyla talepte artış yaşanacaktır. Bu da üretimi teşvik edecek ve iş bölümünü arttıracaktır. Böylelikle ihtiyaç fazlası artı ürün oluşturulacağını, artı ürünün oluşumuyla birlikte üreticilerin dışındakilerin de bu ürünlere daha kolay ulaşabilmelerinden dolayı artı fayda sağlayacağını savunur. Ona göre, bundan da ötesi kentteki artı ürün fazla olursa diğer şehirlere ihracı söz konusu olur. Bunun neticesinde söz konusu kent ahalisi servet sahibi olur ve kentin tekâmülü, inkişafı ve evölüsyonu bir başka deyimle umranı oluşur. Evölüsyonu yüksek olan şehirde üretim ve işgücü gereksinimi çok olduğu için bu şehre göç söz konusu olacaktır. Bunun da şehir ahalisini zenginleştireceğini söyler. Tam aksine nüfusun az olduğu kentlerde rızık ve kazancın azaldığını ya da insanların emeğinin azalması sonucunda kaybolup gittiğini savunur. Bu çalışmamızda İbni Haldun'a göre nüfus artışı nedenlerinden biri olan göçün ekonomiye olan katkı ve zararlarını İslam ekonomisi bakış açısıyla ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: İbni Haldun, Nüfus, Göç, Ekonomi, İşbölümü

İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ SÜRECİNE DAİR ETKİNLİKLER

Elif YİNAŇ KAYA

Hatay Nizamettin Özkan İlkokulu, Uzm. Öğretmen

Özet

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi temel alınmaktadır. Söz konusu ilk okuma yazma yaklaşımda üç aşama yer almaktadır: “İlk okuma yazmaya hazırlık”, “ilk okuma yazmaya başlama ve ilerleme” ve “bağımsız okuma ve yazma”. İlk okuma yazmaya hazırlık aşamasında, dinleme eğitimi çalışmaları; parmak, el ve kol kaslarını geliştirme çalışmaları; boyama ve çizgi çalışmaları yer almaktadır. İlk okuma yazmaya başlama ve ilerleme aşaması ise sesi hissetme, tanıma ve ayırt etme; harfî okuma ve yazma; harflerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma; metin okuma süreçlerinden oluşmaktadır. Son aşama olan bağımsız okuma ve yazmada da öğrencilerin akıcı okumalarını geliştirmeye odaklanılmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu aşamalar bağlamında etkinlikler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlk okuma yazma, Türkçe Dersi Öğretim Programı, etkinlikler

UZAKTAN EĞİTİMDE KALİTE STANDARTLARI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Zübeyde YARAŞ
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Özet

Eğitimde teknolojinin etkisinin giderek artması ile geleneksel eğitim ortamlarının yanı sıra dijital öğrenme ortamlarının oluşturduğu uzaktan eğitim sistemlerinin payının yükseldiği görülmektedir. Gerek örgün eğitim içerisinde her kademedede gerekse de yaşam boyu öğrenme kapsamında yaygın ya da sargın eğitim içerisindeuzaktan eğitim süreçlerinden yararlanan öğrenci sayısının günden güne artış gösteriyor olması bu düşüncüyü doğrulamaktadır. Bu nedenle yapılan uzaktan eğitim süreçlerinin sürekliliğinin sağlanabilmesi yapılan eğitimin niteliğine bağlı olmaktadır. Nitelik aşamasında ise kalite standartlarının benimsenmiş olmasının, uzaktan eğitimde öğrenme çıktılarının niteliğini doğrudan etkileyeceği düşünülmektedir. Yapılacak olan bu araştırmada uzaktan eğitimde kalite standartları ile ilgili yapılan araştırmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmaktadır. Elde edilen çalışmaların bilimsel haritalama analizleri VOSviewer yazılımı aracılığı ile gerçekleştirilecektir. İncelenen çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre uzaktan eğitimde kalite standartları ile ilgili yapılan çalışmaların kapsamlı değerlendirmesi yapılacak olup, bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara ve ayrıca karar vericiler için önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: E-öğrenme, kalite standartları, uzaktan eğitim

TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ (TPAB) İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Dr. Mustafa Kemal YÜZBAŞIOĞLU

Milli Eğitim Bakanlığı
m.kemalyuzbasioglu@gmail.com

Doç. Dr. Hafife Bozdemir YÜZBAŞIOĞLU

Kastamonu Üniversitesi
bozdemirhafife@gmail.com

Özet

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin değişimi ve gelişimi hızla artmaktadır. Bu durum insanların teknolojiye olan ilgilerini, yeterlilik durumlarını ve daha ileriye götürme noktasında çalışmalarını da beraberinde getirmektedir. Aynı zamanda birbirleriyle rekabet konusunda öne çıkma çabası içinde olan ülkeler öğretim programlarına teknoloji entegrasyonunu gerçekleştirerek çeşitli yollar aramaktadır. Bu durumun yansımaları öğretmen yetiştirmede ve öğretmen eğitiminde de görülmekle birlikte alan bilgisi, pedagojik bilgi ve teknoloji bilgisinin birleştirildiği Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisine olan yönelimi de artırmaktadır. Böylece bu konuya ilişkin araştırmalara rastlamak mümkün olmaktadır. Mevcut araştırmada da ulusal literatürde lisansüstü tezlere odaklanarak bu çalışmaların bütüncül bir şekilde ortaya konmasının alana katkı sunacağı düşünülmektedir. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, Teknoloji Pedagoji Alan Bilgisine yönelik Ulusal Tez Merkezinde yer alan tezleri incelemek ve incelenen tematik konulardaki eğilimleri belirlemektir. Bu amaca ilişkin olarak ulusal tez merkezinde yer alan toplam 39 tez analiz edilmiştir. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında ele alınan tezler araştırmanın amacı, yöntemi, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri analiz yöntemleri ve yapıldığı yıla göre incelenmiştir. Analizler araştırmacılar tarafından Excel dosyasına aktarılan çalışmalar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda ilk olarak 2010 yılında TPAB ile ilgili bir yüksek lisans tezine rastlanmış olup en fazla çalışmanın ise 2017 yılında yapıldığı görülmüştür. Tezlerin 27'si yüksek lisans tezi 12'si doktora tezidir. Teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterlikleri araştırmalarda çeşitli çalışma gruplarında incelenmiştir. İncelenen araştırmalarda en fazla öğretmenler ve öğretmen adayları ile çalışılmış olmakla birlikte daha çok ilişkisel tarama yönteminde çalışmaların yürütüldüğü görülmüştür. Veri toplama aracı olarak Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Ölçeği daha fazla uygulanmış ve verilerin analizinde çoğunlukla betimsel istatistikler kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: teknolojik pedagojik alan bilgisi, tematik analiz, lisansüstü tezler.

BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ‘EKOLOJİ’ KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ BELİRLENMESİ

İzel ASLAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Eğitimi
izelaslan.1996@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet YILMAZ

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi
myilmaz@gazi.edu.tr

Özet

Ekoloji canlıların birbirleriyle ve çevreleriyle ilişkilerini inceleyen bir bilim dalı olarak tanımlamak mümkündür. Canlı ve cansız sistemler birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Sistemde meydana gelen bir aksam tüm sistemin bozulmasına neden olacaktır. Biyoloji öğretmen adaylarının ekoloji denilince akıllarında canlanan soyut bir durumun somutlaştırılması daha kalıcı olmasını sağlar. Metaforlar da genellikle bilinmeyen veya daha az bilinen bir şey ile daha iyi bilinen bir şey arasında bağlantı kurmak amacıyla kullanılır. Bu araştırmanın amacı, biyoloji öğretmeni adaylarının ekoloji kavramına nasıl algıladıkları, zihinlerindeki hangi farklı kavramlarla ilişkilendirdikleri ve bitkilerin önemi hakkındaki algıları metaforlar yoluyla belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubu Ankara ilindeki öğrenim gören 70 biyoloji öğretmen adayından oluşmaktadır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış sorudan oluşan görüş belirtme metafor formuyla toplanmıştır. Öğrencilerin formda “Ekoloji benim için.....gibidir. Çünkü” cümlesini tamamlamaları; ekoloji kavramına ilişkin bir metafor geliştirmeleri ve bu metaforlarına karşılık bir gerekçe sunmaları istenmiştir. Veriler analizi içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının oluşturdukları metafor algıları incelenerek ortak özellikler belirlenmiş ve ana temalar oluşturulmuştur. Öğretmen adayları tarafından en fazla üretilen metaforlar belirlenerek yorumlanmıştır. Verilerin sonuçlarına göre öğretmen adaylarının ekoloji kavramını canlı ve cansız bileşenleri ile bir bütün olarak algıladıkları görülmüştür. Diğer çalışmalar için ekoloji kavramının en alt kademeden en üst kademeye kadar eğitim seviyesindeki öğrencilerin zihinlerinde ekoloji kavramını nasıl algıladıkları çalışmalarının yapılması önerilmektedir

Anahtar Kelimeler: Ekoloji, Olgubilim, Biyoloji Eğitimi

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ KÜLTÜRE DUYARLI PSİKOLOJİK DANIŞMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Davut AYDIN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Umay Bilge BALTACI
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
umaybilgee@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı okul psikolojik danışmanlarının kültüre duyarlı psikolojik danışmaya ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri dijital form aracılığıyla yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Çalışmanın araştırma grubunu çeşitli kademelerde görev yapan 13 kadın (%59.1) ve 9 erkek (%40.9) olmak üzere 22 psikolojik danışman oluşturmaktadır. Veriler içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Okul psikolojik danışmanlarının kültüre duyarlı psikolojik danışma algısı, kültüre duyarlı psikolojik danışma yaparken karşılaştıkları sorunlar ve kültüre duyarlı psikolojik danışma yaparken karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin kategoriler oluşturulmuştur. Araştırmanın bulguları tartışılmış ve bulgulara dayalı önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Psikolojik Danışmanı, Kültüre Duyarlı Psikolojik Danışma, İçerik Analizi

ÖĞRENCİLERİN YAŞAM DOYUMLARI ÜZERİNE POZİTİF ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ VE DEPRESYON-STRES-ANKSİYETENİN ETKİSİ

Uzman Abdullah Ensar UZUN

Milli Eğitim Bakanlığı

aensaruzun_@msn.com

Uzman Gülgün UZUN

Milli Eğitim Bakanlığı

aensaruzun_@msn.com

Özet

Bu çalışmanın amacı lise eğitimine devam eden öğrencilerin Yaşam Doyumları üzerine pozitif öğretmen özellikleri ve depresyon-stres-anksiyete durumlarının etkisinin incelenmesidir. Araştırma kapsamında 2021 – 2022 Eğitim Öğretim Yılında İstanbul ilinde öğrenimlerine devam eden 10. (80 öğrenci) sınıf, 11. (85 öğrenci) sınıf ve 12. (40 öğrenci) sınıf toplam 205 öğrenciye ulaşılmıştır. Öğrencilerin 110 tanesi kız ve 95 tanesi erkektir. Araştırma kapsamında “Pozitif Öğretmen Ölçeği”, “Yaşam Doyumu Ölçeği” ve “Depresyon-Stres-Anksiyete Ölçeği” kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçları şu şekildedir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre,bağımsız değişkenlerden Yaşam Doyumu ve Pozitif Öğretmen Özelliklerinin etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür. Ayrıca Yaşam Doyumu Üzerine Depresyon-Stres-Anksiyete’nin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Depresyon-Stres-Anksiyete puanları azaldıkça Yaşam doyumları artmıştır. Bu modelde sonuç olarak, öğrencilerinPozitif Öğretmen Özellikleri puanları arttıkça Yaşam Doyumunun artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin Depresyon-Stres-Anksiyete puanları azaldıkça yaşam doyumları artmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Doyumu, Pozitif Öğretmen, Depresyon, Stres, Anksiyete

ÇOCUKLAR İÇİN DİJİTAL BAĞIMLILIK ÖLÇEĞİ'NİN (ÇDBÖ) TÜRKÇE UYARLAMASI: İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL

Gazi Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD
koztemel@gmail.com

Prof. Dr. Zeliha TRAS

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD
zztras@gmail.com

Özet

Bu çalışma da Hawi ve diğ. (2019) tarafından geliştirilen Çocuklar için Dijital Bağımlılık Ölçeği'nin (ÇDBÖ) ilkökul ve ortaokul öğrenci örnekleminde Türkçe'ye uyarlanması amaçlanmıştır. Bu araştırma da ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma da uyarlanan ölçeğin geçerliği ve güvenirliği değişkenler arasındaki ilişkilerin test edilmesine dayanmaktadır. Bu çalışmada üç farklı çalışma grubundan yararlanılmıştır. Çocuklar için Dijital Bağımlılık Ölçeği Türkçe formun (ÇDBÖ-TF) geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yapıldığı birinci çalışma grubu yaşları 9-14 arasında değişen 391 kız (%55), 320 erkek (%45) toplam 711 kişilik ilkökul ve ortaokul öğrenci grubundan oluşmaktadır (Ort.=11.70, SD=1.64). Ölçüt geçerliğinin incelendiği ikinci çalışma grubu ise 140 kız, 142 erkek toplam 283 (bir kişi cinsiyet belirtmemiştir) ilkökul ve ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaşları 9-14 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 11.65 olarak bulunmuştur (SD=1.67). Yordama geçerliğinin incelendiği üçüncü çalışma grubu ise 207 kız, 162 erkek toplam 369 ilkökul ve ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaşları 9-15 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 11.71 olarak bulunmuştur (SD=1.67). İlk olarak ÇDBÖ'yü Türkçe'ye uyarlamak için e-mail yoluyla ölçeği geliştirenlerden izin alınmıştır. Daha sonra ölçek İngilizce'ye hakim 6 uzman (2 İngilizce dil uzmanı, 2 doktora düzeyinde psikolojik danışman ve psikolojik danışma alanında öğretim üyesi 2 profesör) tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Verilerin analizinde SPSS ve LISREL programlarından yararlanılmıştır. Analizlere geçmeden önce kayıp veri analizi yapılmış ve dağılımın normalliği incelenmiştir. ÇDBÖ-TF'nin yapı geçerliliğini sınamak için birinci ve ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA için LISREL 8.80 programından yararlanılmıştır. 25 maddelik ÇDBÖ-TF'nin birinci düzey DFA sonuçlarına göre $X^2/sd=3.74$, RMSEA=0.062, NFI=0.97, CFI=0.98, NNFI=0.97 ve SRMR=0.042 olarak bulunmuştur. Bununla birlikte modifikasyon önerilerine bakılmış ve "aldatma" (deception) boyutunun maddeleri (4 ve 16. Maddeler) arasına hata varyansı eklenmiştir. Daha sonra analiz tekrarlanmış ve elde edilen uyum katsayıları $X^2/sd=3.26$, RMSEA=0.056, NFI=0.97, CFI=0.98, NNFI=0.98 ve SRMR=0.039 olarak bulunmuştur. Diğer modifikasyon önerileri incelenmiş ve önerilerin X^2 oranında dikkate alınmayacak kadar küçük düşüşler gösterdiğinden diğer modifikasyonlar uygulanmamış ve birinci düzey DFA analizi bu noktada sonlandırılmıştır. İzleyen analizlerde boyutlar arasındaki ilişkinin gizil bir değişkenden kaynaklandığı varsayılarak ikinci düzey DFA yapılmış ve dokuz alt boyutun dijital bağımlılığı ölçüp ölçmediği yapısal olarak test edilmiştir. İkinci düzey DFA sonuçlarına göre uyum katsayıları $X^2/sd=2.76$, RMSEA=0.050, NFI=0.98, CFI=0.98, NNFI=0.98 ve SRMR=0.036 olarak bulunmuştur. Maddelerin standardize edilmiş path katsayıları birinci düzey için 0.46-0.74, birinci düzey modifikasyonlu model için 0.47-0.74, ikinci düzey için 0.51-0.78 arasında değişmektedir. Hem birinci düzey hem de ikinci düzey DFA sonuçları, ÇDBÖ-TF'nin ilkökul ve ortaokul örnekleminde elde edilen verilerin teorik modele çok iyi uyduğunu göstermiştir (Kline, 2011; Schreiber et al., 2006). ÇDBÖ Türkçe Formu titiz bir psikometrik incelemeye tabi tutulmuş olup hem geçerlik çalışmalarının sonuçlarının hem de güvenirlik analizi sonuçlarının yeterli olduğu ve ÇDBÖ-TF'nin çocukların dijital bağımlılık düzeyini belirlemek için kullanılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Bağımlılık, İlkokul ve ortaokul Öğrencisi, Doğrulayıcı Faktör Analizi

ARGÜMANTASYON TEMELLİ BİLİM ÖĞRENMENİN FEN EĞİTİMİNDE AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ: BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI

Dr. Mustafa Kemal YÜZBAŞIOĞLU

Milli Eğitim Bakanlığı

m.kemalyuzbasioglu@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Altan KURNAZ

Kastamonu Üniversitesi

altan.kurnaz@gmail.com

Özet

Eğitim araştırmalarında çok sayıda eğitimsel müdahale çalışmalarına rastlanmaktadır. Bu çalışmaların genelde öncelikli konusunu öğrencilerin akademik başarısını artırma oluşturmaktadır. Söz konusu çalışmaların etkililiğini yordama noktasında meta analiz araştırmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Argümantasyon temelli bilim öğrenmeye ilişkin yapılan çalışmalarda da daha fazla akademik başarıya odaklanıldığı görmek mümkündür. Ulusal literatürde de bu çalışmalar çeşitli uygulamalarla birlikte gerçekleştirilmekte ve fen eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle yapılan araştırmaların incelenip sonuçların birleştirilmesinin araştırmacılara ve uygulayıcılara yön vereceği söylenebilir. Mevcut çalışmada da ulusal literatürde yer alan lisansüstü tezlere odaklanarak yarı deneysel/deneysel çalışmaların etkililiğinin ortaya konmasının literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buradan hareketle araştırmanın amacı argümantasyona yönelik YÖK Ulusal Tez Merkezinde yer alan tezleri incelemek ve bu çalışmalardan argümantasyon temelli bilim öğrenmenin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini yarı deneysel/deneysel yöntemlerle belirleyenlerin etkililiğini meta analiz yöntemiyle tespit etmektir. Çalışmalar araştırma kodlama formuna göre incelenmiş, gerekli bilgiler not alınmıştır. YÖK Ulusal Tez Merkezinde yer alan 2016-2022 yılları arasında yapılmış argümantasyon temelli bilim öğrenmenin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini ortaya koyan 174 çalışma incelenmiş ve belirlenen ölçütlere uygun olan fen eğitimi alanında yürütülmüş çalışmalar meta analize dahil edilmiştir. Dahil edilen çalışmaların etki büyüklükleri CMA (Comprehensive Meta Analysis) programı ile hesaplanmıştır. Akademik başarı değişkeni bakımından araştırmalarda uygulanan diğer öğretim yöntemlerine göre argümantasyon temelli bilim öğrenme lehine etkililik saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: argümantasyon, fen eğitimi, meta analiz.

PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN KARIYER UYUMU VE İYİMSERLİĞİNİN İNCELENMESİ

Psikolojik Danışman İnci Eryılmaz

Yıldız Teknik Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi
inci.eryilmaz@hotmail.com

Psikolojik Danışman Pınar Gülmüş

Yıldız Teknik Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi
pinargulmus@gmail.com

Psikolojik Danışman Tuba Saruhan

Yıldız Teknik Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi
tubasozbilir@gmail.com

Psikolojik Danışman Tuğçe Saltan

Yıldız Teknik Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi
tucesaltan@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Seher Merve Erus

Yıldız Teknik Üniversitesi
smerve@yildiz.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, psikolojik danışmanların kariyer uyumu ve iyimserlik düzeyleri; cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma, eğitim düzeyi, mesleki eğitim alma durumu, çalışma süresi, algılanan sosyo-ekonomik düzey, kariyer gelişiminde ruhsal sağlığın, partnerin, maddi durumun, iş yoğunluğunun ve yönetsel sorunların engel olması değişkenleri açısından incelenmektedir. Ayrıca psikolojik danışmanların kariyer adanmışlık düzeylerinin kariyer uyum ve iyimserlik düzeylerini ne derece yordadığı araştırılmıştır. Bu kapsamda araştırma grubunu, 192 (145 kadın ve 47 erkek) psikolojik danışman oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Kariyer Uyumu ve İyimserliği Ölçeği, Kariyer Adanmışlık Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, kariyer uyumu ve iyimserliği için ilgili değişkenlere göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için t testi veya tek yönlü varyans analizi (ANOVA), kariyer adanmışlığının kariyer uyumu ve iyimserliğini ne derece yordadığını belirlemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda psikolojik danışmanların kariyer uyumu ve iyimserliğine yönelik ortalama puanlarında cinsiyet, medeni durum, çocuk sahibi olma, yaş, çalışma süresi, algılanan sosyo-ekonomik düzey, kariyer gelişiminde maddi durumun engel olması, iş yoğunluğunun ve yönetsel sorunların engel olması değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmazken eğitim düzeyi, mesleki eğitim alma durumu, kariyer gelişiminde ruhsal sağlığın ve partnerin engel olması değişkenleri açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Regresyon analizisonucunda ise kariyer adanmışlığının kariyer uyumu ve iyimserliğini yordadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik danışmanlar, kariyer uyumu ve iyimserliği, kariyer adanmışlığı

GÜLİ TERAKKİ’NİN “İTTİFAK” ROMANINDA GÖÇ OLGUSU

Dr. Öğr. Gör. Sevâl GÜNBAL BOZKURT

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Fars Dili ve
Edebiyatı Anabilim Dalı,
seval.gunbal@medeniyet.edu.tr
Orcid: 0000-0001-5564-0572.

Özet

Göç, insanoğlunun ilk zamanlardan beri gerçekleştirdiği mekân değişikliği, günümüzde de çeşitli olaylar sonucunda devam etmektedir. Bu göçlere sebebiyet veren ve göçlerin sonucunda doğan hadiseler bazı edebî eserlere konu olmuştur. Zira edebî eserler insandan ve insanın geçirdiği süreçlerden bütünüyle bağımsız olarak değerlendirilemez. Bu makalede İranlı yazar Güli Terakki’nin “*İttifak*” (Olay) romanında göç teması incelenmiştir. Muhammed Rıza Şah Döneminden 79 Devrimine, İran-İrak Savaşından bugüne değin İran’da yaşanan süreç, biri İran’ın başkenti Tahran’da diğeri Amerika’nın Iowa eyaletinde yaşayan ikiz kardeşlerin başından geçen olaylar eşliğinde anlatılır. Roman iki ayrı bakış açısıyla aktarılmıştır: Giden ve kalan. Yazar ilk olarak 79 Devrimi öncesinde Tahranın üst tabakasına mensup bir ailede yaşayan iki kardeşin çocukluk anılarını nostaljik bir dille anlatmaktadır. Eğitim için Amerika’ya giden Nadir’in yaşamı ekseninde İranlı bir gencin yurtdışı tecrübesini, gurbetteki yalnızlığını ve yaşadığı ırkçılığı ele alır. Yazar, Amerika’ya gidemediği için Tahran’da kalan Şadi karakterinde ise özlemi, beklemeyi ve İran’ın siyasi değişim süreçlerinin insanlar üzerindeki etkisini aktarır. Yazarın ifadesiyle; “İkiz kardeşlerin yaşamı, iki farklı kıtada ama birbirine benzer iki çizgi üzerinde” geçmektedir. Nadir Amerika’da göçmen bir öğrenci iken, Şadi değişen Tahran’da anılarıyla bugün arasında hicreti yaşamaktadır. Bu çalışmada İranlı yazar Güli Terakki’nin hayatı ve eserlerine değinilecek, aynı zamanda İttifak romanı bağlamında eğitim için yurt dışını seçen ya da seçmek zorunda kalan öğrencilerin bir yabancı olarak göç ettikleri ülkede yaşadıkları olaylar ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güli Terakki, İttifak (Olay) Romanı, Göç, İran.

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA AVRUPA İMAJI

Dr. Ahmet TOKMAK

Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Sosyal Bilgiler dersi amaçlar, hedef yetkinlikler ve öğrenme alanları açısından incelendiğinde, bu dersin bünyesinde farklı pek çok çalışma alanı barındıran disiplinlerarası bir ders olduğu görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi, genel kanının aksine, kapsamındaki tarih, coğrafya ve vatandaşlık eğitimine yönelik konu içerikleri dışında aktüalite, psikoloji, felsefe ve dünya siyaseti gibi farklı konu alanlarını da içine alan bir ders olarak değerlendirilebilir. Bu durumun yıllar içerisinde sosyal bilgiler ders kitaplarının zengin metin içerikleri ve görsellerle desteklenerek oluşturulmasına etkisi büyük olmuştur. Ders kitaplarının oluşturulması süreçlerine etki eden diğer önemli faktör olarak ise devlet politikaları sayılabilir. Bu durum devlet politikalarının ders kitaplarına yansımalarına yönelik çalışmaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu kapsamda son yıllarda ders kitaplarında "imaj" çalışmalarına sıklıkla rastlanmaktadır. İmaj çalışmalarının genellikle farklı ülkelerin tarih veya sosyal bilgiler ders kitaplarında Türk imajının belirlenmesine yönelik olarak ele alındığı görülmektedir. Türkiye' de okutulan ders kitaplarında yabancı milletlere yönelik imajın ne olduğunu ortaya çıkaracak türde çalışmalara ise rastlanmamıştır.

Bu çalışmada; Sosyal bilgiler ders kitaplarında Avrupa imajına yönelik tutum ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden döküman inceleme metodu kullanılarak yürütülen bu çalışmada Türkiye' de ortaokullarda okutulan ders kitapları incelenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak çözümlenmektedir.

Günümüz iletişim koşullarının değişmesi, dünya siyasetinde yaşanan savaşlar, göç olayları gibi farklı durumlar, birlikte yaşama kültürünün önemini ortaya koymaktadır. Bu açıdan ders kitaplarında ele alınan farklı millet ve devletlere yönelik tutumun nasıl olması gerektiğinin belirlenmesi her geçen gün daha önemli bir konu haline gelmektedir. Çalışmanın bu yönden ders kitabı yazım çalışmalarına tarafsız olarak ışık tutacağı ve farklı çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Tarih, Ders Kitabı, Avrupa İmajı, Türkiye

SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN “VATAN” KAVRAMIYLA İLGİLİ BİLİŞSEL YAPILARININ KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ İLE BELİRLENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Bilal YILDIRIM

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
byildirim@mku.edu.tr

Doç. Dr. Orçun BOZKURT

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
byildirim@mku.edu.tr

Öğretmen Erdal NAZİK

Milli Eğitim Bakanlığı byildirim@mku.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de öğrenim gören Suriyeli Öğrencilerin “Vatan” kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarını kelime ilişkilendirme testi ile belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Suriyeli öğrencilerin yoğun olarak bulunduğu Hatay ilinin Reyhanlı ilçesinde bir ortaokulda yedinci ve sekizinci sınıfta öğrenim gören 76 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bağımsız kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yapılmış olup öğrencilerinin “vatan” kavramına ilişkilendirdikleri kelimeler kodlanarak kategorilere ayrılmış bu kelimelerin frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Elde edilen frekans tablosuna göre kelime bulutu oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda Suriyeli öğrencilerin “vatan” kavramına ilişkin neredeyse tamamına yakın oranda olumlu ilişkilendirmelerde bulundukları görülmüştür. Yapılan ilişkilendirmeler içerisinde en fazla sayıda olanların; “Bayrak”, “Toprak”, “Özgürlük”, “Savaş”, “Anne”, “Sevgi”, “Marş” ve “Millet” olduğu görülmüştür. Sonuç olarak Suriyeli öğrencilerin “vatan” kavramı ile ilişkilendirdikleri kelimelerin sosyal bilgiler öğretim programına uyumlu olduğunu göstermektedir. Bu durum Türkiye’de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine uyum düzeylerinin yüksek düzeyde olduğuna da işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Öğrenciler, Kelime İlişkilendirme Testi, Vatan Kavramı

TÜRKİYE’DE YAŞAYAN SURİYELİ ÇOCUKLARIN OKULLAŞMA DURUMLARI VE OKULLARDAKİ UYUM PROBLEMLERİ

Nurettin Erkan GÜNDÜZ

Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü, Göç Çalışmaları, Gaziantep, Türkiye
gunduznurettinn@gmail.com

Özet

2011 yılında Suriye’de başlayan iç savaş şüphesiz ki Türkiye’yi de etkilemiştir. Haziran 2022 tarihinde ülkemizde geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli sayısı 3.5 milyonu geçmiştir. Türkiye’nin açık kapı politikası bu rakamla beraber bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlardan en önemlisi Suriyeli çocukların eğitimi olmuştur.

MEB’in 2021 Ocak ayında açıkladığı verilere göre okul döneminde bulunan Suriyeli çocuk sayısı 1 milyon 124 bin 353’tür. Oysaki bu çocukların sadece 730 bin 806 tanesi okula gitmektedir. Çeşitli nedenlerden ötürü okula gidemeyen çocuklar, ülkelerine döndüklerinde ya da Türkiye’de kaldıklarında problemlerle karşılaşma ihtimali yüksektir. Dolayısıyla yaşayacakları coğrafyanın da geleceğini önemli ölçüde etkileyeceklerdir.

Savaşa şahit olmak ve göç olgusunu deneyimlemek, çocukların psikolojik iyi oluşlarını olumsuz şekilde etkilemektedir. Bu çocuklar; umutsuzluk, güvensizlik, korku, aşırı endişe, kendini yetersiz ve dışlanmış hissetme gibi psikolojik problemlerle baş etmeye çalışmaktadırlar. Okullaşma; çocukların yaşitlarıyla iletişime girmesini, sosyalleşmesini, yardımlaşmayı ve dayanışmayı öğrenmesini, sorumluluk almasını, arkadaş edinmesini ve aitlik duygusunu hissetmesini sağlayan bir faktördür. Çocukların okulda edineceği bu deneyimler psikolojik iyi oluşlarını destekleyecektir.

Okula giden Suriyeli öğrenciler de bazı uyum problemleriyle karşılaşmaktadır. Bunlardan bazıları; dil problemi, kültür farklılıktan ötürü oluşan problemler, okulda zorbalığa uğramak, dışlanmak ve çocuk işçiliğinin getirdiği problemlerdir. Okula giden Suriyeli öğrencilerin yaşadığı bu problemler okulu bırakmalarına ya da bu problemlere şahit olan diğer ailelerin çocuklarını okullara göndermede çekinmseler olmalarına neden olabilmektedir.

Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocuk sayısının zamanla artması, bu çocukların eğitim ve okullaşma problemlerini gündeme getirdi. Göç ve savaş deneyimi yaşayan çocukların ruh sağlığını korumak ve iyileştirmek için bu çocukları okul sıralarına çekmek önemli bir adım olacaktır. Suriyeli çocukları okullaştırdıktan sonra onları takip etmek, uyum problemlerini saptamak ve çözüm aramak uzun vadede çocukların yaşayacağı coğrafyayı olumlu etkileyecektir. Bu çalışmada Suriyeli çocukların okullaşma durumunu ve okullaştıktan sonra karşılaştıkları uyum problemleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, okullaşma, Suriyeli çocukların uyum sorunları, psikolojik iyi oluş, Suriyeli çocuklar,

TÜRK YÜKSEKÖĞRETİMİNDE NOT VERME SİSTEMİ KARMAŞASI

Dr. Öğretim Üyesi Recep GÜR

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD., verianalizirehberi@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa KÖROĞLU

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD
mustafakoroglu_19@hotmail.com

Özet

Üniversite öğrencilerinin akademik başarı notları sonucuna göre, geçti/kaldı, diploma verme, lisansüstü eğitime yerleştirme vb. çeşitli yüksek risk içeren kararlar alınmaktadır. Kullanılan ölçüte göre değerlendirme türleri, mutlak değerlendirme ve bağıl değerlendirme olarak ikiye ayrılmaktadır. Bağıl değerlendirmede, öğrencinin başarısı, sınıftaki diğer öğrenciler arasındaki başarı konumuna göre belirlendiğinden, başarı ortalaması düşük bir grupta, konumu iyi olan bir öğrenci, yüksek harf notu alabilmekte ya da dersten kalmamaktadır. Mutlak değerlendirmede ise, grubun performansının düşük ya da yüksek olması fark etmeksizin ölçme işlemi öncesinde belirlenmiş yeterlik standardını sağlamaması durumunda öğrenci başarısız sayılmaktadır (Kubiszyn ve Borich, 2000; Özçelik, 1992). Türk yükseköğretimindeki devlet üniversitelerinin not verme sistemi incelendiğinde, kimi üniversitelerin mutlak değerlendirme, kimi üniversitelerin bağıl değerlendirme, kimi üniversitelerin de her iki değerlendirme sistemini kullandığı gözlemlenmiştir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin harf notları bağlamında, üniversiteler arası not verme sistemlerinin manidar uyum gösterip göstermediğinin incelenmesidir. Bir başka ifadeyle, devlet üniversitelerinin not verme sistemlerinde çarpıklık bulunup bulunmadığını ortaya çıkarmaktır. Bu bağlamda sınıf/grup başarı düzeyi normal dağılım gösterecek şekilde 250 birey simule edilmiştir. 2021-2022 Üniversitelerin Akademik Performans Sıralamasındaki (URAP) devlet üniversiteleri arasından ilk çeyrek, ikinci çeyrek, üçüncü çeyrek ve son çeyrekte yer alan dört devlet üniversitesi belirlenmiştir. Her bir öğrencinin akademik başarı notunun ilgili üniversitelerdeki harf notları tespit edilip öğrencilerin harf not sıralamaları arasında manidar uyum bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Araştırmada üniversite öğrencilerinin harf notları bağlamında, üniversiteler arası not verme sistemlerinin genellikle manidar uyum göstermediği ve kappa uyum katsayılarının zayıf, önemsiz ya da düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulguların, Yüksek Öğretim Kurulu'na ve üniversitelerin not verme sistemlerini düzenleyen Eğitim Komisyonlarının çalışmalarına katkıda bulunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, not verme, kappa, değerlendirme

2022 ORTAÖĞRETİM KURUMLARINA İLİŞKİN MERKEZİ SINAV MATEMATİK ALT TESTİNDEKİ MADDELERİN HEDEF DAVRANIŞLAR BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Recep GÜR,

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD.,
verianalizirehberi@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa KÖROĞLU

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD
mustafakoroglu_19@hotmail.com

Esra GÜR

Matematik Öğretmeni, Fahri Günay Ortaokulu, Eskişehir
esraserttas58@hotmail.com

Özet

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 yılından itibaren öğrencilerin ortaokuldan merkezi sınavla öğrenci alan ortaöğretime geçişi sürecinde Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında Ortaöğretim kurumlarına ilişkin Merkezi Sınavı uygulanmaktadır (MEB, 2022). 2022 LGS merkezi sınav sonuçları incelendiğinde 1.031.799 öğrenci katılmış olup 20 soruluk alt testler arasında en düşük ortalama matematik (4.54) alanındadır (MEB, 2022). Sekizinci sınıf matematik öğretim programı kapsamında hazırlanan LGS Matematik alt testinin ölçülmek istenen hedef davranışları ne derecede ölçtüğü ve ilgili öğretim alanını ne kadar kapsadığının belirlenmesi, ölçme sonuçlarının geçerliği açısından önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı, Liselere Geçiş Sistemi (LGS) 2022 kapsamında uygulanan Ortaöğretim kurumlarına ilişkin Merkezi Sınavı matematik alt testindeki maddelerin matematik öğretim programındaki öğrenme alanlarına, alt öğrenme alanlarına, hedef kazanımlara ve haftalık ders yüküne göre nasıl bir dağılım gösterdiğini incelemektir. Ölçme ve Değerlendirme uzmanları ve alan uzmanları tarafından yapılan incelemeler sonucunda, 2022 LGS matematik alt testindeki soruların, sekizinci sınıf matematik öğretim programındaki kazanımlara yönelik olduğu, bir başka ifadeyle ilgili hedef davranışlar dışında testte soru bulunmadığı, her bir öğrenme alanından ve her bir alt öğrenme alanından testte en az bir soruya yer verilse de bazı kazanımlara ilişkin soruların bulunmadığı ve sekizinci sınıf matematik öğretim programında haftalık ders yükü bağlamında üzerinde fazla durulan konu / kritik davranışlardan daha fazla soru sorulması gerekliliğine uyulmadığı görülmüştür. Dolayısıyla 2022 LGS matematik alt testinin, sekizinci sınıf matematik öğretim programındaki hedef kazanımlar evrenini kısmen temsil ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulguların, matematik sekizinci öğretim programlarının ve LGS matematik alt testinin değerlendirilmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'na bilgi sağlanması amacıyla katkıda bulunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Liselere Geçiş Sistemi, Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav, Kapsam Geçerliği

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN MEDYA VE TELEVİZYON OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Ümit Çimen COŞKUN

Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen
umitcimen@gmail.com

Özet

Bilgi toplumu kavramı bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle, temel ekonomik faaliyetlerin bilgi temelinde şekillendiği bir toplum biçimini ifade etmektedir. Bu toplum biçiminde bilgi en temel güçtür ve temel gereksinimi eğitilmiş bireydir. Bilgi toplumu, eğitimin sürekli hale gelmesi sonucunu doğurmuştur. Bununla birlikte, bu toplumda bilginin kaynağı, sahipliği, işlenmesi, saklanması ve dağıtılması gibi kavramlar her tür faaliyet içerisinde önem arz etmektedir. Medya bilgi, fikir, metin ve imajları taşıyan ve dağıtan ortamlara (gazete, dergi, film, internet vb.) verilen isimdir. Bu bağlamda bilgi toplumunda bireylerin medyanın üretim süreçlerini tanıyıp, ulaşabildiği medyalar üzerinden bilgiyi eleştirel bir gözle okuması ve edindiği ya da ürettiği bilgileri doğru biçimde ve medyalar üzerinden yazarak yayımlayabilmesi olarak gerekmektedir. Başka bir ifade ile, bireylerin medya okur ve yazarı olma gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun için çeşitli eğitim kademelerinde medya okuryazarlığı derslerine veya ders konularına yer verildiği görülmektedir. Bu bağlamda, bilginin hızla arttığı ve ortaöğretim öğrencilerinin medya kullanım sıklığı düşünüldüğünde medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerinin araştırılması ve konunun güncel tutulması önemli görünmektedir. Bu nedenle, araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi temel problem olarak ele alınmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılarak var olan durumun olduğu gibi betimlenmesi amaçlanarak, ortaöğretim öğrencilerinin medya ve televizyon okur yazarlık düzeyleri olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmıştır. Araştırmaya Antakya ilçesine bağlı bir ortaöğretim kurumunda öğrenim görmekte olan 471 öğrenci katılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında “Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği” kullanılmıştır. Bulgu ve sonuçlara analizlerden sonra yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: medya okuryazarlığı, televizyon okuryazarlığı, ortaöğretim öğrencileri, okuryazarlık, medya

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Veysel ÇOŞKUN

Mustafa Kemal Üniversitesi

Ümit Çimen COŞKUN

Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen

umitcimen@gmail.com

Özet

İnternetin bilginin dağıtımını dolayısıyla erişimini hızlandırması gibi olumlu sonuçlarının yanı sıra aşırı ya da yanlış kullanımdan kaynaklanan bazı problemleri de beraberinde getirmektedir. Bunlardan biri de problemli internet kullanımı durumlarıdır. Problemli internet kullanımı kavramı, bireylerin internet kullanımından dolayı aile ve iş yaşantılarında meydana çıkan sorunlar, sürekli internet kullanımından kaynaklanan kendini kontrol edememe olarak tanımlanmaktadır. Bu şekilde sağlıklı olmayan internet kullanımının birey üzerinde erteleme davranışı, sosyal kaygı, temel ihtiyaçlarını karşılamama gibi olumsuz etkileri olmaktadır. Bu durum özellikle gençleri olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle lise düzeyinde öğrenim görmekte olan gençlerin bu konudaki durumlarının araştırılması önem arz etmektedir. Bu doğrultuda ortaöğretim öğrencilerinin problemli internet kullanım düzeyleri incelenmiştir. Araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin problemli internet kullanım düzeylerini belirlemek amacıyla tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya, Antakya ilçesine bağlı bir ortaöğretim kurumunda öğrenim görmekte olan 447 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri Problemli İnternet Kullanımı Ölçeği – Ergen (PİKÖ-E) kullanılarak toplanmıştır. Araştırma verileri 2021-2022 eğitim-öğretim yılının Şubat ayında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: problemli internet kullanımı, ergen, ortaöğretim

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN PSİKOLOJİK ESNEKLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Zeliha TRAS

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye
ztras@erbakan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Fatih KOÇAK

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye
fkocak@erbakan.edu.tr

Arş. Gör. Hikmet Beyza YAKICI

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye
hbeyzayakici@erbakan.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocukların ailelerinin psikolojik esneklik düzeylerinin çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu uygun örnekleme yoluyla ulaşılan 159 anne (% 57.8) ve 116 erkek (% 42.2) ($\bar{X}$ =40.25 , ss=7.29) olmak üzere 275 Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocukların anne ve babasından oluşturmaktadır. Gönüllülük ilkesi temel alınarak doldurulan ölçeklerin doldurulması 25 dakika sürmüştür. Veri toplama araçları olarak Kabul ve Eylem Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-testi ve ANOVA yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, yapılan t-testi sonucunda psikolojik esnekliğin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t_{273}=-2.411$, $p<.05$). Babaların puanları ($\bar{X}$ =32.87) annelerin puanlarından ($\bar{X}$ =29.95) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir. Yapılan t-testi sonucuna göre psikolojik esnekliğin çalışma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t_{273}=2.216$, $p<.05$). Bir işte çalışan ebeveynlerin puanları ($\bar{X}$ = 32.46) çalışmayan ebeveynlerin puanlarından ($\bar{X}$ = 29.84) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir. Yapılan t-testi sonucuna göre psikolojik esneklik düzeyi algılanan gelir durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($t_{273}=-1.809$, $p>.05$). Yapılan ANOVA testi sonucuna göre psikolojik esnekliğin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($F_{3,271}=3.511$, $p<.05$). Farklılaşmanın kaynağına bakmak için Scheffe testi kullanılmıştır. Scheffe testi sonucuna göre eğitim durumu lisans olan ebeveynlerin puanları ($\bar{X}$ = 33.64) eğitim durumu ilkököl olan ebeveynlerin puanlarından ($\bar{X}$ =28.46) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir. Araştırmada elde edilen bulgular dikkate alınarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, Psikolojik Esneklik, Kabul ve Kararlılık

GÖÇÜN AİLE DİNAMİKLERİNE ETKİSİ

Handan APAK

İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Öğrenci
handan.apak@ogr.iuc.edu.tr

Özet

Göç kavramı, bireylerin ikamet ettikleri ülke içerisinde gerçekleştirdikleri hareketliliği veya başka bir ülkede daimi ikamet etme süreçlerini kapsar. Göç oluşumu, bireylerin eğitim, kariyer, yaşam standartlarını değiştirme, sağlık ve diğer kişisel sebeplerle kendi istekleriyle gerçekleştirdikleri iradi göç ve savaşlar veya doğal afetler gibi sebeplerle kendi iradeleri dışında bulundukları yeri terk ettikleri zorunlu göç olmak üzere iki şekilde gerçekleşir. Göçün sosyal, kültürel, ekonomik, antropolojik ve psikolojik açıdan çeşitli etkileri olduğu bilinmektedir ve göçten etkilenen önemli yapılardan birisi de ailedir. Aile üyelerinden birisi, birden fazlası veya aile üyelerinin tümü iradi veya zorunlu olarak bir yerden başka bir yere göç edebilir. Her koşulda ailenin bütünlüğü, aile içi dinamikler, aile üyeleri arasındaki ilişkiler ve bireysel olarak aile üyelerinin psikolojik iyi oluşları göç durumundan etkilenir. Ebeveynlerden veya çocuklardan birinin göç nedeniyle ailenin kalan üyelerinden ayrılması, ailenin bütünlüğünde parçalanmaya neden olacağı gibi aile üyelerinin birbirlerine karşı hissettikleri aidiyet duygusunu da zedeler. Aile üyelerinin birlikte gerçekleştirdiği göç hareketi ise gittikleri yerde karşı karşıya kaldıkları kültürel, ekonomik, etnik ve dini problemler, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerde yaşanabilecek aksaklıklar gibi stres yaratan durumlar oluşturarak aile üyelerinin birbirleriyle ilişkilerini etkileyecektir ve dolayısıyla aile dinamiklerinde değişimler yaşanacaktır. Bu bağlamda, bu bildiride, göç olgusunun çeşitleri ve bunların her birinin aile yapısı ve dinamikleri üzerindeki etkileri üzerine yapılan araştırmalar incelenerek bu konuda bütüncül bir bakış açısı oluşturulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Aile, Aile Dinamikleri

CAHİT KÜLEBİ’NİN ŞİİRLERİNDE HASRET VE GURBET

Dr. Gökşen YILDIRIM

Fırat Üniversitesi
gyildirim@firat.edu.tr

Özet

Türkçenin coşkun akan duru ırmağında halk şiiri ile modern söyleyişi buluşturan Cahit Külebi, şiirinin konusunu yaşamın ritmi içerisindeki kişisel ezgilerinden/tecrübelerinden alır. Yaşama sevincinin yanında yalnızlık, yabancılık, bingunluk, tutunamama, hasret ve gurbet temleri onun şiirini, imgelemine besleyen en güçlü kaynaklardır. Özellikle hasret ve gurbet, tüm şiir kitaplarının ortak temi, denebilir ki şiirinin belkemiğidir. “Ben göçmen arabaları üstünde doğmuşum.” diyen şair, içindeki hasreti, sürgünü ve gurbeti alın yazısı gibi kaderine perçinler. Şiirlerinin büyük bir bölümünde derin bir hasretin iç yakışları ve gurbette olmanın hüznü hâkimdir. Özellikle çocukluğundan, çocuksu saflıktan ve çocukluk mekânlarından ayrı düşmek, onun için belki de en büyük gurbettir. Kalelerinin burcunda uçurtma uçurduğu, derelerinde çimdiği, üzerinde andız fidanı gibi büyüdüğü, âşık olduğu, ahabap edindiği mekânlar, özellikle Tokat ve civarı, onun özleminin cennet tasavvurudur. Şiir, karanlık caddelerin uzayıp gittiği koca bir şehrin ortasında naçar kalan Külebi’nin en büyük sığınağıdır. O, şiir aracılığıyla çocukluğunun rüyasını görür. Zaman ve mekân yitirilse de o, anılarını içinde tutar ve korunan düşsel değerler şiirle açığa çıkar, şairin tutamağı olur. Kaderine gurbeti mühürleyen Külebi için gündün geceye, yazdan kışa ve hatta sıcaktan soğuğa varmak bile aydınlıktan karanlığa sürülüş, yaşamın ritminin dışına atılış, döngüsel bir gurbete düşüştür. Gurbette kendini sokaklardaki kimsesiz kedi köpekler gibi mutsuz ve bezgin hisseden şairin bu hisleri, kendi psikolojik yapısı ile ilgili olmakla beraber kentleşme olgusunun yarattığı duygu durumu ile de ilgilidir. Çünkü köy-kent çatışması, şairin hassas ruhunda bir deprem etkisi yaratmış, imgeleminde âdeta bir fay kırığına dönüşmüştür. Biz de bu çalışmamızda Cahit Külebi’nin şiirlerinde hasret ve gurbet temlerinin işlenişini ortaya koyarak bu temlerin şairin imgelemindeki yerini tespit etmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Cahit Külebi, hasret, gurbet, yoksunluk ve yalnızlık.

SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE VERİLEN UZAKTAN EĞİTİM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Aybüke ERSAN

Beykent Üniversitesi, Öğrenci

aybukersan@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5747-7430

Özet

2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19 virüsünün ülkemizde ilk tespit edildiği 11 Mart 2020 tarihi itibarı ile pandemi ilan edilerek salgının önlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çok sayıda önlemler alınmıştır. Alınan bu önlemlerden biri de öncelikle örgün eğitime ara verilmesi, ardından uzaktan eğitim sürecinin başlatılması olmuştur. Sağlık yönetimi, sağlık sektöründe hizmet veren tüm özel ve devlet kurum ve kuruluşların insan sağlığını esas alarak maddi ve beşeri kaynaklarının planlanması, organize edilmesi, yönetilmesi ve kontrol edilmesi süreci olarak tanımlanabilmektedir. Sağlık yönetimi bölümünde ise tüm bu bilgi birikiminin öğrencilere sunulması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin karantina sürecince gerçekleştirilen uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilecektir.

Bu yönü ile çalışmada, Covid-19 pandemi sürecinde verilen uzaktan eğitime yönelik sağlık yönetimi öğrencilerinin görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenolojik desenden yararlanılarak desenlenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören 10 sağlık yönetimi bölümü öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma gurubu belirlenirken, amaçsal örneklem türlerinden ölçüt örneklem türü kararlaştırılmıştır. Araştırmaya katılım sağlayan öğrenciler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla veriler toplanacaktır. Görüşmelerden elde edilen veriler, betimsel analiz ile çözümlenecektir. Elde edilen bulgular bağlamında, sağlık yönetimi öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri ortaya çıkacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık yönetimi, Covid-19, pandemi, uzaktan eğitim, öğrenci görüşleri

KASTAMONU İLİ GELENEKSEL TAŞ BASKI ÖRNEKLERİ

Kader AYDIN

Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Sanat ve Tasarım Sanatta
Yeterlik, Kastamonu/Türkiye

Doç. Dr. Ayşegül KARAKELLE

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Öğretmenliği
Anasanat Dalı, Hatay/Türkiye

Özet

Ulusları ve özelliklerini yansıtan unsur, sahip oldukları kültürlerdir. Kültürel değerlerin başında ise geleneksel el sanatları gelmektedir. Toplumların yaşamları ve sanat anlayışları hakkında güçlü ipuçları veren bu geleneksel öğeler, geçmişle günümüz arasında bir köprü oluşturmaktadır. Bilindiği üzere ülkemiz geleneksel sanatlar bakımından köklü ve zengin bir geçmişe sahiptir. Günümüz geleneksel el sanatlarının korunmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında usta-çırak ilişkisi etkili olmuştur. Nitekim gelişen ve değişen dünya düzeni, sosyo-kültürel değişimler ve en önemlisi teknolojinin getirdiği fabrikasyon/seri üretim gibi etkenler geleneksel el sanatlarımızın zamanla yok olmasına zemin hazırlamaktadır. Kastamonu ili geleneksel taş baskı sanatı konusunda önemli bir yere sahip olmakla birlikte Kastamonu kültürünün tanıtılması ve bu kültürün maddi olarak sağlayarak iş sahası oluşturması açısından değerlendirilmesi önemli ve yararlı olacaktır.

Bu araştırmada, Kastamonu’da hediyelik eşya, günlük kullanım ürünü ve genç kızların çeyizlerine konulan örtü çeşitleri incelenmiş, geçmişten günümüze olduğu gibi aktarılan geleneksel ve minimal değişikliklerle güncellenen taş baskı motifleri örneklerle açıklanarak gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kastamonu, Geleneksel El Sanatları, Taş Baskı

HEGELCİ ESTETİĞİN FELSEFE-TARİHSEL EYİTİŞİMİNE GÖRGÜL ÖRNEKLEME: CEM ÖZİPEK YONTULARINDA SOYUT, SOMUT VE ÖTESİ

M. Can KİBRİTOĞLU

Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
m.can.kibritoglu@gmail.com

Özet

Hegel'in felsefe dizgesinde gerçekliğin yaşamı mantık, doğa ve tin bilimleri üçlemesinde sunulmaktadır. Bu dizgede üçlemeler üçlemeleri kapsamakta ve diyalektik devim adı verilen süreçle kavram içeriksel doluluğa ulaşıp varsıllaşmaktadır. Kavramın içerikle dolup yükselme süreci felsefe-tarihsel ilerlemeye koşuttur. Düşünce her alanında andırımı bir ilerleyiş örneği sunmaktadır. Tin bilimleri alanında yer alan estetik ya da güzel sanat felsefesi söz konusu olduğunda da bu durum değişmez. Hegel güzelin, estetiğin, yapıtın ve genelde sanatın ilerleyişini diyalektik üçleme formunda sunmuştur. Buna göre estetiğin soyut, somut ve saltık kıpılarından geçen bir üçlemesi vardır. Kendinde-yapıt ilkin soyuttur. O soyuttan somuta geçmektedir. Üçüncü aşamada soyut ve somut birleşime uğrayarak bir araya gelmektedir. Bu üçüncü en yüksek sanat yapıtı ve en içerikli kıpıdır. Her kıpının kendi özsellikleri bulunmaktadır.

Bu kurgul yapının sağın bir örneği driftwood sanatçısı Cem Özipek'in yontularında açığa çıkmaktadır. Özipek yontularını soyut dönem ve somut dönem yapıtları olarak sınıflandırmakta ve güncel olarak üçüncü dönem üretimlerini ortaya koymaktadır. O soyut dönem yapıtlarında devim ve uçuculuk temasını kullanmıştır. Somut döneminde doğaya öykünme ile ve gerçekçi tarzda su canlıları yontuları yapmıştır. Güncel dönem yapıtlarında ise bu ikisi bir araya getirilmiştir. Gerçekçi su canlılarını anlatan yontuları gerçek-ötesi devim ve uçuculuk öğeleri eklenerek bir yönüyle somut ve bir yönüyle soyut olan ama bu ikisinin de ötesine geçen yapıtlar ortaya koymuştur. Yapıtlarında belirgin ve bilinçli dönemsellikler yer alan Özipek'in sanatı kendi tarihselliği içinde Hegel'in estetik dizgesindeki üçleme düzenine benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı driftwood yontuları sanatçısı Cem Özipek'in yapıtlarını tarihsel bir gözlemle çözümlemek ve Hegelci formülasyon içinde yorumlamaktır. İlk Hegel'in dizge, diyalektik ve estetik kavrayışları konu edilecektir. Onda estetik alanında diyalektik üçlemenin nasıl ortaya çıktığı ve her bir kıpının ne gibi belirlenimlere iye olduğu sunulacaktır. Ardından Özipek'in yontuları dönemlerine ve dönemlerin gösterdiği özselliklere göre incelenecektir. Çalışmanın sonunda Özipek'in yapıtlarının Hegel'in estetik anlayışıyla ne gibi yönlerden uyup hangi yönlerden ayrıldığı belirlenecektir.

Anahtar sözcükler: Hegel, Cem Özipek, diyalektik, estetik, driftwood.

ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ ÖĞRENMELERİNİN BİREYSEL AĞ ANALİZİ

Elif ÖZER

T3 VAKFI

ozerelef94@gmail.com

Doç. Dr. Emre ER

Yıldız Teknik Üniversitesi

emreer@yildiz.edu.tr

Özet

Eğitim sisteminde öğretmenin yetkinliği, uzmanlığı, alan bilgisi ve gelişimi eğitimin ilerlemesinde atılacak en önemli adımdır. Öğretmenlerin başarısı ile eğitim sisteminin ve öğrencilerin başarıları arasında doğrusal bir ilişki kurulabilir. Bu çalışmanın amacı bireyler arasında sosyal ağları, yüksek lisans yapan öğretmenlerin mesleki gelişimleri ve bireysel mesleki ağlarının özellikleri birlikte değerlendirilerek açıklamaya çalışmaktır. Diğer çalışmalardan farkı bireyleri merkeze alarak incelenmesidir. Bu araştırma nitel ve nicel yöntemin bir arada kullanıldığı karma araştırma yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları nitel ve sosyal ağanalizi ile elde edilmiştir. Nitel kısımda görüşme soruları nicel kısımda sosyal ağ analizi gerçekleştirilmiştir. Sosyal ağ analizi için Ucinet programı kullanılmıştır. Bu çalışmada yüksek lisans mezunu öğretmenler ile görüşülecek ve görüşme sonuçları ağ analizleri yapılacaktır. Çalışma grubu için amaçlı örnekleme türünden ölçütörnekleme yöntemi kullanılması belirlenmiştir. Araştırma verileri katılımcılar ile yüz yüze görüşme yoluyla elde edilecektir. Katılımcılar ile görüşmelerde elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilecektir. Bu çalışmada öğretmenlerin mesleki gelişimleri ve bireysel mesleki ağlarının özellikleri birlikte değerlendirilerek açıklanmaya çalışılacaktır. Bu açıdan değerlendirildiğinde mesleki öğrenme ve değişimin, bireysel ve sosyal değişkenlerle birlikte değerlendirilecek olması ve çalışmada kullanılacak olan sosyal ağ analizi ile alanyazına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel mesleki ağ, mesleki gelişim, sosyal ağ analizi

ÖZEL EĞİTİM İHTİYACI OLAN ÖĞRENCİLERLE ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI VE ÖZ-YETERLİK İNANÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Arzu KALINCI DÜNYA

Bülent Ecevit Üniversitesi

arzukalinci@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5509-9288

Özet

Bu araştırmanın amacı, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerle çalışan öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları ile öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma betimsel nitelikte, ilişkisel tarama modelindedir. Ayrıca bu çalışmada özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerle çalışan öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarının psikolojik sağlamlıklarını yordayıp yordamadığı incelenmiştir. Bu nedenle çalışmada, genel tarama modellerinden olan ilişkisel tarama araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında Zonguldak ili Ereğli ilçesinde görev yapan özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerle çalışmış veya çalışan; kamu ve özel okulların ilköğretim, ortaokul ve lise bünyesinde görev yapan 250 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma verilerin toplanmasında “Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” ve “Öğretmen Öz-Yeterlik İnancı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ile çalışan öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarının ve öz-yeterlik inançlarının ne düzeyde olduğu tespit edilecektir. Bu öğrenciler ile çalışan öğretmenlerin öz-yeterlik inançları ile psikolojik sağlamlıkları arasında anlamlı bir ilişki olduğu düşünülmekte ve öz-yeterlik inançlarının psikolojik sağlamlıklarını yordadığına inanılmaktadır. Bu araştırma sonuçlarına göre alanda çalışan öğretmenlere bir takım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler, psikolojik sağlamlık, öz-yeterlik inancı

TURKEY’S FOREIGN POLICY UPON NATIONALISM AND IDENTITY: “MAKING TURKEY A GREAT POWER”

Assoc. Prof. Dr Asli EGE
Marmara Üniversitesi
asli.ege@marmara.edu.tr

Abstract

Turkey’s psychology produces a psychological grandeur, which results from the glorification of the past within a selective reading of history, which then translates into a restorative nostalgia about the Ottoman empyreal past. But that psychology is also about an ontological insecurity especially towards the Western world, which seems to translate into an evident anti-Westernism, the West foremost taken as a civilizational identity. Within that psychology, the identity politics of Turkey nationalism becomes a mix of neo-Ottomanism/neo-Islamism and even an evident anti-Westernism which all are instrumentalized to create a “great” Turkey.

As regards, a great Turkey is foremost about putting Turkey first. The implications of this on the foreign policy level makes Turkey a challenger of the regional and global order as a daring, revisionist force both for the great powers and regional actors. Within this framework, it is also to observe that Turkey’s revisionism, operates despite damaging the traditional alliances and gaining enemies in the process. And given that Turkey has its own psychology of perceiving itself and the outside world (others), it is not difficult for Turkey to legitimate its position by proposing that what the “outsiders” do not want is to see Turkey becoming great again. From this perspective, Turkey’s neo-Ottomanism and/or neo-Islamism even its anti-Westernism would not mean much if they were not to serve to the achievement of a great Turkey. Identity politics then becomes a means to serve a bigger, more meaningful purpose than standing in a vacuum. Therefore, the objective of the accomplishment of a great Turkey provides the context in which all the identity politics operate and this, within a psychology of Turkish grandeur. And a “great” Turkey, as framed, is also the core subject matter of Turkey nationalism.

This paper while elaborating tendencies of Turkey’s foreign policy upon identity and nationalism, contextualizes all these within the objective of “a great Turkey”. In this vein, what great Turkey refers to, as well as the critical perspectives involved in it, are also explored.

Keywords: "great Turkey", identity, nationalism, foreign policy.

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ DOYUM İLE ÖRGÜTSEL GÜVEN DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gülçin GÖKMEN

Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, İstanbul
gulcinnn_1990@hotmail.com

Emre ÖZDEMİR

Milli Eğitim Bakanlığı, Palamut Ortaokulu, Antalya
emre48590@hotmail.com

Özet

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı; ortaokul öğretmenlerinin mesleki doyum ile örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu temel amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara yanıt aranacaktır: Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile örgütlerine duydukları güven düzeyi arasında ilişki var mıdır? Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin işlerinden aldıkları doyum ne düzeydedir? Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, kıdem, aynı kurumdaki çalışma süresi, okuldaki öğrenci sayısı, sınıftaki öğrenci sayısı değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir? Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenleri örgütlerine ne düzeyde güven duymaktadırlar? Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin örgütlerine duydukları güven düzeyi; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, kıdem, aynı kurumdaki çalışma süresi, okuldaki öğrenci sayısı, sınıftaki öğrenci sayısı değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın örneklemini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında, Edirne il merkezi ve Uzunköprü ilçe merkezinde resmi ortaokullarda görev yapan 210 ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklemin 132'si (%62,9) kadın öğretmenlerden, 78'i (%37,1) erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma verileri “Kişisel Bilgi Formu” ile “Mesleki Doyum Ölçeği” ve “Örgütsel Güven Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Ölçek sonuçlarının çözümlenmesinde SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Örgütsel Güven Ölçeğinden aldıkları puanlarla Mesleki Doyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda puanlar arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=-,395$; $p<.05$). Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin Mesleki Doyum Ölçeği puan ortalaması $39,22\pm11,35$ olarak hesaplanmıştır. Örneklemini oluşturan öğretmenlerin mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($t=1,891$; $p>.05$). Mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında yaş değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=1,705$; ,17). Mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında medeni hal değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($t=-,562$; $p>.05$). Mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=,909$; ,40). Mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında kıdem değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=,841$; ,47). Mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında aynı kurumda çalışma süresi değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=2,460$; ,06). Mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında öğretmen sayısı değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=,303$; ,82). Mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında okuldaki öğrenci sayısı değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=,037$; ,96). Mesleki doyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında sınıflardaki öğrenci sayısı değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=1,371$; ,26). Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin Örgütsel Güven Ölçeği puan ortalaması $85,87\pm12,22$ olarak hesaplanmıştır.

Örnekleme oluşturan öğretmenlerin örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($t=-1,655$; $p>.05$). Araştırmaya katılan öğretmenlerin örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında medeni hal değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($t=,412$; $p>.05$). Örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında yaş değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=,849$; $,47$). Örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=,636$; $,53$). Örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında kıdem değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=,333$; $,80$). Örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında aynı kurumda çalışma süresi değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=2,062$; $,11$). Örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında okuldaki öğretmen sayısı değişkeni açısından anlamlı bir fark yoktur ($F=1,961$; $,12$). Örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında okuldaki öğrenci sayısı değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=6,872$; $,001$). Farkın hangi gruplar arasında oluştuğunu anlamak için yapılan LSD testi sonucuna göre, 50-100 arası ($98,75\pm6,01$) öğrencisi bulunan okullardaki öğretmenlerin diğer okullardaki öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde örgütsel güven algıladıkları ve bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<.05$). 101-200 arası ($88,09\pm9,87$) öğrencisi bulunan okullardaki öğretmenlerin 200 ve üstü ($84,34\pm12,75$) sayıda öğrencisi bulunan okullardaki öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde örgütsel güven algıladıkları ve bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<.05$). Öğrenci sayısı arttıkça, öğretmenlerin örgütsel güven düzeyi düşmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin örgütsel güven ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında sınıftaki öğrenci sayısı değişkeni açısından ise anlamlı bir fark yoktur ($F=,326$; $,72$).

Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin mesleki doyumları örgütsel güvenleri arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre, ortaokul öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri arttıkça, örgütsel güven düzeyleri düşmekte; örgütsel güven düzeyleri arttıkça mesleki doyum düzeyleri düşmektedir. Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin orta düzeyde mesleki doyuma ve örgütsel güvene sahip oldukları görülmüştür. Ek olarak, araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin hem mesleki doyum düzeyleri hem örgütsel güven düzeyleri; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, kıdem, aynı kurumdaki çalışma süresi, sınıftaki öğrenci sayısı değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sadece okuldaki öğrenci sayısı değişkeni açısından, okuldaki öğrenci sayısı azaldıkça, öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerinin yükseldiğine dair sonuç elde edilmiştir. Mesleki doyum açısından ise okuldaki öğrenci sayısı da anlamlı bir değişken olmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Doyum, Örgütsel Güven, Öğretmen

COVID-19 KÜRESEL SALGINI SIRASINDA AFGAN MÜLTECİ ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ

Araştırma Görevlisi Meryem ATALAY
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
meryem.atalay@erzincan.edu.tr

Özet

Bu fenomenolojik araştırma Covid-19 küresel salgını sırasında Afgan mülteci öğrencilerin deneyimlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmek istenen çalışmanın ön pilot aşamasından oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat protokolü kullanılmış ve dört Afgan mülteci öğrenci ile görüşülmüştür. Görüşmeler çevrimiçi platformlar aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler içerik analizi neticesinde dört tema altında toplanmıştır. Bunlar; “Okul ve öğrenme yaşantıları”, “Süreçte diğerleriyle ilişkiler”, “Sürece dair kişisel ve aile içi deneyimler” şeklindedir. Bu temalar genel hatlarıyla özetlenecek olursa; mülteci öğrencilerin okul ve öğrenme yaşantılarında uzaktan eğitim faaliyetlerinin getirdiği bir takım zorluklarla karşı karşıya kaldıkları, örneğin uzaktan eğitim faaliyetlerine uyumlarının çok düşük olduğu ve eğitim faaliyetlerini takip etmekte zorlandıkları, söylenebilir. Ancak katılımcılar uzaktan eğitimde öğretmenlerinin onlara yaklaşımlarına dair olumlu anlamlandırmalar içerisindeyler. Mülteci öğrenciler, uzaktaneğitimle okulun sosyalleşme işlevinden uzak kalmalarının onları süreçte en çok etkileyen olumsuzluk olduğunu bildirmektedirler. Katılımcıların salgın sürecinde diğerleriyle olan ilişkilerinde ise iletişimlerinin sadece okuldaki Afgan arkadaşlarıyla ve çevrim içi olarak sınırlı kaldığı söylenebilir. Öte yandan süreç içerisinde katılımcıların her birinin aile üyeleri arasında Covid-19 geçirenlerin olduğu ve hastalık süresince yaşanan kısıtlamalar karşısında yalnızca Türkiye’deki akrabalarından ya da Afgan arkadaşlarından destek aldıkları görülmüştür. Salgın sürecine dair katılımcıların kişisel ve ailevi deneyimlerinde sürecin etki alanlarının daha çok ekonomik ve sosyal açılardan olduğu söylenebilir. Son olarak mülteci öğrencilerin, süreç içerisinde yer yer yoğun duygular deneyimleseler de bu duygularını herhangi biriyle paylaşmamışlar ve bu konuda eksiklik duymuşlardır. Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda mülteci öğrencilerin salgın sürecinde eğitim faaliyetlerine dair yaşantılarının ayrıca bir çalışma konusu olarak ele alınması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Mülteci öğrenciler, salgın süreci, fenomenoloji

BÜTÇE OLUŞTURMA VE KULLANMA ETKİNLİKLERİNİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIKLARINA ETKİSİ

Arş. Gör. Mustafa EROL

Yıldız Teknik Üniversitesi

merol@yildiz.edu.tr

Dr. Murat TEMUR

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

temurmurat01@outlook.com

Özet

Bu araştırmada bütçe oluşturma ve oluşturulan bütçelerin bilinçli bir şekilde kullanılmasının ilkökul öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma nicel araştırma modellerinden yarı deneysel desen kapsamında yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul'un Esenler ilçesinde bir ilkökulda öğrenim gören 30 deney 30 kontrol grubu olmak üzere toplam 60 ilkökul 4. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örneklem belirleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın verileri "Marmara Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği" ile elde edilmiştir. Deney grubuna bütçe oluşturma ve kullanma etkinlikleri 8 hafta boyunca uygulanmış ve ilkökul öğrencilerinin bütçe kavramına ilişkin tutumları, değer algıları ve davranışları ortaya konmaya çalışılmıştır. Her hafta bir etkinlik olmak üzere toplam 8 etkinlik uygulanmıştır. Öncelikle hayat bilgisi, sosyal bilgiler öğretim programları incelenmiş ve ilgili kazanımlar bağlamında etkinlikler oluşturulmuştur. Etkinliklerin hazırlanmasında özellikle sosyal bilgiler öğretim programı üretim, tüketim ve dağıtım öğrenme alanında yer alan kazanımlar "SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar SB.4.5.3. Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler SB.4.5.4. Kendine ait bir bütçe oluşturur" temel alınmıştır. Kontrol grubu öğrencilerine ise herhangi bir uygulama yapılmamış normal müfredata devam edilmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde deney grubu öğrencilerine uygulanan bütçe oluşturma ve kullanma etkinliklerinin öğrencilerin finansal okuryazarlıklarını geliştirdiği belirlenmiştir. Deney grubu ön ve son test ölçümlerinde (toplam puan karşılaştırmalarında) son testler lehine, deney ve kontrol grubu ölçümlerinde ise deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kontrol grubunun ön ve son test puan ortalamaları incelendiğinde anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar deney grubuna uygulanan etkinliklerin finansal okuryazarlığı artırdığına işaret etmektedir. Bu bağlamda ilkökul öğrencilerine sistemli bir bütçe oluşturma ve kullanma eğitimi verilmesi gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Bütçe Oluşturma, İlkokul Öğrencileri

DUYGUSAL YEME DAVRANIŞININ ALGILANAN DUYGUSAL İSTİSMAR VE BENLİĞİN AYIRILMAŞMASI İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Durmuş ÜMMET

Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Sahra AKIN

istanbul ticaret üniversitesi

sahraakin@gmail.com

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı duygusal yeme davranışının algılanan duygusal istismar ve benliğin ayrımlaşması ile ilişkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini 182'si kadın (%71,1) 72'si erkek (%28,1) olmak üzere 257 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların yaş ortalamaları 29,92'dir ($s = 9,10$) ve yaşları 18-58 yaş aralığında değişmektedir. Çalışmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu, duygusal yeme ölçeği, algılanan duygusal istismar ölçeği ve benliğin ayrımlaşması ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Duygusal yeme ölçeği ile algılanan duygusal istismar ölçeği arasında anlamlı olmayan ilişki ($r = -0,03$; $p > 0,05$) bulunmuştur. Duygusal yeme ölçeğinin kendini kontrol edebilme alt boyutu ile algılanan duygusal istismar ölçeği arasında negatif yönlü, anlamlı ve çok düşük ilişki ($r = -0,22$; $p < 0,05$) bulunmuştur. Duygusal yeme ölçeği ile benliğin ayrımlaşması ölçeği arasında anlamlı olmayan ilişki ($r = -0,07$; $p > 0,05$) bulunmuştur. Duygusal yeme ölçeği ile ben pozisyonu alt boyutu ile pozitif yönlü, anlamlı ve çok düşük ilişki ($r = 0,22$; $p < 0,05$); füzyon alt boyutu arasında negatif yönlü, anlamlı ve çok düşük ilişki ($r = -0,18$; $p < 0,05$) bulunmuştur. Duygusal yeme ölçeği alt boyutlarından kendini kontrol edebilme puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak farklılaşmaktadır ($t(251) = 2,29$; $p < 0,05$). Kendini kontrol edebilme puanları için kadınların ortalamaları ($M = 13,15$) erkeklerin ortalamalarından ($M = 11,86$) istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksektir.

Tartışma: Literatür incelendiğinde duygusal yeme ve duygusal istismar ile ilgili birçok çalışma yapıldığı, fakat duygusal yeme ve benliğin ayrımlaşması ile ilgili sınırlı sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür. Yapılan araştırmada duygusal yeme ve benliğin ayrımlaşmasının incelenmesinin literatürde daha önce rastlanılmaması sebebiyle ilgili yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: duygusal yeme, algılanan duygusal istismar, benliğin ayrımlaşması

ÖĞRETMENLERİN EĞİTSEL DÜŞÜNCE VE UYGULAMALAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ İLE UYGULADIKLARI ÖLÇME YÖNTEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Recep Serkan ARIK

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

rserkan.arik@dpu.edu.tr

Özet

Eğitsel düşünce ve uygulamalar temelde “geleneksel eğitim anlayışı ve çağdaş eğitim anlayışı” olarak iki ana başlık halinde düşünülebilir. Geleneksel eğitim anlayışı öğretmen merkezli; öğrencinin pasif ve bilginin bir alıcısı durumunda; sınıfta öğretimin önemli olduğu, katı kuralların ve disiplinin olduğu; süreç yerine sonuçların değerli olduğu durumu ifade etmektedir. Geleneksel eğitim anlayışında evrensel ve değişmeyen bir bilginin öğrencilere kazandırılması vurgusu yapıldığından, öğretici rolündeki öğretmenin bilgiyi aktarması ve bu bilgilerin nasıl yorumlanması gerektiğini açıklamaları, öğrenci için faydalı ve yol gösterici olacağı düşüncesi hâkimdir. Bu bağlamda öğrenciler, pasif bir şekilde bilginin onlara gelmesini ve doğru bilgiyle yanlış bilgi ayrımını öğretmenlerinden öğrenmeleri gerektiğini düşüneceklerdir. Çağdaş eğitim anlayışında ise, eğitim ortamında bilginin değil, öğrencilerin ilgi, beklenti ve ihtiyaçlarının ön planda olduğu; öğrencinin aktif bir şekilde öğrenme sürecinin içinde yer aldığı; eleştiren, tartışan, analitik düşünen bireyler olarak yetiştirilmesinin ön planda tutulduğu; bilgiyi öğrenme yerine onu yapılandırmasına önem verilen; sürecin değerlendirildiği, öğrencinin bilgiyeulaşırken araştırması, incelemesi ve deneyimlemesi gerektiği anlayışına vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda çağdaş eğitim anlayışında okul toplumsal sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmeli ve toplumu demokratikleştirmek adına çalışmalara ağırlık vermesi gerektiğine inanılmaktadır. Öğretmenlerin eğitsel yaşantıda sorumluluklarını ve uygulamalarını tutarlı bir temelde yürütebilmesi için, eğitsel süreçlere yönelik düşünce ve inanışlarının da tutarlı olması gerekmektedir. Bunun ilk adımı ise, eğitsel felsefesini önce kendisinin tanımasını ve belki de ifade edebilmesini sağlamaktır (Kumral,2014). Öğrencilerin başarılarını değerlendirmede yalnızca sınav notlarını temele almak geleneksel eğitim anlayışının bir ürünüdür. Öğrenciyi belirli bir zamanda ölçmek ve kriter ve norm dayanaklı ölçütlerle hakkında kararlar almak öğrenciyi bir yarış ortamının içinde görmek olarak adlandırılır. Öğrencinin öğrenme ortamında kendi duygu ve düşüncelerini kendi yapabildiği özelliklerinin farkında olması çağdaş eğitim anlayışlarında kendine yer bulmaktadır. Günümüzde öğretmenlerin bir rehber ve bir öğretici olmak yerine ilham verici olmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin eğitsel düşünce ve uygulamalar hakkındaki görüşleri sınıf ortamlarında yaptıkları ölçme ve değerlendirme faaliyetleri ile ne derece tutarlı olduğunu belirlemek programlar için hazırlanan ölçme araç ve yöntemlerin öğretmenlere sunumu ve uygulanabilirliği konusunda ipucu niteliği taşıyacaktır. Bu çalışmada öğretmenlerin eğitsel düşünce ve uygulamalar hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi ve sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamalarından hangilerini ne sıklıkla kullandıklarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde desenlemiştir. Araştırmanın çalışma grubunda Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü eğitim Enstitüsüne kayıtlı okuyan ve mezun öğretmenler bulunmaktadır. Veriler Google forms ortamında hazırlanarak daha önceden araştırma için izin alınmış farklı görev, branş ve kıdemde yer alan öğretmenlere gönderilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde betimsel istatistikler, t-testi ve ANOVA ve korelasyon teknikleri kullanılacaktır. Araştırmanın verileri analiz aşamasındadır.

Anahtar Kelimeler: eğitsel düşünce ve uygulama, ölçme ve değerlendirme, öğretmen eğitimi

ÖĞRETMENLERİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDAKİ KAVRAM YANILGILARININ BELİRLENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Recep Serkan ARIK

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

rserkan.arik@dpu.edu.tr

Özet

Bu çalışma yazarın 2006 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinin aradan geçen zamana göre kavram yanlışlarındaki ve kavramlardaki değişime bakmak amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma için belirlenen ölçme ve değerlendirme kavramları alan uzmanlarına yeniden gönderilmiş ve günümüzde bu kavramların öğretmenler tarafından hala kavram yanlışlığı olabileceğine ilişkin görüş alınmıştır. Araştırma için farklı branş ve kıdeme sahip 550 öğretmene ölçme ve değerlendirme kavram testi uygulanmıştır. Bulgular ışığında öğretmenlerin en çok geçerlik güvenirlik arasında, sabit ve sistematik hata arasında, düzeltme puanı ile ham puan arasında kavram yanlışları olduğu tespit edilmiştir. 2006 yılından 2022 yılına kadar öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme kavramlarına yönelik kavram yanlışlarına ilişkin araştırmalarda bu çalışma içinde derlenmiştir. Sonuç olarak öğretmenlerin aradan geçen zamana rağmen benzer kavramlarda yanlışlıklara düştüğü eğitim sisteminde öğretmen yetiştiren kurumlarda ve hizmet içi eğitimlerde bu konulara ağırlık verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: ölçme ve değerlendirme, kavram yanlışlığı, öğretmen eğitimi

ABBAS SAYAR'IN "DİK BAYIR" ROMANINDA GÖÇ OLGUSU

Arş. Gör. Kadir COŞKUN

Kastamonu Üniversitesi
kcoskun@kastamonu.edu.tr

Özet

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya'da iş gücü ihtiyacı oluşmuştur. Bu durum üzerine Almanya'da başka ülkelerden "Gastarbeiter" (Misafir işçi) davet edilmesine karar verilmiştir. Öncelikle İtalya, İspanya ve Yunanistan ile anlaşmalar yapılmış ancak bu anlaşmalar neticesinde gelen işçilerin ihtiyacı karşılayamaması üzerine 30 Ekim 1961 tarihinde Türkiye ile Almanya arasında iş gücü anlaşması imzalanmıştır. İş gücü anlaşması neticesinde Türkiye'den Almanya'ya çok sayıda işçi göçü olmuştur. Yaşanan bu toplumsal olay edebiyat ürünlerine de yansımıştır. Bu yansımalarından biri olan Abbas Sayar'ın 1977 yılında yayınladığı Dik Bayır romanı, mekân olarak ele aldığı Yozgat'ın Beydiyar köyü üzerinden, Türkiye'den Almanya'ya yapılan işçi göçleri öncesindeki Anadolu'nun durumunu betimlemekte, işçi göçleri süresince ve sonrasında yaşanan olayları okuyucuya aktarmaktadır. Romanda köydeki ailelerin erkek çocuklarını Almanya'ya gönderebilmek umuduyla geçim kaynakları olan tarlalarını satmaları, Almanya'ya köydeki diğer ailelerden daha önce gidebilmek için girilen rekabet ve köy halkının bu süreç içerisinde birbirlerine yaptıkları oyunlar anlatılmakta, işçi olarak gidenlerin ailelerine gönderdikleri mektuplar üzerinden göç eden işçilerin duygu ve düşüncelerine yer verilmektedir, Romanda dönemin toplum yapısına da yer verilmekte ve göç sürecinde yapılan dolandırıcılıklar ile haksız şekilde gerçekleşen zenginleşmeler, göç etmek isteyip bunu başaramamış olanların gidenler hakkında yaydıkları söylentiler gibi toplumsal birliği bozan olaylar, göç nedeniyle parçalanmış ailelerde geride kalan kadın ve çocukların gördükleri baskı ve yaşadıkları zorluklar gerçekçi bir şekilde anlatılmaktadır. Göçün toplumdaki yansımalarını çeşitli boyutlarda aktaran bu edebi eser nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemi kullanılarak göç olgusu çerçevesinde ele alınmış, göçün toplumdaki çağrışımları ve etkileri üzerine bir inceleme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, köy romanı, Dik Bayır, Abbas Sayar

SIĞINMACILARIN UYUM VE İSTİHDAMA ERİŞİM SÜRECİNDE SOSYAL YARDIM POLİTİKALARININ ETKİSİ: TÜRKİYE’DEKİ SURİYELİLER ÖRNEĞİ

Dr. Öğretim Üyesi Safure CANTÜRK

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

safurecanturk@gmail.com

Özet

Suriye’deki iç çatışmalar sebebiyle 2011 yılında zorunlu olarak yerlerinden olan ve Türkiye’ye göç eden 3,7 milyon Suriyeli Sığınmacıların 10 yılı aşkın süre içinde Türkiye toplumu ile uyum ve istihdama erişim süreçlerinde ulusal ve uluslararası sosyal yardımların etkisine odaklanmaktadır. Savaş, afet gibi felaketler sonrasında zorunlu olarak yerinden edinen sığınmacıların, göç ettikleri ülkede yeniden yaşam kurarken ihtiyaç duydukları insani ve sosyal yardımlar, sığınmacıların kendi ayaklarının üzerinde durmaya başlaması, yerleşik hale gelmesi ve toplumsal uyum sürecini doğrudan etkilemektedir.

Göç tarihi, toplumsal uyumun, göçün sürecine göre değiştiğini göstermektedir. Örneğin Stein’e (1981) göre zorunlu göçten sonra ilk birkaç ay kaybedilenlerle yüzleşme ile geçirilirken bir iki yıl içinde kaybedilenleri yeniden elde etme yeniden yaşama tutunma gayreti içine girildiği görülmektedir. Bu süreçte kendi ayaklarının üzerinde durmaya, kendilerine benzeyen, yakın olan göçmenlerle aynı yerlerde yaşamaya başlamaktadırlar. Göçten sonraki 4-5 yıl uyum sürecini önemli ölçüde tamamlamaktadır. 10 yılın ardından ise kalıcı yerleşim tamamlanmakta, statü düşüşü istenmemekte ve kişisel ve kurumsal beklentileri artmaktadır (Stein, 1981’den aktaran Tunç, 2015: 33-34)

Türkiye’deki sığınmacıların toplumsal uyumu ve istihdama erişim ve toplumsal kabul ülkede kalınan süre de farklılaşmaktadır (Göker ve Keskin, 2015: 233). Nitekim Türkiye’deki Suriyeli sığınmacıların, 2011 yılından itibaren sığınma sürecinde insani yardımlar, hukuki haklar, ekonomik imkanlar ve sosyo-kültürel destek ve yardımlar uyum sürecinin ana belirleyicisi olmuştur. Ancak, sığınmacıların sosyo-kültürel ve ekonomik geçmişlerinin birbirinden farklı olması ve 3.7 milyonluk büyük bir kitleyi kapsamaları sebebiyle söz konusu uyum politikalarında göçmenin niteliği ile örtüşmeyen ve kayıtdışı istihdamı teşvik eden genel ulusal ve uluslararası yardım politikaları toplumsal kabul ve uyumun önünde tehdit riski oluşturmaktadır. Bu bildiride, Türkiye’deki Suriyeli sığınmacılara sağlanan yardımlar ve uyum politikaları arasındaki bağlantı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sığınmacı, uyum, istihdam, sosyal yardım

KKTC'DEKİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMEN VE OKUL YÖNETİCİLERİNİN ATIK VE KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uz. Gönül ÖZALP

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı, Lefkoşa
gozalp19@gmail.com

Doç. Dr. Nazım KAŞOT

KKTC Turizm Kültür Gençlik ve Çevre Bakanlığı, Lefkoşa
nazimkasot@gmail.com

Özet

Son günlerde artış gösteren endüstrileşme süreçleri ve teknolojik gelişmeler ile birlikte, çok hızlı bir şekilde nüfus artış hızı yaşanmaya başlamıştır. Bu artışın olması ile birlikte doğal kaynaklarımız bilinçsiz ve hızlı kullanılması, çevrenin kirlenmesini, atıkların oluşmasına yol açmıştır. Bu durumda insanlar için büyük sorunlar doğurmaya başlamıştır. Doğamızda oluşan atıklar hem içerik hem de miktar yönünden çevrenin sağlığını, ekosistemi tehdit etmektedir. Çevremizde görmüş olduğumuz “çöp, kağıt, şişe” vb. kullanılmayan birçok madde atık maddesidir. Atıkların yönetilmesi ve kullanılmasıyla ilgili farkındalığın geliştirilmesi, çevremizi ve insan sağlığını olumlu yönde etkileyecektir. Bu araştırmada “KKTC’deki İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerinin Atık ve Kullanımına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmada KKTC’deki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlere ve okul yöneticilerine (toplam 120) yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile görüşme yapılmıştır. Araştırmanın evreni KKTC’de görev yapan ilköğretim öğretmenleri ve ilkokul yöneticileridir. Çalışma grubu olarak 6 farklı ilçeden 10 öğretmen ve 10 yöneticiyle görüşmeler yapılarak okullardaki atık ve kullanımına yönelik görüşlerinin alınmıştır. Araştırma kapsamında öğretmen ve yöneticilerin atık ve geri dönüşüm kavramlarını bildikleri belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre ayrıca atıkların ileri dönüşüm faaliyetlerinde kullanılmadığı da ifade edilmiştir. Okullarda ayrıştırmanın yapılmadığı da öğretmen ve yöneticiler tarafından belirtilmiştir. Tüm öğretmen ve yöneticilerin çıktı almak yerine dökümanları dijital platformlardan yararlanarak okudukları da vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atık, Atık Kullanımı ve Yönetimi, KKTC’de atık kullanım görüşleri

BAHÇE TEMELLİ ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMINDA ÖĞRETMEN İHTİYAÇLARI

Dr. Öğr. Üyesi Naciye SOMUNCU DEMİR

¹Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
ncsomuncu@gmail.com

Özet

Bahçe temelli öğrenme-öğretme yaklaşımı genel çalışma alanı olarak, okul ortamında temel beceriler gerektiren zirai aktivitelerden, yükseltilmiş sebze-meyve yataklarının oluşturulmasına, solucan gübresi gibi kompost türlerinin hazırlanmasından, bitki yetiştiriciliğine, böcek habitat alanı oluşturmada, ayçiçeği bahçesi hazırlamaya, suni gölet oluşturmada, okul peyzajının düzenlenmesine kadar farklı birçok alternatifin sunulduğu, doğanın hem amaç hem de araç olarak değerlendirildiği sistematik çalışma alanı sunan bir yaklaşımdır. Bahçe temelli öğrenme-öğretme modeline göre eğitim veren okul sayısı ise ülkemizde gün geçtikçe artmaktadır. Bu noktada araştırmanın genel amacı, bu eğitim modelini kullanan bir devlet okulunda öğretmenlik deneyimi uygulamalarını gerçekleştiren öğretmen adaylarının, okul bahçesinde gerçekleştirilen sürece yönelik düşüncelerini ve algılarını ortaya çıkarmaktır. Araştırmada, öğretmen adaylarının okul ortamındaki deneyimlerini, sürece yükledikleri anlamları, görüşleri ve bakış açılarını keşfetmek, bu konuda fikir sahibi olmak, okul ortamının dinamiklerini anlamak üzere yarı-yapılandırılmış, açık uçlu sorular eşliğinde derinlemesine görüşmeler yapıldığı nitel araştırma yönteminden kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Araştırmacının aktif rol oynadığı fenomenolojik yaklaşım, araştırmanın katılımcılarının yaşam deneyimlerinin, algılarının, bakış açılarının, ilişkilerine nasıl anlamlar atfettiklerinin keşfedilmesini ve yorumlanmasını sağlar. Bu çalışmada öğretmen adaylarının, okul bahçesinde tarım uygulamaları etkililerini gerçekleştirirken gözlemledikleri deneyimlerini ve ihtiyaçlarını anlamak; bakış açıları üzerine detaylı bilgilere ulaşmak için fenomenolojik yaklaşımından yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubuna amaçlı örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Batı Karadeniz Bölgesinde bulunan bir devlet üniversitesinin, eğitim fakültesi, fen bilgisi eğitimi anabilim dalı son sınıfında eğitim gören öğretmen adayları ile gerçekleştirilen çalışmada (N=10), öğretmenlik uygulaması dersini bahçe temelli tarım uygulamaları ile yapan bir okul tercih edilmiştir. Öğretmen adaylarının uygulamaları birebir deneyimleyerek gözlem yapabildiği süreçte, öğretmen adayları ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adayları, tarım uygulamalı bahçe temelli eğitim modelinin özellikle her okulda hayata geçirilmesi gerektiği, fakat bunun önünde engelleyici birçok faktörün olduğunu belirtmişlerdir. Tohum tür ve yapıları farkındalığı, toprak yapısı ve zirai üretim farkındalığı, iklim özelliklerine yönelik farkındalık ve sürecin sürdürülebilirliği konusunda ciddi bir eğitim alınması gerektiğini beyan etmişlerdir. Bununla birlikte mevcut bir eğitim materyalinin olmaması, disiplin bazında entegrasyonunun yapılmamış olması, ekonomik sıkıntılar öğretmen adaylarının gözlemlerinde yer alan en önemli bariyer olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bahçe Temelli Eğitim, Tarım Okuryazarlığı, Okul Dışı Öğrenme, Öğretmen Görüşleri

CİNSEL İSTİSMARA UĞRAMIŞ ERGENLERDE BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE AİLE İŞLEVLERİ İLE PSİKOLOJİK SORUNLAR, PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE STRESLE BAŞA ÇIKMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ.

Suzan BİREL

Sağlık Bakanlığı Çocuk İzlem Merkezi,
suzanbirel@gmail.com

Prof. Dr. Fulya Yüksel Şahin

Yıldız Teknik Üniversitesi
suzanbirel@gmail.com

Özet

Bu araştırmada cinsel istismara uğramış ergenlerin cinsel istismara ilişkin özelliklerine ve kişisel değişkenlere göre psikolojik sorunlar, psikolojik sağlamlık ve stresle başa çıkma düzeyleri incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu cinsel istismar mağduru çocukların adli görüşmelerinin yapıldığı İstanbul ilinde bulunan Çocuk İzlem Merkezi'ndeki 14-18 yaş arasındaki 270 kız ergenden oluşmuştur. Araştırmada gerekli verileri toplamak için "Beş Faktörlü Kişilik Envanteri", "Aile Değerlendirme Ölçeği", "Kısa Semptom Envanteri", "Psikolojik Sağlamlık Ölçeği", "Çocuk ve Ergen Başa Çıkma Ölçeği", "Kişisel Bilgi Formu" ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde MANOVA tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, istismarcı ile yakınlık durumuna göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar, stresle kaçınan başa çıkma ve stresle olumsuz başa çıkma puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Daha önce cinsel istismara uğrama durumuna göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar, psikolojik sağlamlık, stresle aktif başa çıkma ve stresle olumsuz başa çıkma puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Cinsel istismara uğrama süresine göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar, psikolojik sağlamlık, stresle aktif başa çıkma ve stresle olumsuz başa çıkma puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Cinsel istismara uğrama yaşına göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar, psikolojik sağlamlık ve stresle kaçınan başa çıkma puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Cinsel istismarın türüne göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar, psikolojik sağlamlık, stresle aktif başa çıkma, stresle kaçınan başa çıkma ve stresle olumsuz başa çıkma puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Algılanan gelir durumuna göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar ve psikolojik sağlamlık puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Annenin eğitim düzeyine göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar, psikolojik sağlamlık, stresle aktif başa çıkma ve stresle olumsuz başa çıkma puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Babanın eğitim düzeyine göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar, psikolojik sağlamlık, stresle aktif başa çıkma ve stresle olumsuz başa çıkma puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ailede ruhsal sorun varlığına göre cinsel istismara uğramış ergenlerin psikolojik sorunlar, psikolojik sağlamlık, stresle aktif başa çıkma ve stresle olumsuz başa çıkma puanlarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cinsel İstismar, Beş Faktör Kişilik Özellikleri, Aile İşlevleri

COVID-19 PANDEMIC: MARITAL STATUS IMPACT ON MENTAL HEALTH IN ADULTHOOD POPULATION OF NORTH MACEDONIA

Nita Beluli LUMA

Mother Teresa University-Skopje , North Macedonia, nita.beluli@gmail.com

Abstract

Due to the pandemic, some couples are experiencing increased anxiety, which has the capacity to shape and strain a relationship, regardless of the foundation of love, respect, and ideals. The aim of this study was to assess the associations between relationship status and mental well-being during this time when the world is facing with the greatest bio-psycho-social threat known as coronavirus COVID-19 pandemic. Regarding the mental health we have taken two mental issues which have shown to be most common as consequences of the impact of the safety measures and social distance limitations we have been obliged to respect in order to prevent further spread of the infectious disease, which are: depression and anxiety.

Another purpose of our research is to identify whether age stage and gender, moderated these associations. We wanted to understand and examine the impact of relationship status on levels of anxiety, and depression during the coronavirus (COVID-19) pandemic to identify relationship status groups, divided by their age groups and gender, which are at greater risk of mental health difficulties.

As research instruments we have used *Coronavirus Pandemic Anxiety Scale-15*, while depression was assessed through the *Patient Health Questionnaire -9*. All items offer a 4 point Likert scale. For data analysis, we have been using SPSS 20.0.

Our findings show that being engaged or being divorced/widowed were most highly associated with depressive and anxious symptoms at men and women. Early adult females have shown greater levels of depression than all other age stages in adulthood, even exceeding males in all categories. Married men are more depressed than all age stages of adulthood when compared. While youngsters in all marital statuses are highly more depressed than other categories.

Keywords: relationship status, depression, anxiety, mental health, COVID-19.

TÜRKİYE'DEKİ ÜCRETİ ÖĞRETMENLERİN SORUNLARI VE ÖĞRETMENLİK ÖZYETERLİK İNANÇLARI

Selma SAYDAM

ÇOMU Okul Öncesi Eğitimi Doktora Öğrencisi

selsay.edu@gmail.comÖzet

Özet:

Öğretmenler, çocukların sosyal, duygusal ve akademik gelişiminde en önemli kilit rolü üstlenmektedir. Zaman içerisinde farklı isimlendirilmiş ve günümüzde ücretli öğretmenlik olarak ifade edilen, eğitim öğretim faaliyetleri için devlet okullarında kadro dışı görevlendirilme uygulaması ile Türkiye'deki birçok ilde ücretli öğretmenler görev yapmaktadır. Belirlenmiş kontenjan içerisine giremediği için atanamayan bu öğretmenler, çeşitli maddi ve manevi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Dolayısıyla MEB devlet okullarında derslere giren bu ücretli öğretmenlerin, içinde bulundukları koşullar ve öğretmenlik özyeterlik inançları, üzerinde durulması ve araştırılması gereken konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmada ücretli öğretmenlerin mesleki özyeterlik, akademik özyeterlik, entelektüel özyeterlik, sosyal özyeterlik inançlarını ve sorunlarını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırma, kamuda ücretli öğretmenlik yapan veya geçmişte yapmış olan, Türkiye'nin yedi farklı bölgesinden 906 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri; Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği, kişisel bilgi formu, MEB 2023 Eğitim Vizyonuna ve ücretli öğretmenliğin sorunlarına yönelik açık uçlu sorular ile elde edilmiştir. Katılımcıların %25'nin 10-14 yıl arası devlet okullarında ücretli öğretmenlik yaptığı, %48'nin 36 ile 45 yaş arasında olduğu, %61'nin evli olduğu ve %56'sının çocuğu olduğu görülmektedir. Katılımcıların %75'i, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) 2023 Eğitim Vizyonuna ilişkin karamsar düşüncelere sahiptir. Ücretli öğretmenlerin, mesleki özyeterlik, akademik özyeterlik, sosyal özyeterlik inançları oldukça yüksek düzeydedir. Mesleki özyeterlik, akademik özyeterlik ve sosyal özyeterlik inançları, coğrafi bölgeye, yaşa, ücretli öğretmenlik süresine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bununla birlikte, ücretli öğretmenlerin kısıtlı şartlarda ve özveri ile gerçekleştirdikleri bu hizmetlerine yönelik ilgili kurumlardan çeşitli beklentileri bulunduğu görülmektedir. Sonuçlara bakıldığında; MEB devlet okullarında geçici statüde çalışmak durumunda kalan ücretli öğretmenler için, çalışma şartlarının iyileştirilmesine yönelik ve öğretmenlik vasfına uygun statüler getirilmesi, MEB öncülüğünde yeni kontenjanlar sağlanması, istihdam için kararlar alınması ve iyileştirilmeler yapılması gerektiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim yönetimi, MEB 2023 Vizyonu, ücretli öğretmenlik

A REVIEW OF CURRENT RESEARCH FOR EYE CONTACT DIFFICULTIES IN INDIVIDUALS WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER: CHALLENGES VS. OPPORTUNITIES

Lecturer Ph.D. Ayşe TUNA

Trakya University
aysetuna@trakya.edu.tr

Abstract

Although making eye contact with others is regarded as a useful skill in everyday life, it is not always vital. It can lead to distress and be quite difficult for individuals with autism spectrum disorder. It can be challenging for parents and educators to know how to approach an individual with ASD who does not make eye contact. Most children with autism spectrum disorder suffer from eye contact difficulties. However, putting pressure such a child into making eye contact is not recommended at all and the child's preferences, needs, and individualised goals when helping them should be considered. In this paper, firstly a review of eye contact difficulties that individuals with autism spectrum disorder experience is presented. Then, opportunities provided by technological advancements are reviewed. Finally, future research directions are discussed. As it is presented in this paper, various technological solutions have been proposed and developed in recent years and these can be useful in addressing eye contact difficulties that individuals with autism spectrum disorder experience.

Keywords: Autism spectrum disorder, eye contact, challenges, solutions, future research directions

REFLECTIONS OF THE HYBRID CULTURE FORMED BY 19 TH CENTURY MIGRATIONS TO THE RURAL IDENTITY IN DUZCE: EXAMPLE OF AYDINPINAR VILLAGE

Pınar GÜLTEKİN

Düzce University Faculty of Forestry Department of Landscape Architecture, Duzce TURKEY
pinargultekin@duzce.edu.tr

Abstract

Multicultural society structures have emerged as a result of the displacement of societies due to large migrations. With the concepts of "migration" and "immigrant", which have a history as old as the history of humanity, it is seen that hybrid identities are formed with the developments in the field of globalization and communication / technology in the 21st century. When migrating societies settle in a new region during migration and displacement processes, they bring their own cultural characteristics, religious beliefs, language, folklore and socio-economic activities with them. Over time, they increase their relations with the existing society in the area they migrated to, resulting in a hybrid culture and a synthesis identity.

In the 19th century, Duzce received immigrants from the Balkans, the Caucasus and the Black Sea, due to its fertile soil, its location in a transition zone with easy access, its forested structure and its low population. As a natural result of this process, in addition to the existing cultures of immigrants and indigenous people, they have built a hybrid identity together.

Within the scope of the study, Aydınpınar village, which is 8 km away from Düzce city center and one of the villages with the highest population in Düzce, was chosen as the study area. The unique architectural examples, music, local dishes of the Black Sea immigrants... Funerals, weddings, etc. of the Caucasian peoples, the traditions they carry on on special occasions, the Caucasian house and garden types... Life styles of the Balkan peoples and the rural identity structure that the Manavs who are the oldest settlers, built together and the reflections of the hybrid culture were evaluated. Within the scope of the study, under the titles of local architecture, gastronomy, folklore, traditions, agricultural patterns, oral interviews with the local people in July 2021 and field studies were revealed. At the end of the 19th century, the demographic situation and the multi-cultural structure created by the migrations in the region continued to be effective until today and became one of the strengths of the region in tourism activities.

Keywords: Cultural Landscape, Hybrid Culture, Migration, Rural Identity, Düzce

ÖZEL GEREKSİNİMLİ MÜLTECİ ÇOCUKLARIN SINIF İÇİ DURUMLARINA İLİŞKİN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Rumeysa ŞANAL

Çukurova Üniversitesi, Öğrenci

Dr. Öğr. Üyesi Şule ERDEN

Çukurova Üniversitesi

Özet

2011 yılında başlayan Suriye İç Savaşının başlaması ile 3,8 milyon Suriyeli Türkiye'ye geçiş yapmıştır. Bu popülasyonun 1.7 milyonunu on sekiz yaş altı, yaklaşık 500 binini ise beş yaş altı çocuklar oluşturmaktadır. Beş yaş ve altı mülteci nüfusun ne kadarının özel gereksinimli olduğu ise bilinmemektedir. Hem özel gereksinimlilik hem de mülteci olmak ayrı ayrı bir sosyal sorundur. Bu iki durumdan birini bile yaşamak çocukların tüm gelişimlerini olumsuz etkilemektedir. Bu araştırma, özel gereksinimli mülteci çocukların sınıf içi durumlarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılarak belirlenmiştir. Bu çalışmada kullanılan ölçütler şunlardır i) hem engel hem de mülteci özelliğinin bir arada bulunması ii) engelli mülteci çocuklarının okul öncesi eğitime devam etmesi. Araştırmaya bukoşulları sağlayan 4 okul öncesi öğretmeni dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İlk analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin özel gereksinimli mülteci çocukların hem dil hem özel gereksinim durumuyla ilgili sorunlar yaşadıklarını, bu durumu iki kat daha zor olarak ifade ettikleri, çocukların yalnız kalma, kendini ifade edememe ve akranlarla anlaşmazlık gibi problemlerle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: özel gereksinimli mülteci çocuk, okul öncesi, mülteci çocuklar

SURİYELİ GÖÇMENLER HAKKINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR: DİN EĞİTİMİ BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Yıldız KIZILABDULLAH

Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Din Eğitimi ABD

Ankara Üniversitesi

ykizilabdullah@gmail.com

Özet

2011 yılında başlayan Suriye savaşından sonra, üç milyonun üzerinde kişi ülkesindeki savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınmıştır. Bu durum, bir takım politikaların hayata geçirilmesini zorunlu kılmış, gerek akademik alanda gerekse sivil toplum organizasyonlarınca Suriye'den gelen göçmenler üzerinde pek çok araştırma yapılmasına yol açmıştır. Bu bağlamda yapılan bilimsel çalışmalarda genel olarak, söz konusu bireylerin hukuki durumu, eğitimleri, sosyo-ekonomik durumları, din anlayışları gibi konular öne çıkmıştır. Bu çalışmada da Suriye'den gelen bireyler üzerinde yapılan din eğitimi alanındaki çalışmalar konu edilmiştir. Bu amaçla dokuz akademik araştırma incelenmiş ve söz konusu araştırmalarda öne çıkan temel problem alanları ve ortak sonuçlar irdelenmiştir. Bu çerçevede bir üst değerlendirme yapılmıştır. İncelenen araştırmalarda temel problem alanları şu şekilde belirlenmiştir: Dil problemi, Sosyo-kültürel uyumsuzluk, ekonomik problemler, mezhep ve din anlayışı farklılıkları, dışlanma ve mobing, gettolaşma. Bunun yanında din eğitiminin entegrasyonu kolaylaştırdığı, eğitimde birleştirici bir unsur olduğu vurgusu da araştırmalarda ortaya çıkan sonuçlardan biri olmuştur. Bu çerçevede dikkat edilmesi gereken hususlar ve yapılan çalışmalardan hareketle ulaşılan önerileri şu şekilde sıralamak mümkündür: Öncelikle her ne kadar aralarında din ve mezhep anlayışına dayanan farklar bulunsa da, din eğitiminin Suriyeli bireylerin Türk toplumuna uyumlarını kolaylaştıran bir fırsat olduğu unutulmamalıdır. Ancak bu durum, öğretmen eğitimi ile birlikte düşünülmelidir. Öğretmen eğitiminin kültürler arası eğitim bağlamında yeniden düzenlenmesi sağlanmalıdır. Bu durum din eğitimi bağlamında kültürler arası din eğitimi olarak düşünülmeli ve bir karşılaşma eğitimi verilmelidir. Farklılıkların ayrıştırıcı değil, dinde bir zenginlik olduğu vurgusu yapılmalıdır. Öte yandan, geçen 11 yılın ardından hala dil problemi söz konusu ediliyorsa, Suriyeli bireylere yönelik dil eğitiminin yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, dil eğitiminin sadece okul ile sınırlı olmayacak biçimde geliştirilmesine yönelik politikalar geliştirilmelidir. Sosyo-kültürel problemlerin önüne geçebilmek amacıyla, hem misafir toplum, hem de ev sahibi toplumların karşılıklı anlayış çerçevesinde bir arada barış içerisinde yaşamalarını kolaylaştırıcı eğitimler sağlanmalıdır. Bu bağlamda şeffaf ve daha uzun vadeli bir politika benimsenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Din eğitimi, Göçmenler, Kültür, Eğitim

OSMANLI DÖNEMİNDE BİR GÖÇ HİKAYESİ: AFRO-TÜRKLER

Dr. Öğr. Üyesi Şahin KIZILABDULLAH

Felsefe ve Din Bilimleri Dinler Tarihi ABD

Ankara Üniversitesi

sahinkizilabdullah@gmail.com

Özet

Osmanlı Devleti Asya'dan Avrupa'ya, Orta Doğu'dan Afrika'ya büyük bir coğrafyaya hükmetmiş bir cihan devletidir. Bu devlet sınırları içinde farklı sebeplerle teba hareketlilikleri olmuştur. Bu hareketliliklerden biri de Afrika kökenli Osmanlı tebasının Anadolu'ya farklı sebeplerle göç etmesidir. Osmanlı Afrika ilişkileri denildiğinde öncelikli olarak Kuzey Afrika ile ilişkiler akla gelmektedir. Çünkü Mısırdan Fas'a kadar olan büyük bir coğrafya ile Osmanlı devletinin uzun yıllar kültürel, ekonomik ve siyasi ilişkileri olmuştur. Osmanlı Devleti ile Afrika ilişkileri genel olarak 16.yy'ın başlarından itibaren başlamıştır. Mısır'ın Osmanlı toprağı haline gelmesi, devamında ise Kuzey Afrika topraklarının Atlantik kıyılarına kadar Osmanlı hâkimiyetine geçmesi bu ilişkiyi geliştirmiştir. Mısır, Tunus, Trablusgarp, Habeş ve Cezayir Eyaletleri eliyle Osmanlı Devleti Afrika kıtasındaki topraklarını idare etmiştir. Ayrıca Çad Gölü çevresinde kurulan Darfur, Vaday, Bagirmi, Kano, Sokoto ve Hevsa Sultanlıkları ile de diplomatik ilişkiler kurulmuştur. Batı Afrika'da Songay ve Timbüktü Sultanlıkları ile iyi ilişkiler geliştirilmiştir. Bu ilişkilerde, kölelik ve köle ticareti de bir yer tutmaktadır. Osmanlı pazarlarına siyah köleler, Vaday, Bagirmi, Borgu gibi Orta Afrika ve Yukarı Nil ile Batı Sudan'dan; Habeşli köleler, Galla ve Sidama Beyliklerinden; beyaz köleler ise Gürcistan ve Çerkezistan'dan sağlanmaktaydı. 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile Osmanlı Köleliğinin kaldırılmasına yönelik adımlar atmış ve 1847'de yayımlanan bir ferman ile Osmanlı topraklarından kölelik uzaklaştırılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu 1890 yılında, Afrikalı köle ticaretinin durdurulması konusunda toplanan Brüksel Konferansı kararlarını da imzalamıştır. Afrikalıların Anadolu topraklarına gelişinde sadece kölelik etkili olmamıştır. Köleliğin yanı sıra ticaretin, eğitimin, diplomatik ve askeri faaliyetlerin ön plana çıktığı ifade edilmektedir. Nitekim İstanbul'un Osmanlı Devleti için bir kültür ve ilim merkezi olması, Afrikanın da içinde bulunduğu bir çok bölgeden başkente göçlere neden olmuştur. Afrika'dan kölelerin Anadolu'ya ulaştığı en önemli yollardan biri Akdeniz ticareti idi. Akdeniz ve Ege Adaları ile İstanbul ve İzmir bu noktada özel bir yere sahip olmuştur. Bu nedenle Afro-Türk nüfusun çoğunluğu özellikle İzmir ve İstanbul'da bulunmaktadır.

Bu toplulukların Anadolu'daki adetleri hem sahra altından hem de kuzey Afrika'dan izler taşıyan karma bir kültür olarak değerlendirilmektedir. Aynı zamanda Afro-Türkler, bölgesel ya da etnik sosyal örgütlenmeler oluşturmuşlardır. Afro-Türklerin Türk toplumunda ön plana çıkmaya başladığı dönem 2000'li yıllar olmuştur. Bunun en güzel örneği ise kurdukları dernek olarak ifade edilebilir. Afro-Türkler, 2007 yılında kurdukları Afrikalılar Kültür Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği vasıtasıyla atalarını aramaya, geçmişlerini sorgulamaya ve kaybolmaya yüz tutmuş geleneklerini canlandırmaya başlamışlardır. Elbette bu kurumsal yapıdan önce de Afro-Türkleri Türk toplum hayatının hemen her bölgesinde görmek mümkündür.

Özellikle esnaf, sanatkar, oyuncu, müzisyen ve siyasetçi olarak toplumuna hizmet eden birçok Afro-Türk bulunmaktadır. Afro-Türklerin dini yapısı ise homojen bir görünüm arz etmektedir. Nüfuslarının hemen tamamı Müslümandır. Anadolu'ya geldiklerinde ise hangi dine mensup oldukları noktasında kesin bilgiler bulunmamaktadır. Türkiye'deki Afrikalıların varlığı çok eskilere dayanmakla birlikte 1990 sonrası farklı gerekçelerle gerçekleşen göçler onları daha görünür kılmıştır. Bu durum 2000'li yıllarda artan Afrikalı öğrencilerle daha belirgin hale gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afro Türkler, Göç, Kölelik

YAŞAM DENEYİMLERİ ÖLÇEĞİ (OLUMLU-OLUMSUZ): TÜRK ÖRNEKLEMİNİN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ

Doç. Dr. Serhat ARSLAN

Necmettin Erbakan University
serhat.arslan@erbakan.edu.tr

Doç. Dr. Savaş KARAGÖZ

Aksaray Üniversitesi
savaskaragoz@aksaray.edu.tr

Özet

Stresörler, birey ve çevresi arasındaki homeostatik uyumu bozan, böylece uyumsuzluğun üstesinden gelmek, onunla başa çıkmak ve hatta onu aşmak için psikofizyolojik bir tepki üreten yaşam deneyimleri olarak tanımlanabilir. Araştırmalar, okul yaşamı boyunca bireyinstres faktörlerine maruz kalmanın psikolojik veya davranışsal problemler geliştirme ve özellikle okuldan ayrılma ve okulu bırakma riskiniartırdığı konusunda hemfikir olsa da; konuyla ilgili araştırmalar, ergen stresörlerinin nasıl ölçüldüğü konusunda yapılmış çok fazla çalışma yoktur. Bu araştırmada, Yaşam deneyimleri ölçeğinin (Olumlu-Olumsuz) Türk örnekleminin psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Fernando N’uñez-Regueiro, Isabelle Archambault, Pascal Bressoux, and C’ ecile Nurra tarafından geliştirilen bireylerin Yaşam deneyimlerinin araştırıldığı çalışmanın pilot uygulaması; 186 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. 11 maddeden oluşan 2 boyutlu model açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda Türk kültürü ile uyumlu bulunmuştur. Ölçeğin psikometrik özelliklerini incelemek amacıyla iç tutarlılık, madde ve faktör analiz çalışmaları yürütülmüştür. Güvenilirlik analizleri sonucunda ise ölçeğin tümü için Cronbach Alfa katsayısı .77 olarak bulunmuştur. Ölçeğin madde toplam korelasyonları.24 ile .57 arasında değişmektedir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda KMO and Bartlett's Test sonucu.77 olarak bulunmuştur. İki boyutlu ölçek varyansının %55 ini açıkladığı bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analiz sonuçları ölçeğin iki boyutlu modelinin Türk örneklemine uygun olduğu bulunmuştur. Çalışma sonucunda, ölçeğin güvenilir ve geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yaşam Deneyimleri, olumlu, olumsuz,ölçek

POSITIVE AND NEGATIVE LIFE EXPERIENCES SCALE: PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF TURKISH SAMPLE

Abstract

Stressors can be defined as life experiences that disrupt the homeostatic harmony between the individual, thereby producing a psychophysiological response to overcome, cope with, or even overcome the dissonance. Although researchers agree that exposure to stress factors during school life increases the risk of developing psychological or behavioral problems and especially dropping out of school; There are not many studies on how to measure adolescent stressors. In this study, it was aimed to examine the psychometric properties of the Life Experience Scale (Positive-Negative) Turkish sample. Pilot implementation of the study, which investigated the life experiences of individuals, developed by Fernando N'ñez-Regueiro, Isabelle Archambault, Pascal Bressoux, and Cécile Nurra; It was applied on 180 students. The 2-dimensional model consisting of 11 items was found to be compatible with Turkish culture as a result of exploratory and confirmatory factor analysis. In order to examine the psychometric properties of the scale, internal consistency, item and factor analysis studies were carried out. As a result of the reliability analysis, the Cronbach Alpha coefficient for the whole scale was found to be .77. The item- total correlations of the scale ranged from .24 to .57. As a result of exploratory factor analysis, the result of KMO and Bartlett's Test was found as .77. It was found that it explained 55% of the two-dimensional scale variance. The results of confirmatory factor analysis showed that the two-dimensional model of the scale was suitable for the Turkish sample. As a result of the study, it was concluded that the scale was reliable and valid.

Keywords: Life Experiences, positive, negative, scale.

ORTA ASYA MÜSLÜMANLARININ İSTANBUL İLE İRTİBATI AÇISINDAN“DON VOLGA KANALI” PROJESİ

Dr. Ali Osman AKALAN

Çalışma ve Sosyal Güvenlik BakanlığıAlosay@yahoo.com

Özet

Türkistan Müslümanlarının batıdaki en önemli uç noktalarından birisi olarak müstesna bir rol oynayan İstanbul hem ticaret hem de hac güzergâhı açısından oldukça kıymetli idi. İstanbul’a ulaşmak ora üzerinden farklı coğrafyalara geçebilmek Türkistan Müslümanlarının bir nevi nefes borusu idi. 1480 yılında Altın Orda devletinin yıkılması sonrasında Rusların 1556 tarihinde Astrahan’a kadar inerek Asya’ya doğru yayılma hedeflerinde önemli bir kazanım elde etmeleri neticesinde Orta Asya Müslümanlarının Hazar’ın kuzeyinden İstanbul’a ulaşmalarının önünü kesmiştir. Bu da hem Hicaz’a ziyaretlerini hem de ticari hayatlarını

olumsuz etkilemiştir. Orta Asya Müslümanlarının; Horasan-Bağdat, Harezm-Şirvan ardından Hazar Deniz’i ni aşma ve en önemlisi de Orta Asya- Astrahan-Kırım güzergahı olan üç rotadan İstanbul’a ulaşmaktaydılar. Rusların Astrahan’a kadar inmesi üçüncü ve en önemli güzergahın işleyişini imkansız hale getirmişti. II. Selim Devri’nde Osmanlı Devleti Sadrazamı Sokullu Mehmet Paşa tarafından bu güzergahı tekrar canlandırabilmek amacıyla Don ve Volga nehirlerinin birleştirilmesini amaçlayan bir kanal inşa edilmesi planlanmış ancak bu girişim başarıya ulaşamamıştı. Bu bildiride bu projenin amacı, planlanan İran Seferi ve Rusya Müslümanları için öneminden bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Don Volga Kanalı, Sokullu Mehmet Paşa, Türkistan Müslümanları.

IN TERMS OF THE CONTACT OF CENTRAL ASIAN MUSLIMS WITH ISTANBULTHE PROJECT "DON VOLGA CANAL"

Abstract

Istanbul, which played an exceptional role as one of the most important extreme points of Turkestan Muslims in the west, was very valuable both in terms of trade and pilgrimage route. Reaching Istanbul was a kind of windpipe for Turkestan Muslims to be able to move to different geographies through there. After the collapse of the Golden Horde state in 1480, the Russians landed as far as Astrakhan in 1556 and made a significant gain in their goal of spreading towards Asia, preventing the Muslims of Central Asia from reaching Istanbul from the north of the Caspian Sea. This has negatively affected both their visits to Hejaz and their commercial lives. Central Asian Muslims; Khorasan-Baghdad, Khwarezm-Shirvan, then crossing the Caspian Sea, and most importantly, the Central Asia-Astrakhan- Crimea route, they were reaching Istanbul from three routes. The landing of the Russians as far as Astrakhan had made the operation of the third and most important route impossible. II. In the Selim Period, the Ottoman Grand Vizier Sokullu Mehmet Pasa planned to build a canal aimed at connecting the Don and Volga rivers in order to revive this route, but this attempt did not succeed. In this statement, the purpose of this project, the planned Iranian Expedition and its importance for the Muslims of Russia will be mentioned.

Keywords: Don Volga Canal, Sokullu Mehmet Pasa, Turkestan Muslims.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ¹

Emine AYDIN

Dr., MEB, Etimesgut 15 Temmuz Şehitleri Ortaokulu, Türkiye
eminemrcn@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6098-6241

Mahmut SELVİ

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Türkiye
mselvi@gazi.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-9704-1591

Özet

Bu araştırmanın amacı, fen bilimleri dersi kapsamında ortaokul öğrencilerinin sürdürülebilir çevreye yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla kullanılabilecek, geçerliği ve güvenirliği sağlanmış bir ölçek geliştirmektir. Bu doğrultuda araştırma iki aşamadan oluşmuştur. İlk aşama bir ölçek geliştirme çalışmasını kapsamaktadır. İkinci aşama ise tarama modeline uygun olarak yürütülmüştür. Tutum ölçeğinin maddeleri oluşturulurken tutumun alt bileşenleri dikkate alınmıştır. Ölçek geliştirme çalışmasında hazırlanan taslak ölçek formundaki maddeler bir alan uzmanı, bir ölçme ve değerlendirme uzmanı ve bir dil uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda tekrar düzenlenen taslak ölçek, 2018-2019 eğitim öğretim yılında, 9. sınıf düzeyindeki 201 öğrenciye uygulanmıştır. Taslak ölçeğin geçerliğini tespit etmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmış, güvenirlik için cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin davranış, düşünce ve algı alt boyutlarından oluştuğu tespit edilmiştir. Cronbach alfa katsayısı .901 olup taslak ölçeğin yeterli güvenirliğe sahip olduğunu göstermiştir. Taslak ölçeğe uygulanan madde analizi sonucunda geçerliği ve güvenirliği sağlanan 28 maddelik sürdürülebilir çevre tutum ölçeği (SÇTÖ) geliştirilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında, geliştirilen ölçek 8. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Öğrencilerin Davranış, Düşünce, Algı ve Tutum puanlarının kız öğrenciler lehine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, sürdürülebilir çevre, tutum

DEVELOPING A SUSTAINABLE ENVIRONMENTAL ATTITUDE SCALE FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS¹

Abstract

The aim of this research is to develop a valid and reliable scale that can be used to determine secondary school students' attitudes towards sustainable environment within the scope of science course. In this direction, the research consisted of two stages. The first stage includes a scale development study. The second stage was carried out in accordance with the scanning model. Sub-components of attitude were taken into account while creating the items of the attitude scale. The items in the draft scale form prepared in the scale development study were evaluated by a field expert, an assessment and evaluation expert, and a language expert. The draft scale, which was rearranged in line with expert opinions, was applied to 201 students at the 9th grade level in the 2018-2019 academic year. In order to determine the validity of the draft scale, exploratory factor analysis was

¹ Bu çalışma birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığındaki doktora tezinden üretilmiştir.

performed, and the cronbach alpha coefficient was calculated for reliability. As a result of the exploratory factor analysis, it was determined that the scale consisted of behavior, thought and perception sub-dimensions. The Cronbach's alpha coefficient was .901, showing that the draft scale had sufficient reliability. As a result of the item analysis applied to the draft scale, the

28 -item sustainable environmental attitude scale (SEAS) was developed. It was found that the behavior, thought, perception and attitude scores of the students show a significant difference in favor of female students.

1This study was produced from the doctoral dissertation of the first author under the supervision of the second author.

Keywords: Secondary school, sustainable environment, attitude

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN İYİ BİR EĞİTİM ORTAMI SAĞLAYAN YEDİ İLKEYE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Serdar DERMAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, KONYA
serdarderman@gmail.com

Mehmet EMLİK

Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Türkçe Öğretmeni, Necmettin Erbakan Üniversitesi Doktora Öğrencisi, KONYA
mehmetemlik@hotmail.com

Özet

Bu çalışma Türkçe Öğretmenlerinin algılarını ve Chickering ve Gamson (1987) tarafından sunulan yüksek kalite eğitim için bir çerçeve oluşturan yedi ilkeye ilişkin uygulamalarını araştırmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini 2020-2021 öğretim yılında Konya il merkezindeki ortaokullarda görev yapan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılacak Türkçe öğretmenlerine yönelik anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, yedi ilkenin uygulanmasında rol oynayabilecek potansiyel değişkenleri kontrol edebilmek için demografik sorulara yer verilmiştir. Bu sorular cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan fakülte ve öğretmenlik mesleğinin isteyerek tercih edip etmeme hakkındadır. İkinci ölçek ise Türkçe öğretmenlerine yönelik olan ve Chickering ve Gamson tarafından geliştirilmiş “Eğitiminde İyi Uygulamalar İçin Yedi İlke Envanteri” dir. 1989'da Johnson Foundation tarafından yayımlanmıştır. Orijinal anketin yayın dili İngilizce'dir, ancak bu çalışmada anketin Türkçe versiyonu kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler istatistiki olarak çözümlenmiş, bulgular ve sonuçlar sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yedi ilke, yüksek kaliteli eğitim, Türkçe eğitimi, Türkçe öğretmenleri

EXAMINATION OF TURKISH TEACHERS' KNOWLEDGE LEVELS ON THE SEVEN PRINCIPLES THAT PROVIDE A GOOD EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Abstract

This study aims to explore Turkish Teachers' perceptions and practices regarding the seven principles offered by Chickering and Gamson (1987), which constitute a framework for high quality education. The population of the research consists of Turkish teachers working in secondary schools in Konya city center in the 2020-2021 academic year. Quantitative research method was used in the study. The questionnaire for Turkish teachers to be used in the study consists of two parts. In the first part, demographic questions are included in order to control for potential variables that may play a role in the application of the seven principles. These questions are about gender, professional seniority, graduated faculty and teaching profession willingly or not. The second scale is the "Seven Principles Inventory for Good Practices in Education" developed by Chickering and Gamson for Turkish teachers. It was published by the Johnson Foundation in 1989. The publication language of the original questionnaire was English, but the Turkish version of the questionnaire was used in this study. The data obtained in the study were analyzed statistically, and the findings and results were listed.

Keywords: Seven principles, high quality education, Turkish education, Turkish teachers